

แผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ฉบับประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2571

SMART • PROSPEROUS • SUSTAINABLE

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กรกฎาคม 2569

คำนำ

จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา ร่วมกับคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา พร้อมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 – 2575) ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 และแผนพัฒนาจังหวัดพะเยา

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 – 2575) ถือเป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรของจังหวัดพะเยา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทุกระดับ และนโยบายรัฐบาล ภายใต้วิสัยทัศน์ คือ “เกษตรมูลค่าสูง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ครอบคลุมการพัฒนาภาคการเกษตรใน 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร 3) การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยมีกระบวนการขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติผ่านการดำเนินแผนงานและโครงการของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งจังหวัดพะเยาจะได้ขับเคลื่อนภาคการเกษตรให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายการพัฒนาต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา

กรกฎาคม 2569

สารบัญเนื้อหา

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มา	1
2. ทิศทาง นโยบาย และความสอดคล้องเชื่อมโยงของแผนระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	2
2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)	2
2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (3) ประเด็น การเกษตร (พ.ศ. 2561 - 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม	3
2.3 (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 - 2575)	9
2.4 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	10
2.5 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)	11
2.6 (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2571 - 2575)	12
2.7 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	15
2.8 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 - 2575)	16
2.9 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงใหม่ พะเยา แพร่ น่าน) (พ.ศ. 2571 - 2575)	17
2.10 เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดพะเยา 20 ปี (พ.ศ. 2566 - 2585)	18
2.11 แผนพัฒนาจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)	18
2.12 แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำจังหวัดพะเยา	19
2.13 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ด้านการเกษตร (ตามแผนพัฒนาอำเภอ)	21
ส่วนที่ 2 ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์	25
1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด	25
1.1 ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด	25
1.2 ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด	38
1.3 ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม	39
1.4 ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค	43
1.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	45
1.6 สถานการณ์การค้าชายแดน	54
2. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	55
2.1 ครุภัณฑ์เกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร	55
2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร	56
2.3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	59
2.4 ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด	61
2.5 สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	90
2.6 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด	95
2.7 ประชาชนชาวบ้านของจังหวัดพะเยา	96
2.8 ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	97

สารบัญเนื้อหา (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	107
1. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT) ด้านการเกษตรของจังหวัดพะเยา	107
2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey 7-S Framework	112
3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	114
4. การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา	116
ส่วนที่ 4 แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา	118
4.1 วิสัยทัศน์ (Vision)	118
4.2 พันธกิจ (Mission)	118
4.3 เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Development Goals)	118
4.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา	118
4.5 ประเด็นการพัฒนา	119
4.6 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด	119
4.6 แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575) กับแผน 3 ระดับ	121
4.7 ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)	122
4.8 สรุป แผนงาน/โครงการ ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. 2571 - 2575)	124
4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 1	124
4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 2	131
4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาที่ 3	136
ส่วนที่ 5 แบบสรุปโครงการแบบย่อ Project Idea	164

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงปริมาณน้ำฝนตกในพื้นที่จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2559 - 2568	29
ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่ป่าจังหวัดพะเยา	32
ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดพะเยา	33
ตารางที่ 4 แสดงรายชื่ออุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดพะเยา	33
ตารางที่ 5 แสดงสถิติภัยแล้งจังหวัดพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2568	36
ตารางที่ 6 แสดงพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรนอกเขตชลประทาน (นารอบที่ 2 (นาปรัง))	37
ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดพะเยา และจำนวนบ้านรายอำเภอ	38
ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดพะเยา	38
ตารางที่ 9 แสดงจำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา 2568 แยกตามสังกัด	39
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนสถานพยาบาล แยกรายอำเภอ	40
ตารางที่ 11 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยา	41
ตารางที่ 12 แสดงสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา	42
ตารางที่ 13 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาตลาดปัจจุบัน (GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES)	45
ตารางที่ 14 เปรียบเทียบสัดส่วน 3 ภาคส่วนหลัก	46
ตารางที่ 15 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (GROSS PROVINCIAL PRODUCT CHAIN VOLUME MEASURES)	46
ตารางที่ 16 เปรียบเทียบภาคเกษตรกรรมกับภาคนอกเกษตรกรรม	47
ตารางที่ 17 ตารางแสดงสถิติการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2563 – 2568	54
ตารางที่ 18 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดพะเยา	55
ตารางที่ 19 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว รายอำเภอ	56
ตารางที่ 20 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายอำเภอ	57
ตารางที่ 21 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา รายอำเภอ	57
ตารางที่ 22 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย รายอำเภอ	58
ตารางที่ 23 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน แยกรายอำเภอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2568	59
ตารางที่ 24 แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ แยกรายอำเภอ	60
ตารางที่ 25 แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต 2567/68	61
ตารางที่ 26 แสดงภาวะการผลิตข้าวนาปี 2567/68 และ 2568/69	63
ตารางที่ 27 แสดงภาวะการผลิตข้าวนาปรัง เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2567 และ 2568	63
ตารางที่ 28 แสดงภาวะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูฝน เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2566/67 และ 2567/68	65
ตารางที่ 29 แสดงภาวะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฤดูแล้ง เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2567/68 และ 2568/69	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 30 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตลำไยเปรียบเทียบปี 2567 และ 2568	67
ตารางที่ 31 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตลิ้นจี่เปรียบเทียบปี 2567 และ 2568	68
ตารางที่ 32 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตมันสำปะหลัง เปรียบเทียบปี 2567 และ 2568	69
ตารางที่ 33 แสดงภาวะการผลิตหอมแดง เปรียบเทียบปี 2566/67 และ 2567/68	70
ตารางที่ 34 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตยางพารา	71
ตารางที่ 35 แสดงข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดพะเยา ปี 2569	73
ตารางที่ 36 แสดงข้อมูลการเลี้ยงโคนมในจังหวัดพะเยา ปี 2569	74
ตารางที่ 37 แสดงข้อมูลการเลี้ยงสุกรในจังหวัดพะเยา ปี 2569	74
ตารางที่ 38 แสดงข้อมูลการเลี้ยงแพะในจังหวัดพะเยา ปี 2569	75
ตารางที่ 39 แสดงข้อมูลการเลี้ยงไก่ในจังหวัดพะเยา ปี 2569	76
ตารางที่ 40 ตารางการแสดงจำนวนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปี 2568	77
ตารางที่ 41 ตารางการแสดงการเพาะเลี้ยงปลานิลในจังหวัดพะเยา ปี 2565-2568	77
ตารางที่ 42 ตารางการแสดงจำนวนผลผลิตและมูลค่าปลานิลในจังหวัดพะเยา ปี 2566 - 2568	78
ตารางที่ 43 แสดงข้อมูลหมู่บ้านที่ทำการประมงในกว๊านพะเยา	79
ตารางที่ 44 แสดงข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)	80
ตารางที่ 45 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พืช ตั้งแต่ปี 2564-2568	81
ตารางที่ 46 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มกษ.7436-2563 ตั้งแต่ปี 2565-2568	81
ตารางที่ 47 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ปศุสัตว์ ตั้งแต่ปี 2561-2569	82
ตารางที่ 48 ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จังหวัดพะเยา ปี 2561 - 2563	83
ตารางที่ 49 ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จังหวัดพะเยา ปี 2564 - 2567	84
ตารางที่ 50 แสดงหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ OTOP จำแนกรายอำเภอ	85
ตารางที่ 51 แสดงข้อมูลจำนวนสินค้าเกษตรและสินค้าแปรรูปในแต่ละอำเภอ	86
ตารางที่ 52 สรุปปฏิทินการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืช แยกตามประเภทและชนิดพืช	87
ตารางที่ 53 แสดงข้อมูลปฏิทินการให้ผลผลิตปศุสัตว์ แยกตามชนิดสัตว์	88
ตารางที่ 54 แสดงข้อมูลปฏิทินประมง แยกตามประเภทและชนิดสัตว์น้ำ	89
ตารางที่ 55 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก ปี 2568	90
ตารางที่ 56 ประเภทกลุ่มเกษตรกรและจำนวนสมาชิก ปี 2568	91
ตารางที่ 57 แสดงสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจ (กลุ่มอาชีพ) ระดับอำเภอ ปี 2568	91
ตารางที่ 58 แสดงปริมาณธุรกิจของสหกรณ์	92
ตารางที่ 59 แสดงผลการจัดระดับชั้นสหกรณ์ จำแนกตามประเภทของสหกรณ์	92
ตารางที่ 60 แสดงปริมาณธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร	93
ตารางที่ 61 แสดงผลการจัดระดับชั้นกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามประเภท	94
ตารางที่ 62 แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด 2568	95
ตารางที่ 63 แสดงข้อมูลปราชญ์เกษตรแยกรายอำเภอ	96
ตารางที่ 64 แสดงที่อยู่ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก) ปี 2569	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 65 แสดงจำนวน Smart Farmer ด้านการเกษตร ปี 2568	98
ตารางที่ 66 แสดงข้อมูลเกษตรกรแปลงใหญ่จังหวัดพะเยา ปีงบประมาณ 2568	99
ตารางที่ 67 แสดงที่อยู่ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดพะเยา ปี 2568	100
ตารางที่ 68 แสดงข้อมูลการปลูกสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดพะเยา	105
ตารางที่ 69 ผลการประเมินศักยภาพ (SWOT)	108
ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดย 7-S McKinsey	113
ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis	115

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. ที่มา

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575) เป็นไปตามกรอบแนวทางการขับเคลื่อนงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีกรอบการดำเนินงานให้สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคการเกษตร ดังนี้

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว มาตรา 72 กำหนดให้รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (4) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอื่น ๆ มาตรา 73 กำหนดให้รัฐ พึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด มาตรา 75 กำหนดให้รัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขจัดการผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ โดยรัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อม และขนาดกลางของประชาชนและชุมชน รวมถึงมาตรา 76 กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งส่วนราชการ ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือ ในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะและการใช้จ่ายเงินงบประมาณ มีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

1.2 เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างมีทิศทางและเป็นระบบ แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้จึงได้กำหนดกรอบแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องและยึดโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศให้มีความ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” อันเป็นกรอบสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศในระยะยาว

1.3 นอกจากนี้ยังเป็นไปตามทิศทางการพัฒนาตาม (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลัก คือ “เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน” และกำหนดธีมการพัฒนาของแผน คือ การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคงควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ประกอบกับทิศทาง (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2571 - 2575) กำหนดวิสัยทัศน์

การพัฒนาภาคการเกษตร คือ “เกษตรกรรมมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่มีมั่นคง ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม” โดยมุ่งปรับโครงสร้างภาคการเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณสู่การผลิตที่เน้นประสิทธิภาพ มูลค่าเพิ่มและความยั่งยืน ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก สภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยีดิจิทัล และโครงสร้างประชากร อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 และ (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2571 – 2575 ยังอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาให้ความเห็นชอบตามขั้นตอนของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ จึงอ้างอิงกรอบแนวทางตามร่างดังกล่าวเป็นหลัก และจะมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสาระสำคัญของแผนที่ได้รับความเห็นชอบอย่างเป็นทางการต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการและคงไว้ซึ่งความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ในทุกระดับ

2. ทิศทาง นโยบาย และความสอดคล้องเชื่อมโยงของแผนระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา ได้กำหนดกรอบแนวคิดหลัก โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศ นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาคการเกษตร ดังนี้

แผนระดับที่ 1

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

- 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง
- 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก)
- 3) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- 4) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- 5) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 6) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- 1) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- 2) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- 4) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- 5) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- 6) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

แผนระดับที่ 2

2.2 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (3) ประเด็น การเกษตร (พ.ศ. 2561 – 2580) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

เป็นแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในการพัฒนาประเทศที่เป็นปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับผลิตภัณท์มวลรวมภายในประเทศสาขาเกษตร และเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร การยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ตลอดจนการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน การดำเนินการมุ่งเน้นการปรับโครงสร้างภาคเกษตรจากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์เกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง โดยอาศัยศักยภาพด้านอัตลักษณ์พื้นถิ่น ความหลากหลายทางชีวภาพ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ตลอดจนการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานอย่างครบวงจร ตั้งแต่กระบวนการผลิต การแปรรูป การตลาด การบริโภค ไปจนถึงระบบโลจิสติกส์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความเชื่อมโยงอย่างบูรณาการ ทั้งนี้ แผนดังกล่าวมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมุ่งหมายให้การพัฒนาภาคเกษตรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวประกอบด้วย 6 แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

2.2.1 แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ซึ่งครอบคลุมสินค้าเกษตรและผลิตภัณท์ทางการเกษตรที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะพื้นที่ สินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย สินค้าศิลปาชีพ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณท์ รวมถึงสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อน โดยการนำจุดเด่นของอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งมีความโดดเด่นจากทำเลที่ตั้งในเขตโซนร้อนและความหลากหลายของผลผลิตทางการเกษตรของไทยในแต่ละพื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ และนำมาผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณท์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญานวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณท์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคูณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

2) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

3) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า สร้างความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น รวมถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรอัตลักษณ์ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์แต่ละพื้นที่ในการเชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น เช่น การท่องเที่ยวและบริการ และส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นในระดับประเทศ และเพื่อการส่งออกไปยังตลาดโลก

2.2.2 แผนย่อยเกษตรปลอดภัย

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น ผ่านการพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย โดยมีกรอบการดำเนินงานระหว่างประเทศ และแนวโน้มความต้องการการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัย ที่ทำให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารต้องมีการปรับตัวให้เข้าสู่ระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัยที่ได้รับการรับรอง ได้แก่

(1) สินค้าเกษตรที่ผ่านการตรวจรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และ (2) สินค้าอินทรีย์ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ

ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีคุณภาพและความปลอดภัย ภายใต้ดัชนีความมั่นคงทางอาหาร (อันดับของโลก ภายในปี 2570/ 2575/ 2580)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน อาทิ เกษตรผสมผสาน เกษตรธรรมชาติ เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ และวนเกษตร เป็นต้น เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมีอันตรายในสินค้าเกษตรและอาหาร และสร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหารในระดับครัวเรือน

2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลผลผลิตเกษตรปลอดภัย สถาบันเกษตรกรและเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร ตลอดจนพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้เข้าถึงแหล่งทุนและสามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน ทั้งมาตรฐานที่เป็นขั้นพื้นฐานตามหลักการปฏิบัติที่ดีทางการเกษตร และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ตลอดจนส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า พร้อมทั้งดูแลการผลิตอาหารภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย และการคุ้มครองผู้บริโภคและการค้าระดับสากล

4) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัยเพื่อสุขภาวะและโภชนาการที่เหมาะสม พัฒนาระบบฐานข้อมูลสินค้าด้านเกษตรปลอดภัย รวมถึงการส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

5) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ ควบคู่กับการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งในและต่างประเทศ

2.2.3 แผนย่อยเกษตรชีวภาพ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ ซึ่งจะให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิต และการแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ภายใต้ระบบการผลิตที่คำนึงถึงการทำการเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ 1 สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด การจดทะเบียนดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่เกี่ยวกับเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเชื้อจุลินทรีย์ เพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตลอดจนการเชื่อมโยงไปสู่ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและบริการ

2) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรม และฐานทรัพยากรชีวภาพ มีการยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจ การเกษตรขนาดกลางและเล็กบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ตลอดจนมีการใช้ฐานจากการทำการเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งเป็นระบบการผลิตที่คำนึงถึงระบบนิเวศ สภาพแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อใช้ประโยชน์ และต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรชีวภาพ ตลอดจนสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

4) ส่งเสริมการทำการตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ ประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย โดยใช้โอกาสจากความต้องการของผู้บริโภคในปัจจุบันที่หันมาใส่ใจสุขภาพ และการรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลด้านเกษตรชีวภาพ

2.2.4 แผนย่อยเกษตรแปรรูป

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะและผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูงโดยการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการผลิตตลอดห่วงโซ่อุปทานให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

2) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร รวมทั้งการผลักดันเทคโนโลยีและนวัตกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดไปสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

3) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป อาทิ บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ ควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย ติดตามผลิตภัณฑ์ระหว่างขนส่งและยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่สินค้า

4) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

2.2.5 แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ

มีเป้าหมายเพื่อให้สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม หรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น ผ่านการพัฒนาศักยภาพการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยอาศัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงการใช้และการเข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบข้อมูลสำหรับวางแผนการผลิต เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ ที่สามารถนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ

เป้าหมายที่ 1 สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคต อาทิ เกษตรแม่นยำ เกษตรในร่มและเกษตรแนวตั้ง เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตรทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ตลอดจนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและทดแทนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลงและเข้าสู่สังคมสูงอายุ

2) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่าง ๆ เพื่อการวางแผนการเกษตร และพัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน

3) สนับสนุนและส่งเสริมการทำระบบฟาร์มอัจฉริยะ โดยการถ่ายทอดและสนับสนุนให้เข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และทดแทนการผลิตดั้งเดิม

2.2.6 แผนย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

มีเป้าหมายเพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น ผ่านการสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรให้สามารถปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง

เป้าหมายที่ 1 ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ 2 สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียน กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สัดส่วนของจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน ได้แก่ (1) สหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 (2) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี และ (3) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ต่อจำนวนสถาบันเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งหมด (เฉลี่ยร้อยละ)

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย

1) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าและความมั่นคงอาหาร อาทิ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้มีความอุดมสมบูรณ์ การคุ้มครองที่ดินทางการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร เพื่อนำมาวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร และนำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก

2) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน โดยสร้างความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการให้เกิดขึ้นในระดับครัวเรือน ชุมชน ท้องถิ่น และประเทศ สนับสนุนให้ชุมชนทำการเกษตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน ลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพ

ด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งการมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง การติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหารและผลกระทบ

3) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูลอุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม และข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย และกลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน อาทิ เสถียรภาพราคาสินค้า ภาวะเปียบ การค้าระหว่างประเทศ ภัยพิบัติธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความมั่นคงอาหาร โดยกำหนดมาตรการรองรับ มาตรการเตือนภัย มาตรการการปรับตัว ระบบสำรองอาหารในภาวะวิกฤต และการประกันความเสี่ยงให้ทันกับสถานการณ์ รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ รวมถึงเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสนับสนุนการขยายเครือข่ายธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ และสนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น เพื่อยกระดับการพัฒนาเกษตรกรไปสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่มีความเข้มแข็ง ตลอดจนการให้ฝึกอบรมในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

5) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาการสร้างความมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทั้งในส่วนของการวิจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตร เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ที่รองรับกับบริบทการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ โดยใช้ประโยชน์จากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร

6) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกระดับการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค รวมทั้งจัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสมรวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

7) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่าง ๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่าง ๆ โดยการใช้สื่อแบบดั้งเดิมและบนอินเทอร์เน็ตทั้งในและต่างประเทศ การจัดนิทรรศการและงานแสดงสินค้า การรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจถึงคุณค่าหรือเรื่องราวของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ และการสร้างตราสินค้าไทยให้เป็นที่ยอมรับระดับสากล รวมทั้งสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมและแนวคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อการใช้งาน ความต้องการของผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนยกระดับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาทั้งในและต่างประเทศตลอดห่วงโซ่การผลิต

8) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า รวมทั้งการพัฒนาด้านโลจิสติกส์การเกษตร เพื่อลดการสูญเสียระหว่างการขนส่งลดขั้นตอนและระยะเวลาในการส่งสินค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตรที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

2.3 (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 - 2575)

สืบเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) กำลังจะสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับใช้ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2570 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้ดำเนินการยกร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 - 2575) เพื่อเป็นแผนระดับ 2 ในการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศให้มีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ร่าง) กรอบแผนพัฒนา ฉบับที่ 14 จัดทำขึ้นภายใต้สภาวะการณ์โลกและภายในประเทศที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด และความท้าทายด้านภูมิรัฐศาสตร์และสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาจากการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า สู่การจัดโครงสร้างพื้นฐานและกลไกเชิงระบบภายใต้แนวคิดหลัก (Theme) คือ “การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐาน เพื่อสร้างอนาคต” ทั้งนี้ ปัจจุบันยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำแผนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้แผนพัฒนา ดังกล่าวเป็นแผนที่เกิดจากกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง (สศช.) จึงได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบรรณข้อมูลข้อเสนอแนะ และสร้างแนวร่วมในการขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในระยะต่อไป โดยสรุปสาระสำคัญของ (ร่าง) กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 (พ.ศ. 2571 - 2575)

1. วัตถุประสงค์

เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น อย่างทั่วถึง และยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับคุณภาพการเติบโตที่ลดความเปราะบางและไม่เพิ่มความเหลื่อมล้ำ ซึ่งได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลัก ดังนี้

1) เศรษฐกิจขยายตัวสูงขึ้น จากการยกระดับผลิตภาพการผลิตและบริการผ่านการลงทุนในเทคโนโลยีและนวัตกรรม การยกระดับคุณภาพและทักษะฝีมือแรงงาน และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ

2) ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง ความเหลื่อมล้ำลดลงในทุกมิติ โดยประชาชนทุกกลุ่มมีโอกาสดำเนินการทำงาน มีรายได้ที่มั่นคง และเข้าถึงระบบสวัสดิการอย่างเป็นธรรม

3) เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เกิดสมดุลและการพัฒนาที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นองค์รวมระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

2. ชี้นำการพัฒนา (Theme)

การเพิ่มผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขัน ด้วยการซ่อมและเสริมรากฐานให้มั่นคง ควบคู่ไปกับการสร้างความพร้อมและโอกาสสำหรับอนาคต ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความพร้อมของประเทศในการรับมือกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนการเจริญเติบโตของประเทศให้มีคุณภาพมีส่วนร่วมและยั่งยืนต่อไป

3. หลักคือนำทาง (Guiding Principles) : ประกอบด้วย 4 ประการ ดังนี้

- 1) การมุ่งยกระดับผลิตภาพของประเทศ (Productivity)
- 2) การสร้างประโยชน์อย่างทั่วถึงแก่ประชาชน (Inclusivity)
- 3) การเสริมสร้างความสามารถในการปรับตัว (Adaptability) ให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ
- 4) การสร้างภูมิคุ้มกันและความมั่นคง (Immunity) ให้สามารถรองรับต่อความผันผวนและแรงปะทะจากภายนอก โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขัน ความร่วมมือระหว่างประเทศ และการพึ่งพาตนเอง

ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดลำดับของสิ่งที่ต้องดำเนินการ

4. เสาหลักการพัฒนา ดังนี้

- เสาหลักที่ 1 : การพลิกโฉมโครงสร้างเศรษฐกิจ (Transform the Economy)
- เสาหลักที่ 2 : การปฏิรูปภาครัฐ (Reform the Public Sector)
- เสาหลักที่ 3 : การยกระดับทุนมนุษย์ (Upgrade Human Capital)
- เสาหลักที่ 4 : การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (Sustain Resources and the Environment)
- เสาหลักที่ 5 : การถ่ายทอดและลงทุนในวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม (Transfer and Invest in Research, Technology and Innovation)

2.4 นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีนายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีแถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2568 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1) การปรับโครงสร้างและยกระดับภาคเกษตรกรรม (Structural Transformation)

มุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านภาคการเกษตรไทยให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก

- 1.1) การเปลี่ยนจาก “ปริมาณ” ไปสู่ “มูลค่า” : วางรากฐานเพื่อยกระดับการผลิตที่เน้นมูลค่าเพิ่มแทนการผลิตเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียว
- 1.2) การขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) : นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มผลิตภาพลดความเสี่ยงจากความผันผวนของภัยธรรมชาติ และสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของอาหารให้เป็นที่ยอมรับ
- 1.3) การพัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ : ส่งเสริมวิถีเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเตรียมความพร้อมเกษตรกรสู่การเป็น “เกษตรกรรมรุ่นใหม่” ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

2) นโยบายเศรษฐกิจเกษตรและการคุ้มครองผู้ผลิต มุ่งเน้นการสร้างรายได้ที่มั่นคง และแก้ปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

2.1) การบริหารจัดการราคาสินค้าเกษตร : รักษาระดับราคาผลผลิตให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม ควบคุมการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้แก่เกษตรกรและชุมชน

2.2) การลดรายจ่ายด้วยพลังงานทางเลือก : สนับสนุนการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Cell) ในกิจกรรมทางการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มรายได้สุทธิ

2.3) มาตรการโต้ตอบและรองรับผลกระทบทางการค้า : ดำเนินการเชิงรุกเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการภาษีของต่างประเทศ (โดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา) การสกัดกั้นการสวมสิทธิ์ถิ่นกำเนิดสินค้า และการป้องกันการทุ่มตลาดสินค้าเกษตรจากต่างประเทศ

3) การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และความยั่งยืนในพื้นที่เกษตร

3.1) มาตรการแก้ปัญหา PM 2.5 : กำหนดมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าเกษตรที่มีกระบวนการผลิตจากการเผาในประเทศเพื่อนบ้าน และเข้มงวดกับการลดการเผา ในพื้นที่เกษตรกรรมภายในประเทศ

3.2) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : พัฒนาระบบน้ำให้มีคุณภาพและเพียงพอต่อการประกอบกิจกรรมรวมทั้งเร่งพัฒนาเครื่องมือเตือนภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงเพื่อลดความสูญเสียของเกษตรกร การจัดการที่ดินทำกิน : บริหารจัดการที่ดินรัฐเพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงสิทธิในการทำกินได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรมตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

4) การพัฒนาศักยภาพมนุษย์และเทคโนโลยีดิจิทัล

4.1) การเพิ่มทักษะ (Reskill/Upskill) : ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเพิ่มทักษะการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงนวัตกรรมในราคาที่เหมาะสมได้

4.2) การพัฒนารัฐบาลดิจิทัล : บูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานราชการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้บริการแก่เกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

5) การสืบสานและต่อยอดงานพัฒนาตามแนวพระราชดำริ

5.1) ความยั่งยืนของทรัพยากร : รัฐบาลให้ความสำคัญกับการสืบสานและต่อยอด โครงการพระราชดำริ เพื่อเป็นแนวทางหลักในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

แผนระดับที่ 3

2.5 ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)

ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) คือกรอบการดำเนินงาน ในการพัฒนาภาคการเกษตรให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งในการแก้ไข จุดอ่อน และเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยมียุทธศาสตร์ไปสู่เป้าหมาย คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร มีแนวทางการพัฒนาโดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, SmartGroup, Smart Enterprise เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงาน ภาคเกษตรและเทคโนโลยีเพื่อทดแทนแรงงานอย่างเปราะบางรองรับสังคมเกษตรสูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้า มีแนวทางการพัฒนาโดยการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า มาตรฐานระดับสากล โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความรู้แบบองค์รวม ส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมูลค่าสูงมุ่งสู่การเป็นฟาร์มอัจฉริยะ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม มีแนวทางการพัฒนาโดยการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตร 4.0 บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตรให้เกษตรกรเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างทั่วถึง พัฒนางานวิจัยและสารสนเทศให้ไปสู่เชิงพาณิชย์ ประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูลในระดับโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนาโดยการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับ SDGs (Sustainable Development Goals) ฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้มีความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางการพัฒนาโดยการพัฒนาศักยภาพและนักวิจัย ให้เป็น Smart officers และ Smart researchers เชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานของ หน่วยงานทุกภาคส่วนโดยกลไกประชารัฐ และปรับระบบบริหารงานให้ทันสมัยปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร เพื่อรองรับบริบทการเปลี่ยนแปลง

2.6 (ร่าง) กรอบแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2571 - 2575)

1) วิสัยทัศน์ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี เกษตรไทยสู่เกษตรสมัยใหม่ที่ยั่งยืน ปลอดภัย และแข่งขันได้ ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

2) ประเด็นการพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยแปรรูปและการตลาด

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

3) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

3.1) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตร เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4.5 ต่อปี

3.2) ผลผลิตทางการผลิตของภาคเกษตร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.2 ต่อปี

3.3) ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น อยู่ที่ระดับ ภายในปี 2575

3.4) รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า บาท/ครัวเรือน ภายในปี 2575

4) ประเด็นการพัฒนา/เป้าหมาย/แนวทางการพัฒนา/ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : เกษตรกรสามารถบริหารจัดการด้านการเกษตรของตนเองได้ มีรายได้ที่มั่นคง และสถาบันเกษตรกรเป็นกลไกทางธุรกิจที่เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาทักษะให้แก่เกษตรกรอย่างทั่วถึง
- 2) พัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
- 3) สนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตร
- 4) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันเกษตรกร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1) ผลิตภาพแรงงานภาคการเกษตร (มูลค่า GDP ภาคเกษตร/จำนวนแรงงานภาคเกษตร) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ต่อปี

- 2) สหกรณ์มีความเข้มแข็งระดับ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55 ภายในปี 2575
- 3) วิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในระดับดี ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ภายในปี 2575
- 4) กลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งในระดับที่ 1 และ 2 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40

ภายในปี 2575

- 5) จำนวนผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร เพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ราย
- 6) เกษตรกรได้รับสิทธิทำประโยชน์ที่ดิน จำนวน รายต่อปี
- 7) สัดส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินเกษตรกรลดลง ลดลงร้อยละ ภายในปี 2575

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : ยกระดับการผลิตสู่เกษตรอัจฉริยะ ปลอดภัย และยั่งยืน

เป้าหมาย : มีระบบการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Smart Agriculture) สร้างผลผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยสูง (Safety) และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม (Sustainability)

แนวทางการพัฒนา

- 1) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 2) ยกระดับกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
- 3) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
- 4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการอุปสงค์และอุปทาน
- 5) ยกระดับมาตรฐานและพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับสินค้าเกษตรและอาหาร

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ... ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

2) พื้นที่การเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

- 3) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ...ต่อปี
- 4) ผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่าร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการแปรรูปและการตลาด (Value-Added) เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก

แนวทางการพัฒนา

- 1) ยกระดับการแปรรูปสินค้าเกษตรจากขั้นต้นสู่อุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง
- 2) การตลาดเชิงรุก
- 3) พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอกลักษณ์ไทย

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1) อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและอาหาร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

2) สัดส่วนของมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ต่อมูลค่าการส่งออกสินค้าทั้งหมด / มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ / ดุลการค้าสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกินดุล เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ... ต่อปี

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : การพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคง

เป้าหมาย : ภาคการเกษตรใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โครงสร้างพื้นฐานครอบคลุม และประเทศมีความมั่นคงทางด้านอาหาร

- 1) การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2) การสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- 3) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรครบวงจร
- 4) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการเกษตร
- 5) การส่งเสริมและต่อยอดการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร
- 6) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ
- 7) การพัฒนากฎระเบียบให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตร
- 8) ควบคุมดูแลการลักลอบนำเข้าและการสวมสิทธิ์สินค้าเกษตรอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

1) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางการเกษตรลดลง ร้อยละ ภายในปี 2575

2) พื้นที่เกษตรเข้าถึงแหล่งน้ำชลประทานเพิ่มขึ้น (รวมนอกและในเขตชลประทาน) จำนวน ... ไร่ ภายในปี 2575

3) พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ล้านไร่ ภายในปี 2575

4) สัดส่วนงานวิจัยเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตรที่มีการนำไปใช้ประโยชน์เทียบกับงานวิจัยที่แล้วเสร็จ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ต่อปี

5) ความไม่มั่นคงทางอาหารในระดับบุคคลลดลง น้อยกว่าร้อยละ ในปี 2575

2.7 นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน “เกษตรนวัตกรรม เพื่อความยั่งยืนเกษตรกรไทย” โดยมุ่งขับเคลื่อนผ่านการบูรณาการระหว่างหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เน้นการทำงานเชิงรุก ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลง เร่งการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการทำงานให้มีความคล่องตัวมากขึ้น พร้อมอำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 5 ด้านหลัก ดังนี้

นโยบายที่ 1 ยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ปรับเปลี่ยนจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิม มาเป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มากขึ้น โดยผลักดันการใช้ Big Data ร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัล และ AI มาบริหารจัดการการผลิตแบบแม่นยำ เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย และเพิ่มคุณภาพมาตรฐานให้สูงขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีผู้ให้บริการทางการเกษตร หรือ Agriculture Service Provider ในระดับชุมชน เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงเครื่องจักรกลทางการเกษตรและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างทั่วถึง ในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

นโยบายที่ 2 เพิ่มรายได้เกษตรกร

เป้าหมาย คือ การทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีผลตอบแทนจากการลงทุนและสินทรัพย์สูงขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ ผ่านการแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) สร้างโอกาสการเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้กับสินค้าเกษตรไทย พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรปรับตัวเข้ากับกติกาการค้าโลกใหม่ ๆ ทั้งเรื่องมาตรฐาน สุขอนามัยพืช สุขอนามัยสัตว์ มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตร อาหาร และโภชนาการ มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อสร้างตลาดและขยายโอกาสในการแข่งขัน

นโยบายที่ 3 พัฒนาศักยภาพเกษตรกร

สร้างทักษะสมัยใหม่ องค์กรความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ ผ่านหลักสูตร Reskill และ Upskill ที่ตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรทุกระดับ ตั้งแต่องค์ความรู้วิทยาศาสตร์พืช ปศุสัตว์ ประมง การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่ การจัดการบัญชีและรายได้ในครัวเรือน พร้อมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างอำนาจต่อรอง ทั้งการซื้อปัจจัยการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต ไปจนถึงการยกระดับเกษตรกรที่มีศักยภาพให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร และสามารถบริหารและกำกับดูแลหน่วยผลิตที่ดี

นโยบายที่ 4 ตลาดนำการผลิต

ปรับโครงสร้างผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพื่อให้ผลผลิตขายได้จริง ได้ราคาที่สะท้อนคุณภาพ และลดความเสี่ยงด้านอัตราค่าไรสุทธิต่ลดน้อยลง โดยมีข้อมูลตลอดห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การวางแผนการผลิต การคัดแยก การแปรรูป และข้อกำหนดมาตรฐานบรรจุภัณฑ์และสินค้า ไปจนถึงระบบขนส่งที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงหลักฐานอ้างอิง ด้านโภชนาการและสุขภาพ เพื่อเชื่อมโยงผลผลิตจากหน้าฟาร์มไปสู่ผู้บริโภคหรือผู้ประกอบการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาดและราคาตกต่ำ โดยจะสนับสนุนให้เกิด “ห่วงโซ่อุปทานมูลค่าเพิ่ม ในพื้นที่ เช่น จตุรวบรวมสินค้ามาตรฐาน ระบบคัดเกรด ห้องเย็น การแปรรูป และโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การกระจายผลผลิตจากหน้าฟาร์มถึงผู้ซื้อโดยเร็ว และตรวจสอบได้ ตลอดจนพัฒนาระบบเตือนภัยสถานการณ์บิดเบือนกลไกตลาด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรได้อย่างทันท่วงที พร้อมทั้งเร่งปราบปรามการสวมสิทธิ์และ การบิดเบือนมาตรฐาน เพื่อรักษาความเชื่อมั่นของผู้ซื้อและความเป็นธรรมในตลาดในระยะยาว

นโยบายที่ 5 บริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบอย่างยั่งยืน

จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำในระดับภูมิภาคให้เหมาะสมกับความต้องการใช้น้ำที่แตกต่างกันในแต่ละลุ่มน้ำทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อรองรับภัยธรรมชาติ ทั้งน้ำท่วมและน้ำแล้งที่มีความรุนแรงมากขึ้น ให้ความสำคัญกับการเติมน้ำในเขื่อนหลัก แหล่งกักเก็บน้ำในชุมชน ไร่นา ไปจนถึงระบบกระจายน้ำเข้าสู่แปลงเกษตรอย่างทั่วถึง รวมทั้งเพื่อประสิทธิภาพการใช้น้ำทั้งในระบบชลประทานและครัวเรือนเกษตรกร การจัดการข้อมูลน้ำแม่นยำ ตลอดจนพัฒนาระบบเตือนภัยน้ำอัจฉริยะ เพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำในอนาคต เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิตและปรับแผนการผลิต ได้อย่างทันทั่วทั้งสามารถลดความเสี่ยงจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และสร้างความมั่นใจ ว่าพี่น้องเกษตรกรจะมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ

2.8 แผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม (ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2568 – 2575)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนแม่บท ฯ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2568 และได้มอบหมายสภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนแผนแม่บท ฯ ดังกล่าว โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์

“เกษตรกรเป็นพลังสำคัญในการผลักดันต่อการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคม”

พันธกิจ

“ขับเคลื่อนภาคเกษตรกรรมสู่ความมั่นคงและพอเพียงของเกษตรกรไทย” โดยมีภารกิจ ดังนี้

1. พัฒนาความสามารถการผลิตของเกษตรกรไทย สู่การสร้างมีความมั่นคงทางอาหาร
2. เกษตรชาวนาตลาดขับเคลื่อนสภาพแวดล้อมสีเขียว
3. ส่งเสริมการทำการเกษตรเพื่อรองรับข้อกำหนดทางการค้าด้านสิ่งแวดล้อม
4. ยกระดับสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัย
5. การยกระดับรายได้ต่อหัวของเกษตรกรให้มีความอยู่ดีกินดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งพร้อมสร้างโอกาสและรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
2. เพื่อขับเคลื่อนเกษตรกรสีเขียวที่สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อให้ภาคการเกษตรสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

เป้าหมาย

1. เกษตรกรมีความเข้มแข็งพร้อมสร้างโอกาสและรับมือกับการเปลี่ยนแปลง
2. เกษตรกรสีเขียวที่สร้างรายได้และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. ภาคการเกษตรสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ

โดยยุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการภายใต้แผนแม่บทฯ แบ่งออกเป็น 3 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร โดยมีเป้าหมายและกลยุทธ์ที่เกษตรกรมีความเข้มแข็งพร้อมสร้างโอกาสและรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เน้นที่การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สถาบันเกษตรกรถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น การคุ้มครองสิทธิการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พัฒนาการบริหารกองทุนด้านการเกษตรให้มีประสิทธิภาพ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรสีเขียว การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรม และความมั่นคงทางอาหาร การทำการเกษตรยั่งยืน การอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ การลดภาวะเรือนกระจก การปรับตัวรับมือภาวะโลกร้อน ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา คือ เกษตรสีเขียวสร้างรายได้และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกลยุทธ์ที่จะดำเนินการได้แก่ การอนุรักษ์และพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตร การพัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน พัฒนาการผลิตสู่พื้นฐานเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน พร้อมกันนี้จะต้องฟื้นฟูทรัพยากรต่างๆ เพื่อสร้างศักยภาพใหม่ทางการเกษตร

3. ยุทธศาสตร์การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรสู่ตลาดโลก สนับสนุนให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรสามารถผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ มาตรฐานและปลอดภัยตลอดห่วงโซ่อุปทาน ด้วยการปรับโครงสร้างการผลิต ไปสู่การผลิตที่มีมูลค่าสูง โดยการสร้างความเป็นธรรมและยกระดับราคาผลผลิตสินค้าเกษตร เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร

2.9 แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) (พ.ศ. 2571 - 2575)

1) เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

“ท่องเที่ยวร่วมสมัย ยกระดับสินค้าเกษตร เศรษฐกิจมั่นคง สิ่งแวดล้อมยั่งยืน
สู่สังคมคุณภาพ”

2) ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

1) อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (GPCP)
เพิ่มขึ้นร้อยละ 2 ภายใน 10 ปี

2) อัตราการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สีเขียวในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ลดลง
ไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี

3) ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การท่องเที่ยวสร้างสรรค์

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การค้า การลงทุน เศรษฐกิจเพิ่มมูลค่า

ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ 5 : การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและสังคมคุณภาพอย่างยั่งยืน

2.10 เป้าหมายการพัฒนาจังหวัดพะเยา 20 ปี (พ.ศ. 2566 - 2585)

วิสัยทัศน์จังหวัดพะเยา “พะเยา เมืองนวัตกรรมสร้างสรรค์ประสบการณ์”

Phayao - Where Innovation Creates Experiences

ขับเคลื่อนภายใต้ 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ

- 1) เกษตรและอาหาร นวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง : เกษตรอัจฉริยะและเกษตรสีเขียว สินค้าเกษตรมูลค่าสูง อาหารปลอดภัยและนวัตกรรมอาหาร แปรรูปและยกระดับห่วงโซ่คุณค่า ตลาดและการค้า สินค้าเกษตร Bio Economy และเศรษฐกิจชีวภาพ
- 2) คุณภาพชีวิตดี สำหรับคนทุกกลุ่ม และทุกช่วงวัย : สุขภาพดีและสุขภาวะที่ดี เด็ก เยาวชน และการศึกษา วัยแรงงานและการมีงานทำ ผู้สูงอายุและสังคมสูงวัย กลุ่มเปราะบางและความเท่าเทียม เมืองน่าอยู่ ปลอดภัย และอบอุ่น
- 3) สิ่งแวดล้อมยั่งยืน และเมืองพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง : จัดการทรัพยากรธรรมชาติ และน้ำ อากาศสะอาด ลด PM2.5 และไฟฟ้า พลังงานสะอาดและคาร์บอนต่ำ ขยะมูลฝอยและของเสียอย่างยั่งยืน เมืองอัจฉริยะและรับมือภัยพิบัติ Net Zero และความหลากหลายทางชีวภาพ
- 4) กว๊าน วัฒนธรรม และประสบการณ์สร้างสรรค์ : ท่องเที่ยวคุณภาพและเชิงสร้างสรรค์ กว๊านพะเยาและกิจกรรมทางน้ำ ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น Gastronomy และอาหารสร้างสรรค์ กีฬา การจัดอีเวนต์ และเทศกาล Creative Economy และ Soft Power

2.11 แผนพัฒนาจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

1) เป้าหมายการพัฒนา

“พะเยาเมืองนวัตกรรม สร้างสรรค์ประสบการณ์”

2) วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมูลค่าสูง ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม
2. เพื่อยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรสู่การเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) และเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเทคโนโลยีในอนาคตเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและขยายช่องทางการตลาด

3) ประเด็นการพัฒนา

1. เกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง
2. คุณภาพชีวิตดีสำหรับคนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัย
3. สิ่งแวดล้อมยั่งยืนและเมืองพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
4. กว๊าน วัฒนธรรม ท่องเที่ยว และประสบการณ์สร้างสรรค์

4) เป้าหมายและตัวชี้วัด ประเด็นที่ 1 เกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง รายได้เฉลี่ยของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ภายในปี พ.ศ. 2575

5) แผนงาน/แนวทาง ประเด็นที่ 1 เกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง

แผนงานที่ 1 : พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา :

1.1 พัฒนาระบบการจัดการน้ำและดินด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ เพื่อรับมือกับความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร และระบบโลจิสติกส์

แผนงานที่ 2 : ยกระดับสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมูลค่าสูงอย่างครบวงจร

แนวทางการพัฒนา :

2.1 ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมูลค่าสูง ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม

2.2 ส่งเสริม พัฒนา และยกระดับ การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพมาตรฐานเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สู่การเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) และเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2.3 พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

2.4 ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมูลค่าสูง

แผนงานที่ 3 : ส่งเสริมและบริหารจัดการด้านการตลาดสินค้าเกษตรและอาหาร

แนวทางการพัฒนา :

3.1 พัฒนาและขยายช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรให้เชื่อมโยงทั้งในและต่างประเทศ

3.2 ส่งเสริมการค้าและการลงทุนธุรกิจเกษตรและอาหารมูลค่าสูง

3.3 พัฒนาศักยภาพและยกระดับผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรและอาหารมูลค่าสูง

3.4 สร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรให้ดำเนินธุรกิจเกษตรได้อย่างครบวงจร

2.12 แผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เกษตรกรรม 1.5 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 40 ของพื้นที่จังหวัด โดยในพื้นที่เกษตรกรรมดังกล่าวมีการพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานแล้ว 226,475 ไร่ หรือประมาณร้อยละ 14.7 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด

มีความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ประเมินจากพื้นที่เกษตรกรรมฤดูฝนและฤดูแล้งทั้งในเขตชลประทานและนอกเขตชลประทาน กับอัตราการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูกต่อไร่ โดยความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรในเขตชลประทานประเมินจากพื้นที่ชลประทานที่มีในปัจจุบันและแผนในอนาคตจากการพัฒนาพื้นที่ชลประทาน ซึ่งฤดูฝนเพาะปลูกเต็มพื้นที่ ส่วนฤดูแล้งพื้นที่เพาะปลูกร้อยละ 20 ของพื้นที่ชลประทาน ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานประเมินจากพื้นที่เพาะปลูกนอกเขตชลประทานในปัจจุบัน และคาดการณ์ว่าพื้นที่เพาะปลูกโดยรวมไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ผลการประเมินความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรสรุปได้ดังนี้ ความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตร เท่ากับ 1,145.54 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี และความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรจะเพิ่มเป็น 1,369.62 , 1,369.62 และ 1,383.60 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี ในระยะ 5 ปี, 10 ปี และ 20 ปี ตามลำดับ

ในส่วนของแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

- 1) การจัดการน้ำอุปโภคบริโภค
- 2) การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต
- 3) การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย
- 4) การจัดการคุณภาพน้ำ
- 5) การอนุรักษ์ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ
- 6) การบริหารจัดการ

ในการจัดทำแผนการดำเนินการระดับจังหวัด ได้นำโครงการที่มีผลการศึกษา สำนวน ออกแบบ และโครงการที่มีศักยภาพในการดำเนินการ มาทำการจัดเป็นแผนงานและงบประมาณ โดยจัดระยะของ แผนงาน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ ทรัพยากรน้ำ ซึ่งเป็นแผนดำเนินการก่อสร้าง ดังนี้

- โครงการตามแผนระยะสั้น ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ.2561 - พ.ศ.2565
- โครงการตามแผนระยะกลาง ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ.2566 - พ.ศ.2570
- โครงการตามแผนระยะยาว ดำเนินการแล้วเสร็จภายใน พ.ศ.2571 - พ.ศ.2580

ซึ่งกรมชลประทานได้จัดทำแผนการพัฒนาการชลประทานในระดับลุ่มน้ำ โดย การวางแผนพัฒนาโครงการชลประทานประเภทต่าง ๆ ทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ รวมถึง การปรับปรุงโครงการที่มีอยู่เดิม ทั้ง 25 ลุ่มน้ำหลักทั่วประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำ พื้นที่ ชลประทาน และการป้องกันบรรเทาภัยน้ำท่วมและอุทกภัย และในส่วนจังหวัดพะเยามีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำ ที่มีศักยภาพตามแผนการพัฒนาการชลประทานระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 – พ.ศ.2580) ที่อยู่ในแผนดำเนินการ จำนวน 63 โครงการ เป็นโครงการขนาดกลาง 25 โครงการ และขนาดเล็ก 38 โครงการ หากดำเนินการแล้วเสร็จ ตามแผนทั้งหมดจะสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มอีก 396.40 ล้านลูกบาศก์เมตร และจะมีพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น 194,110 ไร่ รวมเป็น 420,585 ไร่ ใช้งบประมาณรวม 8,768.9150 ล้านบาท โดยสามารถสรุปตามระยะดำเนินการได้ ดังนี้

1) โครงการตามแผนระยะสั้น (พ.ศ.2561 - พ.ศ. 2565)

มีโครงการที่ดำเนินการตามแผนระยะสั้น 49 โครงการ เป็นโครงการขนาด กลาง 11 โครงการและขนาดเล็ก 38 โครงการ หากก่อสร้างแล้วเสร็จจะสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มอีก 378.30 ล้าน ลูกบาศก์เมตร และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 182,710 ไร่ ใช้งบประมาณสำหรับโครงการในแผนระยะสั้น 7,538.92 ล้านบาท

2) โครงการตามแผนระยะกลาง (พ.ศ.2565 - พ.ศ.2570)

มีโครงการที่ดำเนินการตามแผนระยะกลาง 10 โครงการ เป็นโครงการขนาด กลาง 10 โครงการ ใช้งบประมาณสำหรับโครงการในแผนระยะกลาง 30 ล้านบาท

3) โครงการตามแผนระยะยาว (พ.ศ.2571 - พ.ศ.2580)

มีโครงการที่ดำเนินการตามแผนระยะยาว 4 โครงการ เป็นโครงการขนาดกลาง 4 โครงการ หากก่อสร้างแล้วเสร็จจะสามารถเก็บกักน้ำได้เพิ่มอีก 18.10 ล้านลูกบาศก์เมตร และเพิ่มพื้นที่ ชลประทาน 11,400 ไร่ ใช้งบประมาณสำหรับโครงการในแผนระยะยาว 1,200.00 ล้านบาท

ในรายละเอียดของแผนงานเป็นรายโครงการนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของสถานภาพ ความพร้อม ปัญหาอุปสรรค แตกต่างกันไป เช่น บางโครงการมีความพร้อมในเชิงเทคนิควิศวกรรม แต่ยังติดปัญหาด้านสังคมบางโครงการอาจเข้าข่ายต้องศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือการขอใช้พื้นที่สำหรับบางโครงการที่มีพื้นที่ดำเนินการอยู่ในเขตอนุรักษ์ต่าง ๆ เช่น ป่าอนุรักษ์ เขตอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น แนวทางการขับเคลื่อนแผนหลักการพัฒนาการชลประทานระยะ 20 ปี จำเป็นต้องผ่านกระบวนการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการบูรณาการร่วมกันทุกภาคส่วน การวางแผนเตรียมความพร้อมตั้งแต่การศึกษา สำรวจ ออกแบบ จัดหาที่ดิน ต้องมีความสอดคล้องต่อเนื่อง การปรับแผนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์หรือบริบทที่อาจเปลี่ยนแปลงในอนาคตสามารถดำเนินการได้ โดยควรคำนึงถึงเป้าหมายที่ได้วางไว้เป็นสำคัญ

2.13 ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ด้านการเกษตร (ตามแผนพัฒนาอำเภอ)

ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ด้านการเกษตร ได้รวบรวมมาจากแผนพัฒนาอำเภอทั้ง 9 อำเภอ ในจังหวัดพะเยา เพื่อนำข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการและศักยภาพของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัด สรุปดังนี้

อำเภอ	ปัญหา	ความต้องการ	พื้นที่
เมืองพะเยา	1. น้ำเพื่อการเกษตร ไม่เพียงพอในฤดูแล้ง	- ขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อให้สามารถเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำในแหล่งน้ำ - อนุรักษ์ พื้นฟู ปรับปรุง พัฒนาแหล่งน้ำ เช่น ก่อสร้างฝาย ขุดลอกตาดคอนกรีต - สำรวจแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่	บ้านต้า, บ้านสาบ, แม่ใส, สันป่าม่วง, แม่ปืม, แม่กา, แม่นาเรือ, บ้านใหม่, ท่าวังทอง, บ้านตุน, บ้านต้อม
	2. ที่ดินทำกิน	- ให้ภาครัฐสำรวจและให้ความช่วยเหลือในการออกเอกสารสิทธิ์ - ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริหารจัดการที่ดินให้กับประชาชนเพื่อเป็นที่พักอาศัยและที่ดินทำกิน	ท่าจำปี, แม่ปืม, แม่กา, ท่าวังทอง
	3. ผลผลิตทางการเกษตร ราคาตกต่ำ	- สนับสนุนการแปรรูปผลผลิตเกษตร - ประกันราคาพืชผลทางการเกษตร - ให้ความรู้ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช - บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น ช่วงเวลาเพาะปลูก จัดสรรพื้นที่ - ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง - ส่งเสริมและจัดหาตลาดที่เหมาะสมเพื่อจำหน่ายสินค้าในพื้นที่	บ้านสาบ, บ้านตุน, บ้านต้อม
	4. ถนนเข้าสู่พื้นที่ ทางการเกษตรมีสภาพ ชำรุดเป็นหลุม เป็นบ่อ	- จัดสร้างถนน คสล. เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับเกษตรกรในพื้นที่ - ปรับปรุงถนนเข้าสู่พื้นที่ทางการเกษตร	บ้านต้า, สันป่าม่วง, แม่ปืม

อำเภอ	ปัญหา	ความต้องการ	พื้นที่
ดอกคำใต้	1. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	- ขุดลอกแหล่งน้ำ ลำห้วย ขุดสระ ก่อสร้างทำนบกักเก็บน้ำ ก่อสร้างฝาย - สร้างแหล่งน้ำบาดาลในหมู่บ้าน	ดอนศรีชุม, บุญเกิด, สันโค้ง, สว่างอารมณ์, ดงสุวรรณ, ห้วยลาน, หนองหล่ม, ป่าซาง, บ้านถ้ำ, คีอเวียง, บ้านปิน
	2. ราคาผลผลิตตกต่ำ / ต้นทุนการผลิตสูง	- ส่งเสริมทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี เพื่อลดต้นทุนการผลิต - ส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิดอกคำใต้ เนื่องจากมีคุณภาพสูงและมีกลิ่นหอม - ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อขยายโอกาสทางการค้าและส่งออก - ให้ความรู้เรื่องการตลาด	ดอนศรีชุม, บุญเกิด, สันโค้ง, สว่างอารมณ์, ดงสุวรรณ, ห้วยลาน, หนองหล่ม, ป่าซาง, บ้านถ้ำ, คีอเวียง, บ้านปิน
	3. การใช้สารเคมี	- ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมัก ชีวภาพ - อบรมให้ความรู้เกษตรกร	ดอนศรีชุม, บุญเกิด, สันโค้ง, สว่างอารมณ์, ดงสุวรรณ, ห้วยลาน, หนองหล่ม, ป่าซาง, บ้านถ้ำ, คีอเวียง, บ้านปิน
จุน	1. โครงสร้างพื้นฐาน	- สร้างอ่างเก็บน้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อรองรับน้ำกักเก็บไว้ในฤดูแล้ง - ขยายเขตไฟฟ้าเข้าสู่พื้นที่การเกษตร	ห้วยข้าวก่ำ, เวียงลอ, จุน, หงส์หิน, ทุ่งรวงทอง, พระธาตุขิงแกง, ห้วยยางขาม
	2. ราคาผลผลิตตกต่ำ	- จัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายผลผลิต - ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า	ห้วยข้าวก่ำ, เวียงลอ, จุน, หงส์หิน, ทุ่งรวงทอง, พระธาตุขิงแกง, ห้วยยางขาม
เชียงคำ	1. ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร	- ก่อสร้างฝาย ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ	ร่มเย็น, เจดีย์คำ, หย่วน, เวียง, แม่ลาว, ฝายกวาง, ทุ่งผาสุก, น้ำแวน, เชียงบาน, อ่างทอง
	2. ราคาผลผลิตตกต่ำ	- บริหารจัดการข้อมูลอย่างเป็นระบบ ปลุกพืชได้ราคาสูง จัดสรรพื้นที่เพาะปลูกให้เหมาะสม - ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง	ร่มเย็น, เจดีย์คำ, หย่วน, เวียง, แม่ลาว, ฝายกวาง, ทุ่งผาสุก, น้ำแวน, เชียงบาน, อ่างทอง
	3. ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน	- ให้ภาครัฐดำเนินการสำรวจและให้ความช่วยเหลือในการออกเอกสารสิทธิ์	ร่มเย็น, เจดีย์คำ, หย่วน, เวียง, แม่ลาว, ฝายกวาง, ทุ่งผาสุก, น้ำแวน, เชียงบาน, อ่างทอง
เชียงม่วน	1. ปัญหาด้านการเกษตร	- สนับสนุนการแปรรูปผลผลิตเกษตร - ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต - ส่งเสริมการปลูกพืชผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ชีวภาพ - ปรับปรุง ระบบส่งน้ำเข้าสู่พื้นที่เกษตร - ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มเติม	เชียงม่วน, บ้านมาง, สระ

อำเภอ	ปัญหา	ความต้องการ	พื้นที่
ปง	1. ปัญหาด้านการเกษตร	- ส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือน - ส่งเสริมอาชีพหลังฤดูทำนา เช่น ปลุกกาแฟ ปลุกผักหวาน เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ - ประกันราคาพืชผลทางการเกษตร เช่น ข้าว ยางพารา ข้าวโพด มันสำปะหลัง - จัดหาตลาดรองรับผลผลิตจำนวนมาก - ก่อสร้าง/ปรับปรุงถนน เชื่อมพื้นที่เกษตร	นาปริง, ควร, ออย, จิม, ปง, ขุนควร, ผาช้างน้อย, แม่ยม
แม่ใจ	1. ปัญหาด้านการเกษตร	- ประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร - ขุดสระ / แก้มลิง / ขุดลอกแหล่งน้ำ - ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ - ควบคุมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีมาตรฐาน - ออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน - ฝึกอบรมการแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล	แม่ใจ, บ้านเหล่า, รวมใจพัฒนา, ป่าแฝก, เจริญราษฎร์, ศรีถ้อย, แม่สุก
ภูซาง	1. ปัญหาด้านการเกษตร	- บริหารจัดการตลาดกลางสินค้าทางการเกษตร - ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ - สนับสนุนปัจจัยการผลิต - ช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาดและภัยธรรมชาติ - ขุดลอกแหล่งน้ำ	สบง, พุ่งกล้วย, เชียงแรง, ป่าสัก, ภูซาง
ภูพานยาว	1. ปัญหาด้านการเกษตร	- ปรับปรุงแหล่งน้ำให้มีประสิทธิภาพ - ก่อสร้างระบบชลประทานให้ทั่วถึง - ก่อสร้างแหล่งกักเก็บน้ำใหม่	ห้วยแก้ว, แม่อิง, ดงเจน

จากข้อมูลในภาพรวม กล่าวได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 – 2575) มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาในทุกระดับอย่างเป็นเอกภาพ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การพลิกโฉมโครงสร้างภาคการเกษตร ทิศทางดังกล่าวถูกขับเคลื่อนผ่านนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านจากการผลิตเชิงปริมาณไปสู่การผลิตที่เน้นมูลค่าเพิ่ม ควบคู่ไปกับการขับเคลื่อนเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) เกษตรสีเขียว และการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดพะเยาที่มุ่งสู่การเป็น “พะเยาเมืองนวัตกรรมสร้างสรรค์ประสบการณ์” ผ่านการผลักดันเกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์บริบทเชิงพื้นที่จากแผนพัฒนาอำเภอทั้ง 9 อำเภอ พบว่าเกษตรกรในจังหวัดพะเยายังคงเผชิญความท้าทายเชิงโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน และปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำควบคู่กับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาของแผนฉบับนี้จึงต้องผสมผสานนโยบายระดับชาติ (Top-down) เข้ากับการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ (Bottom-up) อย่างบูรณาการ โดยให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการพัฒนาลุ่มน้ำจังหวัดพะเยา การส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการทำเกษตรปลอดภัยที่ลดการใช้สารเคมี

ในภาพรวม ภาคการเกษตรยังคงเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ และเป็นรากฐานของการสร้างความมั่นคงทางอาหาร โดยมีประชากรมากกว่าร้อยละ 50 ของประเทศอยู่ในภาคส่วนนี้ ท่ามกลางยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีความท้าทายจากสภาพอากาศที่แปรปรวน พื้นที่การเกษตรที่ลดลงจากการขยายตัวของสังคมเมือง และจำนวนแรงงานภาคเกษตรที่ลดลง ทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์ทุกระดับจึงมุ่งเป้าไปที่การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของภาคเกษตรกรรม แนวคิดเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และ เกษตรดิจิทัล (Digital Agriculture) ถูกนำมาเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนฯ ผ่านการส่งเสริมความรู้ด้านเกษตรดิจิทัล การรับรองมาตรฐานการผลิต การแปรรูปสร้างแบรนด์ ไปจนถึงการขยายช่องทางผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวชุมชน

ท้ายที่สุด การเชื่อมโยงกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำด้วยนวัตกรรมภายใต้กรอบของแผนฉบับนี้ จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาสูงสุด นั่นคือ เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สินค้าเกษตรจังหวัดพะเยาสามารถแข่งขันในตลาดสมัยใหม่ และทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์อย่างสมดุล อันเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ส่วนที่ 2

ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

1.1 ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

1.1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1) ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร คิดตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ประมาณ 735 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวมประมาณ 6,335.06 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,959,412.5 ไร่ มีขนาดพื้นที่ใหญ่เป็นลำดับที่ 15 ของภาคเหนือ โดยมีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 4 ของภาคเหนือและคิดเป็นร้อยละ 1.2 ของประเทศ

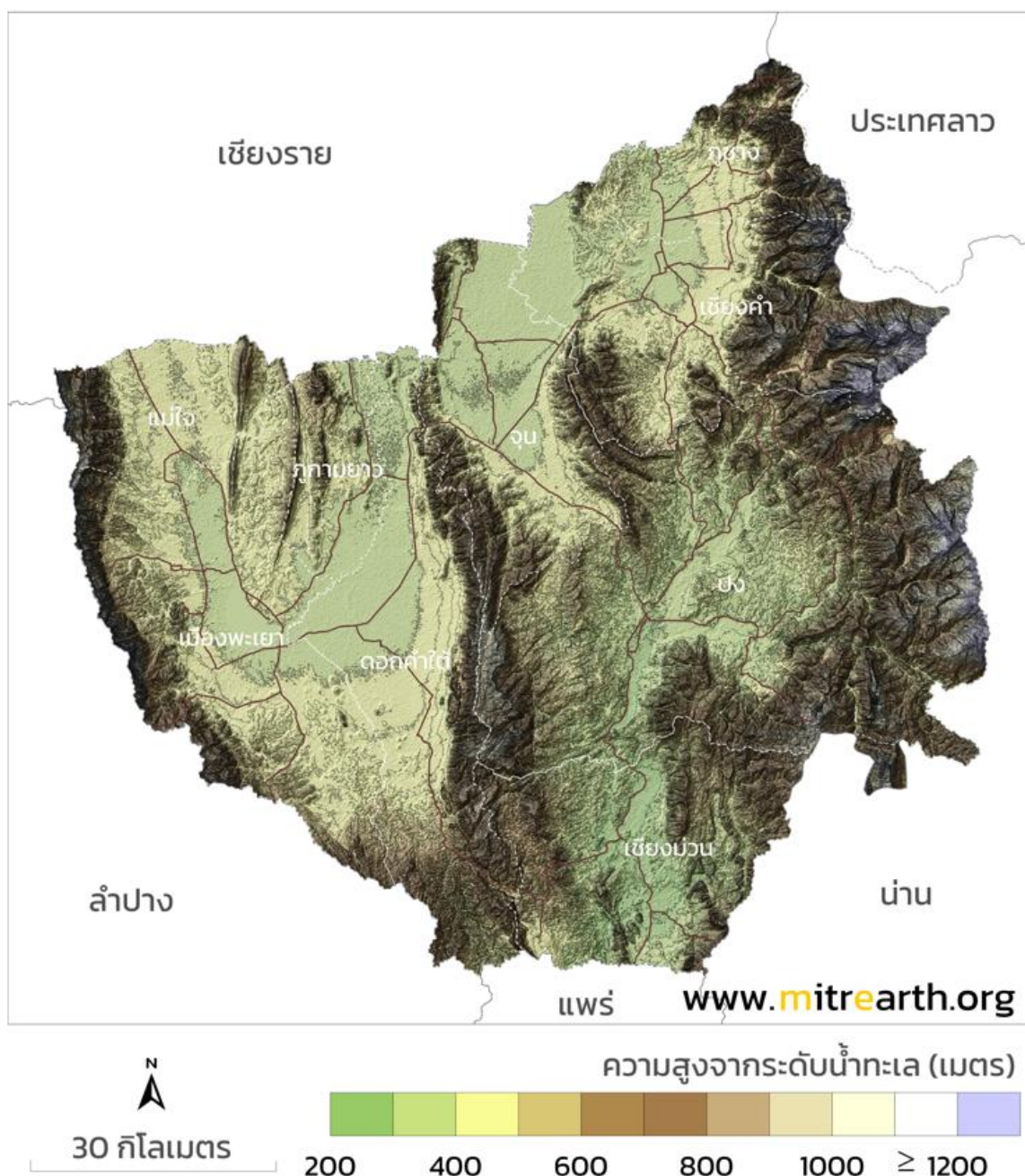
2) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ เขตจังหวัดเชียงราย (บริเวณอำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอเทิง)
ทิศใต้	ติดต่อกับ เขตจังหวัดลำปาง (บริเวณอำเภองาว) และจังหวัดแพร่ (บริเวณอำเภอสอง)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดน่าน (บริเวณอำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอบ้านหลวง) และ แขวงไชยบุรี (เมืองคอบ)
ทิศตะวันตก	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ติดต่อกับ เขตจังหวัดลำปาง (บริเวณอำเภอวังเหนือ อำเภองาว)

3) สภาพพื้นที่

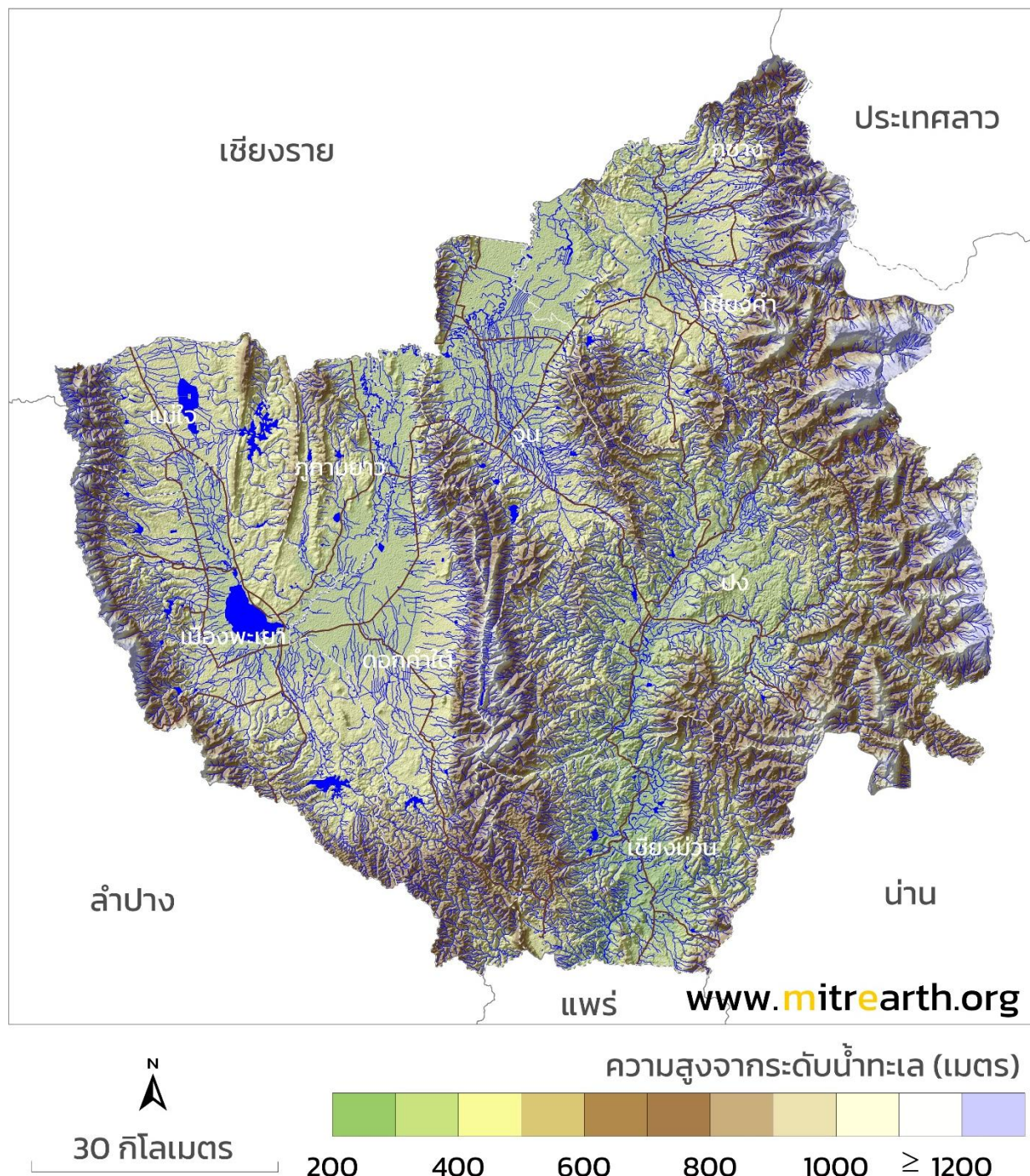
จังหวัดพะเยา มีความสูงระหว่าง 300 - 1,550 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ลักษณะภูมิประเทศล้อมรอบไปด้วยเทือกเขา ทั้งทิศตะวันออก ทิศตะวันตก ทิศใต้ และตอนกลางของจังหวัด เทือกเขาเหล่านี้จะทอดตัวเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ มีที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกอยู่สองข้างเทือกเขา และระหว่างลำน้ำ มีเนื้อที่ภูเขาสูงและสูงมากที่สุด ประมาณร้อยละ 47 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เนินเขาผสมที่ราบ ประมาณร้อยละ 35 และมีที่ราบลุ่มน้อยที่สุด ประมาณร้อยละ 18 เท่านั้น

นอกจากนี้ หากแบ่งภูมิภาคประเทศตามลักษณะของกลุ่มน้ำจะพบได้ว่า จังหวัดพะเยา มีพื้นที่อยู่ทั้งในเขตลุ่มน้ำโขง และลุ่มน้ำเจ้าพระยา ส่วนที่อยู่ในลุ่มน้ำโขง คือ พื้นที่อำเภอแม่ใจ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอปง (บางส่วน) และอำเภอเชียงคำ ส่วนที่อยู่ในเขตลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา คือ อำเภอปง(บางส่วน) และอำเภอเชียงม่วน ซึ่งเป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำยม

เทือกเขาที่สำคัญ ได้แก่ เทือกเขาดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สุก ดอยขุนแม่ฝาด ดอยขุนแม่ต๋ำ และดอยขุนแม่ต๋อม แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดพะเยามี 3 สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำลาว และแม่น้ำยม

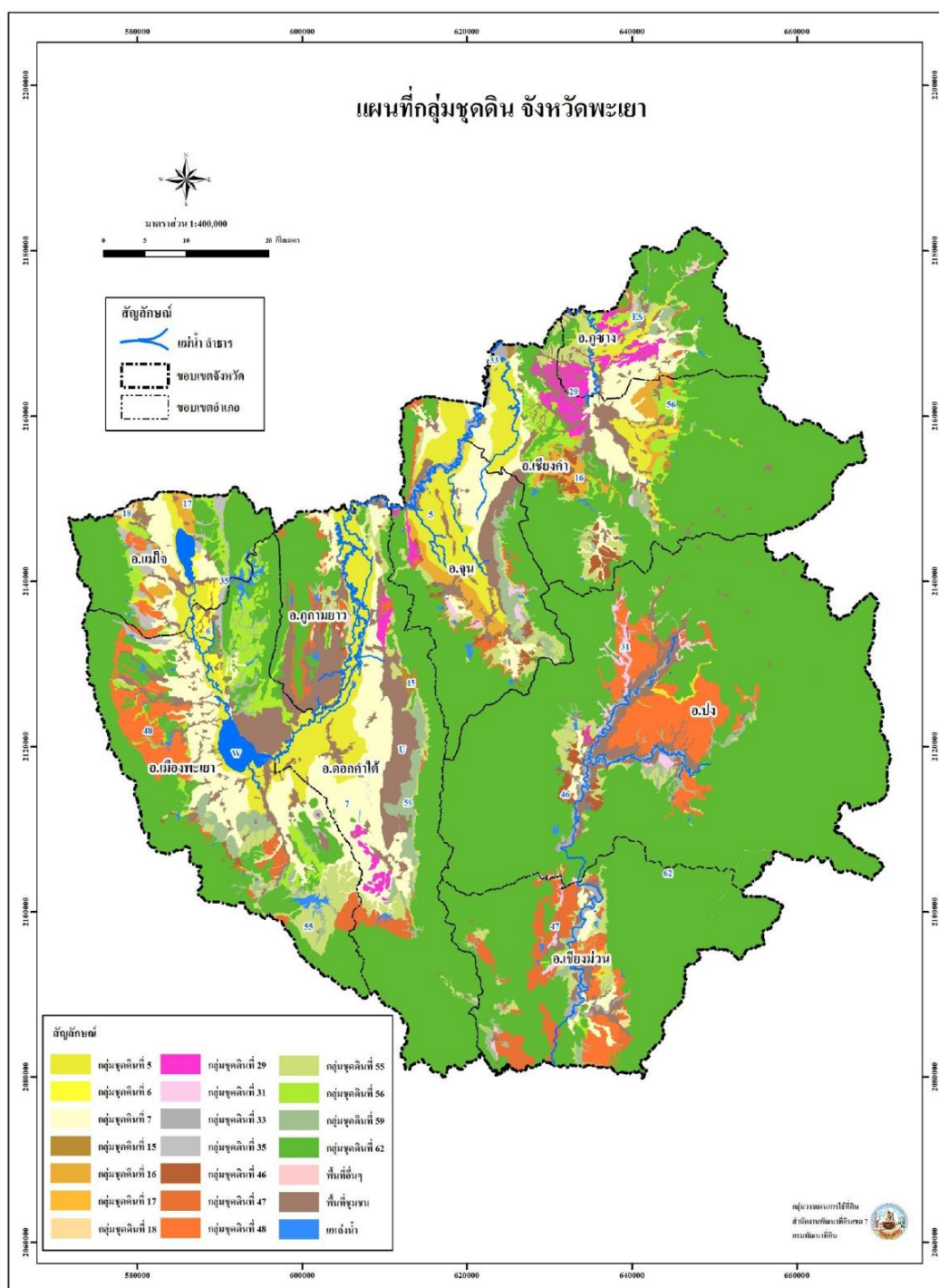

4) ลักษณะดิน

กองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้จำแนกกลุ่มชุดดินของจังหวัดพะเยา ตามการสำรวจออกเป็น 25 กลุ่มชุดดิน (Land unit) ประกอบด้วย

กลุ่มชุดดินที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าว จำนวน 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 1, 5, 6, 7, 15, 16, 18 และ 59

กลุ่มชุดดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชชนิดอื่นๆ ได้แก่ ชุดดินที่ 24, 25, 28, 29, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 44, 46, 47, 48, 49, 55, 56, 60, 61 และ 62 ซึ่งเป็น

1.1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

1) ฤดูกาล

จังหวัดพะเยามีภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อน แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ได้แก่

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 41 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 35 องศาเซลเซียส อากาศร้อนอบอ้าวและแห้ง เหมาะสมสำหรับการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกก่อนฤดูฝน

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ฝนตกหนาแน่นกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม - กันยายน เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืชที่ใช้น้ำมาก

- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ อากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคม และอุณหภูมิต่ำสุด วัดได้ 10.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 15 องศาเซลเซียส อากาศเย็นสบาย เหมาะสำหรับการเพาะปลูกพืชเมืองหนาว

2) ปริมาณน้ำฝน

ตารางที่ 1 แสดงปริมาณน้ำฝนตกในพื้นที่จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2559 - 2568

พ.ศ.	ปริมาณน้ำฝน (มม.)
2559	1,077.10
2560	1,305.20
2561	1,485.90
2562	740.60
2563	811.90
2564	1,286.70
2565	955.10
2566	1,145.60
2567	1,582.60
2568	1,384.20
รวมปริมาณน้ำฝน 10 ปี	11,774.9
เฉลี่ยฝนตกต่อปี	1,177.49

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพะเยา, กรกฎาคม 2569

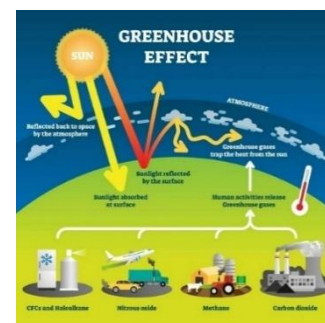
จากข้อมูลด้านกายภาพ จังหวัดพะเยามีพื้นที่รวมประมาณ 3.95 ล้านไร่ หรือคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.2 ของประเทศ ประกอบกับทำเลที่ตั้งที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางเศรษฐกิจหลักถึง 735 กิโลเมตร ข้อยกจำกัดด้านขนาดพื้นที่และระยะทางขนส่งนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า ภาคการเกษตรของจังหวัดพะเยาไม่อาจมุ่งเน้นการแข่งขันด้วยการขยายพื้นที่เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิต (Mass Production) ได้อีกต่อไป

การก้าวข้ามข้อจำกัดดังกล่าว จึงต้องพลิกโฉมแนวทางการพัฒนาไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดบนพื้นที่ที่จำกัด โดยอาศัยเทคโนโลยี นวัตกรรม และรูปแบบเกษตรแม่นยำเข้ามาช่วยบริหารจัดการการผลิตควบคู่ไปกับการยกระดับศักยภาพเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ที่สามารถเชื่อมโยงสินค้าเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร ตลอดจนต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นฐานการผลิตที่สมดุลและยั่งยืน

1.1.3 การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศของโลกและของประเทศไทย

1) ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse effect)

ภาวะเรือนกระจก คือ ภาวะที่ชั้นบรรยากาศของโลกกระทำตัวเสมือนกระจก ที่ยอมให้รังสีคลื่นสั้นผ่านลงมายังผิวโลกได้ แต่จะดูดกลืนรังสีคลื่นยาว ช่วงอินฟราเรดที่แผ่ออกจากพื้นผิวโลกเอาไว้ จากนั้นก็จะคายพลังงานความร้อน ให้กระจายอยู่ในชั้นบรรยากาศและพื้นผิวโลก จึงเปรียบเสมือนกระจกที่ปกคลุมผิวโลกให้มีภาวะสมดุลทางอุณหภูมิ และเหมาะสมต่อสิ่งมีชีวิตบนผิวโลก แต่ในปัจจุบันมีก๊าซบางชนิดสะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศมากเกินไปจนทำให้สามารถดูดกลืนรังสีคลื่นยาวช่วงอินฟราเรดและคายพลังงานความร้อนได้ดีพื้นผิวโลกและชั้นบรรยากาศ จึงมีอุณหภูมิสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศของโลก และสิ่งมีชีวิตพื้นผิวโลกอย่างมาก

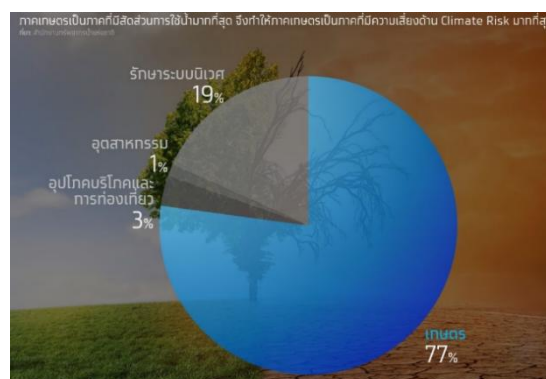
2) ภาวะโลกร้อน (Global warming)

ภาวะโลกร้อน คือ สภาวะที่อุณหภูมิโดยเฉลี่ยของโลกเพิ่มสูงขึ้น อันเป็นผลมาจากการเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกในชั้นบรรยากาศ ทำให้เกิดปรากฏการณ์คล้ายกระจกปกคลุม ชั้นบรรยากาศของโลก ปิดกั้นไม่ให้ความร้อนของดวงอาทิตย์สะท้อนกลับออกไปนอกโลกได้เหมือนเดิม เมื่ออุณหภูมิของโลกเปลี่ยนไป จึงส่งผลให้เกิดการความแปรปรวนของสภาวะอากาศตามธรรมชาติที่สังเกตได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน ได้แก่ อุณหภูมิ ความชื้น ปริมาณน้ำฝน ฤดูกาล

3) ผลกระทบต่อภาคการเกษตร

การศึกษาของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ระบุว่า ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อภาคการเกษตรในประเทศไทย สัมพันธ์กับปริมาณน้ำ ที่มีแนวโน้มลดลง (ประมาณ 5 - 10 เปอร์เซ็นต์) ส่งผลต่อผลผลิตด้านการเกษตร ความชื้นของดิน และอุณหภูมิเฉลี่ยที่พอเหมาะด้วย นอกจากนี้ผลกระทบยังอาจเกิดขึ้นกับการทำประมง เนื่องจาก แหล่งน้ำที่เคยอุดมสมบูรณ์ตลอดทั้งปีเช่น แม่น้ำสายเล็กๆ ทะเลสาบ และห้วยหนองคลองบึง อาจแห้งขอดลงในบางฤดูกาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การขยายพันธุ์และการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ ซึ่งจะทำให้จำนวนและความหลากหลายของชนิดของสัตว์น้ำลดจำนวนลงอย่างมาก

ที่มาภาพ : <https://mgronline.com>

ภาวะโลกร้อนทำให้อุณหภูมิของฝนเปลี่ยนแปลงไป กระบวนการระเหยและการกลั่นตัวจะเร็วขึ้น หมายถึง ฝนอาจจะตกบ่อยขึ้น แต่น้ำจะระเหยเร็วขึ้นด้วย ทำให้ดินแห้งเร็วกว่าปกติในช่วงฤดูกาลเพาะปลูก ผลผลิตทางการเกษตรจะลดลง นอกจากผลกระทบโดยตรงจากอุณหภูมิ ฝน ช่วงระยะเวลาฤดูกาลเพาะปลูกแล้ว ยังเกิดจากผลกระทบทางอ้อมอีกด้วย คือ การระบาดของโรคพืช ศัตรูพืช และวัชพืช สัตว์น้ำจะอพยพไปตามการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ น้ำทะเล แหล่งประมงที่สำคัญๆ เปลี่ยนแปลงไป

จากข้อมูลการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศข้างต้น ส่งผลให้ปริมาณน้ำลดลง สภาพดินแห้งแล้ง และเอื้อต่อการระบาดของศัตรูพืช ล้วนเป็นความท้าทายที่คุกคามความมั่นคงทางผลผลิตและระบบนิเวศการเกษตรของจังหวัดพะเยา วิฤตการณ์ดังกล่าวเป็นปัจจัยเร่งที่ชี้ให้เห็นว่า ภาคการเกษตรจำเป็นต้องก้าวข้ามวิธีการผลิตแบบดั้งเดิมที่พึ่งพาธรรมชาติเพียงอย่างเดียว และหันมาปรับตัวอย่างเร่งด่วน โดยอาศัยเทคโนโลยีนวัตกรรม และรูปแบบเกษตรแม่นยำเข้ามาช่วยรับมือกับความเสี่ยง ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ดิน และสิ่งแวดล้อมด้วยระบบข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.4 แหล่งน้ำธรรมชาติ

จังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำอิง ซึ่งเป็นแม่น้ำสาขาของแม่น้ำโขง ในลุ่มน้ำโขงตอนกลาง ครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำ 7,388 ตารางกิโลเมตร มีปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ 2,247 ล้าน ลบ.ม. และบางส่วนของพื้นที่อยู่ในลุ่มน้ำยมตอนบนที่มีแม่น้ำครว แม่น้ำจิม และแม่น้ำยมตอนบนไหลผ่าน สำหรับแหล่งน้ำใต้ดิน หรือน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดพะเยา บริเวณแอ่งเชียงราย – พะเยา – แม่สาย

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของจังหวัดพะเยา คือ

1) กว๊านพะเยา มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ หรือประมาณ 20.53 ตารางกิโลเมตร สามารถเก็บกักน้ำได้ 55.65 ล้านลูกบาศก์เมตร

2) หนองเล็งทราย มีเนื้อที่ประมาณ 5,563 ไร่ สามารถกักเก็บน้ำได้ 23 ล้านลูกบาศก์เมตร

3) แม่น้ำอิง มีต้นกำเนิดจากดอยหลวง อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ใจ ลำน้ำส่วนหนึ่งไหลไปรวมกันที่หนองเล็งทรายทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำอิง แล้วไหลลงสู่กว๊านพะเยา และไหลลงสู่ลำน้ำโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีความยาวรวมทั้งสิ้น 240 กิโลเมตร และมีความยาวของลำน้ำที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยา 154 กิโลเมตร

4) แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดจากดอยภูลังกาของเทือกเขาผีปันน้ำในเขตอำเภอปง จังหวัดพะเยา ไหลผ่านอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ผ่านอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ไหลมาบรรจบกันที่แม่น้ำน่าน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ มีความยาวในเขตพื้นที่จังหวัดพะเยา 120 กิโลเมตร และมีความยาว รวมทั้งสิ้น 550 กิโลเมตร

กว๊านพะเยา เป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดพะเยา เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สุดของภาคเหนือ อยู่กลางตัวเมืองพะเยา ตอนบนของกว๊านพะเยามีลักษณะเป็นแอ่งก้นกระทะ มีลำน้ำสาขาที่ไหลมารวมกัน 13 สาย คือ ห้วยแม่ปืม ห้วยชมพู ห้วยแม่เหยียน ห้วยแม่ต๋ม ห้วยลิก ห้วยแม่ต๋อม ห้วยแม่ตุ่น ห้วยแม่เนาเรือ ห้วยแม่ใส ห้วยแม่ต๋า ห้วยทับช้าง ห้วยโซ่ ห้วยบง โดยมี ลำน้ำอิงเป็นลำน้ำหลัก ไหลลงมาทางใต้ เข้ามารวมกันที่หนองเล็งทราย แหล่งน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ ตั้งอยู่เหนือกว๊านพะเยา ในพื้นที่อำเภอแม่ใจ และไหลลงมารวมกันที่กว๊านพะเยา จากนั้นไหลย้อนไปทางทิศเหนือ สู่มแม่น้ำโขง ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อปี พ.ศ. 2482 ได้มีการก่อสร้างประตูปิดกั้นลำน้ำอิง บริเวณศูนย์วิจัยประมงน้ำจืดพะเยาในปัจจุบัน ทำให้น้ำท่วมด้านเหนือน้ำเกิดเป็นกว๊านพะเยา มีอาณาเขตประมาณ 16,000 ไร่ (ปัจจุบันมีพื้นที่ 12,831 ไร่) ลึกเฉลี่ย 1.93 เมตร สามารถเก็บน้ำได้เฉลี่ย 55.65 ลบ.ม.

ทั้งนี้ ยังเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland) มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2532 เห็นชอบให้ “กว๊านพะเยา” เป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ อันควรอนุรักษ์ ที่ถูกจัดให้อยู่ 1 ใน 263 แห่งทั่วประเทศ เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของจังหวัดพะเยา เป็นทั้งแหล่งเพาะพันธุ์ปลาที่สำคัญ เป็นแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค เป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตลอดจนเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลข้างต้น แหล่งน้ำธรรมชาติถือเป็นเส้นเลือดใหญ่ของภาคการเกษตร จังหวัดพะเยา โดยเฉพาะกว๊านพะเยาและเครือข่ายลุ่มน้ำอิง-ลุ่มน้ำยม ที่เป็นทั้งแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ และแหล่งน้ำต้นทุน แต่ข้อจำกัดด้านความตื้นเขินและปริมาณการกักเก็บน้ำที่ต้องจัดสรรเพื่อรองรับ ทั้งภาคการเกษตร การอุปโภคบริโภค และการท่องเที่ยว ทำให้การพึ่งพาระบบน้ำตามธรรมชาติเพียงอย่างเดียว มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของผลผลิต

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนา ภาคการเกษตรในระยะต่อไปจำเป็นต้องนำระบบฐานข้อมูลเข้ามาช่วยบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ ไปกับการเร่งพัฒนาแหล่งน้ำ ขยายพื้นที่กักเก็บน้ำในชุมชน และฟื้นฟูระบบนิเวศ

1.1.5 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

1) ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดพะเยามีป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 15 ป่า (ตามแผนที่ท้าย กฎกระทรวง) มีเนื้อที่ 2,545,537.50 ไร่ (โดยมีป่าสงวนแห่งชาติที่มีพื้นที่ที่คาบเกี่ยวกับจังหวัดเชียงราย 3 ป่า) ในปี พ.ศ. 2568 มีพื้นที่ป่าประมาณ 3,190.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,994,149.69 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.55 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยประเภทของป่าที่พบส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา ป่าเบญจพรรณ โดยมีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมาย ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงพื้นที่ป่าจังหวัดพะเยา

ปี พ.ศ.	พื้นที่ป่า		ร้อยละของพื้นที่ ทั้งหมดของจังหวัด
	ตารางกิโลเมตร	ไร่	
2564	3,214.14	1,989,116.75	51.42
2565	3,214.14	1,986,959.23	51.37
2566	3,176.43	1,985,271.71	51.32
2567	3,192.88	1,995,548.51	51.59
2568	3,190.64	1,994,149.69	51.55

ที่มา : กรมป่าไม้ สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. 2568

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดพะเยา

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	ท้องที่อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)
1	ป่าน้ำเบ้อย ป่าน้ำหย่วน และป่าน้ำลาว	เชียงคำ, ภูซาง	323,181.00
2	ป่าดอยบ่อส้มและป่าดอยโป่งนก	เชียงคำ, ภูซาง	28,125.00
3	ป่าแม่ฮ้องป้อ ป่าห้วยแก้ว และป่าแม่อิงฝ้างซ้าย	ภูกามยาว	75,450.00
4	ป่าแม่ต๋ำ	เมืองพะเยา	163,625.00
5	ป่าห้วยดอกเข็ม และป่าแม่อิงฝ้างขวา	ดอกคำใต้	98,750.00
6	ป่าแม่ร่องขุย	เมืองพะเยา, ดอกคำใต้	77,687.50
7	ป่าแม่จุน	จุน	104,062.50
8	ป่าห้วยบงและป่าห้วยเคียน	เมืองพะเยา	34,737.00
9	ป่าแม่ต้าและป่าแม่เนาเรือ	เมืองพะเยา	148,407.00
10	ป่าน้ำแม่ปืมและป่าดงประดู่	เมืองพะเยา	31,000.00
11	ป่าแม่ลาวฝ้างขวา ป่าแม่ส้าน และป่าแม่ใจ	แม่ใจ	48,437.50
12	ป่าแม่ยม	ปง, เชียงม่วน	1,290,200.00
13	ป่าน้ำแวนและป่าห้วยไคร้	เชียงคำ	86,250.00
14	ป่าแม่ปืมและป่าแม่พุง	แม่ใจ	17,700.00
15	ป่าแม่ลอยไร่ ป่าสักลอ และป่าน้ำพุง	แม่จุน	17,925.00
รวม			2,545,537.50

ที่มา: สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) พฤษภาคม 2568

ตารางที่ 4 แสดงรายชื่ออุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า จังหวัดพะเยา

อุทยานแห่งชาติ (4 แห่ง)	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (5 แห่ง)	วนอุทยาน (2 แห่ง)	ป่าสงวน (2 แห่ง)
1. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง 2. อุทยานแห่งชาติภูซาง 3. อุทยานแห่งชาติแม่ปืม 4. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง	1. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเวียงลอ 2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาฮ้าง 3. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทับปฎาลอ 4. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าขุนน้ำยม 5. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าหนองเล็งทราย	1. วนอุทยานร่องคำหลวง 2. วนอุทยานน้ำตกน้ำมิน	1. สวนป่าแม่วังช้าง 2. สวนป่าดอกคำใต้

ที่มา : สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 15 (เชียงราย) พฤษภาคม 2568

สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ 2 (เชียงราย) พฤษภาคม 2568

3) ด้านทรัพยากรน้ำบาดาล

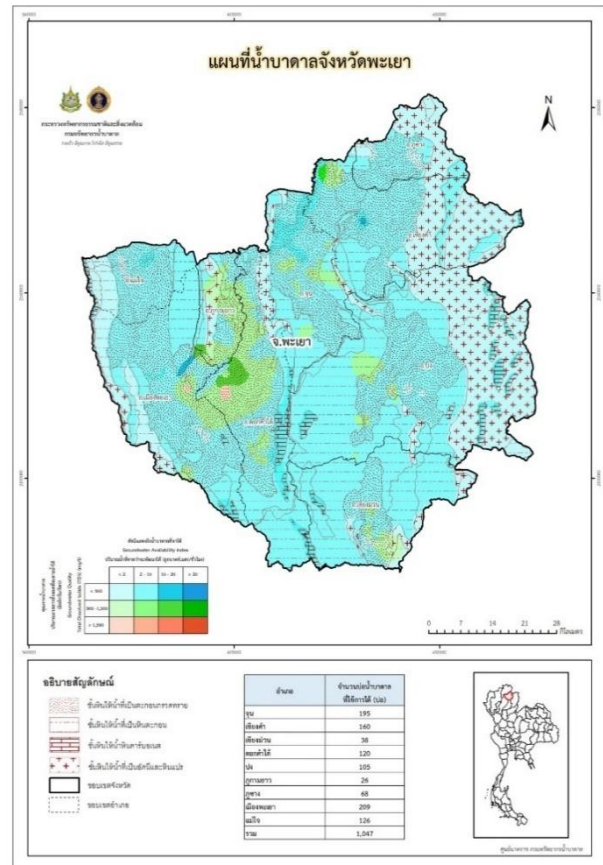
คุณภาพน้ำบาดาล

จากข้อมูลคุณภาพน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล พบว่าคุณภาพน้ำบาดาล บางดัชนีมีค่าสูงเกินเกณฑ์อนุโลมสูงสุดของมาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค ปริมาณฟลูออไรด์สูงกว่าเกณฑ์อนุโลมสูงสุด (>1.0 มิลลิกรัม/ลิตร) ในหลายพื้นที่ ได้แก่ ตำบลสันโค้ง อำเภอดอกคำใต้ ตำบลดงเจน อำเภอภูกามยาว ตำบลบ้านต้า อำเภอเมืองพะเยา ตำบลหงส์หิน อำเภอจุน ตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ และ ตำบลควร อำเภอปง เป็นต้น ปริมาณเหล็กสูงกว่าเกณฑ์อนุโลมสูงสุด (>1.0 มิลลิกรัม/ลิตร) ส่วนใหญ่พบในพื้นที่ อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ อำเภอดอกคำใต้ อำเภอปง อำเภอเมือง และอำเภอแม่ใจ

หากมีการใช้น้ำบาดาลเกินปริมาณที่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมในรูปการทรุดตัวของแผ่นดิน การแทรกซึมของน้ำผิวดินมายังชั้นน้ำบาดาลจนทำให้คุณภาพน้ำต่ำกว่ามาตรฐานการใช้ประโยชน์การคาดการณ์ความต้องการใช้น้ำในอนาคตของแต่ละลุ่มน้ำด้านการ

ชลประทานการเกษตร การอุปโภคและบริโภคการอุตสาหกรรมและเพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศวิทยาแหล่งน้ำพบว่าลุ่มน้ำอิงที่มีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น เฉพาะความต้องการด้านการชลประทานและอุตสาหกรรม ส่วนความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรนอกเขตชลประทานลดลงในทุกกลุ่มน้ำ แม้ว่าปัจจุบันปริมาณน้ำที่เก็บกักได้จะมีสูงกว่าความต้องการใช้น้ำเนื่องจากประสิทธิภาพการส่งน้ำที่ต่ำและมีระบบส่งน้ำ เป็นระบบคลองเปิดเป็นส่วนใหญ่ทำให้มีข้อจำกัดในการส่งน้ำให้แก่พื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำในทุกพื้นที่ได้ นอกจากนั้นยังมีความผันแปรของปริมาณน้ำตามพื้นที่และฤดูกาลที่ทำให้ขาดแคลนน้ำในหลายลุ่มน้ำส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้น้ำนั้นไม่เพียงพอ ซึ่งถ้ายังมีระบบบริหารจัดการน้ำที่ไม่ดี ก็จะมีส่งผลกระทบต่อทุกพื้นที่ที่ต้องประสบกับปัญหาขาดแคลนน้ำและปัญหาอุทกภัยยิ่งนับวัน จะมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปีส่วนการจัดน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค ซึ่งถือเป็นการจัดการพื้นฐานสำหรับชุมชน มีการบริการน้ำประปาโดยมีแนวโน้มมีความต้องการนำน้ำดิบมาใช้ทำน้ำประปามีเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

4) สถานการณ์ภัยแล้งจังหวัดพะเยา

สถานการณ์ ปัญหาทรัพยากรน้ำของจังหวัดพะเยา

- การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง โดยเฉพาะน้ำเพื่อการชลประทานในฤดูแล้ง เนื่องจากจังหวัดพะเยา มีปริมาณน้ำไหลผ่านจำนวนมากในฤดูฝน แต่ไม่สามารถกักเก็บได้หรือกักเก็บได้น้อยมาก เนื่องจากไม่มีอ่างเก็บน้ำหรือพื้นที่รองรับน้ำขนาดใหญ่

- การขาดประสิทธิภาพในการใช้น้ำ ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรส่วนมากยังขาดการมีส่วนร่วมในการจัดการ ทรัพยากรน้ำ รวมถึงการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

สถิติภัยแล้ง (จำแนกรายปี)

ตารางที่ 5 แสดงสถิติภัยแล้งจังหวัดพะเยา ระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2568

ปี พ.ศ.	เกิดภัย (ครั้ง)	พื้นที่ (อำเภอ)	ครัวเรือน ที่ประสบภัย (ครัวเรือน)	พื้นที่การเกษตร เสียหาย (ไร่)	สัตว์ที่ได้รับ ผลกระทบ (ตัว)	มูลค่า ความเสียหาย (ล้านบาท)
2554	1	9	252,027	-	-	49.967
2555	1	9	58,824	-	-	49.896
2556	1	9	73,051	-	-	35.491
2557	1	9	26,375	-	-	-
2558	-	-	-	-	-	-
2559	1	7	8,010	26,935	-	16.672
2560	-	-	-	-	-	-
2561	-	-	-	-	-	-
2562	1	1	1,987	12,933.50	-	-
2563	1	8	1,700	20,760	-	-
2564	-	-	-	-	-	-
2565	-	-	-	-	-	-
2566	-	-	-	-	-	-
2567	2	1	1,832	2,450	-	-
2568	1	1	40	-	-	-

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2568

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า สถานการณ์ภัยแล้งจังหวัดพะเยามีผู้ประสบภัยมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2554 , 2556 , 2555 ตามลำดับ และในช่วง 3 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2564 - 2567) ไม่มีการประกาศพื้นที่ประสบสาธารณภัย (ภัยแล้ง) จังหวัดพะเยา ทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำระบุว่า พื้นที่ทั้ง 9 อำเภอของจังหวัดพะเยา เป็นพื้นที่เสี่ยงประสบภัยแล้งน้อย ตามแผนปฏิบัติการบรรเทาภาวะน้ำท่วมและภาวะน้ำแล้ง ประจำปี 2567/2568 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำที่ 1 กรมทรัพยากรน้ำ

พื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านการเกษตร

ตารางที่ 6 แสดงพื้นที่เสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านการเกษตรนอกเขตชลประทาน (นารอบที่ 2 (นาปรัง))

อำเภอ	ตำบล	ลุ่มน้ำ
จุน	หงส์หิน	โขงเหนือ
เชียงคำ	อ่าทอง	โขงเหนือ
2 อำเภอ	2 ตำบล	

ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2568

จากข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ในสัดส่วนที่สูงถึงร้อยละ 51.55 ของพื้นที่ทั้งหมด ถือเป็นฐานทุนทางธรรมชาติที่สำคัญต่อระบบนิเวศ อย่างไรก็ตามความท้าทายเชิงโครงสร้างด้านน้ำ ทั้งประสิทธิภาพระบบส่งน้ำและการกระจายน้ำที่ไม่ครอบคลุม ประกอบกับปัญหากภัยแล้งนอกเขตชลประทานในบางพื้นที่ ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความแม่นยำและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรกับข้อจำกัดด้านการกระจายน้ำดังกล่าว จึงเป็นโจทย์สำคัญในการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดพะเยา ที่ควรเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการพัฒนาแหล่งน้ำและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสถาบันเกษตรกรเพื่อสร้างรากฐานการผลิตที่สมดุล เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรอย่างยั่งยืน

1.2 ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

1.2.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดพะเยา แบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 68 ตำบล 785 หมู่บ้าน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 72 แห่ง จำนวนบ้าน 208,892 หลัง ดังนี้ ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดพะเยา และจำนวนบ้านรายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน						จำนวนบ้าน (หลัง)
		ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล เมือง	เทศบาล ตำบล	อบต.	อบจ.	
เมืองพะเยา	526,300	15	172	1	9	4	1	59,616
ดอกคำใต้	514,557	12	99	1	3	7	-	25,116
จุน	357,019	7	86	-	5	2	-	25,661
เชียงคำ	442,094	10	137	-	4	7	-	32,837
เชียงม่วน	451,789	3	34	-	1	2	-	8,277
ปง	1,114,657	7	89	-	3	6	-	18,979
แม่ใจ	187,976	6	66	-	6	1	-	15,274
ภูซาง	231,376	5	61	-	1	4	-	13,981
ภูกามยาว	133,644	3	41	-	1	3	-	9,151
รวมทั้งสิ้น	3,959,412	68	785	2	33	36	1	208,892

ที่มา : 1) ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา

2) รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2569 กรมการปกครอง กรกฎาคม 2569

1.2.2 ข้อมูลประชากร

จังหวัดพะเยามีประชากรรวมทั้งสิ้น 449,867 คน แบ่งเป็นเพศชาย 217,518 คน และเพศหญิง 232,349 คน โดยมีความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ย 71 คนต่อตารางกิโลเมตร พื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่มากที่สุดคืออำเภอเมืองพะเยา และน้อยที่สุดคืออำเภอเชียงม่วน นอกจากนี้ จังหวัดพะเยายังมีกลุ่มประชากรที่ไม่ได้สัญชาติไทยจำนวน 2,995 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.6 ของประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 8 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของจังหวัดพะเยา

อำเภอ	จำนวนประชากร (ไทย)			จำนวนประชากร (ไทย)			รวมทั้งหมด
	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม	
เมืองพะเยา	53,905	58,824	112,729	243	191	434	113,163
เชียงคำ	35,922	37,439	73,361	628	708	1336	74,697
ดอกคำใต้	26,914	29,190	56,104	81	76	157	56,261
จุน	25,717	28,185	53,902	115	100	215	54,117
ปง	24,893	25,155	50,048	101	117	218	50,266
ภูซาง	15,645	16,300	31,945	167	265	432	32,377
แม่ใจ	15,139	16,270	31,409	33	24	57	31,466
ภูกามยาว	9,419	10,595	20,014	37	26	63	20,077
เชียงม่วน	8,526	8,834	17,360	33	50	83	17,443
รวม	216,080	230,792	446,872	1,438	1,557	2,995	449,867

ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปี พ.ศ. 2569 กรมการปกครอง กรกฎาคม 2569

จากข้อมูลเขตการปกครองและจำนวนประชากร โครงสร้างที่กระจายตัวครอบคลุม 785 หมู่บ้าน ภายใต้การดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 72 แห่ง ประกอบกับความหนาแน่นของประชากร ที่ค่อนข้างต่ำเฉลี่ย 71 คนต่อตารางกิโลเมตร เป็นปัจจัยชี้ให้เห็นว่า การขับเคลื่อนนโยบายการเกษตรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ครอบคลุมพื้นที่กว่า 3.9 ล้านไร่ จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายระดับท้องถิ่นที่เข้มแข็ง

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันเกษตรกร เพื่อใช้เป็นกลไกแกนหลักในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมยกระดับศักยภาพเกษตรกรยุคใหม่ ตลอดจนกระจายการพัฒนาให้เข้าถึงระดับครัวเรือน ซึ่งจะเป็รากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม

1.3 ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม

1.3.1 ด้านการศึกษา

จังหวัดพะเยา มีจำนวนสถานศึกษา ทั้งหมด 441 แห่ง จำแนกตามสังกัดและระดับการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนสถานศึกษา ปีการศึกษา 2568 แยกตามสังกัด

ที่	สังกัด	แห่ง
1	กระทรวงศึกษาธิการ	
	1.1 สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้	9
	1.2 สมาคมโรงเรียนเอกชน (ประเภทสามัญศึกษา / ประเภทการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา / ประเภทการศึกษาสงเคราะห์ / เอกชนนานาชาติ)	22
	1.3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) (สนง.เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ,เขต 2 / สนง.เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 36 / โรงเรียนศึกษาพิเศษ / โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ที่ 24)	226
	1.4 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สถานศึกษาของรัฐ / สถานศึกษาของเอกชน)	8
2	กระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก / โรงเรียนเทศบาล)	158
3	สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ) (โรงเรียน ตชด.เบ็ตตี้ ดุเม่น / ศูนย์การศึกษา ตชด.อินทรีอาสา (บ้านห้วยปุม))	2
4	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (กองพุทธศาสนสถาน) (โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา)	9
5	กระทรวงสาธารณสุข (สถาบันพระบรมราชชนก) (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา)	1
6	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) (มหาวิทยาลัยพะเยา / มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา / โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยพะเยา)	3
รวมทั้งสิ้น		441

ที่มา : รายงานออนไลน์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยา , มิถุนายน 2568

จากข้อมูลปีการศึกษา 2568 จังหวัดพะเยามีเครือข่ายสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 441 แห่ง ซึ่งถือเป็นต้นทุนสำคัญที่พร้อมรองรับและส่งเสริมการเรียนรู้ของประชาชนทุกช่วงวัยอย่างหลากหลาย โดยเฉพาะด้านการเกษตรอันเป็นรากฐานของเศรษฐกิจท้องถิ่น การขับเคลื่อนองค์ความรู้ครอบคลุมทั้งระดับการศึกษาในระบบและการฝึกอบรมระยะสั้น โดยมีหน่วยงานแกนหลักสำคัญ เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา ที่มีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางที่ทันสมัย อาทิ เทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ธุรกิจเกษตรออนไลน์ และงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ ควบคู่ไปกับกลุ่มอาชีพศึกษา เช่น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ที่เน้นส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริง การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และพัฒนาทักษะอาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต การบูรณาการเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างหน่วยงานการศึกษา ภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นว่า จังหวัดพะเยามีความพร้อมอย่างยิ่งในการพัฒนาหลักสูตรด้านการเกษตรที่ตอบโจทย์บริบทพื้นที่ เพื่อส่งเสริมการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และงานวิจัย ซึ่งจะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรให้ก้าวสู่นาคตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

1.3.2 ด้านสาธารณสุข

จังหวัดพะเยา มีสถานพยาบาล จำนวนทั้งสิ้น 176 แห่ง ประกอบด้วย โรงพยาบาลรัฐบาล 10 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง ศูนย์บริการสาธารณสุข 2 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 95 แห่ง สถานบริการสาธารณสุขชุมชน 14 แห่ง และโรงพยาบาลสังกัด อบจ. 54 แห่ง

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนสถานพยาบาล แยกรายอำเภอ

อำเภอ	โรงพยาบาล รัฐบาล	โรงพยาบาล เอกชน	ศูนย์บริการ สาธารณสุข	รพ.สังกัด อบจ.	สสข.	รพ.สต.
เมืองพะเยา	2	1	2	15	-	15
จุน	1	-	-	9	-	9
เชียงคำ	1	-	-	5	2	17
เชียงม่วน	1	-	-	3	2	5
ดอกคำใต้	1	-	-	1	1	15
ปง	1	-	-	8	6	13
แม่ใจ	1	-	-	8	2	9
ภูซาง	1	-	-	2	1	7
ภูพานยาว	1	-	-	3	-	5
รวม	10	1	2	54	14	95

ที่มา : รายงานออนไลน์สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลด้านสาธารณสุข จังหวัดพะเยามีเครือข่ายสถานพยาบาลรวม 176 แห่ง ที่กระจายตัวครอบคลุมถึงระดับชุมชน โดยเฉพาะโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและสถานพยาบาลสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชี้ให้เห็นถึงความพร้อมในการดูแลสุขภาวะของประชาชนและเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ถือเป็นกลไกสนับสนุนที่สำคัญในการขับเคลื่อนทิศทางการเกษตรของจังหวัด ที่มุ่งเน้นการทำเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และการลดการใช้สารเคมี เพื่อยกระดับสุขภาวะของเกษตรกรและรองรับสังคมเกษตรสูงวัย ควบคู่ไปกับการบูรณาการความร่วมมือเพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านอาหารปลอดภัย อันจะเป็นรากฐานสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่ได้มาตรฐาน และสร้างความมั่นคงทางสุขภาพให้กับทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคอย่างยั่งยืน

1.3.3 ข้อมูลการท่องเที่ยว วัฒนธรรม และประเพณี

จังหวัดพะเยามีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ โบราณสถาน และประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมประเพณี โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น กว๊านพะเยา วนอุทยานภูลังกา อุทยานภูนาง (น้ำตกธารสวรรค์และชมนกยูง) อุทยานแห่งชาติภูซาง (น้ำตกอุ่น) ผาเทวดา วนอุทยานไดโนเสาร์ แก่งหลวง อุทยานแห่งชาติดอยหลวง เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมประวัติศาสตร์และโบราณสถาน เช่น หอวัฒนธรรมนิทัศน์วัดศรีโคมคำ พระธาตุจอมทอง พระตำหนักกว๊านพะเยา พิพิธภัณฑ์เวียงพาว (วัดลี) วัดอนาลโยทิพยาราม โบราณสถานเวียงลอ กลุ่มวัดไถ่ลื้อ เช่น วัดพระธาตุสบแวน วัดหย่วน วัดแสนเมืองมา กลุ่มวัดไทยใหญ่ เช่น วัดนันทาราม และกลุ่มวัดพื้นเมืองล้านนา เช่น วัดพระเจ้านั่งดิน

3. กิจกรรมการท่องเที่ยวงานเทศกาล ประเพณี วัฒนธรรม เช่น งานประเพณี ยี่เป็งลอยโคมที่กว๊านพะเยา เทศกาลดอกไม้สวยพละงามที่กว๊านพะเยา งานตักบาตรสองแผ่นดิน ไทย - สปป.ลาว งานบวสรวงพ่อขุนงำเมือง งานปีใหม่เมืองกว๊านพะเยา งานปีใหม่เมืองไถ่ลื้อ เทศกาลลั่นจี่ ไหว้สาปู่จาพระเจ้าตนหลวง (ประเพณีแปดเป็ง) เวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา เป็นต้น

ตารางที่ 11 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและเป็นจุดเด่นของจังหวัดพะเยา

เดือน	กิจกรรม	สถานที่
มกราคม	- ตักบาตรสองแผ่นดิน ภูซาง – ไชยะบูลี - พิชิตดอยหมอก	- ด่านชายแดนบ้านฮวก อ.ภูซาง - อุทยานแห่งชาติดอยหลวง
กุมภาพันธ์	- งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา - สืบสานตำนานไถ่ลื้อ - งานกาชาดจังหวัดพะเยา	- กว๊านพะเยา อ.เมืองพะเยา - ลานวัฒนธรรมไถ่ลื้อ วัดพระธาตุสบแวน อ.เชียงคำ - ลานอเนกประสงค์หลังเทศบาลเมืองพะเยา
มีนาคม	- งานประเพณีบวสรวงพ่อขุนงำเมือง - งานไหว้สาปู่จาญาณาลอ	- ลานอนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง อ.เมืองพะเยา - โบราณสถานเวียงลอ อ.จุน
เมษายน	- งานประเพณีปีใหม่เมืองพะเยา(สงกรานต์กว๊านพะเยา)	- ถนนชยาภิวัน อ.เมืองพะเยา
พฤษภาคม	- งานไหว้สาปู่จาพระเจ้าตนหลวง (งานแปดเป็ง) - งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา	- วัดศรีโคมคำ อ.เมืองพะเยา - กว๊านพะเยา อ.เมืองพะเยา
มิถุนายน	- ประเพณีเลี้ยงผีหนองเล็งทราย	- หนองเล็งทราย อ.แม่ใจ
กรกฎาคม	- งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา	- กว๊านพะเยา อ.เมืองพะเยา
สิงหาคม	- แอ่วภู ดูนกยูง - แชน้ำตกอุ่น กรุ่นไอดิน	- อุทยานแห่งชาติภูนาง - อุทยานแห่งชาติภูซาง
กันยายน	- เทียวป่าหน้าฝน ไรย์ตัวหน้าผาเทวดาสูงที่สุดในประเทศ	- ผาเทวดา อำเภอดอกคำใต้
ตุลาคม	- พิชิตภูลังกา ชมทุ่งดอกโคร่งเครง	- โครงการหลวงปังค่า อำเภอปง
พฤศจิกายน	- งานประเพณียี่เป็งลอยโคมที่กว๊านพะเยา	- ถนนชยาภิวัน อ.เมืองพะเยา
ธันวาคม	- งานมหรกรรมการเกษตรและท่องเที่ยว ถนนสายดอกไม้งามริมกว๊านพะเยา	- กว๊านพะเยา อ.เมืองพะเยา

ตารางที่ 12 แสดงสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา

กลุ่มนักท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	สัดส่วนจำนวน (ร้อยละ)	รายได้ (ล้านบาท)	สัดส่วนรายได้ (ร้อยละ)
นักท่องเที่ยวชาวไทย	1,101,976	96.40	2,662.76	95.90
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	41,575	3.60	114.65	4.10
รวมทั้งหมด	1,143,551	100.00	2,777.41	100.00

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, พ.ศ. 2568 ข้อมูล ณ วันที่ 19 มกราคม 2569

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการท่องเที่ยว (CTRD) สถาบันวิจัยพหุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สรุปสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม – 31 ธันวาคม 2568 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งสิ้น 1,143,551 คน และสร้างรายได้รวมทั้งสิ้น 2,777.41 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม สำหรับเดือนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยมากที่สุด ได้แก่ ธันวาคม 129,962 คน สร้างรายได้กว่า 351.82 ล้านบาท และจำนวนน้อยสุดในกันยายน 67,379 คน สร้างรายได้ 163.64 ล้านบาท ส่วนเดือนที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมากที่สุด ได้แก่ มกราคม 5,367 คน สร้างรายได้กว่า 13.58 ล้านบาท และจำนวนน้อยสุดในกันยายน 2,113 คน สร้างรายได้ 6.52 ล้านบาท ข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาเติบโตสูงสุดในไตรมาสที่ 4 หรือช่วงระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

จากข้อมูลสถิติและศักยภาพด้านการท่องเที่ยว จังหวัดพะเยามีผู้มาเยือนกว่า 1.14 ล้านคนต่อปี สร้างรายได้หมุนเวียนกว่า 2,777 ล้านบาท โดยมีช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว (High Season) สูงสุดในไตรมาสที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมสำคัญ เช่น งานมหกรรมการเกษตรและท่องเที่ยวในเดือนธันวาคม ข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นถึงโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ในการเชื่อมโยงภาคการเกษตรเข้าสู่ภาคธุรกิจบริการและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agri-Tourism) อย่างเต็มรูปแบบ

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรบูรณาการยกระดับสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัยให้เป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์การท่องเที่ยว พร้อมทั้งใช้กิจกรรมทางการเกษตรและงานเทศกาลท้องถิ่นเป็นพื้นที่จัดแสดงนวัตกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การรองรับงานระดับสากล เช่น งานมหกรรมพืชสวนโลก การผสมผสานจุดแข็งด้านการท่องเที่ยวเข้ากับภาคการเกษตร จะเป็นกลไกสำคัญในการขยายช่องทางการตลาดแบบครบวงจร ขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน และยกระดับความมั่นคงทางรายได้ของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม

1.4 ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

1.4.1 การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งของจังหวัดพะเยา มีเส้นทางสายหลัก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ช่วงนครสวรรค์ - เชียงราย) ตัดผ่านพื้นที่ตอนกลางของจังหวัด ทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการเชื่อมต่อกับอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ทางทิศใต้ และอำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ทางทิศเหนือ พร้อมกันนี้ยังมีเส้นทางสายย่อยที่แยกออกจากทางหลวงหมายเลข 1 เพื่อกระจายการเดินทางสู่ชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ภายในจังหวัด ประกอบด้วย

- ทางหลวงหมายเลข 1021 เส้นทางแยกจากสี่แยกแม่ต๋ำ ผ่าน อ.ดอกคำใต้ อ.จุน อ.เชียงคำ ไปบรรจบที่ อ.เทิง จ.เชียงราย (สำหรับ อ.ภูซาง ถึงแม้ทางหลวงหมายเลข 1021 จะไม่ได้ผ่านศูนย์กลางอำเภอโดยตรง แต่ก็ยังเป็นเส้นทางหลักที่เชื่อมโยงโครงข่ายเข้าสู่ อ.ภูซาง ได้ ถือว่ามีความสมเหตุสมผลในบริบทของการคมนาคม)

- ทางหลวงหมายเลข 1201 เป็นเส้นทางที่แยกจากทางหลวงหมายเลข 1 มุ่งหน้าผ่าน อ.ภูมามยาว และสามารถใช้เดินทางข้ามเขตจังหวัดไปบรรจบที่ อ.ป่าแดด จ.เชียงราย

- ทางหลวงหมายเลข 1201 เป็นเส้นทางที่แยกจากทางหลวงหมายเลข 1 มุ่งหน้าผ่าน อ.ภูมามยาว และสามารถใช้เดินทางข้ามเขตจังหวัดไปบรรจบที่ อ.ป่าแดด จ.เชียงราย
ที่มา : แนวทางหลวงชนบทจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลด้านการคมนาคมขนส่ง จังหวัดพะเยามีศักยภาพเชิงพื้นที่ในการเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และจุดเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ (Logistics) ของภาคเหนือ โดยมีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 เป็นแกนหลักเชื่อมต่อภูมิภาค และมีเส้นทางสายย่อยกระจายตัวเข้าสู่ทุกอำเภอ โครงสร้างพื้นฐานเหล่านี้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการกระจายสินค้าลงสู่ส่วนกลาง และการรองรับเป็นจุดแวะพักเพื่อเชื่อมโยงนักท่องเที่ยวเข้าสู่พื้นที่เกษตรกรรม ดังนั้นทิศทางการพัฒนาจึงควรเร่งยกระดับโครงข่ายคมนาคมตั้งแต่ระดับชุมชน อำเภอ ไปจนถึงระดับจังหวัด ให้เชื่อมโยงกันอย่างสมบูรณ์ บูรณาการร่วมกับการบริหารจัดการระบบข้อมูล และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งและลดต้นทุน การใช้เครือข่ายโลจิสติกส์เป็นกลไกรองรับการกระจายผลผลิตทางการเกษตรมูลค่าสูงเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่แบบครบวงจร ควบคู่กับการเชื่อมโยงภาคธุรกิจบริการและการท่องเที่ยว จะเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญที่ช่วยสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และขยายโอกาสทางเศรษฐกิจของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

1.4.2 ไฟฟ้า

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา มีการไฟฟ้าในสังกัด รวม 9 แห่ง แบ่งเป็นการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขา จำนวน 3 แห่ง (กฟส.จุน , กฟส.เชียงคำ, กฟส.ดอกคำใต้) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสถานีย่อย 6 แห่ง (กฟย.แม่ใจ, กฟย.ภูมามยาว, กฟย.ปง, กฟย.เชียงม่วน, กฟย.ภูซาง, กฟย.แม่กา) สถานีจ่ายไฟ 3 สถานี แบ่งเป็น สถานีไฟฟ้าแรงสูงขนาด 115 kV จำนวน 2 แห่ง และ สถานีไฟฟ้าแรงสูงระดับแรงดันถาวร 22 kV จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบ จำนวน 779 หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว 777 หมู่บ้าน ครีวเรือนทั้งหมด 173,391 ครีวเรือน มีไฟฟ้าใช้แล้ว 173,321 ครีวเรือน คิดเป็นร้อยละ 99.96

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ , <http://statbbi.nso.go.th>, มิถุนายน 2568

1.4.3 ประปา

การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดพะเยา มี 2 สาขา คือ สาขาพะเยาและสาขาจุน โดยมีกำลังผลิตที่ใช้งาน 30,315 ลบ.ม./วัน ปริมาณน้ำผลิต 845,371 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย 772,749 ลบ.ม./เดือน ปริมาณน้ำจำหน่าย 582,643 ลบ.ม./เดือน จำนวนผู้ใช้น้ำ ทั้ง 2 สาขา รวม 152,065 ราย 69,257ครัวเรือน

ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาคออนไลน์ , มิถุนายน 2568

1.4.4 ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จังหวัดพะเยามีการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ ชากสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ แบ่งเป็น

1) ด้านควบคุมการเคลื่อนย้าย ภายในประเทศ ได้แก่

- จุดตรวจกาญจนาภิเษก ต.สบง อ.ภูซาง
- จุดตรวจแม่กา ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา

2) ด้านควบคุมการเคลื่อนย้าย ระหว่างราชอาณาจักร

- จุดตรวจผ่านแดนถาวร ไทย-ลาว พรมแดนบ้านฮวก อ.ภูซาง

1.4.5 ข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดพะเยา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพื้นที่จังหวัดพะเยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 – 2568 รวมทั้งหมด 75 โครงการ โดยแบ่งตามประเภทของโครงการ ได้แก่

- ประเภทพัฒนาด้านแหล่งน้ำ	จำนวน 58 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านการเกษตร	จำนวน 3 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม	จำนวน 3 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ	จำนวน 2 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	จำนวน 3 โครงการ
- ประเภทพัฒนาแบบบูรณาการและพัฒนาด้านอื่นๆ	จำนวน 6 โครงการ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.), มิถุนายน 2568

จากข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในจังหวัดพะเยา รวม 75 โครงการ ครอบคลุมทั้ง 9 อำเภอ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการพัฒนาด้านแหล่งน้ำถึง 58 โครงการ ซึ่งเห็นว่าปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร เป็นโจทย์สำคัญระดับพื้นที่ที่ได้รับการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ต้นทุนทรัพยากรจากโครงการเหล่านี้ ถือเป็นต้นแบบ (Best Practice) ที่สำคัญยิ่งในการบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ และป่าไม้ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรให้ความสำคัญกับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และต่อยอดผลสัมฤทธิ์จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ เพื่อขยายผลไปสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ การส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอนุรักษ์ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการทรัพยากร การบูรณาการองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเข้ากับนวัตกรรมสมัยใหม่ จะเป็นรากฐานที่มั่นคงในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เกษตรกร ยกระดับคุณภาพชีวิต และผลักดันภาคการเกษตรของจังหวัดพะเยาให้เติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน

1.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

1.5.1 ผลิตภัณฑ์จังหวัดพะเยา

ภาพรวมเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ในปี 2567 รวมทั้งสิ้น 40,111 ล้านบาท คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) อยู่ที่ 114,153 บาทต่อปี จัดอยู่ในลำดับที่ 49 ของประเทศ อยู่ในลำดับที่ 8 ของภาคเหนือ และอยู่ในลำดับที่ 1 ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 โครงสร้างเศรษฐกิจหลักของจังหวัดพะเยาขับเคลื่อนโดย ภาคนอกเกษตรกรรม เป็นหลัก ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 70.35 ของ GPP ทั้งหมด จำแนกโครงสร้างมูลค่าตามสาขาการผลิต สรุปดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัด ณ ราคาตลาดปัจจุบัน

(GROSS PROVINCIAL PRODUCT AT CURRENT MARKET PRICES)

(หน่วย: ล้านบาท)

รายการ	ปี 2024p (ปี 2567 ข้อมูลเบื้องต้น)
ภาคเกษตรกรรม (Agriculture)	11,894
- การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	11,894
ภาคนอกเกษตรกรรม (Non-Agriculture)	28,217
ภาคอุตสาหกรรม (Industrial)	2,980
- การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	220
- การผลิต (อุตสาหกรรมโรงงาน)	2,014
- ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	555
- การจัดหา น้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมการบำบัด	191
ภาคบริการ (Services)	25,237
- การก่อสร้าง	2,366
- การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	3,943
- การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	1,057
- กิจกรรมการที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	303
- ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	223
- กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	3,372
- กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	1,435
- กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	28
- กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	57
- การบริหารราชการ การป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับ	2,300
- การศึกษา	7,283
- กิจกรรมด้านสุขภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม	2,228
- ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	318
- กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	324
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	40,111
GPP เฉลี่ยต่อหัว (บาท) (GPP Per capita)	114,153
ประชากร (หน่วย: 1,000 คน) (Population)	351

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, <https://www.nesdc.go.th> , กรกฎาคม 2569

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบสัดส่วน 3 ภาคส่วนหลัก

ภาคเศรษฐกิจ	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ GPP	บทบาทต่อเศรษฐกิจจังหวัด
ภาคบริการ (Services)	25,237	62.92	ขับเคลื่อนเมือง (การศึกษา, ค้าปลีก, การเงิน)
ภาคเกษตรกรรม (Agriculture)	11,894	29.65	แหล่งรายได้ฐานราก (เกษตร, ป่าไม้, ประมง)
ภาคอุตสาหกรรม (Industrial)	2,980	7.43	ภาคส่วนขนาดเล็ก (เน้นโรงงานแปรรูปและการไฟฟ้า)
รวมผลิตภัณฑ์มวลรวม (GPP)	40,111	100	

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) แบบปริมาณลูกโซ่ (Chain Volume Measures - CVMs) ของจังหวัดพะเยา ปี 2567 (ข้อมูลเบื้องต้น) มีมูลค่ารวมอยู่ที่ 18,276 ล้านบาท ตัวเลขแบบปริมาณลูกโซ่ เป็นมูลค่าที่หักผลกระทบทางด้านราคา (เงินเฟ้อ/เงินฝืด) ออกไปแล้ว เพื่อสะท้อนถึง “ปริมาณการผลิตหรือการเติบโตที่แท้จริง” (Real Term) ของเศรษฐกิจจังหวัด โดยแบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วนหลักตามสัดส่วนการผลิตจริง ดังนี้

ภาคบริการ (Services) มีมูลค่า 14,219 ล้านบาท เป็นภาคส่วนใหญ่ที่สุด สะท้อนว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประชากรในพื้นที่เกิดขึ้นในภาคส่วนนี้

ภาคเกษตรกรรม (Agriculture) มีมูลค่า 3,559 ล้านบาท เป็นอู่ข้าวอู่น้ำและแหล่งผลิตฐานรากที่สำคัญของจังหวัด

ภาคอุตสาหกรรม (Industrial) มีมูลค่า 1,523 ล้านบาท เป็นภาคการผลิตที่มีขนาดเล็กที่สุดในจังหวัด

ตารางที่ 15 แสดงผลิตภัณฑ์จังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (GROSS PROVINCIAL PRODUCT CHAIN VOLUME MEASURES)

รายการ	ปี 2024p (ปี 2567 ข้อมูลเบื้องต้น)
ภาคเกษตรกรรม (Agriculture)	3,559
- การเกษตร การป่าไม้ และการประมง	3,559
ภาคนอกเกษตรกรรม (Non-Agriculture)	15,740
ภาคอุตสาหกรรม (Industrial)	1,523
- การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	129
- การผลิต (อุตสาหกรรมโรงงาน)	910
- ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำ และระบบปรับอากาศ	453
- การจัดหา น้ำ การจัดการน้ำเสียและของเสีย รวมถึงกิจกรรมการบำบัด	110
ภาคบริการ (Services)	14,219
- การก่อสร้าง	1,574
- การขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยายนต์	1,833
- การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	614
- กิจกรรมการที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	192
- ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	278
- กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	2,057
- กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	1,478
- กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	24
- กิจกรรมการบริหารและการบริการสนับสนุน	32

รายการ	ปี 2024p (ปี 2567 ข้อมูลเบื้องต้น)
- การบริหารราชการ การป้องกันประเทศและการประกันสังคมภาคบังคับ	1,098
- การศึกษา	3,155
- กิจกรรมด้านสุขภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม	1,175
- ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	226
- กิจกรรมการบริการด้านอื่นๆ	194
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ (Gross provincial product - CVMs)	18,276

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, <https://www.nesdc.go.th> , กรกฎาคม 2569

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบภาคเกษตรกรรมกับภาคนอกเกษตรกรรม

ข้อมูลเปรียบเทียบ มูลค่า GPP ณ ราคาตลาดปัจจุบัน (Current Prices) และปริมาณผลผลิตที่แท้จริงแบบลูกโซ่ (Chain Volume Measures: CVMs) ประจำปี พ.ศ. 2567 ข้อมูลทั้ง 2 มิติ คือ มูลค่าตัวเงิน และ ปริมาณผลผลิตที่แท้จริง แสดงภาพสะท้อนทางเศรษฐกิจของจังหวัด ดังนี้

มิติทางเศรษฐกิจ	ภาคเกษตรกรรม (ล้านบาท)	ภาคนอกเกษตร (ล้านบาท)	รวม GPP (ล้านบาท)	สัดส่วน ภาคเกษตร
มูลค่า GPP ณ ราคาตลาดปัจจุบัน (Current Market Prices)	11,894	28,217	40,111	ร้อยละ 29.65
ปริมาณผลผลิตที่แท้จริงแบบลูกโซ่ (Chain Volume Measures)	3,559	15,740	18,276	ร้อยละ 19.47

สรุปภาพรวมเศรษฐกิจและโครงสร้างเชิงปริมาณที่แท้จริงของจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2567

จังหวัดพะเยามีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาตลาดปัจจุบัน อยู่ที่ 40,111 ล้านบาท มีรายได้เฉลี่ยต่อหัว 114,153 บาทต่อปี และเมื่อพิจารณาผ่านมูลค่าปริมาณลูกโซ่ (CVMs) ที่หักผลกระทบทางด้านราคาออกไปเพื่อดูปริมาณการผลิตที่แท้จริง พบว่า GPP รวมของจังหวัดอยู่ที่ 18,276 ล้านบาท

มีนัยสำคัญต่อการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1. ภาคเกษตรกรรมคือฐานรากสำคัญ ภาคเกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มีมูลค่า ณ ราคาตลาด 11,894 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนสูงถึง ร้อยละ 29.65 (ประมาณ 1 ใน 3 ของเศรษฐกิจจังหวัดทั้งหมด) และมีมูลค่าปริมาณการผลิตจริงที่แท้จริงอยู่ที่ 3,559 ล้านบาท สะท้อนให้เห็นว่าภาคการเกษตรยังคงเป็นอยู่ข้าวอู่น้ำและเป็นแหล่งรายได้หลักของประชากรฐานรากส่วนใหญ่ในพื้นที่

2. การเชื่อมโยงกับภาคอุตสาหกรรมยังจำกัด ภาคอุตสาหกรรมมีส่วนแบ่งน้อยที่สุดในจังหวัด โดยมีมูลค่ารวมเพียง 2,980 ล้านบาท (ร้อยละ 7.43) และเป็นการผลิตในอุตสาหกรรมโรงงานเพียง 2,014 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าจังหวัดพะเยายังมีข้อจำกัดในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (Value Added) ในเชิงอุตสาหกรรมขั้นสูง

3. ภาคบริการเป็นภาคส่วนขับเคลื่อนเม็ดเงินหมุนเวียน ภาคบริการมีสัดส่วนใหญ่ที่สุดถึง ร้อยละ 62.92 (25,237 ล้านบาท) โดยมี การศึกษา (7,283 ล้านบาท) และ การค้าส่ง-ค้าปลีก (3,943 ล้านบาท) เป็นกลไกหลัก ซึ่งเป็นโอกาสสำคัญในการเชื่อมโยงสินค้าเกษตรปลอดภัยและผลิตภัณฑ์แปรรูปเข้าสู่ตลาดการค้าในจังหวัดและสถาบันการศึกษาเพื่อสร้างรายได้หมุนเวียนในท้องถิ่น

จากข้อมูลโครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) พบว่า ภาคการเกษตรถือเป็นรากฐานหลักที่หล่อเลี้ยงเศรษฐกิจระดับชุมชน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 29.65 ของมูลค่าทางเศรษฐกิจทั้งหมด ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 7.43 ซึ่งชี้ให้เห็นถึงข้อจำกัดในการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ในระดับอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของภาคบริการที่มีสัดส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจสูงถึงร้อยละ 62.92 ถือเป็นโอกาสสำคัญ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรเร่งสนับสนุนนวัตกรรมและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน ควบคู่กับการเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดเข้าสู่ภาคธุรกิจบริการ สถาบันการศึกษา ตลาดการค้าปลีก และการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ การบูรณาการห่วงโซ่มูลค่าข้ามภาคส่วนตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ จะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันสินค้าเกษตรมูลค่าสูง และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม

1.5.2 ภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดพะเยา

เศรษฐกิจจังหวัดพะเยาในเดือนพฤษภาคม 2569 บ่งชี้เศรษฐกิจโดยรวมมีสัญญาณขยายตัวเมื่อเทียบกับ ช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน จากด้านอุปทานที่ขยายตัวจากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม ดัชนีผลผลิต ภาคบริการและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ในขณะที่ด้านอุปสงค์หดตัวจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐและดัชนีการค้าชายแดน สำหรับเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัด อัตราเงินเฟ้อ เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน จากดัชนีหมวดพาหนะ การขนส่งและการสื่อสาร รายการน้ำมันเชื้อเพลิง

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) พบว่าขยายตัวสะท้อนจากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม ดัชนีผลผลิตภาคบริการและดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม

ดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม ขยายตัวร้อยละ 18.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน จากปริมาณผลผลิตยางพารา เนื่องจากต้นยางครบอายุให้ผลผลิตมากขึ้น ประกอบกับปัจจัยด้านราคาที่สูง ูงใจให้เกษตรกรเพิ่มกำลังการกรีดยาง ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ปริมาณผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเกษตรกรขยายหัวเวลาการเก็บเกี่ยวจากเดือนเมษายน เป็นเดือนพฤษภาคม ส่งผลให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น ปริมาณผลผลิตข้าวเจ้าและข้าวเหนียวเพิ่มขึ้น จากปริมาณน้ำเพียงพอในช่วงข้าวแตกกอและออกรวง ส่งผลให้ ผลผลิตเพิ่มขึ้น สำหรับการแก้ปัญหาภัยแล้งของจังหวัดพะเยามีการขุดลอกอ่างเก็บน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ ในภาคเกษตร รวมทั้งโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ น้ำป้อนเนื่องมาจากพระราชดำริอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา เพื่อกักเก็บและส่งน้ำให้กับประชาชนในพื้นที่ใช้สำหรับการเกษตร ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม ขยายตัวร้อยละ 11.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน ตาม จำนวนทุนจดทะเบียนสะสม ภาคอุตสาหกรรม จำนวนโรงงานภาคอุตสาหกรรมและภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น อาทิเช่น หมวดการผลิตอาหาร เป็นต้น ดัชนีผลผลิตภาคบริการ ขยายตัวร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดือนเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจากจำนวนนักท่องเที่ยว ยอดขายหมวดขายส่ง ขายปลีกฯ ภาษีมูลค่าเพิ่มโรงแรมและภัตตาคารและจำนวนผู้โดยสารผ่านสถานีขนส่งที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากวันหยุดยาวติดต่อกัน ประกอบกับ จังหวัดพะเยาจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและกระตุ้นเศรษฐกิจ เช่น ประเพณีแปดเป็งไหว้สา พระเจ้าตนหลวงฉลองครบรอบ 535 ปีงาน Phayao Food Festival 1st 2026 มหกรรม “ลำ อิม กว๊าน” งานเวียนเทียนทางน้ำกลางกว๊านพะเยา หนึ่งเดียวในโลก ครั้งที่ 57 เนื่องในวันวิสาขบูชาและเทศกาลลิ้นจี่แม่ใจ และของดีเมืองพะเยาประจำปี 2569 เป็นต้น ก่อให้เกิดกิจกรรมจับจ่ายใช้สอย กระตุ้นภาคบริการในพื้นที่ ให้คึกคักขึ้นอย่างชัดเจน

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) พบว่าหดตัวสะท้อนจากดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐและดัชนีมูลค่าการค้าชายแดน ในขณะที่ดัชนีการบริโภคภาคเอกชนขยายตัว ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน หดตัวร้อยละ -12.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อนจาก รถยนต์พาณิชยัจัดทะเบียนใหม่และสินเชื่อเพื่อการลงทุน ส่วนหนึ่งจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมที่ยังไม่ฟื้นตัว ความเชื่อมั่นของนักลงทุนลดลง รวมถึงกำลังและความสามารถในการชำระหนี้ลดลง ส่งผลให้สถาบันการเงิน เข้มงวดในการอนุมัติสินเชื่อต่าง ๆ ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ หดตัวร้อยละ -0.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของ ปีก่อน เป็นผลมาจากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการลดลง ดัชนีมูลค่าการค้าชายแดน หดตัวร้อยละ -10.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการส่งออกและนำเข้าลดลง ส่วนหนึ่งจากสภาพอากาศ ฝนตกชุก ทำให้เส้นทางการขนส่งของ สปป. ลาว ไม่สมบูรณ์ ส่งผลกระทบต่อการขนส่ง เป็นต้น สำหรับสินค้า นำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ มันสำปะหลังเส้น สินค้าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ สายไฟ ในขณะที่ ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สะท้อน ภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดขายส่งขายปลีกที่เพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งจากจังหวัดพะเยาจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและ กระตุ้นเศรษฐกิจหลายงาน ส่งผลให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยมากขึ้น

ดัชนีรายได้เกษตรกรในจังหวัด พบว่าดัชนีรายได้เกษตรกรในเดือนพฤษภาคม 2569 ขยายตัวร้อยละ 24.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากดัชนีปริมาณและราคาผลผลิตภาคเกษตรกรรมที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะราคายางพารา เป็นต้น

ด้านการเงิน พบว่า ปริมาณเงินฝากรวมเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 0.7 ในขณะที่ปริมาณสินเชื่อรวมหดตัวร้อยละ -1.1 จากความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อของธนาคารเพื่อควบคุม คุณภาพหนี้และสัดส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

เสถียรภาพเศรษฐกิจ เดือนพฤษภาคม 2569 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปของจังหวัดอยู่ที่ระดับ 2.3 เมื่อเทียบกับ ช่วงเดียวกันของปีก่อน จากดัชนีหมวดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม หมวดพาหนะ การขนส่งและ การสื่อสาร รายการน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น สำหรับการจ้างงานในเดือนพฤษภาคม 2569 ขยายตัวร้อยละ 4.9 ส่วนหนึ่งจากการจ้างงานในภาคบริการที่รองรับการจัดกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจ เป็นต้น

ด้านการคลัง ในเดือนพฤษภาคม 2569 พบว่า ผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายภาพรวม จำนวน 1,103.7 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -0.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เป็นผลมาจากการเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายลงทุนของส่วนราชการลดลง สำหรับผลการจัดเก็บรายได้ในเดือนพฤษภาคม 2569 จำนวนทั้งสิ้น 98.8 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -1.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการจัดเก็บ รายได้ของส่วนราชการอื่นจัดเก็บรายได้จำนวน 4.3 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -71.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกัน ของปีก่อน ส่วนหนึ่งจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมค่าบริการและค่าปรับลดลง สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่พะเยา จัดเก็บรายได้จำนวน 2.2 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -11.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการจัดเก็บ ภาษียาสูบและรายได้เบ็ดเตล็ดลดลง ในขณะที่สำนักงานสรรพากรพื้นที่พะเยาจำนวน 91.7 ล้านบาท เพิ่มขึ้น ร้อยละ 11.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้ นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มและรายได้อื่น ๆ เพิ่มขึ้น สำนักงานธนารักษ์พื้นที่พะเยาจัดเก็บรายได้จำนวน 0.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 142.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน จากการเก็บค่าธรรมเนียมผู้เช่ารายปี เพิ่มขึ้น รายได้น้ำส่งคลังมีจำนวน 14.6 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -42.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน สำหรับดุลเงินงบประมาณในเดือนพฤษภาคม 2569 ขาดดุลจำนวน -1,089.1 ล้านบาท ที่มา : รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดพะเยา, สำนักงานคลังจังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

จากข้อมูลภาวะเศรษฐกิจการคลังของจังหวัดพะเยา พบว่า ภาคการเกษตร ยังคงแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งและเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญทางด้านอุปทาน โดยดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรม และรายได้เกษตรกรขยายตัวสูงขึ้น ร้อยละ 18.9 และร้อยละ 24.2 ตามลำดับ จากปัจจัยด้านปริมาณน้ำที่เพียงพอ และการบริหารจัดการแหล่งน้ำที่ดี ประกอบกับการเติบโตของภาคบริการและการท่องเที่ยวที่ช่วยกระตุ้นกำลังซื้อ และการบริโภคภายในจังหวัด แม้เศรษฐกิจโดยรวมจะยังเผชิญความท้าทายจากอุปสงค์และการลงทุนภาคเอกชน ที่ชะลอตัว แต่ความเข้มแข็งของภาคเกษตรและรายได้เกษตรกรที่เพิ่มขึ้น ถือเป็นต้นทุนสำคัญทางเศรษฐกิจ ทิศทางการพัฒนาจึงควรมุ่งเน้นการต่อยอดความเติบโตดังกล่าว โดยบูรณาการเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ และการบริหารจัดการน้ำเพื่อรักษาเสถียรภาพการผลิต ควบคู่กับการเชื่อมโยงผลผลิตทางการเกษตรเข้ากับภาคบริการ และการท่องเที่ยว เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม กระจ่ายรายได้ลงสู่ชุมชน และขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัด พะเยาให้เติบโตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

1.5.2 แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี พ.ศ. 2569

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดพะเยา ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.1 – 2.1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากมีปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ ปริมาณน้ำต้นทุนมากและเพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชและการทำประมง สภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตของพืชและสัตว์น้ำ การดำเนินนโยบายของภาครัฐที่ขับเคลื่อนด้านการเกษตร ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ การยกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานเป็นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงเป็นที่ยอมรับของตลาด การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้เกิดความสมดุล การช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบภัย พัฒนาระบบประกันภัยพืชผล และจัดทำฐานข้อมูลการเกษตร ตลอดจนบูรณาการขับเคลื่อนภาคการเกษตรในระดับพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยเสี่ยงที่ไม่สามารถควบคุมได้ โดยเฉพาะผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สถานการณ์ภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง อุทกภัย โรคแมลงศัตรูพืชและโรคระบาดสัตว์รวมถึงราคาปัจจัยการผลิตที่ยังอยู่ในระดับสูงที่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตของเกษตรกร โดยสาขาพืช สาขาปศุสัตว์ สาขาประมง สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาป่าไม้ยังคงขยายตัว รายละเอียดในแต่ละสาขา มีดังนี้

สาขาพืช ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 1.0 – 2.0 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากคาดว่าปริมาณผลผลิต สินค้าพืชที่สำคัญเพิ่มขึ้น ได้แก่ ข้าวนาปีและข้าวนาปรัง เนื่องจากคาดว่าปริมาณน้ำฝนเพียงพอ เกษตรกรสามารถเพาะปลูกข้าวได้ตามปกติ ประกอบกับภาครัฐมีมาตรการช่วยเหลือด้านต่างๆ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากคาดว่าปริมาณน้ำฝนมีเพียงพอ เกษตรกรบางส่วนปรับเปลี่ยนเนื้อที่เพาะปลูกมันสำปะหลังมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แทน มันฝรั่งโรงงาน จากราคาปีที่ผ่านมาสูงทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่เพาะปลูกเกษตรกรมีการดูแลเอาใจใส่ผลผลิตเป็นอย่างดี และตลาดมีความต้องการสินค้าอย่างต่อเนื่อง ยางพารา เป็นช่วงอยู่ในอายุที่ให้ผลผลิตมากและยังมีเนื้อที่กรีดยังใหม่เพิ่มขึ้น ประกอบกับราคายางปีที่ผ่านมาสูงอยู่ในเกณฑ์ดี สูงให้เกษตรกรดูแลเอาใจใส่ผลผลิตเป็นอย่างดีสำหรับสินค้าที่คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิตลดลง ได้แก่ มันสำปะหลังโรงงาน จากราคาปีที่ผ่านมาลดลงอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับปัจจัยการผลิตที่ยังมีราคาสูงทำให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ได้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หอมแดง คาดว่าเนื้อที่เพาะปลูกลดลง เนื่องจากเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชที่ได้ผลตอบแทนดีกว่า ได้แก่ ข้าวนาปรัง ลำไย และลิ้นจี่ เนื่องจากในปี 2568 ลำไยและลิ้นจี่ติดดอกและติดผลมาก คาดว่าต้องมีการพักต้นเพื่อฟื้นฟูสภาพลำต้นให้มีความสมบูรณ์พร้อมออกดอกในฤดูกาลถัดไป รวมทั้งยังมีการโค่นต้นลำไยและลิ้นจี่เพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นที่ให้ผลตอบแทนดีกว่า เช่น ยางพารา และทุเรียน

สาขาปศุสัตว์ ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.1 – 1.1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากคาดว่าปริมาณผลผลิตสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้แก่สุกร โคเนื้อ และไก่เนื้อ โดยแม่พันธุ์ภายในจังหวัดมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ประกอบกับกรมปศุสัตว์มีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มปศุสัตว์มีการดูแลเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างเข้มงวด และมีการฉีดวัคซีนป้องกันโรคระบาดในสัตว์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงตลาดยังมีความต้องการสินค้าอย่างต่อเนื่อง

สาขาประมง ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.8 – 1.8 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากคาดว่าปริมาณน้ำเพียงพอ เกษตรกรจะเพิ่มปริมาณการเลี้ยงตามความต้องการของตลาด ประกอบกับภาครัฐมีแผนการส่งเสริมการเลี้ยงปลาและปล่อยปลาตามแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น

สาขาบริการทางการเกษตร ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวในช่วงร้อยละ 0.2 – 1.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา จากกิจกรรมการจ้างเครื่องจักรกลทางการเกษตรในการเตรียมดินและเก็บเกี่ยวผลผลิตที่คาดว่าจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามสินค้าเกษตรที่สำคัญของสาขาพืชได้แก่ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และมันฝรั่งโรงงาน เป็นต้น

สาขาป่าไม้ ในปี 2569 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 0.3 – 1.3 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาเนื่องจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้(อ.อ.ป.) มีการการตัดไม้สักท่อนเพื่อการแปรรูปเพิ่มขึ้นตามแผนการผลิตในปี 2568

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 เชียงใหม่

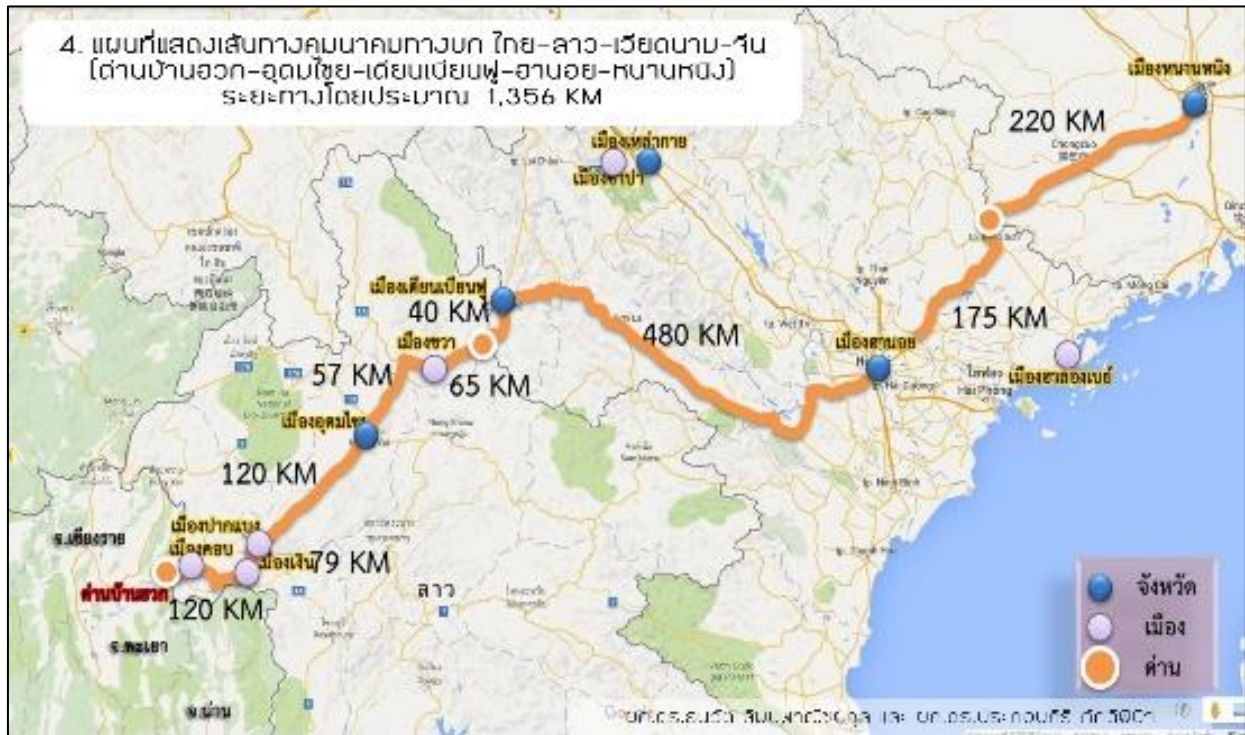
จากข้อมูลแนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2569 พบว่า ภาพรวมคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.1 – 2.1 โดยได้รับแรงสนับสนุนสำคัญจากปริมาณน้ำต้นทุนที่เพียงพอ สภาพอากาศที่เอื้ออำนวย และการขับเคลื่อนนโยบายภาครัฐภายใต้แนวคิด “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริมเพิ่มรายได้” ตลอดจนการขยายตัวในทุกสาขาการผลิต ทั้งสาขาพืช ปศุสัตว์ ประมง บริการทางการเกษตร และป่าไม้ แม้ภาคเกษตรจะยังมีข้อจำกัดจากความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศและต้นทุนปัจจัยการผลิต แต่แนวโน้มการเติบโตดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความพร้อมในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ทิศทางการพัฒนาจึงควรต่อยอดโอกาสจากปัจจัยเหล่านี้ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำเต็มระบบ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มผลิตภาพ และการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่การเป็นสินค้าและบริการมูลค่าสูง การเตรียมความพร้อมและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เกษตรกรภายใต้แนวโน้มเศรษฐกิจที่เติบโตนี้ จะเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

1.5.4 การเชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศใน ASEAN และ GMS

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ที่บ้านฮวก ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง กับ เมืองคอบ แขวงไชยะบูลี ซึ่งเป็นจุดผ่านแดนถาวรไทย-ลาว (บ้านฮวก-เมืองคอบ) สำหรับการเดินทางจากด่านบ้านฮวก ถึง ท่าเทียบเรือปากคอบ เมืองคอบ แขวงไชยะบูลี ระยะทาง 38 กิโลเมตร และ เชื่อมโยงไปสู่หลวงพระบาง ใช้เวลาเดินทาง โดยเรือ 4 ชั่วโมง หรือเดินทางโดยรถยนต์ ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 ชั่วโมง ปัจจุบันได้อนุญาตให้ราษฎรแต่ละฝ่ายเดินทาง ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา และด่านสากลปางมอน เมืองคอบ แขวงไชยะบูลี ทุกวัน (เวลา 06.00 - 18.00 น.) อีกทั้งจังหวัดพะเยายังมีเขตติดต่อกับจังหวัดน่าน ซึ่งจังหวัดน่านมีจุดผ่านแดนถาวร ไทย-ลาว (ห้วยโก๋น-น้ำเงิน) อยู่ที่ บ้านห้วยโก๋น ตำบลห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อยู่ตรงข้ามเมืองเงิน เขตเชียงฮ่อน-หงสา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถเชื่อมไปยังหลวงพระบางใช้เวลาเดินทางจากจังหวัดน่านถึงหลวงพระบาง ประมาณ 3 ชั่วโมง และยังเป็นเส้นทางเชื่อมไปยัง เวียงจันทน์ สิบสองปันนา และคุนหมิงของจีนได้อีกทางหนึ่ง

จังหวัดพะเยาจึงมีศักยภาพด้านพื้นที่ เหมาะที่จะเป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน จุดเชื่อมโยงในระบบ logistic เหมาะสมกับระยะเวลาพักรถ ซึ่งใช้ระยะเวลาเดินทางจากสิบสองปันนา ถึง พะเยา ไม่เกิน 10 ชั่วโมง และกระจายสินค้าสู่กลุ่มประเทศ GMS และกลุ่ม ASEAN และยังสามารถเป็นจุดกระจายสินค้าลงสู่ส่วนกลางของประเทศ และภายในภาคเหนือ ซึ่งการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ที่มีเป้าหมายส่งเสริมอาเซียนให้เป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน จึงเป็นโอกาสสำคัญที่จังหวัดพะเยา ซึ่งมีที่ตั้งอยู่บริเวณส่วนกลางของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) สามารถเชื่อมต่อทั้งด้านเส้นทางและบูรณาการยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ ตอนบน 1 รองรับ การเปลี่ยนแปลงตามกรอบความร่วมมือ GMS BIMSTEC ACMECS

สำหรับจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เชื่อมต่อกับบ้านปางมอน เมืองคอบ แขวงไซยะบูลี ถือเป็นประตูยุทธศาสตร์สำคัญในการเชื่อมโยงไทย กับ สปป.ลาว ผ่านเมืองสำคัญทั้งไซยะบูลี อุ้มโฮย และหลวงพระบาง ด้วยระยะทางไม่เกิน 200 กิโลเมตร เป็นการสร้างโอกาส ในการเพิ่มมูลค่าการค้า และการลงทุน ได้มากขึ้น โดยมีกฎหมายภายในประเทศรองรับในการนำเข้า-ส่งออก และเป็นไปตามหลักศุลกากรสากล จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ถือเป็น Hub การเชื่อมต่อที่สำคัญของไทยในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง นอกจาก สปป.ลาว ยังสามารถเชื่อมโยงกับจีนตอนใต้ เมืองเซียงรุ่ง และคุนหมิง ผ่านจุดผ่านแดนบ่อเต็น – โมฮาน โดยใช้เส้นทาง R3A และสามารถยกระดับการเชื่อมโยงฝั่งตะวันออกกับเมืองเตียนเบียนฟู และฮานอย ผ่านจุดผ่านแดน เมืองซัว (ขวา) – เตียนเบียนฟู โดยใช้เส้นทาง R2 และมุ่งสู่เมืองฮานอย

ทั้งนี้ จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก ถือเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยง Supply Chain จาก กลุ่มผู้ผลิตในพื้นที่ส่วนกลางของประเทศ โดยเฉพาะกรุงเทพฯ กับ สปป.ลาว ได้ในระยะเวลาที่ใกล้กว่าจุดผ่านแดน ถาวรอื่น เนื่องจากจังหวัดพะเยาเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหลักของภาคเหนือ และยังถือเป็นประตูสำคัญสำหรับการกระจายสินค้าไทยผ่านการข้ามแดนเข้ามาฝั่งไทยของประชาชน สปป.ลาว การยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร ส่งผลให้เกิดการเชื่อมโยงเส้นทางการค้า การลงทุนในอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง (GMS) โดยเฉพาะการขนส่งสินค้า การเกษตร เป็นโอกาสสำคัญของจังหวัดพะเยา ในการพัฒนาด้านต่างๆ เพื่อรองรับการเกิดระบบเศรษฐกิจใหม่ ซึ่งจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก จะเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่าง จังหวัดพะเยา ไปยัง สปป.ลาว จีนตอนใต้ ไปจนถึง เวียดนามตอนเหนือ การพัฒนาด้านการเกษตรจึงเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างโอกาสให้กับเกษตรกรในจังหวัดพะเยา ทั้งรูปแบบการผลิตให้ได้มาตรฐาน การแปรรูปผลผลิต ตลอดจนการพัฒนากระบวนการตลาดทั้งออนไลน์และ ออฟไลน์ ดังนั้น แนวโน้มการพัฒนาจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ กระบวนการผลิตทาง การเกษตรโดยเน้น ความปลอดภัย สร้างความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเอง เพื่อสร้างจุดเด่นและเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น ภายใต้ศักยภาพด้านการท่องเที่ยว สังคม วัฒนธรรม และความมั่นคง

อ้างอิง : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาวัน พรหมใจสา รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1.6 สถานการณ์การค้าชายแดน

1. สถานการณ์ค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ผ่านจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง ในเดือนพฤษภาคม 2569 มูลค่าการค้าชายแดนมีการเติบโตขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับเดือนเมษายน 2569 คือ มูลค่าการค้ารวม 91,861,085.33 บาท การส่งออกมีมูลค่า 61,725,991.82 บาท และการนำเข้ามีมูลค่า 30,135,093.51 บาท ดุลการค้า เกินดุล 31,590,898.31 บาท

ตารางที่ 17 ตารางแสดงสถิติการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2563 – 2568

ปี พ.ศ.	มูลค่าการค้า (บาท)	มูลค่านำเข้า (บาท)	มูลค่าส่งออก (บาท)	ดุลการค้า (บาท)
2563	373,265,669.82	119,186,636.56	254,079,033.26	134,892,396.70
2564	694,427,178.70	146,843,725.45	547,583,453.25	400,444,297.50
2565	989,791,812.42	154,352,211.81	835,439,601.11	681,087,389.30
2566	825,537,254.28	104,580,145.42	720,957,108.86	616,376,963.44
2567	513,700,946.13	227,010,377.97	286,690,568.16	59,680,190.19
2568	671,759,924.06	296,933,845.95	374,826,078.11	77,892,232.16
2569 (ม.ค.-พ.ค.)	405,567,602.48	296,933,845.95	285,558,826.01	165,550,049.54

ที่มา : รายงานออนไลน์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา และ ด้านศุลกากรเชียงใหม่ , กรกฎาคม 2569

สัดส่วนมูลค่าสินค้าส่งออก 3 อันดับแรก คือ สายไฟ 27.516 ล้านบาท เครื่องอุปโภค 15.130 ล้านบาท และวัสดุก่อสร้าง 10.952 ล้านบาท

สัดส่วนมูลค่าสินค้านำเข้า 3 อันดับแรก คือ น้ำมันสำหรับรถยนต์ 13.633 ล้านบาท ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 7.208 ล้านบาท และหินปูนบด 5.169 ล้านบาท

ที่มา : รายงานออนไลน์ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา และ ด้านศุลกากรเชียงใหม่ , กรกฎาคม 2569

จากสถิติมูลค่าการค้าชายแดนผ่านบ้านฮวกในเดือนพฤษภาคม 2569 จังหวัดพะเยามีมูลค่าการค้ารวม 91.86 ล้านบาท โดยเป็นการเกินดุลการค้าสูงถึง 31.59 ล้านบาท ทั้งนี้ โครงสร้างสินค้าส่งออกหลักถูกขับเคลื่อนด้วยกลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ สายไฟ (44.58%) และวัสดุก่อสร้าง (17.47%) ในขณะที่ โครงสร้างสินค้านำเข้าเกือบทั้งหมดเป็นสินค้าเกษตรกรรม โดยมีน้ำมันสำหรับรถยนต์ (45.24%) และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (23.92%) เป็นสองอันดับแรก

การนำเข้าน้ำมันสำหรับรถยนต์และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาต่ำจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีสัดส่วนรวมกันเกือบ 70% ของสินค้านำเข้า ส่งผลกระทบต่อตรงต่อกลไกราคาพืชผลหลักในจังหวัด จึงจำเป็นต้องยกระดับบทบาทของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่ มุ่งเน้นการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value-added) และพัฒนาระบบเตือนภัยความเสี่ยงด้านราคาเพื่อปกป้องเกษตรกรพะเยา

โอกาสขยายฐานตลาดและโลจิสติกส์เกษตรปลอดภัย ความต้องการสายไฟและวัสดุก่อสร้างที่สูงในฝั่ง สปป.ลาว สะท้อนถึงการเติบโตของชุมชนรอบชายแดน เป็นโอกาสดีให้พะเยาพัฒนาขีดความสามารถไปสู่การเป็นศูนย์กลาง (Hub) ส่งออกเทคโนโลยีและปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย ดังนั้นจึงควรเร่งบูรณาการการจัดตั้งศูนย์บริการตรวจสอบมาตรฐานและรับรองความปลอดภัยสินค้าเกษตร ณ จุดผ่านแดน เพื่อรองรับการเป็นประตูโลจิสติกส์เกษตรปลอดภัยสู่อนุภูมิภาคอย่างยั่งยืน

2. โอกาสเชื่อมโยงการค้าการลงทุน

จังหวัดพะเยามีช่องทางกระจายผลผลิตสินค้าเกษตรผ่านชายแดน ณ จุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก อำเภอภูซาง ผ่านจุดเชื่อมต่อการขนส่งผ่านระบบรางรถไฟขนส่งสินค้า จีน - ลาว ณ สถานีรถไฟอุดมไซ แขวงอุดมไซ สปป.ลาว จากการศึกษาเส้นทางรถไฟจีน - ลาว พบว่า มีการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเปลี่ยนถ่ายสินค้าจากรถบรรทุก ณ สถานีอุดมไซ สปป.ลาว ซึ่งมีระยะทางห่างจากจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวกประมาณ 238 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง โดยรถบรรทุกคอนเทนเนอร์ประมาณ 5 ชั่วโมง และจากสถานีรถไฟอุดมไซ สปป.ลาว ขนส่งโดยรถไฟไปยัง สถานีปลายทางคุณหมิง สปป.จีน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 6 ชั่วโมง การตรวจสอบสินค้ามีเพียงจุดเดียว ณ สถานีเปลี่ยนถ่ายสินค้าอุดมไซ สปป.ลาว ทำให้ลดระยะเวลาการเดินทางขนส่งสินค้าเกษตรให้เร็วยิ่งขึ้น รองรับผลผลิตสินค้าเกษตรที่มีอายุการเก็บรักษาสั้น ลดต้นทุนการขนส่งสินค้า และเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรหรือสินค้าประเภทอื่นๆ เป็นเส้นทางใหม่ ที่จะกระจายสินค้าไปยังประเทศที่ 3 ได้แก่ เวียดนาม ยุโรป เพื่อขยายตลาดในอนาคตให้เป็นอีกหนึ่งทางเลือกให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการของไทย

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา

2. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

2.1 ครัวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร

จังหวัดพะเยามีจำนวนครัวเรือนเกษตรกร ทั้งหมด 74,883 ครัวเรือน อำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรมากที่สุด คือ อำเภอดอกคำใต้ 13,295 ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอเมืองพะเยา 12,990 ครัวเรือน อำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรน้อยที่สุด คือ อำเภอเชียงม่วน 4,088 ครัวเรือน โดยมีจำนวนแรงงานภาคเกษตรทั้งหมด 160,767 ราย ส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอดอกคำใต้ อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอเชียงม่วน ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนครัวเรือนเกษตรกรและจำนวนแรงงานภาคเกษตรของจังหวัดพะเยา

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือนเกษตรกร	ร้อยละจำนวนครัวเรือนเกษตรกร/ครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนแรงงานภาคเกษตร (ราย)
เมืองพะเยา	58,743	12,990	22.11	29,904
จุน	18,018	8,917	49.49	18,459
เชียงคำ	32,482	11,639	35.83	22,192
เชียงม่วน	8,075	4,088	50.63	10,006
ดอกคำใต้	13,725	13,295	96.87	28,670
ปง	13,071	9,021	69.02	18,401
แม่ใจ	14,584	5,380	36.89	12,251
ภูซาง	10,029	5,215	52.00	10,902
ภูกามยาว	5,402	4,338	80.30	9,982
รวม	174,129	74,883	43.00	160,767

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, มิถุนายน 2569

2.2 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

2.2.1 เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

จังหวัดพะเยา มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร 1,990.32 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,243,952 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.41 ของพื้นที่ทั้งหมด

การใช้ที่ดินเพื่อทำการเกษตร 1,243,952 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.41 ของพื้นที่ทั้งหมด 3,959,412 ไร่ โดยแบ่งเป็น

ที่นา 693,169 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 55.72 ของพื้นที่ทางการเกษตร

ที่ไร่ 176,437 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.18 ของพื้นที่ทางการเกษตร

ที่ไม้ผลและไม้ยืนต้น 278,505 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.39 ของพื้นที่ทางการเกษตร

ที่สวน 22,583 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.82 ของพื้นที่ทางการเกษตร

การเกษตรอื่นๆ 73,258 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.89 ของพื้นที่ทางการเกษตร

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (www.nso.go.th)

2.2.2 พื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจจังหวัดพะเยา

1) พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว พื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกข้าวมี จำนวน 133,504 ไร่ ประกอบด้วย อำเภอแม่ใจ 40,509 ไร่ อำเภอภูกามยาว 35,769 ไร่ อำเภอเมือง 24,451 ไร่ อำเภอดอกคำใต้ 24,204 ไร่ และอำเภอเชียงคำ 8,576 ไร่ ส่วนอำเภอจุน เชียงม่วน ปง และภูกามยาว เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสม ตารางที่ 19 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)				พื้นที่เขตป่าไม้
	เหมาะสมสูง (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	
จุน	0	140,647	0	51,926	122,988.78
เชียงคำ	8,576	110,509	407	117,983	238,358.04
เชียงม่วน	0	13,969	249	66,676	320,126.54
ดอกคำใต้	24,204	164,840	853	45,189	181,376.39
ปง	0	35,253	103	78,784	724,268.43
ภูกามยาว	0	46,253	2,017	15,404	49,573.79
ภูกามยาว	35,764	3,508	1,224	60,758	80,451.02
เมือง	24,451	119,331	843	200,701	214,081.82
แม่ใจ	40,509	29,036	422	28,399	60,182.83
รวมพื้นที่(ไร่)	133,504	663,346	6,118	665,820	1,991,407.64

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา , มิถุนายน 2569

2) พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มีจำนวน 43,227 ไร่ ประกอบด้วย อำเภอปง 16,450 ไร่ อำเภอยวน 13,911 ไร่ อำเภอเชียงคำ 6,173 ไร่ อำเภอภูซาง 5,909 ไร่ อำเภอดอกคำใต้ 707 ไร่ และอำเภอเชียงม่วน 77 ไร่ ส่วนอำเภอภูกามยาว เมืองพะเยาและแม่ใจ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสม

ตารางที่ 20 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)				
	เหมาะสมสูง (S1)	เหมาะสมปานกลาง(S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	พื้นที่เขตป่าไม้
จุน	13,911	18,921	2,276	167,021	122,988.78
เชียงคำ	6,173	70,312	3,304	157,122	238,358.04
เชียงม่วน	77	39,010	10,529	31,031	320,126.54
ดอกคำใต้	707	46,260	6,249	202,435	181,376.39
ปง	16,450	46,548	13,996	70,090	724,268.43
ภูกามยาว	0	17,709	2,088	63,610	49,573.79
ภูซาง	5,909	29,508	3,445	62,487	80,451.02
เมือง	0	114,044	12,645	209,308	214,081.82
แม่ใจ	0	21,260	969	80,981	60,182.83
รวมพื้นที่(ไร่)	43,227	403,572	55,501	1,044,085	1,991,407.64

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา, มิถุนายน 2569

3) พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา พื้นที่เหมาะสมสูงสำหรับปลูกยางพารามีจำนวน 8,122 ไร่ ประกอบด้วย อำเภอภูซาง 7,472 ไร่ และ อำเภอเชียงคำ 650 ไร่ ส่วนอำเภอยวน เชียงม่วน ดอกคำใต้ ปง ภูกามยาว เมือง และแม่ใจ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง เล็กน้อย หรือไม่เหมาะสม

ตารางที่ 21 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)				
	เหมาะสมสูง S1	เหมาะสมปานกลาง(S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	พื้นที่เขตป่าไม้
จุน		46,303	2,590	143,664	122,988.78
เชียงคำ	650	61,973	16,821	157,993	238,358.04
เชียงม่วน		12,601	29,055	39,240	320,126.54
ดอกคำใต้		11,685	26,628	196,761	181,376.39
ปง		38,489	21,589	54,000	724,268.43
ภูกามยาว		5,175	4,799	53,690	49,573.79
ภูซาง	7,472	35,170	1,184	57,402	80,451.02
เมือง		35,844	64,057	245,360	214,081.82
แม่ใจ		14,126	7,688	76,546	60,182.83
รวมพื้นที่(ไร่)	8,122	261,366	174,411	1,024,656	1,991,407.64

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา, มิถุนายน 2569

4) พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย พื้นที่เหมาะสมสูงในการปลูกลำไย มีจำนวน 117,011 ไร่ ครอบคลุมทั้ง 9 อำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 22 พื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกลำไย รายอำเภอ

อำเภอ	พื้นที่เหมาะสม(ไร่)				พื้นที่ เขตป่าไม้
	เหมาะสมสูง (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	
จุน	19,746	27,434		145,345	122,988.78
เชียงคำ	18,771	68,630	53	149,954	238,358.04
เชียงม่วน	5,291	30,082		45,505	320,126.54
ดอกคำใต้	23,602	10,772		200,682	181,376.39
ปง	8,788	50,035		55,252	724,268.43
ภูกามยาว	529	5,699		57,432	49,573.79
ภูซาง	26,454	14,349		60,423	80,451.02
เมือง	13,816	94,445	2,180	234,827	214,081.82
แม่ใจ	14	23,322		75,009	60,182.83
รวมพื้นที่(ไร่)	117,011	324,768	2,233	1,024,429	1,991,407.64

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา , มิถุนายน 2569

จากข้อมูลพื้นที่เขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา ทั้งข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ยางพารา และลำไย แสดงให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ในแต่ละอำเภอที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เช่น อำเภอแม่ใจและภูซางที่มีความเหมาะสมสูงในการปลูกข้าว อำเภอปงและจุนที่มีความเหมาะสมสูงในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอภูซางและเชียงคำสำหรับยางพารา รวมถึงลำไยที่มีพื้นที่เหมาะสมสูงครอบคลุมทั้ง 9 อำเภอ รวมกว่า 117,011 ไร่ ข้อมูลเชิงพื้นที่เหล่านี้สะท้อนถึงต้นทุนทางธรรมชาติที่สำคัญ

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรนำข้อมูลเขตความเหมาะสม (Zoning) มาเป็นฐานรากสำคัญในการบริหารจัดการการผลิตและการใช้ประโยชน์จากที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามแนวทางเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) เพื่อให้การส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะปลูกสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่จริง ควบคู่กับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและระบบข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการผลิตและการตลาดแบบครบวงจร ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในจังหวัดพะเยาได้อย่างยั่งยืน

2.3 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

2.3.1 พื้นที่ชลประทานและระบบชลประทาน

1) แหล่งน้ำชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานในจังหวัดพะเยา รวม 487 โครงการ พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 665,843 ไร่ ฤดูแล้ง 83,130 ไร่ ปริมาณน้ำที่เก็บกักได้ 175.320 ล้านลูกบาศก์เมตร ทั้งนี้ แหล่งน้ำชลประทานแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1) โครงการชลประทานขนาดใหญ่ : มีพื้นที่บางส่วนของ ต.ศรีถ้อย อ.แม่ใจ จ.พะเยา 14,326 ไร่ ได้รับน้ำจากโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาแม่ลาว ต.ดงมะดะ อ.แม่ลาว จ.เชียงราย

2) โครงการชลประทานขนาดกลาง : ในพื้นที่จังหวัดพะเยามี 3 โครงการ
- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ปืมตามพระราชดำริ อำเภอแม่ใจ มีปริมาณความจุ 50.32 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 45,650 ไร่ และในฤดูแล้ง 10,000 ไร่

- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ต้าตามพระราชดำริ อำเภอเมืองพะเยา มีปริมาณความจุ 37 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 42,213 ไร่ และฤดูแล้ง 10,000 ไร่

- โครงการอ่างเก็บน้ำแม่ใจ อำเภอแม่ใจ มีความจุ 3 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 2,500 ไร่ ฤดูแล้ง 700 ไร่

3) โครงการชลประทานขนาดเล็ก : เช่น ฝาย อ่างเก็บน้ำ สระเก็บน้ำ ตลอดจนโครงการขุดลอกหนองน้ำและคลองตามธรรมชาติ รวม 484 แห่ง มีความจุ 85.0 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 575,480 ไร่ และฤดูแล้ง 62,430 ไร่

2) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่ดำเนินการขุดโดยกรมพัฒนาที่ดิน ตั้งแต่ปี 2549 – 2568 มีทั้งหมด 8,489 บ่อ และเป้าหมายที่จะดำเนินการขุดปีงบประมาณ 2568 จำนวน 280 บ่อ ดังนั้น จังหวัดพะเยาจะมีแหล่งน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน 8,133 บ่อ ในปี 2568

ตารางที่ 23 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน แยกรายอำเภอ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 – 2568

อำเภอ	ปีงบประมาณ จำนวน(บ่อ)											
	49-59	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	รวม
เมืองพะเยา	409	66	85	143	155	113	73	44	44	14	11	1,157
แม่ใจ	220	62	105	53	39	54	37	21	8	9	4	612
จุน	434	87	62	177	168	243	133	57	94	45	-	1,500
ดอกคำใต้	534	39	33	44	110	68	63	65	45	16	6	1,016
ปง	480	31	30	47	50	40	31	40	50	32	3	834
เชียงคำ	528	151	69	46	44	91	31	40	54	11	-	1,072
เชียงม่วน	987	25	24	76	36	73	30	41	33	8	14	1,347
ภูซาง	292	8	19	33	15	50	26	4	3	10	-	460
ภูกามยาว	316	31	38	82	62	74	34	12	27	20	2	698
รวม	4,200	500	465	701	679	806	458	324	358	165	40	8,696

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา , มิถุนายน 2569

2.3.2 แหล่งน้ำอื่นๆ

1) แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

จังหวัดพะเยา มีแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยลักษณะงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ สระเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น คลองส่งน้ำ ขุดลอกคลอง ปรับปรุงซ่อมแซม รวมทั้งหมด จำนวน 115 แห่ง สามารถกักเก็บน้ำได้ 7,062,760 ดังนี้

ตารางที่ 24 แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ แยกรายอำเภอ

ที่	อำเภอ	จำนวนแห่ง	ความจุ (ลบ.ม.)	พื้นที่รับประโยชน์ (ไร่)
1	ภูซาง	3	30,400	680
2	จุน	17	1,007,533	41,890
3	เชียงคำ	15	436,461	7,415
4	เชียงม่วน	9	396,540	1,332
5	ดอกคำใต้	10	867,082	9,380
6	ปง	17	1,804,040	7,330
7	เมือง	31	1,656,274	21,186
8	แม่ใจ	13	864,430	6,669
รวม		115	7,062,760	95,882

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา , มิถุนายน 2569

2) แหล่งน้ำใต้ดิน

แหล่งน้ำใต้ดินของจังหวัดพะเยา แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) สภาพน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้ำปานกลาง (100-200 แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพต่ำ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงคำ จุน เชียงม่วน และปง
- 2) สภาพน้ำใต้ดินให้ปริมาณน้อย (10-100 แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพน้ำต่ำครอบคลุมพื้นที่อำเภอปง เชียงคำ ดอกคำใต้ และอำเภอเมืองพะเยา
- 3) สภาพน้ำใต้ดินที่มีปริมาณน้อย (10/100 แกลลอน/นาที่) มีคุณภาพน้ำต่ำ ครอบคลุมพื้นที่อำเภอเชียงม่วน ปง จุน และอำเภอเมืองพะเยา

จากข้อมูลโครงสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรของจังหวัดพะเยา ทั้งแหล่งน้ำชลประทาน รวม 487 โครงการ ความจุ 175.320 ล้านลูกบาศก์เมตร แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานกว่า 8,000 บ่อ และแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำอีก 115 แห่ง สะท้อนให้เห็นว่าจังหวัดพะเยามีความพยายามในการพัฒนาและกักเก็บน้ำอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างพื้นที่รับประโยชน์ในฤดูฝน 6.6 แสนไร่ กับฤดูแล้ง ลดลงเหลือเพียง 8.3 หมื่นไร่ รวมถึงข้อจำกัดของคุณภาพแหล่งน้ำใต้ดินในหลายพื้นที่ชี้ให้เห็นถึงความท้าทายด้านความมั่นคงทางน้ำ ทิศทางการพัฒนาจึงควรให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ การเชื่อมโยงโครงข่ายแหล่งน้ำขนาดเล็กในชุมชน และการส่งเสริมระบบชลประทานที่มีความยืดหยุ่น เพื่อลดความเสี่ยงจากปัญหาภัยแล้ง นำไปสู่การสร้าง ความมั่นคงด้านน้ำต้นทุน และยกระดับขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงของจังหวัดพะเยาได้อย่างเต็มศักยภาพ

2.4 ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

2.4.1 ด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจ

การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา ปีการผลิต 2567/68 พบว่า พืชเศรษฐกิจที่มีเนื้อที่เพาะปลูกและให้ผลผลิตรวมมากที่สุด คือ ข้าวนาปี โดยมีเนื้อที่เพาะปลูก 604,174 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 568,038 ไร่ และให้ผลผลิตรวมสูงถึง 303,494 ตัน รองลงมาได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน) และ ข้าวนาปรัง ตามลำดับ ในขณะที่พืชกลุ่มพืชไร่และพืชหัวอย่าง มันสำปะหลัง มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อเนื้อที่เก็บเกี่ยวสูงที่สุดถึง 2,748 กิโลกรัม/ไร่

ตารางที่ 25 แสดงการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต 2567/68

ชนิดพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต ที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม/ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย/ เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ตัน)
ข้าวนาปี	604,174	568,038	534	303,494
ข้าวนาปรัง	96,539	96,539	623	60,964
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูฝน)	129,415	126,045	710	91,921
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฤดูแล้ง)	17,836	17,836	986	17,592
ยางพารา	159,049	147,782	242	35,815
ลำไย	91,776	91,356	511	46,724
มันสำปะหลัง	24,612	24,098	2,748	66,227
ลิ้นจี่	10,788	10,788	303	3,274
หอมแดง	4,917	4,917	1,225	6,119
กระเทียมหัว	2,668	2,668	853	2,276

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

สถานการณ์การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพะเยา สามารถวิเคราะห์และจำแนกตามประเภทของชนิดพืช ได้ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

1) ข้าว

การผลิตข้าวของเกษตรกรจังหวัดพะเยา ปี 2568 ข้าวนาปี มีพื้นที่เพาะปลูก 604,174 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 568,038 ไร่ ผลผลิตรวม 303,494 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 534 กก. และข้าวนาปรัง ปี 2568 มีพื้นที่เพาะปลูก 96,539 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 96,539 ไร่ ผลผลิตรวม 60,964 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 623 กก./ไร่ ส่วนใหญ่จะทำการผลิตข้าวหอมมะลิเพื่อจำหน่าย ส่วนข้าวเหนียวผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน และนำออกจำหน่ายหากเหลือจากการบริโภค(ส่วนใหญ่เป็นข้าวนาปี) นอกจากนั้นยังมีการปลูกข้าวไร่ในบริเวณเชิงเขาอีกเล็กน้อย แหล่งเพาะปลูก จังหวัดพะเยามีพื้นที่การปลูกข้าวกระจายในทุกอำเภอ พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอดอกคำใต้ จุน เมืองพะเยา เชียงคำ และแม่ใจ

พันธุ์ที่ใช้ปลูก พันธุ์ข้าวเจ้าที่ปลูก ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 กข.15 พันธุ์ข้าวเหนียวที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์กข 6 ข้าวไร่ใช้พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ข้าวนาปรังใช้พันธุ์สันป่าตอง 1 และ กข. 10 เกษตรกรส่วนใหญ่ นิยมใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ศูนย์วิจัยข้าวเชียงราย และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

ช่วงการปลูกข้าวนาปี อยู่ในช่วงระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม ถึงวันที่ 31 ตุลาคมของปี ข้าวนาปรัง อยู่ในช่วงระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน ถึง วันที่ 30 เมษายน ปีถัดไป

ลักษณะการปลูกส่วนใหญ่เป็นนาดำ และทำนาแบบหว่านขึ้นอยู่กับการสภาพพื้นที่และแหล่งน้ำ การใช้น้ำส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนและพื้นที่นาบางส่วนอยู่ในเขตชลประทาน

การดูแลรักษา เกษตรกรมีการปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการแต่ยังประสบปัญหาโรคไหม้ และโรคยอดฝักดาบ เนื่องจาก ข้าวหอมมะลิไม่ต้านทานต่อโรคไหม้

การเก็บเกี่ยวข้าวนาปีส่วนใหญ่ที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 พันธุ์ กข.15 และพันธุ์ กข.6 มีอายุการเก็บเกี่ยวที่ใกล้เคียงกัน คือ ช่วงตั้งแต่วันที่ 10 พฤศจิกายน จนถึงต้นเดือนธันวาคมการเก็บเกี่ยวในปัจจุบัน ใช้รถเกี่ยวหวด เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน

การตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่จะนิยมนำข้าวเปลือกมาจำหน่ายให้กับโรงสี และราคาข้าวของจังหวัดพะเยาจะอยู่ที่สภาวะของตลาด ณ ขณะนั้น ๆ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ต้นทุนการผลิตสูง ขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. ปัญหาโรคไหม้ข้าวและโรคยอดฝักดาบ
3. ปัญหาการเก็บเกี่ยวข้าวเมื่อข้าวแก่เกินไป ทำให้ได้เปอร์เซ็นต์ตันข้าวน้อยเมื่อสี
4. ปัญหาการนำข้าวปทุมธานี 1 เข้ามาปลอมปนข้าวหอมมะลิของจังหวัดพะเยา
5. ปัญหาคุณภาพข้าวไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการไม่ให้ความสำคัญกับวิทยาการ

หลังการเก็บเกี่ยว

6. ขาดการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างโรงสีสหกรณ์และพ่อค้าเอกชน
7. เห็นควรให้องค์ความรู้แก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว
8. ควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาด
9. สนับสนุนโรงสีและผู้ผลิตที่ใช้วัตถุดิบข้าว ผลิตอาหารข้าว หรือผลิตภัณฑ์

ข้าวอื่นๆ ในด้านราคาและให้เป็นธรรมแก่เกษตรกร

ตารางที่ 26 แสดงภาวะการผลิตข้าวนาปี 2567/68 และ 2568/69

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69
เมืองพะเยา	11,607	14,928	92,925	94,288	87,593	94,288	495	475	43,359	44,786
จุน	8,484	8,668	111,558	111,997	106,699	111,347	489	631	52,176	70,330
เชียงคำ	8,834	9,894	79,906	78,706	63,886	72,601	479	500	30,601	36,360
เชียงม่วน	2,932	4,075	15,511	17,058	15,359	17,058	493	613	7,572	10,467
ดอกคำใต้	13,121	10,220	149,605	150,649	123,450	140,356	490	500	60,491	70,266
ปง	6,558	5,188	40,407	37,128	40,013	26,282	526	600	21,047	15,795
แม่ใจ	4,873	5,604	51,407	52,108	51,208	52,108	472	518	24,170	26,996
ภูซาง	3,638	2,848	21,958	21,392	21,586	20,644	474	518	10,232	10,696
ภูกามยาว	4,024	4,999	41,784	40,848	32,402	33,354	502	533	16,266	17,794
รวม	62,319	66,424	605,061	604,174	542,195	568,038	490	534	266,153	303,494

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, มิถุนายน 2569

ตารางที่ 27 แสดงภาวะการผลิตข้าวนาปรัง เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2567 และ 2568

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68
เมืองพะเยา	1554	1,570	9,764	9,760	1,851	9,760	645	645	6,291	6,246
จุน	1440	1,509	18,515	18,515	8,148	18,515	676	670	12,505	12,405
เชียงคำ	1265	1,280	14,850	14,804	6,497	14,804	655	620	9,720	9,178
เชียงม่วน	11	13	59	60	25	60	729	605	43	36
ดอกคำใต้	1938	1,991	18,363	18,350	5,754	18,350	645	640	11,794	11,744
ปง	916	910	4,420	4,400	1,159	4,400	630	610	2,718	2,684
แม่ใจ	1865	1,850	16,440	16,600	7,890	16,600	653	600	10,714	9,960
ภูซาง	3	5	39	25	25	25	615	600	24	15
ภูกามยาว	1606	1,650	13,100	14,025	3,203	14,025	620	620	8,111	8,696
รวม	10,598	10,778	95,550	96,539	34,552	96,539	650	623	61,982	60,964

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, มิถุนายน 2569

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การผลิต การผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพะเยา ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน ปี 2567/68 พื้นที่เพาะปลูก 129,415 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 126,045 ไร่ ผลผลิตรวม 91,921 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 710 กก./ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง ปี 2568/69 พื้นที่เพาะปลูก 17,836 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 17,836 ไร่ ผลผลิตรวม 17,592 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 986 ก.ก./ไร่

แหล่งเพาะปลูก พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอเชียงคำ ปงดอกคำใต้ เชียงม่วน และเมืองพะเยา

พันธุ์ที่ใช้ปลูก มี 2 กลุ่มพันธุ์

- พันธุ์ลูกผสม คือ พันธุ์ที่เกษตรกรไม่สามารถเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ปลูกในปีต่อไป

- พันธุ์ผสมเปิด คือ พันธุ์ที่เกษตรกรปลูกแล้ว สามารถเก็บเมล็ดไว้ใช้ทำพันธุ์ปลูกได้ในปีต่อไป เช่น พันธุ์สุวรรณ 1 พันธุ์สุวรรณ 2 พันธุ์สุวรรณ 3 พันธุ์สุวรรณ 4 พันธุ์สุวรรณ 5 และพันธุ์นครสวรรค์ 1 พันธุ์นครสวรรค์ 2

ฤดูกาลเพาะปลูก โดยมีช่วงระยะเวลาการปลูก(ฤดูการผลิต) จะแบ่งออกเป็น 2 รุ่น คือ รุ่นที่ 1 (ฤดูฝน) เริ่มเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม ของปีเดียวกัน และปลูกวันที่ 1 สิงหาคม ถึงวันที่ 31 ตุลาคมของปีเดียวกัน และรุ่นที่ 2 (ฤดูแล้ง) เริ่มเพาะปลูกตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ ของปีถัดไป

ลักษณะการปลูก มี 2 วิธี ดังนี้

- การใช้เครื่องปลูก เลือกรูงานหยอดให้เหมาะกับขนาดของเมล็ดพันธุ์ ซึ่งจะระบุไว้ที่ถุง โดยทั่วไปจะใช้ระยะห่างระหว่างแถว 75 ซม. ระยะระหว่างหลุมประมาณ 20-25 ซม.

- การใช้คนปลูกจะใช้เชือกในการกำหนดระยะในระยะห่างระหว่างร่องประมาณ 70 ซม. แล้วใช้จอบขุดหยอดเมล็ด 1 - 2 เมล็ดแล้วกลบ

การตลาด

- พ่อค้าท้องถิ่นที่มีเครื่องสีจะทำการรับซื้อผลผลิตโดยนำเครื่องสีไปบริการถึงไร่ แล้วหักค่าสีและค่าขนส่งจากไร่ข้าวโพดถึงโกดัง

- เกษตรกรนำผลผลิตไปขายเองที่ร้านรับซื้อผลผลิตพืชไร่ภายในจังหวัด

- เกษตรกรขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง หรือพ่อค้าท้องถิ่นที่อยู่แหล่งผลิต โดยจะเก็บไว้ในระยะสั้น เมื่อรวบรวมได้ปริมาณมากพอสมควรแล้วจะส่งต่อไปยังผู้รวบรวมท้องถิ่นรายใหญ่ต่อไป

- จำหน่ายให้สหกรณ์การเกษตร โดยสมาชิกสหกรณ์จะนำผลผลิตไปจำหน่าย ให้โซโลของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ต้นทุนการผลิตสูง
2. ความชื้นสูง ในช่วงเก็บเกี่ยวราคาถูก
3. พัฒนาระบบการผลิตเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และยืดอายุการเก็บรักษา
4. ควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาด
5. ให้บริษัทผู้ผลิต และใช้วัตถุดิบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในการผลิตอาหารสัตว์หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ สนับสนุนด้านราคาและให้เป็นธรรมเกษตรกร

ตารางที่ 28 แสดงภาวะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถูปลูก เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2566/67 และ 2567/68

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68
เมืองพะเยา	956	949	14,500	12,510	14,500	12,510	653	720	9,469	9,007
จุน	204	204	2,127	2,132	2,127	1,977	747	731	1,589	1,445
เชียงคำ	698	626	8,500	9,531	8,437	9,181	738	722	6,227	6,629
เชียงม่วน	1,716	1,750	20,467	20,250	20,426	18,500	725	783	14,809	14,486
ดอกคำใต้	2,372	2,445	31,650	31,823	31,535	31,808	707	725	22,295	23,061
ปง	3,741	3,773	50,500	50,090	50,350	48,990	717	715	36,101	35,028
แม่ใจ	30	26	206	179	206	179	670	682	138	122
ภูซาง	206	247	1,642	1,694	1,642	1,694	705	760	1,158	1,287
ภูพานยาว	200	152	1,605	1,206	1,605	1,206	700	710	1,124	856
รวม	10,123	10,102	131,197	129,415	130,828	126,045	710	710	92,910	91,921

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

ตารางที่ 29 แสดงภาวะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถูปลูก เปรียบเทียบปีการผลิตปี 2567/68 และ 2568/69

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69	67/68	68/69
เมืองพะเยา	102	164	918	973	918	973	728	979	718	953
จุน	149	71	465	465	465	465	824	1046	383	486
เชียงคำ	405	380	2,851	2,708	2,831	2,708	821	1,024	2,324	2773
เชียงม่วน	220	1,907	5,614	5,180	5,603	5,180	832	923	4,662	4781
ดอกคำใต้	40	40	140	120	140	120	780	940	109	113
ปง	938	1,477	9,571	7,650	9,561	7,650	850	1,060	8,127	8109
แม่ใจ	0	2	-	15	-	15	-	950	-	14
ภูซาง	163	155	475	623	475	623	828	1055	393	626
ภูพานยาว	0	0	-	102	-	102	-	950	-	97
รวม	2,017	4,196	20,061	17,836	19,993	17,836	836	986	16,716	17592

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, มิถุนายน 2569

3) ลำไย

การผลิต การผลิตลำไยจังหวัดพะเยา ปี 2568 มีพื้นที่เพาะปลูก 91,776 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 91,356 ไร่ ผลผลิตรวม 46,724 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 511 กก. ผลผลิตลำไยจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ หากปีใดมีสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นเหมาะสมแก่การติดดอกและช่วงระยะเวลาที่เริ่มติดผล หากไม่มีลมพายุ ทำให้ผลร่วงก็จะมีผลผลิตในปีนั้นมา

แหล่งเพาะปลูก จังหวัดพะเยามีแหล่งปลูกใหญ่อยู่อำเภอเชียงคำ จุน ดอกคำใต้ เชียงม่วน และ เมืองพะเยา

พันธุ์ที่ปลูก เป็นพันธุ์ดอหรืออีดอร้อยละ 97 พันธุ์อื่นๆ (พันธุ์แห้ว สีชมพู และเบี้ยวเขียว) ร้อยละ 3

ระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิต เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ช่วงระยะที่ผลผลิตออกมาก (1 ส.ค.- 20 ส.ค.) ร้อยละ 60 ของผลผลิต

การตลาด มี 2 ลักษณะ คือ ผ่านสถาบันเกษตรกรและผ่านทางพ่อค้าคนกลาง โดยลำไยที่ออกสู่ตลาดสถาบันเกษตรกรจะเป็นลำไยสด (ร่วง) เพื่อนำไปแปรรูปและลำไยสดซ่อ (คัดคุณภาพ) ส่วนลำไยที่ผ่านช่องทางพ่อค้าคนกลางจะเป็นลำไย (ร่วง) เพื่อนำไปแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งทั้งเปลือกต่อไป

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ผลผลิตขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ
2. เนื่องจากช่องทางกระจายผลผลิตลำไยของจังหวัดพะเยา ร้อยละ 80 เป็นการเข้าสู่กระบวนการแปรรูป ซึ่งจังหวัดพะเยามีโรงอบลำไยของสหกรณ์ จำนวน 8 แห่ง กำลังการผลิตรวม 120 ตัน/วัน และโรงอบเอกชน (บริษัท เจ.เค.ชนาธาร จำกัด) กำลังการผลิต 527 ตัน/วัน รวมกำลังผลิตในพื้นที่ 647 ตัน/วัน ซึ่งไม่เพียงพอกับผลผลิตที่เข้าสู่โรงอบในแต่ละวันประมาณ 800-1,000 ตัน/วัน โดยเฉพาะในช่องที่ผลผลิตออกมาก ทำให้พ่อค้ากดราคารับซื้อ
3. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเน้นประสิทธิภาพการผลิตลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
4. เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปโดยการเพิ่มกำลังการผลิตของโรงอบลำไย
5. เพิ่มสัดส่วนการผลิตลำไยนอกฤดูเพื่อกระจายความเสี่ยงจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำในฤดูการผลิต
6. ส่งเสริมตลาดภายในประเทศ โดยรณรงค์การบริโภคลำไยสดในประเทศ เชื่อมโยงตลาดกับผู้ประกอบการผลิตและแปรรูปผลไม้กระป๋อง
7. ผลักดันการส่งออก โดยการจัดเวทีซื้อขายผลผลิตล่วงหน้ากับผู้ส่งออก (เจรจาธุรกิจ)

ตารางที่ 30 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตลำไยเปรียบเทียบปี 2567 และ 2568

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68
เมืองพะเยา	754	1,030	6,525	6,513	6,525	6,513	363	515	2,369	3,354
จุน	2,178	2,629	14,306	14,217	14,289	14,217	343	606	4,901	8,616
เชียงคำ	4,068	4,275	33,282	32,132	33,282	32,132	387	520	12,880	16,709
เชียงม่วน	1,476	1,470	8,295	8,245	7,865	7,865	351	532	2,761	4,184
ดอกคำใต้	2,084	2,241	13,157	13,157	13,123	13,157	392	450	5,144	5,921
ปง	741	932	5,982	5,682	5,962	5,662	328	411	1,956	2,327
แม่ใจ	359	516	2,952	2,952	2,952	2,952	358	356	1,057	1,051
ภูซาง	890	853	5,816	5,590	5,816	5,590	360	553	2,094	3,091
ภูพานยาว	728	797	2,890	3,288	2,870	3,268	290	450	832	1,471
รวม	13,278	14,709	93,205	91,776	92,684	91,356	367	511	33,994	46,724

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

4) ลิ้นจี่

การผลิต การผลิตลิ้นจี่ของจังหวัดพะเยา ปี 2568 มีพื้นที่เพาะปลูก 10,788 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 10,788 ไร่ ผลผลิตรวม 3,274 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 303 กก. ลิ้นจี่เป็นพืชที่มีความสำคัญชนิดหนึ่งของจังหวัดพะเยา โดยจะทำการปลูกกันมากที่อำเภอแม่ใจ เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม

แหล่งเพาะปลูก มีพื้นที่ปลูกลิ้นจี่ส่วนใหญ่อยู่ใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่ใจ อำเภอปง อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอเชียงคำ

พันธุ์ที่ใช้ปลูก พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ฮงฮวย พันธุ์โอเอียะ พันธุ์จักรพรรดิ และพันธุ์กิมเจง

ช่วงระยะเวลาที่ผลผลิตออกสู่ตลาด จะอยู่ในช่วงปลายเดือน เมษายน-กลางเดือนมิถุนายน

การตลาด การซื้อขายลิ้นจี่จะมีพ่อค้าเข้ามารับซื้อผลผลิตถึงในสวน หรืออาจจะตั้งจุดรับซื้อขึ้นมาในบริเวณแหล่งผลิต ซึ่งส่วนมากจะเป็นการขายให้ตัวแทนผู้ส่งออกและโรงงานแปรรูปผลผลิตลิ้นจี่ส่วนใหญ่จะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยจะคัดเกรดลิ้นจี่ออกเป็นเกรดสำหรับการส่งออก เกรดรองจำหน่ายในประเทศและเกรดร่วงคละจำหน่ายเข้าโรงงานทำลิ้นจี่กระป๋อง ในช่วงต้นฤดูที่ลิ้นจี่เริ่มออกสู่ตลาด พ่อค้าจะรับซื้อเพื่อส่งออกในราคาที่สูงมาก เนื่องจากตลาดส่งออกยังมีความต้องการสูง แต่ผลผลิตในตลาดยังไม่มีมากนัก และหลังจากนั้นราคาจะตกลงอย่างรวดเร็ว เมื่อลิ้นจี่จากแหล่งต่างๆ เริ่มเข้าสู่ตลาดมากขึ้น และเนื่องจากการที่ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวสั้น เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วเก็บรักษาไว้ได้ไม่นานต้องรีบขาย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการจัดการเรื่องลิ้นจี่ ทำให้มีความอ่อนไหวด้านราคาและความผันผวนสูง

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. การกระจุกตัวของผลผลิตล้นจี่ที่ออกสู่ตลาดในช่วงเดือนพฤษภาคม ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกันจำนวนมากในระยะเวลานั้นๆ ทำให้ต้องเร่งระบายผลผลิตไปยังจังหวัดปลายทางในเวลาอันรวดเร็ว
2. คุณภาพล้นจี่เสื่อมสภาพรวดเร็ว หลังจากเก็บเกี่ยว ภายในเวลา 2 วัน ผิวนอก และสีคล้ำ ขาดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการโรคแมลงที่ปลอดภัยเคมีตกค้าง และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (สีผิวเปลือกผลมีตำหนิจากเชื้อรา หนอนเจาะขั้วผล สารเคมีตกค้าง)
3. มีผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต ซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้อยราย ทำให้ขาดการแข่งขันด้านราคา
4. เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการรักษาคุณภาพผลผลิตเพื่อรักษาตลาดให้ยั่งยืน
5. พัฒนาระบบการผลิตเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และยืดอายุการเก็บรักษา
6. ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการค้า และขยายช่องทางการตลาดไปยังผู้ค้ารายใหม่ เช่น ห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปผลไม้
7. ส่งเสริมให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำล้นจี่เกรดพรีเมียมเพื่อยกระดับด้านการตลาด ลดการพึ่งพิงตลาดส่งออก โดยการรณรงค์การบริโภคในประเทศ มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูง
8. อบรมและพัฒนาทักษะการขาย และจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนให้เกษตรกร เพื่อเตรียมดำเนินธุรกรรมทางการตลาดด้วยตนเอง
9. สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานผลผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคและรักษาสภาพตลาด

ตารางที่ 31 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตล้นจี่เปรียบเทียบปี 2567 และ 2568

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68
เมืองพะเยา	124	124	258	258	258	258	39	267	10	69
จุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เชียงคำ	4	4	11	-	-	-	-	-	-	-
เชียงม่วน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ดอกคำใต้	5	5	4	4	4	4	-	250	-	1
ปง	145	145	1,176	1,176	1,156	1,176	17	164	20	193
แม่ใจ	1521	1521	9,626	9,350	9,626	9,350	20	322	193	3,011
ภูซาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ภูพานยาว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1,799	1,799	11,075	10,788	11,044	10,788	20	303	223	3,274

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

6) มันสำปะหลัง

การผลิต ปี 2568 มีพื้นที่เพาะปลูก 24,612 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 24,098 ไร่ ผลผลิตรวม 66,227 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 2,748 กก.

แหล่งเพาะปลูก พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอบึงเซียงคำ เมืองพะเยา และดอกคำใต้

พันธุ์ที่ใช้ปลูก ได้แก่ พันธุ์ห้วยบง 60 พันธุ์ระยอง 6,000 พันธุ์ ระยอง 9 และพันธุ์ระยอง 5

ลักษณะการปลูก ปลูกได้ตลอดปี แต่เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกช่วงต้นฤดูฝน (มี.ค.-พ.ค.) ถึงร้อยละ 65 และปลูกในช่วงปลายฤดูฝนหรือในฤดูแล้ง (พ.ย.-ก.พ.) ร้อยละ 20 ส่วนที่เหลือจะปลูกในช่วง มิ.ย. - ต.ค. การปลูกในช่วงต้นฤดูฝนให้ผลผลิตหัวสดสูงกว่าการปลูกในช่วงอื่นๆ แต่ถ้าเป็นดินทราย การปลูกในช่วงฤดูแล้งจะให้ผลผลิตหัวแห้งสูงสุด การเลือกฤดูปลูกขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ อาทิ ฝน ดิน และพันธุ์

การเก็บเกี่ยวผลผลิต มันสำปะหลังได้เปรียบพืชไร่ชนิดอื่น สามารถยืดหยุ่นอายุการเก็บเกี่ยวได้ตั้งแต่ 8 เดือนขึ้นไป เก็บเกี่ยวตามความจำเป็น เช่น ราคา และแรงงาน ปกติจะเก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 11 - 12 เดือน

การตลาด จำหน่ายให้กับพ่อค้าท้องถิ่น หรือ ขายให้พ่อค้ารายใหญ่
ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ปัญหาด้านภัยธรรมชาติส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตตกต่ำ เช่น สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยในช่วงเก็บเกี่ยวฝนตกชุก ทำให้ผลผลิตด้อยคุณภาพ
2. ปัญหาเกิดโรคระบาดในพื้นที่เพาะปลูก เช่น โรคใบไหม้ โรคแคงเฟิล และแมลงหริ่งขาว ส่งผลให้ผลผลิตตกต่ำ
3. ปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาสูง เช่น ปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืช
4. ค่าจ้างแรงงานสูง
5. ด้านการผลิต โดยให้ความรู้ทางวิชาการ ตั้งแต่การเตรียมดิน เพาะปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว โดยแนะนำเทคนิคการผลิต การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้เครื่องมือในการผลิตการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพดี

ตารางที่ 32 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตมันสำปะหลัง เปรียบเทียบปี 2567 และ 2568

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68	ปี 67	ปี 68
เมืองพะเยา	610	610	4,369	4,060	4,165	4,060	3,134	3,030	13,053	12,302
จุน	128	71	380	333	380	333	2,316	2,189	880	729
เซียงคำ	61	54	4,200	4,047	4,194	4,037	2,996	3,033	12,565	12,244
เซียงม่วน	108	108	271	290	271	286	2,797	2,795	758	799
ดอกคำใต้	204	204	1,692	1,426	1,650	1,426	2,610	2,650	4,307	3,779
ปง	1,396	1,291	14,900	13,864	13,500	13,364	2,650	2,610	35,775	34,880
แม่ใจ	22	22	728	261	728	261	2,641	2,421	1,923	632
ภูซาง	-	-	184	125	184	125	2,500	2,754	460	344
ภูพานยาว	54	54	227	206	227	206	2,727	2,515	619	518
รวม	2,583	2,414	26,951	24,612	25,299	24,098	2,780	2,748	70,340	66,227

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

7) หอมแดง

การผลิต การผลิตหอมแดง ปีการผลิต 2567/68 มีพื้นที่เพาะปลูก 4,917 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 4,917 ไร่ ผลผลิตรวม 6,119 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 1,225 กก./ไร่

แหล่งเพาะปลูก เกษตรกรของจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่ นิยมปลูกหอมแดงเป็นพืชหลังนา คือ ปลูกหลังจากเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว แหล่งปลูกหอมแดงที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอดอกคำใต้ อำเภอจุน อำเภอแม่ใจ และอำเภอปง

พันธุ์ที่ใช้ปลูก พันธุ์หอมแดงที่เกษตรกรนิยมปลูกได้แก่ พันธุ์พื้นเมือง

ช่วงระยะเวลาการเพาะปลูก 2 รุ่นต่อปีคือ นอกฤดู 2 รุ่น ช่วงเดือนเมษายน - เดือนกันยายน อายุประมาณ 45-55 วัน ในฤดู 1 รุ่น ช่วงเดือนธันวาคม - เดือนมีนาคม อายุประมาณ 75 - 85 วัน

การตลาด เกษตรกรจังหวัดพะเยา จะจำหน่ายหอมแดงให้กับพ่อค้าที่เข้ามารับซื้อผลผลิตในหมู่บ้าน โดยจะนำไปจำหน่ายปลีก หรือรวบรวมจำหน่ายต่อให้กับผู้ค้ารายใหญ่จากจังหวัดลำพูน อุตรดิตถ์ และจังหวัดทางภาคใต้ หรือผู้ส่งออกต่อไป

ตารางที่ 33 แสดงภาวะการผลิตหอมแดง เปรียบเทียบปี 2566/67 และ 2567/68

อำเภอ	เกษตรกร (ครัวเรือน)		เนื้อที่ปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิตเฉลี่ย (กิโลกรัม/ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)	
	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68	66/67	67/68
เมืองพะเยา	468	401	4,950	4,560	4,950	4,560	1,225	1,245	6,049	5,677
แม่ใจ	20	20	23	25	23	25	1,348	1,240	31	31
ดอกคำใต้	150	125	300	250	300	250	1,250	1,228	375	307
จุน	40	40	38	38	38	38	1,237	1,263	47	48
ปง	25	25	20	20	20	20	1,250	1,250	25	25
เชียงคำ	7	7	13	15	13	15	1,308	1,333	17	20
เชียงม่วน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ภูซาง	9	9	8	9	8	9	1,250	1,222	10	11
ภูกามยาว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	719	627	5,352	4,917	5,352	4,917	1,225	1,244	6,554	6,119

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา และคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลด้านพืชภาคเหนือ, มิถุนายน 2569

8) ยางพารา

การผลิต พื้นที่ปลูก 123,737 ไร่ พื้นที่เปิดกรีด 109,504 ไร่ ผลผลิตรวม 23,262 ตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 210 กิโลกรัม

แหล่งเพาะปลูก กระจายไปทุกอำเภอ พื้นที่เพาะปลูกที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอเชียงคำ อำเภอภูซาง อำเภอปง อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอจุน

พันธุ์ที่ใช้ปลูก เกษตรกรชาวสวนยางในจังหวัดพะเยา ในการปลูกโดยส่วนมากใช้ชนิดยางพารา 2 สายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ RRIM 600 และ RRIT 251

ลักษณะการปลูก ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพาราทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไยและลิ้นจี่บางส่วน เนื่องจากพื้นที่ปลูกดังกล่าวมักจะประสบปัญหาฝนทิ้งช่วง

การเก็บเกี่ยวผลผลิต เริ่มเปิดกรีดยางช่วงเดือนพฤษภาคม จนถึงเดือนมกราคมของปีถัดไป รวมประมาณ 180 วัน ทั้งนี้เนื่องจากทางภาคเหนือมีปริมาณน้ำฝนน้อยจึงมีช่วงเปิดกรีดยางมากกว่าทางภาคใต้และภาคตะวันออกซึ่งมีวันเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณ 120 วัน/ปี

การตลาด ส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวผลผลิตยางพาราในรูปยางก้อนถ้วย ส่วนน้อยที่เก็บผลผลิตในรูปของน้ำยางสด โดยกลุ่มนิติบุคคลที่รับผลผลิตน้ำยางจากเกษตรกรเจ้าของสวนมาแปรรูปเป็นยางแผ่นรมควัน คือ สหกรณ์นิคมเชียงคำ จำกัด ตั้งอยู่ที่อำเภอภูซาง โดยจะมีการขนส่งออกขายนอกจังหวัด ทั้งนี้ จังหวัดพะเยาได้จัดตลาดประมูลยางพาราเพื่อเป็นการสร้างอำนาจต่อรองราคาให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตให้แก่ผู้ซื้อได้ในราคาที่สูงขึ้นและเป็นธรรม

ตารางที่ 34 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตยางพารา

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (กิโลกรัม)	ผลผลิตเฉลี่ย/เนื้อที่เก็บเกี่ยว (กิโลกรัม)	อัตราส่วนร้อยละของพันธุ์ยางในพื้นที่	
						RRIM 600	RRIT 251
เมืองพะเยา	1,240	11,280	10,579	2,189,853	207	92.13	7.87
จุน	912	8,920	8,278	1,870,828	226	97.08	2.92
เชียงคำ	3,094	32,837	29,134	6,351,212	218	93.76	6.24
เชียงม่วน	435	5,115	4,466	928,928	208	97.27	2.73
ดอกคำใต้	338	3,353	3,017	609,434	202	98.85	1.15
ปง	3,023	30,814	24,295	4,761,820	196	97.03	2.97
แม่ใจ	405	3,602	3,401	629,185	185	83.98	16.02
ภูซาง	3,349	27,038	25,619	5,764,275	225	92.33	7.67
ภูกามยาว	106	777	715	157,300	220	98.34	1.66
รวม	12,902	123,737	109,504	23,262,835	210	94.52	5.48

ที่มา: การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลสถานการณ์การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ทั้งข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ลำไย ลิ้นจี่ มันสำปะหลัง หอมแดง และยางพารา สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างการผลิตทางการเกษตรมีความหลากหลายและครอบคลุมพื้นที่ทั่วทั้งจังหวัด โดยมีพืชหลักอย่างข้าวนาปีและพืชเศรษฐกิจอื่นๆ เป็นแหล่งสร้างรายได้สำคัญของเกษตรกร อย่างไรก็ตาม การผลิตในหลายชนิดพืชยังคงประสบข้อจำกัดและความท้าทาย ทั้งในด้านต้นทุนการผลิตที่สูง ความเสี่ยงจากสภาพภูมิอากาศ โรคระบาดพืช ปัญหาผลผลิตล้นตลาด ในช่วงที่ผลผลิตออกกระจุยตัว รวมถึงข้อจำกัดด้านกำลังการผลิตแปรรูปในพื้นที่ เช่น กรณีของลำไยและลิ้นจี่

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรยกระดับการบริหารจัดการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ โดยนำข้อมูลพื้นที่ความเหมาะสมมาขับเคลื่อนการผลิตด้วยเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง พัฒนาระบบการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และเชื่อมโยงเครือข่ายตลาดทั้งในและต่างประเทศอย่างครบวงจร เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและยกระดับรายได้ของเกษตรกรพะเยาให้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

2.4.2 ด้านการปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดพะเยา ส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงกระจายทุกพื้นที่ สัตว์ที่เลี้ยง เช่น โคเนื้อ โคนม สุกร แพะ ไก่ เป็นต้น จำหน่ายผลผลิตได้ทั้งในพื้นที่และส่งออกนอกพื้นที่ และสัตว์บางชนิดยังสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้น เช่น การแปรรูปโคเนื้อโคขุนคุณภาพดี

สภาพทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์

โคเนื้อ การเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดพะเยา ลดลง ในปี 2568 จังหวัดพะเยา มีเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อประมาณ 6,063 ราย และมีจำนวนโคเนื้อรวมสูงถึง 57,254 ตัว สำหรับในปี 2569 มีเกษตรกรลดลงเหลือ 5,349 ราย และจำนวนโคเนื้อลดลงเหลือ 43,009 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24.8 เนื่องจากตลาดเผชิญกับปัญหาราคาโคมีชีวิตลดลงอย่างต่อเนื่อง และสภาพอากาศที่แห้งแล้งในช่วงที่ผ่านมา ทำให้แม่พันธุ์ผสมติดยาก ส่งผลให้ผลผลิตโคเนื้อลดลงและเกษตรกรรายย่อยบางส่วนเลือกที่จะพักคอกหรือเลิกเลี้ยงไป เกษตรกรมีการปรับตัวค่อนข้างสูง: โคพื้นเมืองลดลงชัดเจน: ปี 2568 มีการเลี้ยงโคพื้นเมืองกระจายอยู่ทั่วไป แต่พอเข้าสู่ปี 2569 จำนวนเหลืออยู่ 11,793 ตัว โดยกลุ่มที่ลดลงเด่นชัดคือพื้นที่ห่างไกล เช่น อำเภอเชียงม่วน ที่ปัจจุบันเหลือโคพื้นเมืองเพียง 7 ตัวเท่านั้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรลดการเลี้ยงสายพันธุ์ที่โตช้าและให้นมน้อยลง

โคเนื้อลูกผสมกลายเป็นกำลังหลัก ในปี 2569 โคเนื้อลูกผสมขึ้นมามีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 71.3 (30,690 ตัว) เนื่องจากเป็นสายพันธุ์ที่โตไว ตอบโจทย์ตลาดและคุ่มทุนค่าอาหารมากกว่าในภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน พื้นที่การเลี้ยงและศูนย์กลางเศรษฐกิจ ปี 2568: พื้นที่เลี้ยงโคเนื้อกระจายตัวหนาแน่นในหลายอำเภอปี 2569: เกิดการกระจุกตัวในพื้นที่ที่มีความพร้อมด้านการตลาดชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะ อำเภอดอกคำใต้ และ อำเภอเมืองพะเยา ที่รวมกันสองอำเภอมียอดโคเนื้อเกือบ 18,000 ตัว (เกือบครึ่งหนึ่งของทั้งจังหวัด) เนื่องจากมีกลุ่มสหกรณ์ที่เข้มแข็ง (เช่น สหกรณ์โคขุนดอกคำใต้) และมีช่องทางโมเดิร์นเทรดรวมถึงตลาดรองรับการซื้อขายที่มั่นคงกว่าอำเภออื่นๆ

สรุปแนวโน้มจากปี 2568 สู่ปี 2569 สถานการณ์โคเนื้อพะเยาอยู่ในช่วง “หดตัวแต่เน้นคุณภาพ” คือ ปริมาณตัวและจำนวนคนเลี้ยงลดลงเนื่องจากผลกระทบด้านราคาและต้นทุน แต่เกษตรกรที่ยังอยู่ได้ปรับตัวมาเน้นเลี้ยง โคลูกผสม และกระจุกตัวรอบศูนย์กลางตลาดเพื่อความอยู่รอด ตารางที่ 35 แสดงข้อมูลการเลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดพะเยา ปี 2569

อำเภอ	เกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ (ราย)	โคเนื้อ				
		โคพื้นเมือง	โคพันธุ์แท้	โคลูกผสม	โคขุน	รวมทั้งสิ้น (ตัว)
เมืองพะเยา	1,411	2,211	0	6,193	277	8,681
จุน	361	1,417	65	2,505	0	3,987
เชียงคำ	666	1,228	27	3,434	47	4,736
เชียงม่วน	225	7	0	2,097	0	2,104
ดอกคำใต้	898	422	0	8,611	53	9,086
ปง	317	1,098	0	1,348	11	2,457
แม่ใจ	721	820	0	4,326	0	5,146
ภูซาง	474	3,055	1	594	44	3,694
ภูเกียมยาว	276	1,535	1	1,582	0	3,118
รวม	5,349	11,793	94	30,690	432	43,009

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

โคนม สถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดพะเยายังคงรักษาระดับการเลี้ยงไว้ได้อย่างมั่นคง ไม่มีรายงานการเลิกเลี้ยงหรือปิดตัวของฟาร์มหลัก โดยมีจำนวนเกษตรกรรวม 5 ราย และโคนมรวม 130 ตัว เท่ากันทั้งสองปี สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มผู้เลี้ยงในพื้นที่อำเภอเมือง และ อ.ดอกคำใต้ เป็นกลุ่มที่มีทุนและศักยภาพการจัดการฟาร์มที่ดี

สรุปภาพรวม การเลี้ยงโคนมในพะเยาปี 2569 เป็นช่วงที่เน้นการประคองตัวแก้ไขคุณภาพน้ำนม และพึงพิงมาตรการช่วยเหลือด้านการตลาดจากภาครัฐ เพื่อคงจำนวนฝูงโคไว้ไม่ให้ลดลง ตารางที่ 36 แสดงข้อมูลการเลี้ยงโคนมในจังหวัดพะเยา ปี 2569

อำเภอ	เกษตรกรผู้เลี้ยง (ราย)	เพศเมีย (ตัว)					เพศผู้ (ตัว)	จำนวนรวมทั้งสิ้น (ตัว)
		ลูกโค	โคสาว	โคสาวท้อง	โคกำลังรีดนม	โคแห้งนม		
เมืองพะเยา	2	11	21	4	25	3	0	64
ดอกคำใต้	3	7	17	2	18	6	16	66
รวม	5	18	38	6	43	9	16	130

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

สุกร จำนวนสุกรรวมทั้งสิ้น เพิ่มขึ้นจาก 15,235 ตัว ในปี 2568 เป็น 40,059 ตัว ในปี 2569 (เพิ่มขึ้นถึง +162.9% หรือโตขึ้นกว่า 2.6 เท่า) เกษตรกรเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 507 ราย เป็น 543 ราย (+7.1%) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเลี้ยงเปลี่ยนจากการเลี้ยงรายย่อยแบบดั้งเดิม ไปสู่การเลี้ยงเชิงพาณิชย์ที่มีขนาดฟาร์มใหญ่ขึ้น (Scale up) หรือ มีการขยายกำลังการผลิตในฟาร์มเดิมที่มีอยู่ โดยสายพันธุ์ที่เลี้ยงเพิ่มขึ้นมากได้แก่สุกรขุนเพื่อจำหน่าย

อำเภอภูพานยาว มีสุกรรวม 23,147 ตัว (เกษตรกร 43 ราย) จำนวนสุกรโตขึ้นเกือบ 10 เท่า โดยยอดที่เพิ่มขึ้นมาจากการเลี้ยง “สุกรขุน” สูงถึง 20,980 ตัว (จากเดิมปี 68 มีแค่ 154 ตัว) เกิดจากการเปิดตัวหรือขยายสัญญา กับฟาร์มระบบพันธสัญญา (Contract Farming) ขนาดใหญ่ในพื้นที่

ตารางที่ 37 แสดงข้อมูลการเลี้ยงสุกรในจังหวัดพะเยา ปี 2569

อำเภอ	เกษตรกร (ราย)	พันธุ์สุกร					รวมทั้งสิ้น (ตัว)
		สุกรพื้นเมือง	สุกรพันธุ์	ลูกสุกรพันธุ์	ลูกสุกรขุน	สุกรขุน	
เมืองพะเยา	14	0	1,108	310	1,614	1,738	4,770
จุน	33	44	154	43	497	212	950
เชียงคำ	42	517	66	56	102	238	979
เชียงม่วน	112	22	300	116	305	884	1,627
ดอกคำใต้	39	4	69	90	129	1,455	1,747
ปง	132	343	390	151	1,818	1,237	3,939
แม่ใจ	111	26	340	152	782	1,220	2,520
ภูซาง	17	206	42	42	90	0	380
ภูพานยาว	43	58	1,883	72	154	20,980	23,147
รวม	543	1,220	4,352	1,032	5,491	27,964	40,059

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

แพะ ภาพรวมการเลี้ยงแพะเนื้อในจังหวัดพะเยามีแนวโน้ม ลดลง ทั้งในแง่ของจำนวนเกษตรกรและจำนวนประชากรแพะ เกษตรกรลดลงจาก 93 ราย ในปี 2568 เหลือ 73 ราย ในปี 2569 (ลดลง -21.5%) จำนวนแพะเนื้อรวมทั้งสิ้นลดลงจาก 1,814 ตัว ในปี 2568 เหลือ 1,442 ตัว ในปี 2569 (ลดลง -20.5%) สัตว์สวนเทศ (โครงสร้างฝูง) ยังคงสัดส่วนใกล้เคียงเดิมคือเน้นแม่พันธุ์ (เพศเมีย) เป็นหลัก โดยในปี 2569 มีแพะเพศเมีย 1,198 ตัว (83%) และเพศผู้ 244 ตัว (17%) เพื่อใช้ในการผลิตลูกแพะ

อำเภอภูพานยาว (เติบโตโดดเด่นที่สุด) ปี 2568 มีแพะ 200 ตัว เกษตรกร 34 ราย ปี 2569 มีแพะ 351 ตัว เกษตรกร 16 ราย จำนวนแพะเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัว (+75.5%) แม้ว่าจำนวนเกษตรกรจะลดลงเกินครึ่งหนึ่ง แสดงให้เห็นชัดเจนว่าในพื้นที่ภูพานยาวมีการเปลี่ยนรูปแบบจากรายย่อยหันมารวมกลุ่ม หรือพัฒนาเป็น “ฟาร์มขนาดใหญ่เชิงพาณิชย์” ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดันให้อำเภอภูพานยาวกลายเป็นพื้นที่ที่มีการเลี้ยงแพะเนื้อมากที่สุดในจังหวัดพะเยา ณ ปี 2569

อำเภอเชียงคำ ปี 2568 เคยเป็นอันดับหนึ่งของจังหวัดด้วยจำนวนแพะสูงถึง 632 ตัว จากเกษตรกร 52 ราย ปี 2569: ตัวเลขดิ่งลงเหลือเพียง 318 ตัว เกษตรกร 17 ราย อาจเกิดจากปัจจัยด้านราคาหน้าฟาร์มที่ผันผวน, ต้นทุนค่าจัดการ/อาหารที่สูงขึ้น หรือเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ (เช่น เชียงคำ และ เมืองพะเยา) ถอดใจหันไปประกอบอาชีพอื่นหรือเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่นที่ดูแลหรือง่ายกว่า (เช่น สุกรขุนที่กำลังเติบโตสูงในจังหวัด)

อำเภอดอกคำใต้ จำนวนแพะเพิ่มขึ้นจาก 116 ตัว ในปี 2568 เป็น 235 ตัว ในปี 2569 (โตขึ้นกว่า 1 เท่าตัว) สาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนรูปแบบจากรายย่อยหันมารวมกลุ่ม หรือพัฒนาเป็น “ฟาร์มขนาดใหญ่เชิงพาณิชย์” ที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ตารางที่ 38 แสดงข้อมูลการเลี้ยงแพะในจังหวัดพะเยา ปี 2569

อำเภอ	แพะเนื้อ			
	เพศผู้ (ตัว)	เพศเมีย (ตัว)	รวมแพะเนื้อ (ตัว)	รวมเกษตรกร (ราย)
เมืองพะเยา	15	83	98	4
จุน	76	151	227	10
เชียงคำ	47	271	318	17
ดอกคำใต้	39	196	235	12
ปง	17	62	79	8
แม่ใจ	7	73	80	3
ภูซาง	8	46	54	3
ภูพานยาว	35	316	351	16
รวม	244	1,198	1,442	73

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

ไก่ ภาพรวมการผลิตสัตว์ปีก (ไก่) ของจังหวัดพะเยามีความมั่นคงสูงและค่อนข้างนิ่งในแง่ของปริมาณการผลิตรวม แต่มีการปรับตัวในกลุ่มเกษตรกร จำนวนไก่รวมทั้งสิ้นมีปริมาณใกล้เคียงกันมาก โดยปี 2568 อยู่ที่ 2,523,451 ตัว และปี 2569 อยู่ที่ 2,541,944 ตัว (เพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียง +0.73% หรือประมาณ 18,000 ตัว) จำนวนเกษตรกรลดลงเล็กน้อยจาก 41,139 ราย เหลือ 40,936 ราย (ลดลง -0.5%) ตลาดไก่เข้าสู่ช่วงอิมมิตัวและทรงตัว (Stability Phase) ไม่ได้เติบโตก้าวกระโดดเหมือนสุกรขุน และไม่ได้หดตัวรุนแรงเหมือนแพะเนื้อ

ไก่พื้นเมือง ยังคงเป็นสัญลักษณ์และสัตว์เศรษฐกิจหลักที่มีสัดส่วนสูงที่สุดเกิน 90% ของไก่ทั้งหมด โดยปี 2569 มีจำนวน 2,343,764 ตัว

ไก่ไข่ มีการปรับลดจำนวนลงพอสมควร เหลือ 124,466 ตัว ในปี 2569

ไก่เนื้อ ยอดรวมทั้งจังหวัดลดลงจาก 28,878 ตัว เหลือ 73,002 ตัว

ตารางที่ 39 แสดงข้อมูลการเลี้ยงไก่ในจังหวัดพะเยา ปี 2569

อำเภอ	เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ (ราย)	พันธุ์ไก่								จำนวนไก่รวมทั้งสิ้น (ตัว)
		ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่ลูกผสม (ตัว)	ไก่เนื้อ (ตัว)	ไก่ไข่ (ตัว)	ไก่ปุ๋ย-ไก่ยา ไก่เนื้อ (ตัว)	ไก่ฟอ-ไก่แม่ ไก่เนื้อ (ตัว)	ไก่ปุ๋ย-ไก่ยา ไก่ไข่ (ตัว)	ไก่ฟอ-ไก่แม่ ไก่ไข่ (ตัว)	
เมืองพะเยา	6,960	668,625	615	0	55,981	0	0	0	0	725,221
จุน	3,899	150,123	79	22,002	3,263	0	2	0	0	175,469
เชียงคำ	5,533	342,613	28	0	33,433	0	16	0	0	376,090
เชียงม่วน	2,402	98,996	255	0	1,240	0	0	0	0	100,491
ดอกคำใต้	6,827	416,268	479	16,000	6,124	0	2	0	0	438,873
ปง	6,822	232,699	3,878	0	809	0	0	0	0	237,386
แม่ใจ	3,383	142,564	15,500	35,000	66	0	0	0	0	193,130
ภูซาง	2,627	182,411	800	0	968	0	0	0	25	184,204
ภูพานยาว	2,483	109,465	0	0	1,144	0	0	0	0	111,080
รวม	40,936	2,343,764	21,634	73,002	124,466	0	20	0	25	2,541,944

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2569

จากข้อมูลด้านปศุสัตว์ พบว่า สถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่เป็นการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อยที่กระจายตัวอยู่ทุกพื้นที่ โดยมีการปรับตัวที่แตกต่างกันตามชนิดของสัตว์และปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ไก่เนื้อที่หดตัวลงแต่เน้นการเลี้ยงโคเนื้อลูกผสมเพื่อความคุ้มค่า ในขณะที่การเลี้ยงสุกรมีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดผ่านระบบฟาร์มขนาดใหญ่และ Contract Farming โดยเฉพาะในอำเภอภูพานยาว ส่วนการเลี้ยงไก่และโคนมยังคงรักษาระดับความมั่นคงและฐานการผลิตเดิมไว้

ทิศทางการพัฒนาจึงควรส่งเสริมการปรับ “โครงสร้างการผลิตปศุสัตว์” ให้สอดคล้องกับความพร้อมของพื้นที่และตลาด โดยเน้นการยกระดับมาตรฐานฟาร์มและการแปรรูปผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์คุณภาพดี ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการโรคระบาดอย่างเข้มงวด และการสร้างเครือข่ายตลาดรองรับที่มั่นคง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน

2.4.3 ด้านการประมง

เกษตรกรในจังหวัดพะเยามีความสนใจ ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเลี้ยงตามหัวไร่ปลายนา เพราะเกษตรกรจะขุดสระเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตร หรือมีหน่วยงานราชการ เช่น กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานปศุสัตว์ที่ดินเพื่อเกษตรกร ให้การสนับสนุนในการขุดสระเก็บกักน้ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตั้งแต่ ปี 2536 - 2568 สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาดำเนินการปรับปรุงทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา จึงพบว่าในปัจจุบันมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 9,972 ราย รวมพื้นที่ ทั้งหมด 9,535.3 ไร่ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 40 ตารางการแสดงจำนวนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ปี 2568

อำเภอ	จำนวนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ			กำลังการผลิต (กิโลกรัม)
	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)	
เมืองพะเยา	1,334	2,042.03	2,239	3,538,460
แม่ใจ	271	226.455	359	189,770
ดอกคำใต้	1,985	2,000.16	2,769	242,160
จุน	1,620	1,313.34	2,342	520,200
ปง	648	417.1335	821	145,930
เชียงคำ	1,966	2,008.76	2,947	718,950
เชียงม่วน	626	317.1284	785	177,150
ภูซาง	1,102	852.2075	1,474	468,840
ภูพานยาว	420	358.0921	638	146,590
รวมทั้งสิ้น	9,972	9,535.3	14,374	6,148,050

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ณ พฤษภาคม 2569

ส่วนใหญ่จะเพาะเลี้ยงปลาเป็นหลัก จากข้อมูลด้านการประมงปีงบประมาณ 2567 มีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 9,972 ราย แยกเป็นชนิดสัตว์น้ำปลาเป็นหลัก จำนวน 7,978 ราย คิดเป็น ร้อยละ 80 ของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา และเป็นสินค้าหลักด้านประมงที่มีมูลค่าสูง ในจังหวัดพะเยา ดังตารางข้อมูลสถิติการประมง ปี 2565-2568 ต่อไปนี้

ตาราง 41 ตารางการแสดงผลการเพาะเลี้ยงปลาในจังหวัดพะเยา ปี 2565-2568

อำเภอ	จำนวนฟาร์ม				เนื้อที่เลี้ยง(ไร่)			
	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2565	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
เมืองพะเยา	1,171	1,174	1,184	1,196	1,835.67	1,840.37	1,840.37	1,916.18
แม่ใจ	239	240	235	238	201.33	200.33	200.33	208.33
ดอกคำใต้	1,678	1,642	1,599	1,659	1,745.47	1,712.07	1,712.07	1,695.58
4.จุน	1,286	1,260	1,185	1,176	1,064.22	1,039.47	1,039.47	974.72
ปง	618	612	594	585	419.46	404.96	404.96	390.93
เชียงคำ	1,308	1,390	1,416	1,428	1,070.23	1,207.01	1,207.01	1,267.49
เชียงม่วน	507	509	499	516	257.23	258.14	258.14	261.012
ภูซาง	638	693	710	831	457.67	515.72	515.72	635.783
ภูพานยาว	299	319	313	349	273.33	283.47	283.47	308.675
รวม	7,744	7,839	7,735	7,978	7,324.62	7,461.54	7,461.54	7,658.71

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ณ พฤษภาคม 2569

ตาราง 42 ตารางการแสดงจำนวนผลผลิตและมูลค่าปาลานิลในจังหวัดพะเยา ปี 2566 - 2568

อำเภอ	ปริมาณ (ตัน)			มูลค่า (พันบาท)		
	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568	ปี 2566	ปี 2567	ปี 2568
1.เมืองพะเยา	2,742.03	3,212.94	3470.29	142,914.60	175,908.47	190,865.95
2.แม่ใจ	197.26	172.99	184.39	10,655.99	9,313.78	10,141.45
3.ดอกคำใต้	211.91	138.87	214.82	11,629.62	7,364.28	12,019.18
4.จุน	195.96	282.9	300.71	11,757.60	16,974	18,042.6
5.ปง	90.47	123.78	119.72	5,428.20	7,413.18	6,607.35
6.เชียงคำ	563.11	244.46	476.06	47,209.46	20,779.10	40,193.91
7.เชียงม่วน	110.34	55.53	135.46	6,460.41	2,902	7,807.91
8.ภูซาง	223.05	332.6	378.79	18,959.25	28,271	32,208.51
9.ภูพานยาว	111.05	141.28	118.91	5,817.91	8,086.87	7,134.6
รวม	4,445.18	4,705.36	5,399.16	260,833.04	277,012.68	325,021.46

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ณ พฤษภาคม 2569

การแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ

การแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา ส่วนใหญ่จะดำเนินการในรูปแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนเพื่อจำหน่ายในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากในเขตภาคเหนือตอนบนราคาจำหน่ายปลาสดจะมีราคาสูงประมาณ 35 - 50 บาท/กก. ขึ้นไป และผลผลิตการประมงมีไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้น จึงต้องสั่งวัตถุดิบจากสะพานปลาในเขตปทุมธานี นครปฐม และอ่างทอง ซึ่งมีราคาถูกกว่า เช่น ปลาจีน ปลายี่สกเทศ และปลานวลจันทร์ ราคาประมาณ 30 - 40 บาท/กก. ซึ่งเมื่อนำมาแปรรูปแล้วจะขายราคาประมาณ 60 - 80 บาท/กิโลกรัม ประกอบกับพันธุ์ปลา ดังกล่าวเป็นปลาที่มีขนาดใหญ่ต้องการพื้นที่บ่อที่มีขนาดใหญ่ และระยะเวลาการเลี้ยงที่ยาวนาน แต่ในเขตภาคเหนือตอนบนระยะเวลาการเลี้ยงปลาจะสั้นเนื่องจากในช่วงฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็น การแปรรูปส่วนใหญ่จะนิยมทำ ปลาสาม และปลาเจ้า ซึ่งเกษตรกรจำนวนประมาณ 35 - 45 ครัวเรือนได้รวมกลุ่มตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ผลิตปลาสามจังหวัดพะเยา ดำเนินการที่บ้านสันเวียงใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านสา อำเภอเมืองพะเยา โดยสำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ ในการแปรรูปตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาให้การสนับสนุน ด้านคุณภาพ และสิ่งแวดล้อม ในการแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำจะใช้วัตถุดิบประมาณ วันละ 1,000 - 1,500 กก./วัน ผลผลิตจะจำหน่ายในเขตภาคเหนือตอนบน (เชียงราย ลำปาง ลำพูน เชียงใหม่ เป็นต้น)

ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรมีการแปรรูปปลานิลเพื่อจำหน่าย ในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าปลานิล พัฒนาผลิตภัณฑ์ปลานิล เช่น กรอบเค็มปลานิล ผงโรยข้าว ปลานิลหยอง น้ำพริกปลานิล ข้าวเกรียบปลานิล ซึ่งมีการใช้นวัตกรรม มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบ BCG Model ขยายช่องทางการจำหน่าย เป็นสินค้าของฝากจังหวัดพะเยา ในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ให้กับผู้บริโภคในจังหวัดและต่างจังหวัด

และในปัจจุบันแหล่งน้ำธรรมชาติบางแห่งมีปัญหาในหลายด้าน ส่งผลกระทบให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลง อาทิ เช่น

1. ปัญหาด้านระบบนิเวศ คือ การลดลงและการสูญพันธุ์ของพันธุ์ปลา เนื่องจากภาวะภัยแล้งและการหากินของปลาต่างถิ่น การตื่นเงินเนื่องจากตะกอนดินและวัชพืชขึ้นน้ำ
2. ปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยา ที่เกิดจากปล่อยน้ำเสียของชุมชน/สถานประกอบการโรงงาน การทิ้งขยะมูลฝอยลงในกว๊านพะเยา การเพิ่มปริมาณของวัชพืชขึ้นน้ำ
3. ปัญหาด้านการจัดการ ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อย มีการบุกรุกพื้นที่ การใช้เครื่องมือทำประมงที่ผิดกฎหมาย และปัญหาเรื่องข้อกฎหมายที่ดินแลพื้นที่กว๊านพะเยา

สำหรับการทำประมงในกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่บริเวณรอบกว๊านพะเยา มีชุมชน ทั้งหมด 17 หมู่บ้าน เป็นหมู่บ้านที่ยึดอาชีพทำการประมงในกว๊านพะเยา จำนวน 17 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,257 ครัวเรือน ในจำนวนนี้มีอาชีพทำการประมงจำนวน 284 ราย จะหาปลาเป็นอาชีพหลัก จำนวน 171 ราย และหาเป็นอาชีพเสริม จำนวน 113 ราย ปลาที่จับได้นำมาบริโภคในครัวเรือนและจำหน่าย ปริมาณผลจับสัตว์น้ำทั้งหมด จำนวน 29,970.83 กิโลกรัม/เดือน

ตารางที่ 43 แสดงข้อมูลหมู่บ้านที่ทำการประมงในกว๊านพะเยา

ลำดับ	หมู่บ้าน	ตำบล	จำนวน				
			ชาวประมง (ราย)	เรือ (ลำ)	ข่าย (ผืน)	แห (ปาก)	อื่น ๆ
1	สันตันผึ่ง	บ้านต๋อม	6	6	89	2	ไซ
2	สันหนองเหนียว	บ้านต๋อม	37	37	323	8	สุ่ม
3	ร่องห้าป่าฉาฉา	บ้านต๋อม	1	1	30	-	ตุ้ม
4	สันป่าม่วง	สันป่าม่วง	8	8	127	1	ยอกุ้ง
5	สันป่าค่าง	บ้านสา	33	33	596	17	ยอกุ้ง
6	สันเวียงใหม่	บ้านสา	33	33	585	20	-
7	ทุ่งกิว	บ้านต๋อน	19	19	311	22	-
8	สันกว๊าน	บ้านต๋อน	16	17	355	18	-
9	สันช้างหิน	แม่ใส	28	28	464	18	-
10	ร่องไฮ	แม่ใส	23	25	382	15	-
11	แท่นดอกไม้	บ้านต๋อม	9	9	189	2	-
12	สันป่าถ่อน	แม่ใส	14	14	11	21	-
13	สันเกลบดำ	เทศบาลเมืองพะเยา	19	19	314	42	-
14	ประตูประสาท	เทศบาลเมืองพะเยา	17	17	233	27	-
15	แม่ตำ	แม่ตำ	12	12	127	11	-
16	บ่อแฮ้ว	แม่ใส	2	2	22	2	-
17	แม่ใส	แม่ใส	7	7	-	3	-
รวม			284	287	4,158	229	

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา พฤษภาคม 2569

จากข้อมูลด้านการประมง พบว่า เกษตรกรในจังหวัดพะเยาส่วนใหญ่มีความสนใจในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดตามหัวไร่ปลายนา ซึ่งได้รับการสนับสนุนการอุดหนุนเก็บกักน้ำจากหน่วยงานราชการ โดยมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำรวม 9,972 ราย บนพื้นที่ 9,535.3 ไร่

โดย “ปลานิล” ถือเป็นสินค้าหลักด้านการประมงที่มีมูลค่าสูงที่สุด มีเกษตรกรเพาะเลี้ยงถึง 7,978 ราย หรือคิดเป็นร้อยละ 80 ของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งหมดในจังหวัด การแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำมีการพัฒนาผ่านการประยุกต์ใช้นวัตกรรมตามรูปแบบ BCG Model เพื่อเพิ่มมูลค่า เช่น การทำปลานิลหยอง น้ำพริกปลานิล และข้าวเกรียบปลานิล ควบคู่ไปกับการรวมกลุ่มทำปลาสาม แม้ภาคการประมงจะมีศักยภาพสูง แต่ยังคงประสบปัญหาด้านระบบนิเวศและคุณภาพน้ำในกว๊านพะเยา รวมถึงข้อจำกัดของแหล่งน้ำธรรมชาติ ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลานิลมูลค่าสูง พร้อมทั้งบูรณาการการบริหารจัดการฟื้นฟูทรัพยากรแหล่งน้ำและกว๊านพะเยาอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่

2.4.4 ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

สินค้าในจังหวัดพะเยาที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ มีจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ข้าวกำลังานนา ข้าวหอมมะลิพะเยา และ ลิ้นจี่ พันธุ์ฮงฮวย ดังนี้ ตารางที่ 44 แสดงข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

ทะเบียนเลขที่วันที่ประกาศ	สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์	เลขที่คำขอ	วันที่ยื่น
สข 55100039	ข้าวกำลังานนา Khao Kum Lanna	51100053	17 กันยายน 2551
สข 63100146	ข้าวหอมมะลิพะเยา Phayao Hom Mali Rice	57100708	1 กันยายน 2557
สข 62100120	ลิ้นจี่ (พันธุ์ฮงฮวย) Phayao Lychee Mae Chai	58100118	28 กุมภาพันธ์ 2558

ที่มา : กรมทรัพย์สินทางปัญญา

จากข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดพะเยา ซึ่งมีจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ ข้าวกำลังานนา ข้าวหอมมะลิพะเยา และลิ้นจี่ (พันธุ์ฮงฮวย) ถือเป็นอัตลักษณ์และต้นทุนทางวัฒนธรรมการผลิตที่มีมูลค่าสูง สะท้อนถึงคุณภาพมาตรฐานและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรส่งเสริมการรักษามาตรฐานการผลิตสินค้า GI ควบคู่กับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและการตลาดสมัยใหม่ เพื่อสร้างความโดดเด่นและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร การขับเคลื่อนผ่านอัตลักษณ์สินค้า GI จะเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค และกระจายรายได้สู่เกษตรกรในพื้นที่

2.4.5 ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

เกษตรกรจังหวัดพะเยาที่ร่วมโครงการ GAP พืช ตั้งแต่ปี 2564-2568 ประกอบด้วย ด้านพืช จำนวน 3,808 ราย พื้นที่ 15,813 ไร่ ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 45 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) พืช ตั้งแต่ปี 2564-2568

ที่	ชนิดสินค้า	ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566		ปี 2567		ปี 2568		รวมทั้งหมด (ยอดรวม ปี 2564-2568)	
		แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)
1	ลิ้นจี่	51	247	60	250	-	-	-	-	0	0	111	497
2	ลำไย	526	3,091	542	3,307	367	1,436	222	1,385	183	822.50	1840	10,042
3	มะม่วง	62	276	58	455	-	-	20	131	27	126.75	167	988.75
4	หอมแดง	16	76	136	573	-	-	-	-	0	0.00	152	649.00
5	กระเทียม	6	6	15	14	-	-	21	52	0	0.00	42	72.00
6	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	63	257	19	61	-	-	-	-	0	0.00	82	318.00
7	พืชผัก	121	197	341	215	103	83	139	160	64	134.25	768	789.25
8	อื่นๆ	188	698	214	660	23	74	16	56	205	969.87	926	2,457.87
9	ข้าว	404	1,528	627	2,244	-	-	-	-	0	0.00	1031	3,772
รวม		1,033	4,848	1,385	5,535	493	1,593	418	1,784	479	2,053.37	3,808	15,813

ที่มา: สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, มิถุนายน 2568

เกษตรกรจังหวัดพะเยาที่ร่วมโครงการ GAP ประมง ตั้งแต่ปี 2565-2568 ที่ยังคงสถานะใบรับรอง GAP มกษ. 7436-2563 จำนวน 202 ราย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 46 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) มกษ.7436-2563 ตั้งแต่ปี 2565-2568

ที่	ชนิด	ปี 2565 (ราย)	ปี 2566 (ราย)	ปี 2567 (ราย)	ปี 2568 (ราย)
1	ปลานิล	115	130	134	229
2	กบนา	2	6	46	46
3	กุ้งก้ามกราม	-	-	-	4
4	ปูนา	-	-	2	2
5	สัตว์น้ำอื่น ๆ (ปลากินพืชเลี้ยงรวมกัน)	10	9	12	15
รวม		127	145	194	202

ที่มา: ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา ณ พฤษภาคม 2569

ตารางที่ 47 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ปศุสัตว์ ตั้งแต่ปี 2561-2569

ที่	ชนิด	ปี 2562 (ฟาร์ม)	ปี 2563 (ฟาร์ม)	ปี 2564 (ฟาร์ม)	ปี 2565 (ฟาร์ม)	ปี 2566 (ฟาร์ม)	ปี 2567 (ฟาร์ม)	ปี 2568 (ฟาร์ม)	ปี 2569 (ฟาร์ม)	รวม
1	โคนม	3	1	1	3	-		4	-	12
2	โคเนื้อ	-	-	-	13	-	-	4	-	17
3	ไก่เนื้อ	-	1	-	6	1	1	7	-	16
4	ไก่ไข่	-	1	1	3	-		4	-	9
5	สุกร	-	6	5	4	-	6	11	-	32
6	ฟาร์ม	-	-	-	-	-	-	8	-	8
รวม		3	9	7	29	1	7	38	-	94

กำหนดต่ออายุ GAP เดือน มิถุนายน 2569

ที่มา: สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 256๙

จากข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตรของจังหวัดพะเยา ครอบคลุมการได้รับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ทั้งด้านพืช (ปี 2564 - 2568) จำนวน 3,808 ราย พื้นที่ 15,813 ไร่ ด้านประมง (ปี 2565 - 2568) จำนวน 202 ราย โดยมีปาล์มน้ำมันเป็นสัตว์น้ำที่ได้รับการรับรองมากที่สุด และด้านปศุสัตว์ (ปี 2561 - 2569) รวม 94 ฟาร์ม ซึ่งสะท้อนถึงความมุ่งมั่นในการยกระดับคุณภาพการผลิตให้ได้มาตรฐาน ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรส่งเสริมและขยายผลการรับรองมาตรฐาน GAP ในทุกภาคส่วนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างความตระหนักรู้แก่เกษตรกรในการควบคุมคุณภาพการผลิตและการจัดการฟาร์มให้ปลอดภัย การขับเคลื่อนระบบมาตรฐานสินค้าเกษตร จะเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยสู่ตลาดสมัยใหม่ และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัดพะเยา

ตารางที่ 48 ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จังหวัดพะเยา ปี 2561 - 2563

ชนิดสินค้า	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563	
	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่(ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่(ไร่)
1. มาตรฐาน IFOAM						
- ข้าว	39	1,400	39	1,400	39	1,400
2. มาตรฐาน Organic Thailand						
2.1 ข้าว	449	2,995.50	511	3,385.25	1,050	5,349.50
- รายเดี่ยว (นอกถั่วไร่)	178	1,217.50	58	484	48	370
- รายกลุ่ม	42	523	5	99	5	95
- Niche Market	75	434.50	68	367	64	320.50
- ข้าวอินทรีย์ล้านไร่	154	820.50	380	2,435.25	933	4,564
2.2 ผสมผสาน	1	3	2	3.5	2	3.5
2.3 พืชผัก						
รวม Organic Thailand	450	2,998.50	513	3,388.75	1,052	5,353
3. มาตรฐาน PGS						
3.1 PGS พด.						
- พืชผัก ,ผสมผสาน	21	37	11	14.5	59	196
3.2 SDGPGS						
- พืชผัก ,ผสมผสาน					43	430
- ผสมผสาน/ข้าว					29	184
รวม PGS	21	37	11	15	131	810
รวมทั้งสิ้น	510	4,436	563	4,803	1,222	7,563

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา , สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา ,ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร แพร่ , มิถุนายน 2569

ตารางที่ 49 ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จังหวัดพะเยา ปี 2564 - 2567

ชนิดสินค้า	ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566		ปี 2567	
	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่(ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่(ไร่)
1. มาตรฐาน IFOAM								
- ข้าว	39	1,400	39	1,400	-	-	-	-
2. มาตรฐาน Organic Thailand								
2.4 ข้าว	947	4,876.25	779	3,879	172	992	200	1,105.25
- รายเดี่ยว (นอกล้านไร่)	62	425.75	66	453.75	89	476.25	117	589.50
- รายกลุ่ม	-	-	-	-	83	515.75	83	515.75
- ข้าวอินทรีย์ล้านไร่	885	4,450.50	713	3,425.25	-	-	-	-
2.5 ผสมผสาน	-	-	2	12.12	-	-	-	-
2.6 พืชผัก	-	-	1	0.38	-	-	-	-
2.7 กาแฟ (รายเดี่ยว ระยะปรับเปลี่ยน)	-	-	-	-	-	-	94	513.50
รวม Organic Thailand	947	4,876.25	782	3,891.50	172	992	294	1,618.75
3. มาตรฐาน PGS								
3.1 PGS พด.								
- พืชผัก , ผสมผสาน	36	49	40	70	-	-	-	-
3.2 SDGPGS								
- พืชผัก , ผสมผสาน	87	663	133	1,064	-	-	-	-
- ผสมผสาน/ข้าว	46	280	50	450	-	-	-	-
รวม PGS	169	992	223	1,584	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	1,155	7,268.25	1,044	7,167	172	992	294	1,618.75

ที่มา: ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา , สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา , ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร แพร่ , มิถุนายน 2568

จากข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพะเยา ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2562-2564 และปรับลดลงในปี 2565 เนื่องจากข้อจำกัดด้านราคาที่ไม่แตกต่างจากสินค้าทั่วไปมากนัก จนทำให้เกษตรกรบางส่วนหยุดทำการเกษตรอินทรีย์ แต่อย่างไรก็ตาม ทิศทางการพัฒนาทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ต่างขยายตัวตามกระแสความห่วงใยด้านสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ให้เป็นทางเลือกสำคัญที่ช่วยให้เกษตรกรพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีความปลอดภัยในสุขภาพโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การบูรณาการยกระดับการผลิตอินทรีย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ จะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การทำเกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาผู้มีรายได้น้อยและการพัฒนาจังหวัดพะเยาอย่างยั่งยืน

2.4.6 สินค้า OTOP ของจังหวัด

จังหวัดพะเยามีศักยภาพและความพร้อมด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ่านการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่มีความหลากหลาย ทั้งในด้านภูมิปัญญา ผลผลิตทางการเกษตรแปรรูป และงานหัตถกรรม ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับภาคการเกษตรและการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัด โดย ปี พ.ศ. 2567 จังหวัดพะเยา มีผลิตภัณฑ์ OTOP จำนวน 2,164 รายการ สรุปดังนี้

ตารางที่ 50 แสดงหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ OTOP จำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	ของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	อาหาร	เครื่องดื่ม	รวมทั้งสิ้น (รายการ)
เมืองพะเยา	218	175	62	151	75	681
ภูซาง	55	115	15	47	33	265
ดอกคำใต้	79	35	35	84	26	259
เชียงคำ	49	84	17	50	30	230
ภูกามยาว	83	51	6	30	6	176
จุน	44	33	20	63	10	170
ปง	40	43	17	27	11	138
แม่ใจ	26	16	14	43	27	126
เชียงม่วน	30	20	7	48	14	119
รวมทั้งหมด	624	572	193	543	232	2,164

ที่มา : รายงานจำนวนชุดข้อมูลในระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ <https://directory.gdcatalog.go.th/> กรกฎาคม 2569

1. สรุปภาพรวมจำแนกตามหมวดหมู่ผลิตภัณฑ์ (Product Categories) ผลิตภัณฑ์และรูปแบบรายการสินค้าจำนวน 2,164 รายการ จำแนกออกเป็น 5 หมวดหมู่หลัก คือ

- ของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก จำนวน 624 รายการ คิดเป็นร้อยละ 28.84
- ผ้าและเครื่องแต่งกาย จำนวน 572 รายการ คิดเป็นร้อยละ 26.43
- อาหาร จำนวน 543 รายการ คิดเป็นร้อยละ 25.09
- เครื่องดื่ม จำนวน 232 รายการ คิดเป็นร้อยละ 10.72
- สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 193 รายการ คิดเป็นร้อยละ 8.92

2. สรุปจำนวนผลิตภัณฑ์ทั้งหมดในแต่ละอำเภอ (Distribution by District)

- อำเภอเมืองพะเยา จำนวน 681 รายการ
- อำเภอภูซาง จำนวน 265 รายการ
- อำเภอดอกคำใต้ จำนวน 259 รายการ
- อำเภอเชียงคำ จำนวน 230 รายการ
- อำเภอภูกามยาว จำนวน 176 รายการ
- อำเภอจุน จำนวน 170 รายการ
- อำเภอปง จำนวน 138 รายการ
- อำเภอแม่ใจ จำนวน 126 รายการ
- อำเภอเชียงม่วน จำนวน 119 รายการ

3. สรุปผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตทางการเกษตรและสินค้าแปรรูปจากทางการเกษตร ได้แก่ หมวดยาอาหาร, เครื่องดื่ม และสมุนไพร จำนวนทั้งสิ้น 982 รายการ คิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 45.38 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ดังนี้

- อาหาร จำนวน 557 รายการ
- เครื่องดื่ม จำนวน 232 รายการ
- สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร จำนวน 193 รายการ

ตารางที่ 51 แสดงข้อมูลจำนวนสินค้าเกษตรและสินค้าแปรรูปในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	อาหาร	เครื่องดื่ม	รวม (รายการ)	ตัวอย่าง ผลิตภัณฑ์เด่น
เมืองพะเยา	62	154	75	291	ถั่วเน่าทรงเครื่อง, กราโนล่าธัญพืช, น้ำสมุนไพร, ข้าวแต่น
ดอกคำใต้	35	84	26	145	กระเทียมดอง, น้ำพริก, ผลไม้แปรรูป, เครื่องดื่มสมุนไพร
ภูซาง	15	49	33	97	กระเทียมอบโรยไขมัน, กล้วยกรอบ, ผลผลิตทางการเกษตรท้องถิ่น
เชียงคำ	17	52	30	99	ข้าวกล้อง, ผลิตภัณฑ์ถั่วและงา, อาหารพื้นถิ่นแปรรูป
แม่ใจ	14	44	27	85	กระเทียมดองรสเค็ม, กล้วยกรอบ, ผลิตภัณฑ์จากลำไย
จุน	20	63	10	93	ข้าวไรซ์เบอร์รี่, ข้าวเกรียบ, ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากข้าว
เชียงม่วน	7	48	14	69	กล้วยแผ่นสีทอง, ผลไม้เชื่อม, ขนมไทยแปรรูป
ภูกามยาว	6	36	6	48	ผลผลิตทางการเกษตรสด, น้ำพริกพื้นบ้าน, ธัญพืชแปรรูป
ปง	17	27	11	55	ผลไม้ตามฤดูกาลแปรรูป, ข้าวพื้นเมือง, ของกินพื้นบ้าน

ที่มา : รายงานจำนวนชุดข้อมูลในระบบ สำนักงานสถิติแห่งชาติ <https://directory.gdcatalog.go.th/> กรกฎาคม 2569

จากข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP ของจังหวัดพะเยา จำนวนรวมทั้งสิ้น 2,164 รายการ พบว่า ผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับผลผลิตทางการเกษตร คือ หมวดยาอาหาร เครื่องดื่ม และสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร มีจำนวน 982 รายการ หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.38 ของผลิตภัณฑ์ทั้งหมด ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมของชุมชนในการนำผลผลิตทางการเกษตรมาสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการห่วงโซ่อุปทานการผลิต โดยเชื่อมโยงเกษตรกรผู้ผลิตต้นน้ำเข้ากับกลุ่มผู้ประกอบการ OTOP อย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป นวัตกรรม และบรรจุภัณฑ์ให้ตอบโจทย์ตลาดสมัยใหม่ เพื่อสร้างตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอน ลดความเสี่ยงจากปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาดหรือราคาตกต่ำ และเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มความมั่นคงทางอาชีพให้แก่เกษตรกรได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.4.7 การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตร

ตารางที่ 52 สรุปปฏิทินการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืช แยกตามประเภทและชนิดพืช

ประเภทสินค้า	ชนิดพืช	ช่วงเดือนที่เก็บเกี่ยวผลผลิต	เนื้อที่เพาะปลูกรวม (ไร่)	ปริมาณผลผลิตรวม (ตัน)
สินค้าทางเลือก	กระเทียม	ส.ค.	156.00	148.40
	ถั่วเหลืองฝักสด	ก.พ., พ.ค., ส.ค., ก.ย., ต.ค., พ.ย.	500.00	319.60
	น้อยหน่า	ก.ค., ส.ค., ก.ย.	218.00	110.00
	ผักกาดเขียวปลี	ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	3,570.00	21,340.00
	พริกยักษ์	มี.ค., เม.ย.	20.00	20.00
	มะขาม	ม.ค., ก.พ., ก.ย., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	2,374.00	1,142.20
	อินทผลัม	ก.ค., ส.ค.	14.00	35.00
	แก้วมังกร	ก.ค., ส.ค., ก.ย.	84.00	168.00
สินค้าพื้นฐาน	กระเทียม	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค.	5,352.00	11,255.30
	กล้วยน้ำว้า	เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	746.00	386.40
	กล้วยหอม	ส.ค., ก.ย.	6.00	5.20
	กะหล่ำปลี	ม.ค., ธ.ค.	20.00	80.00
	กาแฟอาราบิก้า	พ.ย., ธ.ค.	3,196.00	395.54
	กาแฟโรบัสต้า	พ.ย., ธ.ค.	670.00	348.20
	ชิง	ม.ค., ก.พ., ส.ค., ก.ย.	1,842.00	5,316.60
	ข้าวนาปรัง	ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย.	162,300.00	98,019.40
	ข้าวนาปี	ก.ย., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	1,171,551.06	594,291.32
	ข้าวโพดฝักอ่อน	ม.ค., ก.พ., มี.ค., มิ.ย., ส.ค., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	360.00	108.20
	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	180,565.00	147,534.73
	ถั่วดำ	ม.ค., ก.พ.	260.00	40.28
	ถั่วลิสง	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ก.ค., ส.ค., ก.ย., ต.ค., พ.ย.	2,698.00	1,996.36
	ถั่วเขียวผิวมัน	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., ธ.ค.	2,182.00	361.48
	ถั่วเหลือง	ม.ค., ก.พ., มี.ค.	130.00	26.00
	ทุเรียน	ก.ค., ส.ค., ก.ย., ต.ค.	2,758.00	276.02
	ปาล์มน้ำมัน	เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	3,546.00	5,322.28
	ผักกาดขาวปลี	ม.ค., ธ.ค.	30.00	84.00
	ฝรั่ง	เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	206.00	350.34
	พริกขี้หนูเม็ดใหญ่	มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ก.ค.	904.00	2,502.00
	พริกใหญ่	มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ก.ค., ส.ค., ก.ย., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	142.00	112.20
	ฟักทอง	ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., ส.ค., ก.ย.	724.00	916.80
	มะม่วง	เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ก.ค., ส.ค.	9,088.50	8,904.26
	มะม่วงหิมพานต์	ก.พ., มี.ค.	230.00	20.00
	มันฝรั่ง	มี.ค.	9,386.00	32,768.50

ประเภทสินค้า	ชนิดพืช	ช่วงเดือนที่เก็บเกี่ยวผลผลิต	เนื้อที่เพาะปลูก รวม (ไร่)	ปริมาณผลผลิต รวม (ตัน)
	มันสำปะหลังโรงงาน	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	28,084.00	84,135.36
	ลำไย	มิ.ย., ก.ค., ส.ค., ก.ย.	176,453.06	88,015.28
	ลิ้นจี่	มี.ค., เม.ย., พ.ค.	21,282.00	8,947.30
	สับปะรดโรงงาน	มิ.ย., ก.ค.	60.00	120.00
	ส้มเขียวหวาน	พ.ย., ธ.ค.	40.00	18.00
	ส้มโอ	ส.ค., ก.ย., ต.ค., พ.ย., ธ.ค.	628.00	1,251.00
	หอมแดง	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., พ.ค., มิ.ย., ก.ค.	5,866.00	8,868.88
	หอมแบ่ง (ต้นหอม)	ม.ค., ก.พ., เม.ย., พ.ค., ก.ค., ส.ค.	750.00	900.00
	อะโวคาโด	มิ.ย., ก.ค., ส.ค., ก.ย., ต.ค., พ.ย.	947.00	216.00
	อ้อยเคี้ยว	ม.ค., ก.พ., มี.ค., เม.ย., ธ.ค.	140.00	420.00
	เงาะ	พ.ค., มิ.ย., ก.ค., ส.ค., ก.ย.	1,113.50	618.90
	เมล่อนญี่ปุ่น	มี.ค., เม.ย.	20.00	60.00
	แคนตาลูป	มี.ค., เม.ย., พ.ค., ธ.ค.	240.00	380.00
	แตงโมเนื้อ	ก.พ., มี.ค., เม.ย.	920.00	1,498.00
	โกโก้	เก็บเกี่ยวตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	70.00	20.46

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา , กรกฎาคม 2569

ตารางที่ 53 แสดงข้อมูลปฏิทินการให้ผลผลิตปศุสัตว์ แยกตามชนิดสัตว์

ชนิดสินค้าปศุสัตว์	ช่วงเดือนที่ให้ผลผลิต	จำนวนเกษตรกร (ราย)	ฐานการผลิต (ตัว)	ปริมาณผลผลิตรวม ปี 2568
กระบือ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	836	8,022	1,151 ตัว
แกะ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	15	362	289 ตัว
ไก่เนื้อ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	45	84,486	209,264 ตัว
ไก่พื้นเมือง	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	41,421	2,319,922	3,465,194 ตัว
ไข่ไก่	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	624	177,904	39,213,663 ฟอง
ไข่เป็ด	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	105	18,646	5,247,946 ฟอง
โคเนื้อ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	6,489	62,114	5,604 ตัว
นํ้านมวัวดิบ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	6	64	224.70 ตัน
เป็ดเทศ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	1,821	57,444	107,873 ตัว
เป็ดเนื้อ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	43	1,940	5,674 ตัว
แพะ	ม.ค., มิ.ย., ก.ค., ต.ค., พ.ย.	91	1,773	1,609 ตัว
สุกร	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	488	37,757	64,725 ตัว

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา , กรกฎาคม 2569

ตารางที่ 54 แสดงข้อมูลปฏิทินประมง แยกตามประเภทและชนิดสัตว์น้ำ

ชนิดสัตว์น้ำ	ประเภทกิจกรรม	รูปแบบ/ประเภทการเลี้ยง	ช่วงเดือนที่ให้ผลผลิต	เนื้อที่ (ไร่)	ปริมาณผลผลิตรวม (ตัน)
กุ้งก้ามกราม	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	0.71
ปลาช่อน	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	11.84
ปลาดุก	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	8.34
ปลาตะเพียน	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	260.09
ปลานิล	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	249.20
ปลาเยี่ยงเทศ	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	5.85
ปลาสร้อยขาว	จับธรรมชาติ น้ำจืด	-	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	0.00	47.03
กบ	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	กระชังน้ำ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	46.17	17.80
กบ	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อซีเมนต์	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	1.31	1.30
กุ้งก้ามกราม	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	กึ่งพัฒนา	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	5.88	2.82
ปลาดุกบิ๊กอุย	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	1,029.41	117.58
ปลาตะเพียน	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	56.41	8.04
ปลาหับทิม (ปลานิลแดง)	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	กระชังน้ำ	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	12.90	41.00
ปลานิล	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	6,999.14	3,944.85
ปลาเยี่ยงเทศ	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	37.38	8.85
ปลาหมอไทย	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	6.50	4.14
ปลาไน	เพาะเลี้ยง น้ำจืด	บ่อดิน	ตลอดทั้งปี (ม.ค. - ธ.ค.)	1.56	1.16

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา , กรกฎาคม 2569

จากภาพรวมปฏิทินการเพาะปลูกและผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพะเยา ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง พบว่า ความท้าทายสำคัญ คือ พืชเศรษฐกิจหลัก เช่น ข้าวนาปี ลำไย และมันสำปะหลัง มีรอบการเก็บเกี่ยวที่กระจุกตัวอยู่ในบางฤดูกาล ซึ่งเสี่ยงต่อภาวะผลผลิตล้นตลาดและราคาผันผวนตกต่ำ ในขณะเดียวกันก็มีโอกาสจากผลผลิตด้านปศุสัตว์ เช่น สุกร ไก่ โคเนื้อ และประมง เช่น ปลานิล ที่สามารถสร้างผลผลิตหมุนเวียนได้ต่อเนื่องตลอดทั้งปี ซึ่งถือเป็นฐานรายได้สำคัญที่ช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกร

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรนำข้อมูลปฏิทินการผลิตพื้นฐานเหล่านี้มาบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างเป็นระบบ โดยเชื่อมโยงกับการวางแผนระบบโลจิสติกส์ การจัดหาแหล่งรับซื้อ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) ให้สอดคล้องกับปริมาณผลผลิตในแต่ละช่วงเวลา ควบคู่ไปกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และระบบสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการวางแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การบูรณาการข้อมูลทั้งหมดนี้จะเป็นรากฐานสำคัญในการขับเคลื่อนภาคการเกษตร ช่วยลดความเสี่ยงด้านการตลาด เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงอย่างครบวงจร และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่เกษตรกร

2.5 สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

2.5.1 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ 55 ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก ปี 2568

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (คน)	ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง (แห่ง)		
			ชั้น 1	ชั้น 2	ชั้น 3
สหกรณ์การเกษตร	37	70,136	3	9	24
สหกรณ์ประมง	1	156	0	0	1
สหกรณ์นิคม	1	2,392	1	0	0
สหกรณ์ออมทรัพย์	8	12,024	5	2	1
สหกรณ์ร้านค้า	-	0	0	0	0
สหกรณ์บริการ	6	197	0	1	5
สหกรณ์เครดิตยูเนียน	8	3,416	3	1	3
รวม	61	88,321	12	13	34

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยามีจำนวนสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจจำนวน 61 แห่ง และจัดตั้งใหม่ยังไม่ถึง 2 ปี จำนวน 2 แห่ง คือ สหกรณ์เครดิตยูเนียนบ้านต้นไต้ จำกัด และสหกรณ์การเกษตรหนองหล่ม จำกัด มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 88,321 คน ซึ่งมีสหกรณ์มาจัดระดับความเข้มแข็ง จำนวน 59 แห่ง และอีก 2 แห่ง จัดตั้งใหม่ยังดำเนินการยังไม่ถึง 2 ปี จึงไม่นำมาจัดระดับความเข้มแข็ง วัตถุประสงค์ในการจัดระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ เพื่อพัฒนาและเพิ่มศักยภาพความเข้มแข็งของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรักษาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับชั้น 1 รวมทั้งผลักดันเพื่อยกระดับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็ง ระดับชั้น 2 และ 3 สู่ระดับที่ดีขึ้น ซึ่งแยกตามประเภทของสหกรณ์ ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร จำนวน 37 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 70,136 ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง อยู่ในชั้น 1 จำนวน 3 แห่ง ชั้น 2 จำนวน 9 แห่ง และชั้น 3 จำนวน 24 แห่ง
2. สหกรณ์ประมง จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 156 คน ในปีที่ผ่านมาผลการจัดระดับความเข้มแข็ง อยู่ในชั้น 3
3. สหกรณ์นิคม จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 2,392 คน ในปีที่ผ่านมาผลการจัดระดับความเข้มแข็งอยู่ในชั้น 1
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 8 แห่ง มีจำนวนสมาชิก 12,024 ในผลการจัดระดับความเข้มแข็งอยู่ในชั้น 1 จำนวน 5 แห่ง อยู่ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง และอยู่ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง
5. สหกรณ์ร้านค้า จังหวัดพะเยาไม่มีสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจ
6. สหกรณ์บริการ จำนวน 6 แห่ง มีสมาชิก 197 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง อยู่ในชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และอยู่ในชั้น 3 จำนวน 5 แห่ง
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน 8 แห่ง มีสมาชิกจำนวน 3,416 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง อยู่ชั้น 1 จำนวน 3 แห่ง อยู่ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง และชั้น 3 จำนวน 3 แห่ง

2.5.2 กลุ่มเกษตรกร

ตารางที่ 56 ประเภทกลุ่มเกษตรกรและจำนวนสมาชิก ปี 2568

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (คน)	ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง (แห่ง)		
			ชั้น 1	ชั้น 2	ชั้น 3
กลุ่มเกษตรกรทำนา	37	4,414	0	8	29
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	17	988	0	7	11
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	39	3,493	0	12	27
กลุ่มเกษตรกรประมง	0	0	0	0	0
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	2	76	0	2	0
กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ	1	51	0	1	0
รวม	96	9,022	0	30	67

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

จังหวัดพะเยามีจำนวนกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ภายใต้ดูแลของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา ปี 2568 ที่ดำเนินการทั้งหมด จำนวน 96 กลุ่มเกษตรกร แยกตามประเภทของกลุ่มเกษตรกร ดังนี้ กลุ่มเกษตรกรทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และกลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ ดังนี้

1. กลุ่มเกษตรกรทำนา มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 37 แห่ง มีสมาชิก 4,414 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง ชั้น 2 จำนวน 8 แห่ง และอยู่ชั้น 3 จำนวน 29 แห่ง
2. กลุ่มเกษตรกรทำไร่ มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 17 แห่ง มีสมาชิก 988 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง ชั้น 2 จำนวน 7 แห่ง และอยู่ชั้น 3 จำนวน 11 แห่ง
3. กลุ่มเกษตรกรทำสวน มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 39 แห่ง มีสมาชิก 3,493 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง ชั้น 2 จำนวน 12 แห่ง และอยู่ชั้น 3 จำนวน 27 แห่ง
4. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์ มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 2 แห่ง มีสมาชิก 76 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง ชั้น 2 จำนวน 2 แห่ง
5. กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ มีจำนวนกลุ่มเกษตรกร 1 แห่ง มีสมาชิก 51 คน ผลการจัดระดับความเข้มแข็ง ชั้น 2 จำนวน 1 แห่ง

ตารางที่ 57 แสดงสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มวิสาหกิจ (กลุ่มอาชีพ) ระดับอำเภอ ปี 2568

อำเภอ	สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	จำนวน(แห่ง)	สมาชิก(คน)	จำนวน(กลุ่ม)	สมาชิก(คน)	จำนวน(กลุ่ม)	สมาชิก(คน)
จุน	12	7,077	13	1,462	148	3,934
เชียงคำ	10	3,447	16	1,629	266	5,715
เชียงม่วน	1	679	4	276	37	542
ดอกคำใต้	7	50,076	15	1,368	215	4,453
ปง	4	3,715	17	1,575	77	1,429
ภูกามยาว	1	12	5	707	117	1,234
ภูซาง	4	3,316	4	221	147	2,348
เมือง	19	18,631	12	790	185	3,334
แม่ใจ	3	1,402	10	994	124	2,751
รวม	61	88,321	96	9,022	1,316	25,740

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยาและสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา พฤษภาคม 2568

ตารางที่ 58 แสดงปริมาณธุรกิจของสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์	ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ (แห่ง)	ปริมาณธุรกิจ แยกตามประเภทการให้บริการ (ล้านบาท)						
		รับฝากเงิน	ให้เงินกู้	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	บริการและอื่นๆ	รวมทั้งสิ้น
1. สหกรณ์การเกษตร	37	1,098.42	1,226.04	733.53	1,378.43	27.20	29.76	4,493.38
2. สหกรณ์ประมง	1	21.36	23.50	15.31	20.29	0.00	0.00	80.46
3. สหกรณ์นิคม	1	11.78	11.93	1,290.37	88.91	6.97	0.00	1,409.96
4. สหกรณ์ออมทรัพย์	8	39,637.07	4,615.72	0.00	0.00	0.00	2.35	44,255.14
5. สหกรณ์ร้านค้า	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
6. สหกรณ์บริการ	6	0.02	2.22	0.00	0.00	0.00	0.02	2.26
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	8	5,006.02	40.26	0.13	1.37	0.00	9.10	5,056.88
รวมทั้งสิ้น	61	45,774.67	5,919.67	2,039.34	1,489	34.17	41.23	55,298.08

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

ปริมาณธุรกิจสหกรณ์ ณ เดือนพฤษภาคม 2568 ทั้งหมด 55,298.08 ล้านบาท ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 สหกรณ์ที่มีสถานะดำเนินการมีอัตราการขยายตัวของปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 2 โดยมีปริมาณธุรกิจของสหกรณ์แบ่งแยกตามแต่ละประเภทของสหกรณ์ ทั้งรับฝากเงิน ให้เงินกู้ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิต แปรรูปผลผลิต บริการและอื่น ๆ ดังนี้

1. ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์รับฝากเงินรวมทั้งสิ้น 45,774.67 ล้านบาท
2. ปริมาณธุรกิจให้เงินกู้ รวมทั้งสิ้น 5,919.67 ล้านบาท
3. ปริมาณธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวมทั้งสิ้น 2,039.34 ล้านบาท
4. ปริมาณธุรกิจรวบรวมผลผลิต รวมทั้งสิ้น 1,487 ล้านบาท
5. ปริมาณธุรกิจแปรรูปผลผลิต รวมทั้งสิ้น 34.17 ล้านบาท
6. ปริมาณธุรกิจบริการและอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 41.23 ล้านบาท

ตารางที่ 59 แสดงผลการจัดระดับชั้นสหกรณ์ จำแนกตามประเภทของสหกรณ์

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์	สหกรณ์ชั้น 1	สหกรณ์ชั้น 2	สหกรณ์ชั้น 3	รวมชั้น 1 และชั้น 2
สหกรณ์ภาคการเกษตร	38	4	9	25	13
1. สหกรณ์การเกษตร	36	3	9	24	12
2. สหกรณ์นิคม	1	0	0	1	0
3. สหกรณ์ประมง	1	1	0	0	1
สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	21	8	4	9	12
4. สหกรณ์ออมทรัพย์	8	5	2	1	7
5. สหกรณ์ร้านค้า	0	0	0	0	0
6. สหกรณ์บริการ	6	0	1	5	1
7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	7	3	1	3	4
รวม	59	12	13	34	25

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

การจัดระดับความเข้มแข็งสหกรณ์ มีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่

- 1) ความสามารถในการให้บริการสมาชิก
- 2) ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ
- 3) ประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร
- 4) ประสิทธิภาพของการบริหารงาน

โดยจัดระดับชั้นสหกรณ์เป็น 4 ระดับ ดังนี้

(1) สหกรณ์ชั้น 1 คือ สหกรณ์ที่มีความสามารถในการให้บริการสมาชิกได้มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 70 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับมาตรฐานขึ้นไป มีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในระดับดีถึงดีมากและไม่มีข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน หรือมีข้อบกพร่องแต่ได้ดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จสมบูรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา สหกรณ์ที่อยู่ในชั้น 1 จำนวน 12 แห่ง ประกอบไปด้วยสหกรณ์การเกษตร 4 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ 5 แห่ง และสหกรณ์ร้านค้า 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 20.33

(2) สหกรณ์ชั้น 2 คือ สหกรณ์ที่มียังมีคุณสมบัติของสหกรณ์ชั้น 1 ไม่ครบทั้ง 4 ด้าน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา สหกรณ์ที่อยู่ในชั้น 2 จำนวน 13 แห่ง ประกอบไปด้วยสหกรณ์การเกษตร 9 แห่ง สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน สหกรณ์ละ 1 แห่ง สหกรณ์ออมทรัพย์ 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.03

(3) สหกรณ์ชั้น 3 คือ สหกรณ์ที่มีความสามารถในการให้บริการสมาชิกได้ต่ำกว่าร้อยละ 60 และมีประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจอยู่ในระดับต้องปรับปรุงและมีชั้นคุณภาพการควบคุมภายในต้องปรับปรุงหรือไม่มีระบบการควบคุมภายใน หรือเป็นสหกรณ์ที่เกิดข้อบกพร่องและยังไม่เริ่มดำเนินการแก้ไข สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา สหกรณ์ที่อยู่ในชั้น 3 จำนวน 34 แห่ง เป็นสหกรณ์การเกษตรทั้ง 24 แห่ง สหกรณ์นิคมและสหกรณ์ออมทรัพย์ อย่างละ 1 แห่ง สหกรณ์ สหกรณ์บริการ 5 แห่ง และสหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.62

(4) สหกรณ์ชั้น 4 คือ สหกรณ์ที่นายทะเบียนสหกรณ์สั่งเลิกกิจการแล้ว อยู่ในระหว่างการชำระบัญชี

ตารางที่ 60 แสดงปริมาณธุรกิจของกลุ่มเกษตรกร

ประเภทสหกรณ์	ปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ (แห่ง)	ปริมาณธุรกิจ แยกตามประเภทการให้บริการ (ล้านบาท)						
		รับฝากเงิน	ให้เงินกู้	จัดหาสินค้ามาจำหน่าย	รวบรวมผลผลิต	แปรรูปผลผลิต	บริการและอื่น ๆ	รวม
กลุ่มเกษตรกรทำนา	37	0.75	21.18	0.01	0.00	0.00	0.78	22.72
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	17	0.02	9.14	0.00	0.00	0.00	0.01	9.17
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	39	1.55	29.50	12.42	113.12	2.89	1.97	161.45
กลุ่มเกษตรกรประมง	0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	2	0.00	0.46	0.00	0.00	0.00	0.00	0.46
กลุ่มเกษตรกรอื่นๆ	1	0.00	0.20	0.00	0.00	0.00	0.00	0
รวม	96	1.58	60.49	12.44	113.12	2.89	2.77	193.29

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , พฤษภาคม 2568

จังหวัดพะเยามีปริมาณธุรกิจกลุ่มเกษตรกร ทั้งหมด 193.29 ล้านบาท ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ.2568 กลุ่มเกษตรกรที่มีสถานะดำเนินการมีอัตราการขยายตัวของปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2 โดยมีปริมาณธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรแบ่งแยกตามแต่ละประเภทของกลุ่มเกษตรกรและแต่ละประเภทจะมีปริมาณธุรกิจแยกตามประเภทการให้บริการไม่ว่าจะเป็นรับฝากเงิน ให้เงินกู้ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิต แปรรูปผลผลิต บริการและอื่น ๆ ดังนี้

1. ปริมาณธุรกิจของกลุ่มเกษตรกรรับฝากเงิน รวมทั้งสิ้น 1.58 ล้านบาท
2. ปริมาณธุรกิจให้เงินกู้ รวมทั้งสิ้น 60.49 ล้านบาท
3. ปริมาณธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวมทั้งสิ้น 12.44 ล้านบาท
4. ปริมาณธุรกิจรวบรวมผลผลิต รวมทั้งสิ้น 113.12 ล้านบาท
5. ปริมาณธุรกิจแปรรูปผลผลิต รวมทั้งสิ้น 2.89 ล้านบาท
6. ปริมาณธุรกิจบริการและอื่น ๆ รวมทั้งสิ้น 2.77 ล้านบาท

ตารางที่ 61 แสดงผลการจัดระดับชั้นกลุ่มเกษตรกร จำแนกตามประเภท

ประเภทกลุ่มเกษตรกร	จำนวนกลุ่มเกษตรกร	กลุ่มเกษตรกรชั้น 1	กลุ่มเกษตรกรชั้น 2	กลุ่มเกษตรกรชั้น 3
1. กลุ่มเกษตรกรทำนา	37	0	8	29
2. กลุ่มเกษตรกรทำสวน	17	0	7	11
3. กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	39	0	12	27
4. กลุ่มเกษตรกรทำไร่	0	0	0	0
5. กลุ่มเกษตรกรทำประมง	2	0	2	0
6. กลุ่มเกษตรกรอื่น ๆ	1	0	1	0
รวม	96	0	30	67

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา , มิถุนายน 2566

การจัดระดับความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร หลักเกณฑ์การจัดเหมือนกันกับสหกรณ์จะมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้

- 1) ความสามารถในการให้บริการสมาชิก
- 2) ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจ
- 3) ประสิทธิภาพในการจัดการองค์กร
- 4) ประสิทธิภาพของการบริหารงาน

สำหรับการจัดระดับชั้นกลุ่มเกษตรกรจะอยู่ในระดับชั้น 2 จำนวน 30 แห่ง และในชั้น 3 จำนวน 67 แห่ง เนื่องจากกลุ่มเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีระบบการควบคุมภายใน

จากข้อมูลสถานการณ์กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของจังหวัดพะเยา ณ ปี 2568 สะท้อนถึงเครือข่ายความร่วมมือที่มีขนาดใหญ่และครอบคลุม ทั้งสหกรณ์ 61 แห่ง สมาชิกกว่า 88,000 คน กลุ่มเกษตรกร 96 กลุ่ม และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกว่า 1,300 กลุ่ม โดยมีปริมาณธุรกิจรวมกันสูงกว่า 55,000 ล้านบาทต่อปี ส่วนใหญ่ขับเคลื่อนผ่านธุรกิจสินเชื่อ รับฝากเงิน และการรวบรวมผลผลิต อย่างไรก็ตาม จากผลการจัดระดับชั้นความเข้มแข็ง พบว่าสหกรณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 57.62 และกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด ยังถูกจัดอยู่ในระดับชั้นที่ 3 ซึ่งหมายถึงยังคงต้องการการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจและระบบการควบคุมภายใน

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรบูรณาการการยกระดับความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรเป็นหนึ่งในเสาหลักของการพัฒนา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กร สร้างมาตรฐานบัญชีและระบบควบคุมภายในที่โปร่งใส ควบคู่ไปกับการปรับเป้าหมายธุรกิจของสหกรณ์จากการเป็นเพียงผู้ให้บริการสินเชื่อ ให้มุ่งสู่การเป็นผู้รวบรวม แปรรูป และเชื่อมโยงการตลาดสมัยใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรฯ ช่วยแก้ปัญหาหนี้สิน และยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดพะเยาได้อย่างแท้จริง

2.6 ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ 62 แสดงจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด 2568

อำเภอ	ครูบัญชี	หมอดิน	ประมง	เศรษฐกิจ การเกษตร	ครูยาง	ปฎิรูป ที่ดิน	สารวัตร เกษตร อาสา	ปศุสัตว์	ฝน หลวง	สหกรณ์	ชวานา อาสา	ไหม อาสา	ชล ประทาน	เกษตร มบ.	รวมสาขา (นับซ้ำ)	รวมสาขา (ไม่นับซ้ำ)
เมืองพะเยา	30	167	4	2	4	27	28	20	21	14	1	1	15	174	566	511
จุน	15	89	3	1	1	25	0	70	9	0	1	1	5	144	386	350
เชียงคำ	30	137	1	1	7	5	0	86	9	1	0	3	0	172	464	422
เชียงม่วน	8	34	1	1	2	4	0	36	4	1	0	1	0	41	150	129
ดอกคำใต้	14	130	5	1	1	37	0	114	12	3	1	2	10	125	488	415
ปง	9	96	1	1	8	5	9	52	6	17	1	0	1	321	537	490
แม่ใจ	18	62	2	1	2	9	0	34	8	30	1	0	16	66	264	245
ภูซาง	13	59	-	1	4	24	29	59	6	2	1	0	3	61	274	233
ภูมามยาว	14	41	1	1	1	15	0	15	11	2	1	0	3	167	287	250
รวม	151	815	18	10	30	151	66	486	86	70	7	8	53	1,271	3,416	3,045

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ,มิถุนายน 2569

จากสถิติข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดพะเยา ปี 2568 พบว่า จังหวัดมีต้นทุนทางทรัพยากรบุคคลและเครือข่ายระดับพื้นที่ที่เข้มแข็ง ครอบคลุมทั้ง 9 อำเภอ โดยมีอาสาสมัครรวมกว่า 3,045 ราย (แบบไม่นับซ้ำ) ซึ่งกลุ่มกำลังหลักประกอบด้วย อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จำนวน 1,271 ราย หมอดินอาสา จำนวน 815 ราย และอาสาสมัครปศุสัตว์ จำนวน 486 ราย รวมถึงอาสาสมัครเฉพาะทางด้านอื่นๆ เครือข่ายบุคลากรเหล่านี้ถือเป็นกลไกสำคัญข้อต่อสุดท้าย ที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกรและเข้าใจบริบทปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริง

ดังนั้น ทิศทางการพัฒนาจึงควรบูรณาการเครือข่ายอาสาสมัครเกษตรให้เป็นฟันเฟืองหลักในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพ (Upskill) ให้บุคลากรกลุ่มนี้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่ก้าวทันเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ มาตรฐานการผลิต และทิศทางการตลาดสมัยใหม่ การดึงเครือข่ายอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมเชิงรุกในการถ่ายทอดนโยบาย องค์ความรู้ และนวัตกรรมลงสู่ระดับฐานราก จะเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยผลักดันเป้าหมายของแผนพัฒนาการเกษตรให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างรวดเร็ว เป็นรูปธรรม และยั่งยืนครอบคลุมทุกมิติ

2.7 ประชาชนชาวบ้านของจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีประชาชนชาวบ้าน จำนวน 10 ราย จำแนกตามอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ 63 แสดงข้อมูลปราชญ์เกษตรแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวน (ราย)
เมืองพะเยา	นายมนโชน เทศอินทร์ (อำเภอเมืองพะเยา) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตร ปี 2561 ระดับจังหวัด พะเยาสาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัดพะเยา
แม่ใจ	1. นายสุ่ม คำมี (อำเภอแม่ใจ) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ระดับจังหวัดพะเยา) ปี 2565 สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 2. นายพศิน ช่วงใหญ่ (อำเภอแม่ใจ) ไม่ผ่านการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัด พะเยา ประจำปี 2567 สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง 3. นายเกรียงไกร ใจสุข (อำเภอแม่ใจ) ผ่านการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับ จังหวัดพะเยา/และระดับเขตตรวจราชการ ประจำปี 2568 สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น 4. นางสาวณัฏฐธำรณ แก่นคำ (อำเภอแม่ใจ) ไม่ผ่านการสรรหาเป็นปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน ระดับจังหวัดพะเยา ประจำปี 2569 สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่น
ดอกคำใต้	1. นายยงยุทธ อุณากรสวัสดิ์ (อำเภอดอกคำใต้) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับ จังหวัดพะเยา ปี 2563 สาขาปราชญ์เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย 2. นายเปลี่ยน สีเสียดคำ (อำเภอดอกคำใต้) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตร ปี 2564 สาขาปราชญ์ เกษตรผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย
เชียงม่วน	นายเกตชัย มานะ (อำเภอเชียงม่วน) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน (ระดับจังหวัดพะเยา) ปี 2565 สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย
ภูซาง	นายนิคม วงศ์ใหญ่ (อำเภอภูซาง) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตรของแผ่นดินระดับจังหวัดพะเยา ปี 2563 สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง
ภูพานยาว	นายประเสริฐ วงศ์ไชย (อำเภอภูพานยาว) ผ่านการสรรหาปราชญ์เกษตร ปี 2562 ระดับจังหวัดพะเยา สาขาปราชญ์เกษตรดีเด่นระดับจังหวัดพะเยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา , มิถุนายน 2568

จากข้อมูลปราชญ์เกษตรของจังหวัดพะเยา ซึ่งกระจายตัวอยู่ในหลายอำเภอ ทั้งในสาขาเศรษฐกิจพอเพียง สาขาผู้นำชุมชนและเครือข่าย รวมถึงสาขาผู้ทรงภูมิปัญญาและมีคุณูปการต่อภาคการเกษตรไทย ถือเป็นทรัพยากรบุคคลและต้นทุนทางภูมิปัญญาที่สำคัญอย่างยิ่งของจังหวัดพะเยา

ดังนั้น จึงควรนำศักยภาพของปราชญ์เกษตรมาเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรระดับชุมชน โดยส่งเสริมและยกระดับให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ตกผลึกแล้วเข้ากับบริบทการทำเกษตรสมัยใหม่ การสนับสนุนให้ปราชญ์เกษตรทำหน้าที่เป็นต้นแบบและพี่เลี้ยง แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ จะช่วยขยายผลแนวทางการทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายสถาบันเกษตรกร และเป็นรากฐานที่มั่นคงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา

2.8 ข้อมูลด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร จังหวัดพะเยา มีทั้งหมด 9 ศูนย์ ตั้งอยู่ในพื้นที่แต่ละอำเภอ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 64 แสดงที่อยู่ศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก) ปี 2569

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
1	ศพก.อำเภอเมืองพะเยา	ม.4 ต.บ้านต๋อน อ.เมือง จ.พะเยา	นายบาล บุญก้า
2	ศพก.อำเภอแม่ใจ	159 ม.5 ต.แม่สุก อ.แม่ใจ จ.พะเยา	นายถนอง สิงห์แก้ว
3	ศพก.อำเภอดอกคำใต้	52 ม.6 ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายสมชัย ฟองรัตน์
4	ศพก.อำเภอภูกามยาว	184 ม.2 ต.แม่อิง อ.ภูกามยาว	นายมานิตย์ พักแก้ว
5	ศพก.อำเภอจุน	293 ม.13 ต.จุน อ.จุน จ.พะเยา	นายบุญมี คุณารูป
6	ศพก.อำเภอปง	32 ม.4 ต.ควร อ.ปง จ.พะเยา	นายสำรอง ศรีพรหม
7	ศพก.อำเภอเชียงม่วน	124 ม.6 ต.เชียงม่วน อ.เชียงม่วน	นายเกตชัย มานะ
8	ศพก.อำเภอเชียงคำ	312 ม.4 ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ	นายสิทธิชัย ดวงหาค้าง
9	ศพก.อำเภอภูซาง	7 ม.6 ต.สบง อ.ภูซาง จ.พะเยา	นายเสงี่ยม จอมศรีลา

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา , มิถุนายน 2569

จากข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของจังหวัดพะเยา ประจำปี 2569 ซึ่งมีการจัดตั้งศูนย์กระจายครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 9 อำเภอ ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สำคัญอย่างยิ่งในระดับชุมชน

ดังนั้น จึงควรยกระดับบทบาทและศักยภาพของ ศพก. ทั้ง 9 แห่ง ให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับเครือข่ายปราชญ์เกษตรและอาสาสมัครเกษตรเพื่อเป็นแกนนำในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่แม่นยำ การบริหารจัดการต้นทุน และการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร การผลักดันให้ ศพก. เป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงนโยบายและองค์ความรู้สู่การปฏิบัติจริงระดับฐานราก จะเป็นรากฐานสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันเกษตรกร และขับเคลื่อนการพัฒนาการเกษตรของจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรม

2.8.2 ข้อมูลเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ด้านการเกษตร

เกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) การเกษตร จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย ด้านดิน จำนวน 7 ราย ด้านข้าว เป็น Smart Farmer จำนวน 87 ราย และเป็น Existing Smart Farmer จำนวน 83 ราย ด้านเกษตร เป็น Smart Farmer จำนวน 180 ราย และเป็น Young Smart Farmer จำนวน 30 ราย ในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 55 ราย ด้านประมง จำนวน 250 ราย และด้านปศุสัตว์ เป็น โคเนื้อ จำนวน 20 ราย และไก่ไข่ จำนวน 10 ราย

ตารางที่ 65 แสดงจำนวน Smart Farmer ด้านการเกษตร ปี 2568

อำเภอ	ดิน (ราย)	ข้าว		เกษตร		ส.ป.ก.	โคเนื้อ
		SF (ราย)	E.S.F (ราย)	S.F (ราย)	Y.S.F (ราย)	Y.S.F (ราย)	Y.S.F (ราย)
เมือง	1	16	59	10	3	-	10
เชียงคำ	1	2	46	10	4	26	-
แม่ใจ	-	32	13	10	1	-	-
ดอกคำใต้	2	4	49	10	3	-	-
จุน	2	5	23	10	2	-	-
ปง	-	19	3	10	3	29	10
เชียงม่วน	1	1	-	10	6	-	10
ภูซาง	-	2	13	10	5	-	-
ภูกามยาว	-	15	-	10	3	20	-
รวม	7	96	206	90	30	75	30

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินพะเยา, ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา, สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยา, สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา มิถุนายน 2569

จากข้อมูลจำนวน Smart Farmer ด้านการเกษตรของจังหวัดพะเยา ประจำปี 2568 พบว่า มีการพัฒนาและยกระดับเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer (SF) และ Young Smart Farmer (Y.S.F) อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทั้งด้านการจัดการดิน การปลูกข้าว การเกษตรทั่วไป พื้นที่ ส.ป.ก. และการเลี้ยงโคเนื้อ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ปลูกข้าวที่มีจำนวนรวมค่อนข้างสูง ตลอดจนกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ (Y.S.F) ที่กระจายตัวอยู่ในหลายอำเภอ ซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาทสำคัญในการเป็นกำลังหลักของภาคการเกษตร

ดังนั้น จึงควรเร่งส่งเสริมและต่อยอดศักยภาพของ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ให้ก้าวสู่การเป็น ผู้ประกอบการเกษตร อย่างเต็มตัว โดยสนับสนุนให้เป็นต้นแบบในการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริหารจัดการเชิงธุรกิจมาประยุกต์ใช้ การบูรณาการเครือข่ายระหว่างกลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่ ศูนย์เรียนรู้ฯ (ศพก.) และปราชญ์เกษตร จะเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้สมัยใหม่สู่ชุมชน ยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน สู่เป้าหมายการเกษตรมูลค่าสูง

2.8.3 ข้อมูลเกษตรกรแปลงใหญ่จังหวัดพะเยา

ตารางที่ 66 แสดงข้อมูลเกษตรกรแปลงใหญ่จังหวัดพะเยา ปีงบประมาณ 2568

ลำดับ	กลุ่มสินค้า	จำนวนแปลงใหญ่	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1	ข้าว	69	4,785	57,811.25
2	พืชไร่	12	740	5,236.25
3	ไม้ยืนต้น	15	884	9,775
4	ไม้ผล	6	589	2,945
5	ผัก/สมุนไพร	11	628	6,547.5
6	ปศุสัตว์	3	210	1,011.25
7	ประมง	34	1,973	13,654
8	แมลงเศรษฐกิจ	3	101	1,143
รวม	8 ประเภท	153	9,910	98,123.25

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา , มิถุนายน 2568

จากข้อมูลระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่จังหวัดพะเยา พบว่า มีการรวมกลุ่มเกษตรกรที่ครอบคลุมถึง 153 แปลง ในพื้นที่รวม 98,123.25 ไร่ และมีเกษตรกรเข้าร่วมกว่า 9,910 ราย กระจายอยู่ใน 8 กลุ่มสินค้าหลัก โดยเฉพาะกลุ่มสินค้าข้าว พืชไร่ ไม้ยืนต้น และประมง สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่ในการเปลี่ยนผ่านจากการทำเกษตรรายย่อย ไปสู่การบริหารจัดการการผลิตแบบรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง

ดังนั้น จึงควรผลักดันระบบส่งเสริมเกษตรแปลงใหญ่ ให้เป็นกลไกแกนกลางในการยกระดับประสิทธิภาพการผลิต (Economy of Scale) โดยมุ่งเน้นการลดต้นทุน การบริหารจัดการทรัพยากรและเครื่องจักรกลทางการเกษตรร่วมกัน ควบคู่กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำเพื่อควบคุมคุณภาพผลผลิตให้ได้มาตรฐานสากล การบูรณาการแปลงใหญ่เข้ากับเครือข่ายสถาบันเกษตรกรและการแปรรูปเชิงพาณิชย์จะเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และยกระดับรายได้ของเกษตรกร

2.8.4 ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีศูนย์ข้าวชุมชนในพื้นที่ จำนวน 178 ศูนย์ เพื่อส่งเสริมเกษตรกร ในผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีชุมชน ดังนี้

ตารางที่ 67 แสดงที่อยู่ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดพะเยา ปี 2568

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
1	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่ต๋ำน้อย	ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา	นายพีรวิทย์ แซ่ลี้
2	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเวียงบัว	ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา	นายพรศักดิ์ เฉพาะธรรม
3	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดู่ท่า	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นางเพ็ญศรี เรือนคำ
4	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต๋อม	ต.บ้านต๋อม อ.เมืองพะเยา	นายสมบัติ หลักฐาน
5	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันบัวบก	ต.บ้านสา อ.เมืองพะเยา	นางสุดา พันธุ์ปัญญา
6	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านต้า	ต.บ้านต้า อ.เมืองพะเยา	นายนันทกานต์ สพานแก้ว
7	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเลี้ยว	ต.จิม อ.ปง	นายณัฏฐพล ข่านาญ
8	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านไผ่ทอง	ต.ค้อเวียง อ.ดอกคำใต้	นางวันดี ราชยา
9	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันม่วงใหม่	ต.เจริญราษฎร์ อ.แม่ใจ	นายสันติภาพ กายแก้ว

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
10	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่มโพธิ์ ม.4 ต.คือเวียง	ต.คือเวียง อ.ดอกคำใต้	นายสุชาติ ธิงันโต
11	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านโพธิ์ทอง หมู่ 2 ต.คือเวียง	ต.คือเวียง อ.ดอกคำใต้	นายอินจันทร์ ปิงยศ
12	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต้าเหล่า หมู่2	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายพนม กันทะไชย
13	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านพวงพยอม	ต.หงส์หิน อ.จุน	นายยงค์ยุทธ ไชยศิลา
14	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต๋มเหนือ	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายวรวิชัย ใจเที่ยง
15	ศูนย์ข้าวชุมชนทุ่งล่อ	ต.หงส์หิน อ.จุน	นายสวัสดิ์ สักล่อ
16	ศูนย์ข้าวชุมชน หมู่ 5 ห้วยฮ้อง	ต.จำป่าหวาย อ.เมืองพะเยา	นายพงษ์ศักดิ์ ไผ่จิต
17	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันทราย	ต.หงส์หิน อ.จุน	นายจักรพันธ์ จักรวาท
18	ศูนย์ข้าวชุมชนสันป่าตองสามัคคียั่งยืน	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายพรรษา นันตะราช
19	ศูนย์ข้าวชุมชนกองทุนข้าวพัฒนา	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายบุญส่ง ไชยวรรณ
20	ศูนย์ข้าวชุมชนกลุ่มเกษตรกรต๋มดง ม.7	ต.บ้านต๋ม อ.เมืองพะเยา	นางอดิพร ธารารัมย์
21	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันช้างหิน	ต.บุญเกิด อ.ดอกคำใต้	นายอนุชา บุญยัง
22	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยตันต๋มทรายทอง หมู่ 15	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นายพนอด หน่อคำ
23	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านใหม่แท่นคำ หมู่ที่ 10	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นายธวัชชัย ไชยชนะ
24	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยทรายขาว	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูกามยาว	นายเศรษฐพงษ์ ส่องแสง
25	ศูนย์ข้าวชุมชนสันตันผึ้ง	ต.แม่ปืม อ.เมืองพะเยา	นายพนรัตน์ เรือนมูล
26	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเหล่า หมู่ 3	ต.บ้านเหล่า อ.แม่ใจ	นางอำพร ตาใต้
27	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสัน หมู่9 ต.ท่าจำปี	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายบรรจบ คำไป
28	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านจำไก่อ	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายอาทิตย์ มานัสสา
29	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านไร่สันจำปา	ต.แม่นาเรือ อ.เมืองพะเยา	นายวีรพงศ์ ด้อยคำ
30	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งใหม่พัฒนา ต.ห้วยข้าวก้า	ต.ห้วยข้าวก้า อ.จุน	นายปฏิวัติ ผ่านเมือง
31	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านท่าฟ้าใต้	113 ม.2 ต.สระ	นายจันทร์ สอนหม้อ
32	ศูนย์ข้าวชุมชน ต.เวียง	55 ม.8 ต.เวียง	นายสนั่น โยธาดี
33	ศูนย์ข้าวชุมชน ต.พระธาตุช้างแก	73/2 ม.4 ต.พระธาตุช้างแก	นายสุพรรณ แก่นเมือง
34	ศูนย์ข้าวชุมชน ต.ห้วยช้างก้า	156 ม.12 ต.ห้วยข้าวก้า	นายล้วน อะนุมา
35	ศูนย์ข้าวชุมชน ต.ห้วยยางขาม	544 ม.11 ต.ห้วยยางขาม	นายชม หอมนาน
36	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกาดถี้ได้	8/1 ม.13 ต.ห้วยแก้ว	นายบรรดิษฐ์ หล่อวงศ์
37	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต้าดอนมูล	ต.บ้านต้า อ.เมืองพะเยา	นายจรัส การเพียร
38	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบัว	ต.บ้านต๋น อ.เมืองพะเยา	นายสมศักดิ์ ชำนาญกลิ้ง
39	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องห้าห้วยเคียน	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายเท่ง เมืองน้อย
40	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่ใสเหล่าใต้	ต.แม่ใส อ.เมืองพะเยา	นายเดชชาติ โลหะกิจ
41	ศูนย์ข้าวชุมชนนาหลิมร่วมใจ	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นายณัฐภาพ อาริยะ
42	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดอนลาว	ต.เจดีย์คำ อ.เชียงคำ	นายสมพงษ์ ชัยบุตร
43	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่นาเรือ	ต.แม่นาเรือ อ.เมืองพะเยา	นายทองอินทร์ นนทะกา
44	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันปูเลย	ต.สันป่าม่วง อ.เมืองพะเยา	นายประสิทธิ์ กันวงศ์
45	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดงหลวง	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายโกวิทย์ มหายศ
46	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งตันศรี ม.5	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นางคำมวน ชัยวร
47	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันกลาง ม.8 ต.จำป่าหวาย	ต.จำป่าหวาย อ.เมืองพะเยา	นายเกษม มิ่งขวัญ
48	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านวังเค็มใหม่	ต.เจดีย์คำ อ.เชียงคำ	นายณรงค์ วงศ์ใหญ่
49	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านใหม่ดง	ต.บ้านใหม่ อ.เมืองพะเยา	นายประเสริฐ กิจทอง

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
50	ศูนย์ข้าวชุมชนเทพพัฒนา ต.บุญเกิด	ต.บุญเกิด อ.ดอกคำใต้	นายเลิศฤทธิ์ วงศ์ประสิทธิ์
51	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องห้า	ต.บ้านต๋อม อ.เมืองพะเยา	นายเกรียงไกร ทวีเชื้อ
52	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยดอกเข็ม	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายทรงเดช อนุสุเรนทร์
53	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแท่นคำพัฒนา	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นางวาสนา กิจสุรัตน์
54	ศูนย์ข้าวชุมชนข้าวเมล็ดพันธุ์และยั่งยืน	ต.ป่าแฝก อ.แม่ใจ	นายวินัย นามวงษ์
55	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องหาด	ต.ห้วยข้าวก่า อ.จุน	นายสมเกียรติ ไชยสถาน
56	ศูนย์ข้าวชุมชนม.2 ต.แม่กา	ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา	นายขจรศักดิ์ งามจิตร
57	ศูนย์ข้าวชุมชนห้วยลึกบ้านต้นรวมใจ	ต.บ้านต๋อน อ.เมืองพะเยา	นายฤทธิไกร กลมไธ
58	ศูนย์ข้าวชุมชนสันป่าหมากเหนือ	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นายสกลิต อ่องเกษ
59	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองบัวเงิน	ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ	นายณพพร แดนนาสาร
60	ศูนย์ข้าวชุมชนเกษตรบ้านร่องแมดสันติสุขหมู่ 11	ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน	นายณรงค์ ต๊ะโย
61	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต๋อนท่าตันศรี หมู่ที่ 4	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายณพพล สารเก่ง
62	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต๋อนไร่	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายปณิธิ พองเขียว
63	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านท่าจำปี	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายถาวร ดวงพันธ์
64	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านป่าตึงใต้	ต.แม่ใจ อ.แม่ใจ	นายอิทธิพล กำอินตา
65	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านต๋อนดง	ต.ท่าจำปี อ.เมืองพะเยา	นายภาณุกร สุกุล
66	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองสระ	ต.ป่าแฝก อ.แม่ใจ	นายอินแปง ต้นคำแดง
67	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านคำเหนือพัฒนา	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายสิทธิชัย สมศรี
68	ศูนย์ข้าวชุมชนกลุ่มข้าวบ้านแม่อิง หมู่7	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายทองศักดิ์ พรหมจักร
69	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านท่าร้อง	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายมิตร ธิแพร่
70	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่อิง	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายวิญญู วงศ์ไชย
71	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันตันทันตัม	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นางเนาวรัตน์ พร้อมสุข
72	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านคำพัฒนา	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายสมศักดิ์ สมศรี
73	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหาดแพน หมู่ 6	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูพานยาว	นายสีวัน นิลสวาท
74	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านม่อนพันธุ์ข้าว	ต.คือเวียง อ.ดอกคำใต้	นายกิตติพันธ์ ไชยปัญญา
75	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านคำบน	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายสมศักดิ์ รัตนะ
76	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดอนตัน	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายสว่าง สมศรี
77	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันป่าม่วง	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายวิชัย สมศรี
78	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านปงสนุก หมู่8	ต.ห้วยยางขาม อ.จุน	นายขจร สูงงาม
79	ศูนย์ข้าวชุมชนป่าซาง	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายเชา สมศรี
80	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านศรีเมืองมูล	ต.ป่าซาง อ.ดอกคำใต้	นายกิตติวิทย์ วงศ์วาน
81	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านใหม่ หมู่3 ต.ห้วยลาน	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นายสกลิตย์ เจริญใจ
82	ศูนย์ข้าวชุมชนกองทุนหมู่บ้านร่องแมดใหม่ ม.7	ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน	นางสาวอรุณญา บัวทรัพย์
83	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันป่าจ๋างาม	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายสีมา กาไชย
84	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบุญเรือง	ต.จำปาหวาย อ.เมืองพะเยา	นายพงษ์พันธ์ เจริญ
85	ศูนย์ข้าวชุมชนพัฒนาข้าวตำบลห้วยยางขาม	ต.ห้วยยางขาม อ.จุน	นายมนัญชัย ไชยมงคล
86	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องปอ หมู่7	ต.ดงเจน อ.ภูพานยาว	นางมณฑิรา รินฟอง
87	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านท่ากลอง	ต.บ้านใหม่ อ.เมืองพะเยา	นายวรวิทย์ คำดี
88	ศูนย์ข้าวชุมชนสันตันทันม่วง	ต.เจริญราษฎร์ อ.แม่ใจ	นายวิเชียร ใจบุญทา
89	ศูนย์ข้าวชุมชนรวมใจหนองหล่ม	ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้	นายทรงภพ เทพสุธรรม

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
90	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลสันป่าม่วง	ต.บ้านสา อ.เมืองพะเยา	นายบุญเรือง พันธุ์ปัญญา
91	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลแม่กา	ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา	นายปรีดี สุวรรณ
92	ศูนย์ข้าวชุมชนกลุ่มข้าวคือเวียง	ต.คือเวียง อ.ดอกคำใต้	นายณรงค์ศักดิ์ อูธรณ์
93	ศูนย์ข้าวชุมชนเกษตรกรบ้านกว๊านภูมยยาว	ต.ดงเจน อ.ภูมยยาว	นายทักษิณ ดันกุล
94	ศูนย์ข้าวชุมชนกลุ่มข้าวทิพย์ขมเงินยายหม่อม	ต.สว่างอารมณ์ อ.ดอกคำใต้	นางจรรยา เวชศาสตร์
95	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเหมืองล้อม	ต.ดอกคำใต้ อ.ดอกคำใต้	นายไชยา จำรัส
96	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันกลาง	ต.ดอกคำใต้ อ.ดอกคำใต้	นางพรพิมล จำรัส
97	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านมาง	ต.บ้านมาง อ.เชียงม่วน	นายขจร มูลศรี
98	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลดอกคำใต้	ต.ดอกคำใต้ อ.ดอกคำใต้	นายนิคม ดวงจิต
99	ศูนย์ข้าวชุมชนเกษตรกร ตำบลดงสุวรรณ	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายธีรพงศ์ แก้วเทพ
100	ศูนย์ข้าวชุมชนเนินสมบุรณ์สามัคคี	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นายโยธา มะไยยะปี
101	ศูนย์ข้าวชุมชนรวมใจฮัก ตำบลสันโค้ง	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายณรงฤทธิ์ ศรีวิราช
102	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลหนองหล่ม	ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้	นางนภาพร หอมสมบัติ
103	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลดอนศรีชุม	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นายประสิทธิ์ หนักตื้อ
104	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านบุญเจริญ หมู่ 10	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นางราณี ไรจนนุติธรรม
105	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองป่าพะ	ต.ร่มเย็น อ.เชียงคำ	นายเชวง สามแสน
106	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสิบสองพัฒนา	ต.ผาช้างน้อย อ.ปง	นางดาวเรือง กาญจนะบุตร
107	ศูนย์ข้าวชุมชนข้าวหอม (105)	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายศาสตร์ วงศ์ประสิทธิ์
108	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่ต๋า	ต.น้ำแวน อ.เชียงคำ	นายประยัต บัวหลวง
109	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านถ้ำกลุ่มที่ 2	ต.บ้านถ้ำ อ.ดอกคำใต้	นายจรรยา เมืองขึ้น
110	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านถ้ำกลุ่มที่ 1	ต.บ้านถ้ำ อ.ดอกคำใต้	นายสุรินทร์ ราชเนตร
111	ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว บ้านป่าแฝกกลางเหนือ	ต.ป่าแฝก อ.แม่ใจ	นายทองสุข อินตะปัญญา
112	ศูนย์ข้าวชุมชนผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านค้ำหงษ์	ต.จุน อ.จุน	นายบุญมี คุณารูป
113	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลลอย	ต.ลอย อ.ปง	นายอุเทน บุญเทพ
114	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่นาเรือปง หมู่ 16	ต.แม่นาเรือ อ.เมืองพะเยา	นายไชยวัฒน์ ฟูแสง
115	ศูนย์ข้าวชุมชนพวงพยอม	ต.หงส์หิน อ.จุน	นายสมศักดิ์ วงศ์ขึ้น
116	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านริมใจ	ต.แม่ใจ อ.แม่ใจ	นายวิชัย เครือสงนก
117	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านปาง	ต.คือเวียง อ.ดอกคำใต้	นายรุ่ง ธรรมสาร
118	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันขี้เหล็ก	ต.แม่นาเรือ อ.เมืองพะเยา	นายรัชชานนท์ ทองกันทา
119	ศูนย์ข้าวชุมชนสว่างรวมใจ	ต.สว่างอารมณ์ อ.ดอกคำใต้	นายอลงกต พรหมขัติแก้ว
120	ศูนย์ข้าวชุมชนข้าวหอมจำไก่อ	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายหาญชนะ อารมสวะ
121	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกองแล	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายสายยนต์ มหายศ
122	ศูนย์ข้าวชุมชนทำนาข้าวบ้านแม่กาหลวง	ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา	นายดำเนิน งามจิต
123	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลขุนควร	ต.ขุนควร อ.ปง	นายศรีวรรณ บุญเทพ
124	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านใหม่ร้องเอียน	ต.ปง อ.ปง	นายเสาร์ ปัญญาวงศ์
125	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองท่าควาย ตำบลนาปรัง	ต.นาปรัง อ.ปง	นายสมศักดิ์ จันทร์แสง
126	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลควร	ต.ควร อ.ปง	นายปภาวิน โนนวิงค์
127	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยบง	ต.แม่ปืม อ.เมืองพะเยา	นายจำเริญ ไชยสาร
128	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหลายทุ่ง	ต.เชียงม่วน อ.เชียงม่วน	นายเกตชัย มานะ

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
129	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่อิงสันกลาง	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายยอด ต้นกุล
130	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านท่าฟ้าใต้	ต.สระ อ.เชียงม่วน	นายณฤทธิ์ กัญญา
131	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเจนจันทรา	ต.ดงเจน อ.ภูพานยาว	นายประทีป วาฐาน
132	ศูนย์ข้าวชุมชนทุ่งคำใหม่	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นายกิตติพันธ์ พัทธไชยเมือง
133	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องย่าง	ต.ล่อ อ.จุน	นายปฏิวัติ ดาวไธสง
134	ศูนย์ข้าวชุมชนหนองเล็งทราย	ต.บ้านเหล่า อ.แม่ใจ	นายมงคล อินตะวิชัย
135	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงบาน	ต.เชียงบาน อ.เชียงคำ	นายสุนทร หอมน่าน
136	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลน้ำแวน	ต.น้ำแวน อ.เชียงคำ	นายธีรพล คำแก้ว
137	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่องค้อม	ต.เจดีย์คำ อ.เชียงคำ	นายอุดม ไหมมั่น
138	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่ใสทุ่งวัวแดง	ต.แม่ใส อ.เมืองพะเยา	นายพัฒนพงษ์ บัวเงิน
139	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลพระธาตุซาง	ต.พระธาตุซาง อ.จุน	นายศรีวรรณ ศรีวิชัย
140	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเวียง	ต.เวียง อ.เชียงคำ	นายพนปภูล โยธาดี
141	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลทุ่งกล้วย	ต.ทุ่งกล้วย อ.ภูซาง	นายอนันต์ บุญแรง
142	ศูนย์ข้าวชุมชน ม.2 ต.จำป่าหวาย	ต.จำป่าหวาย อ.เมืองพะเยา	นางสาวธมนวรรณ องค์กรนันตพร
143	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านห้วยไคร้	ต.ทุ่งรวงทอง อ.จุน	นายสมควร ทองทวย
144	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอัมพร	ต.เจดีย์คำ อ.เชียงคำ	นายจันทร์ วงค์เค็ม
145	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งกระเทียม	ต.ภูซาง อ.ภูซาง	นายคำ บัวผัด
146	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลงิม 1 (บ้านหนองบัว)	ต.งิม อ.ปง	นายกิตตินันท์ พรหมไชย
147	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านใหม่นคร หมู่ 8	ต.บ้านใหม่ อ.เมืองพะเยา	นายกระวี เงินสม
148	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านเปือยเปียง	ต.ห้วยนอ อ.เชียงคำ	นายบุญ ชัยชนะ
149	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านปางมดแดง ม.10	ต.อ่าทอง อ.เชียงคำ	นายวิทยา อุดมรักษ์
150	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่ใสเหนือ	ต.แม่ใส อ.เมืองพะเยา	นายเจียมรัตน์ คำเผ่า
151	ศูนย์ข้าวชุมชนศูนย์ข้าวอินทรีย์ชุมชนห้วยแก้ว ม.3	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูพานยาว	นายสุวิทย์ วีระโยธิน
152	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกาดลิไ้	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูพานยาว	นายบรรดิษฐ์ หล่อวงศ์
153	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหล่าย	ต.สบง อ.ภูซาง	นายนิรันดร์ ใจหาญ
154	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแก	ต.ป่าสัก อ.ภูซาง	นายจรัส จันจุม
155	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันป่าตอง	ต.สันโค้ง อ.ดอกคำใต้	นายวิศรุต อินทะนิล
156	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลห้วยข้าวก่า	ต.ห้วยข้าวก่า อ.จุน	นายศรีคราร วงค์ศรี
157	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเชียงแตง (บ้านร้อง)	ต.เชียงแตง อ.ภูซาง	นายมานะ เขจร
158	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสบง	ต.สบง อ.ภูซาง	นายทนงค์ดี รวมสุข
159	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านดงสุวรรณ	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายบุรณ แสนคำ
160	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลห้วยยางขาม	ต.ห้วยยางขาม อ.จุน	นายชม หอมน่าน
161	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลท่าวังทอง	ต.ท่าวังทอง อ.เมืองพะเยา	นายเอกนรินทร์ ทัพทวี
162	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านแม่จั่วใต้	ต.แม่สุก อ.แม่ใจ	นายประยัด สุขศรีราษฎร์
163	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลแม่ปืม	ต.แม่ปืม อ.เมืองพะเยา	นายวิชัย สมวรรณ
164	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันตันผึ่ง	ต.แม่อิง อ.ภูพานยาว	นายณัฐนันท์ อุดหล้า
165	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกว๊านเหนือ	ต.ดงเจน อ.ภูพานยาว	นายภมร ฟองจำ
166	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสันป่าแดง ม.11	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูพานยาว	นายล้วน ยังมั่ง
167	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งหลวง	ต.ดอนศรีชุม อ.ดอกคำใต้	นายสมพงษ์ ผลงาม
168	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านป่าสัก	ต.ศรีถ้อย อ.แม่ใจ	นายจำนงค์ วันจะก่า

ที่	ชื่อศูนย์	สถานที่ตั้ง	ประธานศูนย์ฯ
169	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านสร้อยศรีพัฒนา	ต.จุน อ.จุน	นายหลั่น พระวิสัยต์
170	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอิงโค้ง	ต.ห้วยแก้ว อ.ภูพานยาว	นายสมัย บัวงาม
171	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านป่าแฝกคอย	ต.ป่าแฝก อ.แม่ใจ	นายบุญเนตร ชุมพูนินตา
172	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านกองแล	ต.ดงสุวรรณ อ.ดอกคำใต้	นายสมชัย พองรัตน์
173	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบ้านต๋น	ต.บ้านต๋น อ.เมืองพะเยา	นายชาติชาย อุปแก้ว
174	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านทุ่งต้นศรี	ต.ห้วยลาน อ.ดอกคำใต้	นายบรรจง กระจำงโพธิ์
175	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านป่าแฝกใต้	ต.ป่าแฝก อ.แม่ใจ	นายชูเกียรติ อินปัน
176	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านร่มโพธิ์งาม	ต.บุญเกิด อ.ดอกคำใต้	นางนงคราญ กันยานะ
177	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลเจริญราษฎร์	ต.เจริญราษฎร์ อ.แม่ใจ	นายวุฒิชัย จันทรเพย
178	ศูนย์ข้าวชุมชนบ้านน้ำจุน	ต.ล่อ อ.จุน	นายประจวบ กาศสนุก

ที่มา : ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา , มิถุนายน 2568

จากข้อมูลศูนย์ข้าวชุมชนของจังหวัดพะเยา ประจำปี 2568 จำนวนสูงถึง 178 ศูนย์ กระจายตัวครอบคลุมทุกพื้นที่อำเภอ สะท้อนให้เห็นถึงฐานการผลิตและเครือข่ายความร่วมมือของชาวนาที่มีความแข็งแกร่งอย่างมาก โดยศูนย์ข้าวชุมชนถือเป็นกลไกหลักในระดับฐานรากที่ทำหน้าที่กระจายเมล็ดพันธุ์ดี และเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ด้านการทำนาของชุมชน

ดังนั้น จึงควรยกระดับศูนย์ข้าวชุมชน ทั้ง 178 แห่ง ให้เปลี่ยนผ่านจากการเป็นเพียงแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ ไปสู่การเป็น ศูนย์กลางนวัตกรรมและการบริหารจัดการข้าวครบวงจร โดยมุ่งเน้นการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต การส่งเสริมการปลูกข้าวอัตลักษณ์มูลค่าสูง เช่น ข้าวหอมมะลิพะเยา ข้าวกำลังนา ควบคู่กับการเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนเข้ากับระบบเกษตรแปลงใหญ่และตลาดวิถีใหม่ การใช้โครงสร้างพื้นฐานนี้ขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ จะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่ชาวนา และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าวในจังหวัดพะเยา

2.8.5 ข้อมูลการปลูกสมุนไพรจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยามีพื้นที่ปลูกพืชสมุนไพรทั้งสิ้น 7 อำเภอ ชนิดที่ปลูก คือ ผิวมะกรูด, ขมิ้นชัน, โพล, รางจืด, ตะไคร้, เพชรสังฆาต, ใบส้มป่อย, หนุ่ยดอกขาว, ชุมเห็ดเทศ, ชิง, ข้า, พญายอ, ฟ้าทะลายโจร, กระชาย, เชียงดา, ว่านหางจระเข้, ใบมะขาม, มะเขือพวง จำหน่ายทั้งตลาดชุมชน นอกชุมชน ออนไลน์ และโรงพยาบาลแม่ใจ

ตารางที่ 68 แสดงข้อมูลการปลูกสมุนไพรในพื้นที่จังหวัดพะเยา

ที่	อำเภอ	จำนวน เกษตรกร (กลุ่ม/ราย)	ชนิดที่ปลูก	พื้นที่ (ไร่)	ช่องทาง การจำหน่าย	หน่วยงาน สนับสนุน
1	เมืองพะเยา	20 ราย	ผิวมะกรูด, ขมิ้นชัน, โพล, รางจืด, ตะไคร้, เพชรสังฆาต, ชุมเห็ดเทศ, พญายอ, ข้า, ฟ้าทะลายโจร		รพ.แม่ใจ	สสจ.พย.
2	แม่ใจ	28 ราย	ผิวมะกรูด, ขมิ้นชัน, โพล, รางจืด, ตะไคร้, เพชรสังฆาต, ใบส้มป่อย, หนุ่ยดอกขาว, ชุมเห็ดเทศ, ชิง, พญายอ, ฟ้าทะลายโจร	-	รพ.แม่ใจ	สสจ.พย.
3	ดอกคำใต้	13 ราย	ขมิ้นชัน, โพล, เพชรสังฆาต, หนุ่ยดอกขาว	-	รพ.แม่ใจ	สสจ.พย.
4	จุน	1 ราย	ขมิ้นชัน, โพล	-	รพ.แม่ใจ	สสจ.พย.
5	ปง	-	-	-	-	-
6	เชียงคำ	20 ราย	ข้า, ขมิ้น, ตะไคร้, กระชาย, ชิง, ว่านหางจระเข้, พริก, มะเขือพวง	10.8	ตลาดชุมชน/ นอกชุมชน ออนไลน์ โมเดิร์นเทรด	ส.ป.ก.พะเยา
		1 ราย	ใบมะขาม, ตะไคร้, ชิง	-	รพ.แม่ใจ	สสจ.พย.
7	เชียงม่วน	-	-	-	-	-
8	ภูซาง	15 ราย	ข้า, ชิง, พริก, ตะไคร้, ขมิ้น, เชียงดา	16.2	ตลาดชุมชนขายส่ง	ส.ป.ก.พะเยา
9	ภูกามยาว	10 ราย	ขมิ้นชัน, โพล, พริก, ตะไคร้, ขมิ้น, เชียงดา	-	ตลาดชุมชน/ นอกชุมชน ขายส่ง	สสจ.พย.

ที่มา : สนง.สาธารณสุขจังหวัดพะเยา , สนง.การปฏิรูปที่ดินพะเยา

จากข้อมูลการเพาะปลูกพืชสมุนไพรในพื้นที่ 7 อำเภอของจังหวัดพะเยา สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของผลผลิตและศักยภาพด้านช่องทางการตลาดที่ชัดเจน โดยเฉพาะความสำเร็จในการเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบคุณภาพเพื่อเข้าสู่ระบบการแพทย์ของโรงพยาบาลแม่ใจ รวมถึงการกระจายสินค้าผ่านตลาดชุมชน โมเดิร์นเทรด และช่องทางออนไลน์ ดังนั้น จึงควรมุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานเพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำสู่ระบบเกษตรปลอดภัย (GAP) และเกษตรอินทรีย์ ควบคู่กับการส่งเสริมการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพและเวชสำอางมูลค่าสูง ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการช่วยยกระดับห่วงโซ่มูลค่าสินค้าสมุนไพรสู่ตลาดการค้าสมัยใหม่ และสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่กลุ่มเกษตรกร

2.8.5 อุตสาหกรรมเกษตรและอาหารในจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา มีโรงงานอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารที่ดำเนินการในจังหวัดพะเยา จำนวน 106 แห่ง ประกอบไปด้วยโรงงานดำเนินกิจกรรมสีข้าวจำนวน 38 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 35.85 กิจกรรมอบพืชหรือเมล็ดพืชและการเก็บรักษาหรือลำเลียงพืช จำนวน 33 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 31.13 กิจกรรมแปรรูปผลผลิตพืชหรือผลไม้ จำนวน 13 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.27 กิจกรรมบ่มใบยาสูบ/อัดใบยาสูบ จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.38 กิจกรรมม่ บด หรือย่อยหิน และขุดดิน จำนวน 7 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.60 กิจกรรมทำลูกชิ้นจากเนื้อสัตว์และหมูยอ จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.83 และกิจกรรมบ่ม เมล็ดพืชหรือหัวพืชจำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.94

ที่มา: สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา

จากข้อมูลอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารของจังหวัดพะเยาที่มีจำนวนรวม 106 แห่ง พบว่า สัดส่วนส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรมแปรรูปขั้นต้น ได้แก่ กิจกรรมโรงสีข้าว และการอบหรือเก็บรักษาพืช ซึ่งมีสัดส่วนรวมกันสูงเกือบร้อยละ 67 ในขณะที่อุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตขั้นสูงเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น การแปรรูปพืช ผลไม้ และเนื้อสัตว์ ยังมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย

ดังนั้น จึงควรให้ความสำคัญกับการยกระดับศักยภาพอุตสาหกรรมเกษตรในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการสนับสนุนเทคโนโลยี นวัตกรรม และมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อผลักดันการเปลี่ยนผ่านจากการแปรรูปขั้นต้นไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและผลิตภัณฑ์เกษตรมูลค่าสูง การเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานอุตสาหกรรมเข้ากับแหล่งผลิตเกษตรแปลงใหญ่และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการช่วยรองรับปริมาณผลผลิตทางการเกษตรที่ออกสู่ตลาดตามฤดูกาล ลดความเสี่ยงด้านราคา และสร้างฐานเศรษฐกิจที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร

ส่วนที่ 3

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

1. การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อม (SWOT) ด้านการเกษตรของจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา โดยคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้ทบทวนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัดพะเยา โดยนำเอาข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์และสถานการณ์ที่เป็นจริงมาวิเคราะห์ หาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สรุปประเด็นของแต่ละด้าน นำมาจัดน้ำหนักและลำดับความสำคัญแต่ละข้อ โดยใช้มาตรวัดระดับ 4 ระดับ และใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย รายละเอียด ดังนี้

เกณฑ์ความหมายของน้ำหนักระดับความสำคัญของสภาวะแวดล้อม

4	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
3	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของสภาวะแวดล้อม

3.26 – 4.00	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
2.51 – 3.25	หมายถึง	ระดับมาก
1.76 – 2.50	หมายถึง	ระดับน้อย
1.00 – 1.75	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

อ้างอิง (ผศ.ดร.มานพ ภาษีติวิไลธรรมและคณะ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2550)

ตารางที่ 69 ผลการประเมินศักยภาพ (SWOT)

ที่	สถานะแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัด	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
ปัจจัยภายในด้านจุดแข็ง (Strength – S)			
S1	มีความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ที่เอื้อต่อการผลิตสินค้าเกษตรสำคัญทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง สามารถต่อยอดมูลค่า พร้อมยกระดับสู่การเป็นศูนย์กลางการผลิตข้าวหอมมะลิและปศุสัตว์คุณภาพของภาคเหนือตอนบน	3.90	มากที่สุด
S2	มีแหล่งน้ำสำคัญ เช่น กว๊านพะเยา , หนองเล็งทราย , แม่น้ำอิง , แม่น้ำยม ซึ่งเป็นต้นทุนสำคัญที่เอื้อต่อกิจกรรมทางการเกษตร เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และสามารถเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้	3.75	มากที่สุด
S3	มีสินค้าเกษตรที่มีอัตลักษณ์หลากหลาย เช่น ข้าวหอมมะลิ , ลิ้นจี่ , กาแฟ , โคเนื้อ , ปลานิล , กุ้งก้ามกราม , กบนา ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาและยกระดับเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงได้	3.75	มากที่สุด
S4	มีเครือข่ายด้านวิชาการในพื้นที่ เช่น มหาวิทยาลัยพะเยา , วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา , ศูนย์ AIC ที่มีศักยภาพสูงในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับภาคการเกษตรของจังหวัด	3.62	มากที่สุด
S5	มีพื้นที่ชายแดนติดกับ สปป.ลาว โดยมีจุดผ่านแดนถาวรบ้านฮวก เป็นประตูการค้าสำคัญ ที่เอื้อต่อการเชื่อมโยงโครงข่ายขนส่งทางบกผ่านเส้นทาง R3A เพื่อกระจายสินค้าเกษตรสู่กลุ่มประเทศ GMS , BIMSTEC , ACMECS , CLMV และมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน	3.60	มากที่สุด
S6	มีศักยภาพด้านบุคลากร (ปราชญ์เกษตร , เกษตรกรยุคใหม่) และสถาบันเกษตรกรตลอดจนกลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์ที่ได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง สามารถขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น ข้าวหอมมะลิ , ลิ้นจี่ , กาแฟ , ยางพารา , โคเนื้อ และปลานิล พร้อมทั้งมีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน	3.52	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายในด้านจุดแข็ง		3.69	มากที่สุด
ปัจจัยภายในด้านจุดอ่อน (Weakness – W)			
W1	ระบบชลประทานและการกระจายน้ำยังไม่ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรอย่างทั่วถึง ประกอบกับปัญหาแหล่งน้ำตื้นเขินและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น เส้นทางคมนาคมขนส่งเข้าสู่พื้นที่เกษตรที่ยังชำรุด คับแคบ รวมถึงระบบไฟฟ้าและโลจิสติกส์ที่ยังไม่เพียงพอ ทำให้การลำเลียงผลผลิตล่าช้า	3.51	มากที่สุด

ที่	สถานะแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัด	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
W2	ภาคการเกษตรเข้าสู่สังคมสูงวัย ในขณะที่คนรุ่นใหม่ มีแนวโน้มละทิ้งภาคการเกษตรไปสู่ภาคส่วนอื่นที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานอายุน้อยอย่างต่อเนื่อง	3.42	มากที่สุด
W3	ต้นทุนการผลิตปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งค่าปุ๋ย สารเคมี พลังงาน และค่าจ้างแรงงาน รวมทั้งเครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงได้ยาก ประกอบกับเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงพึ่งพาการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพด , ข้าว , ยางพารา ทำให้มีความเสี่ยงด้านราคาสูง	3.40	มากที่สุด
W4	เกษตรกรบางส่วนไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ส่งผลให้ขาดโอกาสในการพัฒนาผลผลิต การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และมาตรการช่วยเหลือตามนโยบายของภาครัฐ นอกจากนี้ สถาบันเกษตรกรยังถูกจำกัดด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ทำให้การเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อรวบรวมและกระจายผลผลิตทำได้จำกัด	3.20	มาก
W5	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการเป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะด้านการวางแผนการผลิต การตลาด การเงิน การบัญชี รวมถึงการบริหารจัดการภาระหนี้สิน ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพตนเองและการเข้าถึงแหล่งทุน	3.12	มาก
W6	รายได้ของเกษตรกรไม่มีความแน่นอน เนื่องจากขาดแรงจูงใจในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิต	3.10	มาก
W7	ปัญหาความไม่ชัดเจนของแนวเขตที่ดิน (One Map) ส่งผลให้เกษตรกรมีข้อจำกัดในการเข้าถึงมาตรการช่วยเหลือจากภาครัฐ	2.90	มาก
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายในด้านจุดอ่อน		3.24	มาก
ปัจจัยภายนอก ด้านโอกาส (Opportunities – O)			
O1	รัฐบาลมีนโยบายยกระดับภาคการเกษตรสู่ “เกษตรมูลค่าสูง” โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ ควบคู่กับการสร้างความมั่นคงทางอาหารเพื่อตอบโจทยตลาดโลก และสนับสนุน Soft Power	3.90	มากที่สุด
O2	ได้รับการผลักดันจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้เป็นพื้นที่นำร่องด้านการส่งเสริมสินค้าเกษตรทางเลือก (เช่น หอยมุกน้ำจืด ปลาเยือกแข็ง กาแฟ) เปิดโอกาสให้จังหวัดพะเยากลายเป็นพื้นที่ทดสอบนวัตกรรมและแนวคิดเกษตรสมัยใหม่ อีกทั้งเอื้อต่อการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายเพื่อต่อยอดสู่การปฏิบัติและสร้างผลสัมฤทธิ์เชิงพื้นที่	3.86	มากที่สุด
O3	แผนพัฒนาจังหวัด กำหนดให้การส่งเสริมสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา เป็นโอกาสสำคัญในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรของจังหวัด การบูรณาการ งบประมาณและโครงการในระดับพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม	3.82	มากที่สุด

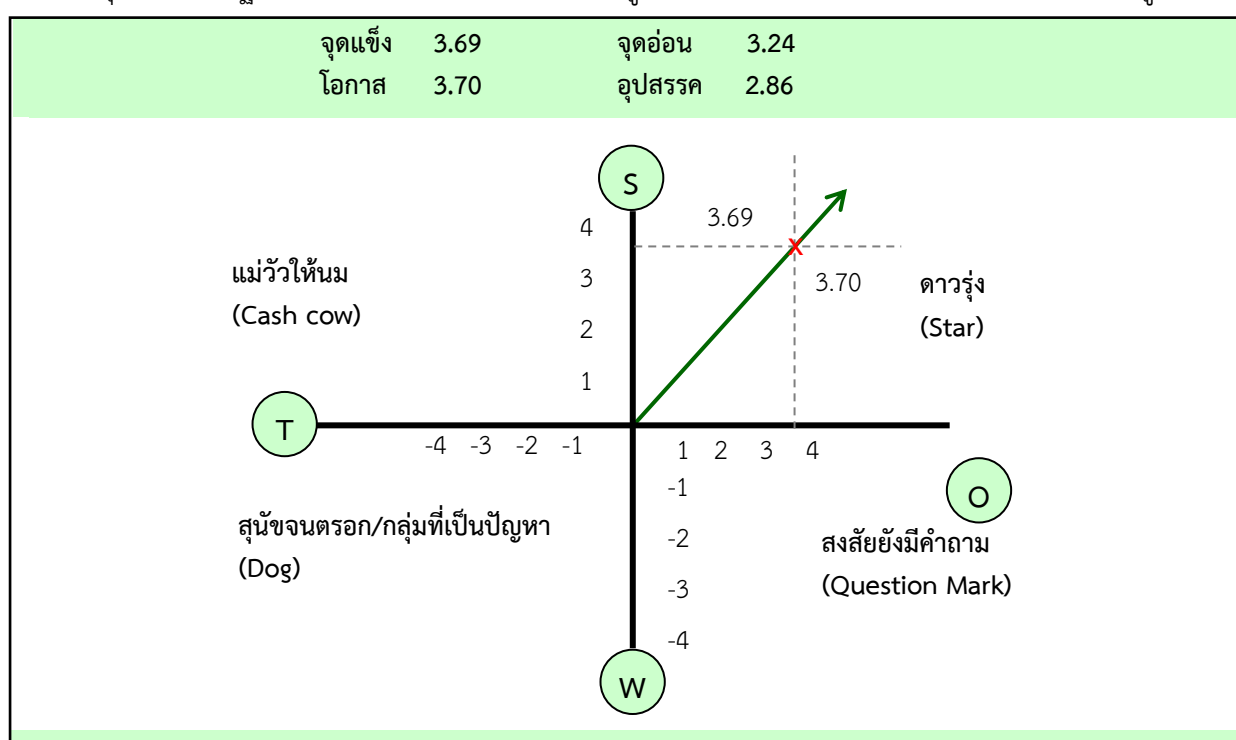
ที่	สภาวะแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัด	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
O4	การขยายตัวของแพลตฟอร์มตลาดดิจิทัล เป็นโอกาสสำคัญในการเข้าถึงความต้องการของผู้บริโภคโดยตรง ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพและรูปแบบสินค้าเกษตรให้ตอบโจทย์กลุ่มเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ	3.75	มากที่สุด
O5	โครงการก่อสร้างรถไฟทางคู่ สายเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ เป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับโครงข่ายโลจิสติกส์ เพื่อกระจายสินค้าเกษตรของจังหวัดพะเยาสู่ตลาดทั้งในประเทศและนานาชาติ	3.75	มากที่สุด
O6	นโยบายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG Model และแนวโน้มความต้องการด้านอาหารปลอดภัยของโลก สอดรับกับแนวโน้มผู้บริโภคที่ต้องการสินค้า Organic, ระบบตรวจสอบย้อนกลับได้ และผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน ซึ่งเอื้อต่อการยกระดับจังหวัดพะเยาในฐานะแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและอาหารสุขภาพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและขยายโอกาสทางการตลาด	3.60	มากที่สุด
O7	การขยายตัวของธุรกิจบริการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ เอื้อต่อการนำมาใช้เป็นกลไกทดแทนแรงงานภาคการเกษตร ซึ่งช่วยลดระยะเวลาดำเนินการ พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันผ่านการยกระดับผลิตภาพและคุณภาพผลผลิต	3.20	มาก
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายในด้านโอกาส		3.70	มากที่สุด
ปัจจัยภายนอก ด้านอุปสรรค (Threats -T)			
T1	ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อการผลิตและการระบาดของศัตรูพืช ซึ่งกระทบโดยตรงต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร ตลอดจนทำให้การบริหารจัดการด้านการตลาดเกิดความคลาดเคลื่อน	3.47	มากที่สุด
T2	ข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศและมาตรการกีดกันทางการค้า ส่งผลให้มีสินค้าเกษตรจากต่างประเทศถูกนำเข้ามากในปริมาณมาก และแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดในพื้นที่ซึ่งกระทบโดยตรงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันและเสถียรภาพด้านราคาของเกษตรกร	3.35	มากที่สุด
T3	สถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ ส่งผลให้เศรษฐกิจและการเงินโลกเกิดความผันผวน ประกอบกับภาวะชะงักงันของห่วงโซ่อุปทาน ทำให้ราคาพลังงานและสินค้าโภคภัณฑ์ปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตรที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งค่าปุ๋ยเคมี น้ำมันเชื้อเพลิง และระบบโลจิสติกส์	3.10	มาก

ที่	สภาวะแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัด	คะแนนเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
T4	ความเสี่ยงจากการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ทั้งในคน สัตว์ และพืช เป็นวิกฤตการณ์ที่สร้างความชะงักงันต่อกิจกรรมทางการเกษตรแบบครบวงจรไปจนถึงอุปสรรคในการกระจายสินค้าทั้งตลาดในประเทศและการส่งออก	2.58	มาก
T5	ความเสียเปรียบในกลไกตลาดที่เกษตรกรยังคงเป็นผู้รับราคา และต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ประกอบกับโครงสร้างราคาไม่สะท้อนส่วนต่างให้กับสินค้าที่ได้มาตรฐาน ส่งผลให้เกษตรกรขาดอำนาจต่อรองและขาดแรงจูงใจในการยกระดับคุณภาพการผลิต	2.50	มาก
T6	กลไกทางตลาดที่ไม่สร้างความแตกต่างด้านราคาระหว่างสินค้าที่ได้มาตรฐานกับสินค้าทั่วไป	2.15	น้อย
ค่าเฉลี่ยของปัจจัยภายในด้านอุปสรรค		2.86	มาก

จากการวิเคราะห์และให้น้ำหนักปัจจัยสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) พบว่า ภาพรวมปัจจัยภายในมีค่าเฉลี่ยจุดแข็ง (3.69) สูงกว่าจุดอ่อน (3.24) และปัจจัยภายนอกมีค่าเฉลี่ยโอกาส (3.70) สูงกว่าอุปสรรค (2.86) เมื่อนำคะแนนดังกล่าวมากำหนดจุดตัดบนเมทริกซ์ (Matrix) พบว่า ตำแหน่งยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา อยู่ในสถานการณ์ดาวรุ่ง (Star) ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ได้เปรียบสูงสุด (SO Strategies : จุดแข็ง + โอกาส) แสดงถึงสถานะการเติบโตเชิงรุก (Growing or Proactive)

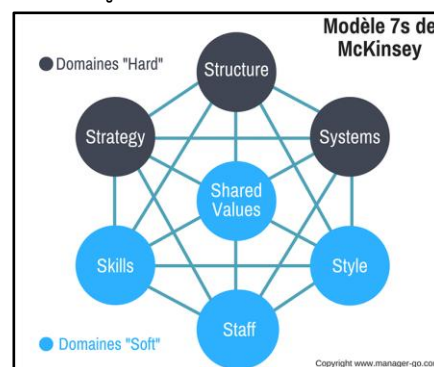
ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ดังกล่าว ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา จึงควรมุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของพื้นที่ ภายใต้โอกาสที่สนับสนุนอย่างเต็มศักยภาพ โดยมุ่งเน้น “การยกระดับสู่เกษตรมูลค่าสูง (High-Value Agriculture)” ต่อยอดความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ในการเป็นศูนย์กลางการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ให้มีมาตรฐานและคุณภาพที่โดดเด่น บูรณาการนโยบายที่สนับสนุนจากภาครัฐ เพื่อผลักดันและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโดย McKinsey 7-S Framework

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรของจังหวัดพะเยา เป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกจังหวัด ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรของจังหวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ตามเครื่องมือแบบจำลอง 7-S McKinsey ซึ่งเป็นแบบจำลองที่สามารถนำไปใช้ในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและส่งเสริมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้ดียิ่งขึ้น เป็นการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาของบริษัท McKinsey ซึ่งเป็นที่ปรึกษาธุรกิจของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลของการค้นคว้าวิจัยได้บ่งชี้ให้เห็นว่าความสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ หรือการบริหารงานที่ สมฤทธิ์ผลนั้น ขึ้นอยู่กับตัวแปรซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างน้อยที่สุด 7 ปัจจัย ได้แก่

- 1) กลยุทธ์ (Strategy)
- 2) โครงสร้างขององค์กร (Structure)
- 3) ระบบการปฏิบัติงาน (System)
- 4) บุคลากร (Staff)
- 5) ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)
- 6) รูปแบบการบริหารจัดการ (Style)
- 7) ค่านิยมร่วม (Shared Values)

โดยที่ตัวแปร 3 ตัวแรก จัดเป็น Hard S's คือ กลยุทธ์ โครงสร้าง และระบบ เปรียบเสมือนเป็นส่วนที่เรียกว่าฮาร์ดแวร์ ของระบบคอมพิวเตอร์ คือ เป็นสิ่งที่สามารถจับต้องได้หรือมองเห็นได้ ชัดเจน จึงทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาผู้บริหารให้ความสนใจเป็นพิเศษ สำหรับตัวแปรใหม่ที่ค้นพบเท่าที่ผ่านมา ผู้บริหารไม่ได้ให้ความสนใจเพราะเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้หรือมองเห็นภาพไม่ชัดเจน จัดเป็น Soft S's ซึ่ง เปรียบเสมือนเป็นส่วนที่เรียกว่าซอฟต์แวร์ของระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ สไตล์การบริหาร บุคคลหรือพนักงาน ทักษะ และค่านิยมร่วม ต่อมาบริษัท McKinsey ได้ปรับปรุงคำจำกัดความของตัวแปรทั้ง 7 ตัว ให้มีความถูกต้อง ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นแรงกดดันจากภายในหรือภายนอกประเทศ เช่น ระบบเศรษฐกิจเสรีทุนนิยม โลกของการค้าไร้พรมแดน เศรษฐกิจในแบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การปฏิรูปทางเทคโนโลยี เช่น ความต้องการเฉพาะแบบของลูกค้า เป็นต้น

ดังนั้น สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา จึงดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เพื่อให้เข้าใจถึงองค์ประกอบโดยรวม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และจะต้องดำเนินการต่อไปอย่างไรในอนาคต ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 70 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน โดย 7-S McKinsey

7-S McKinsey	จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
กลยุทธ์ (Strategy)	จังหวัดมีทิศทางการพัฒนาที่มุ่งยกระดับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยอาศัยศักยภาพด้านทรัพยากรภูมิศาสตร์ และการเชื่อมโยงตลาดชายแดนเป็นฐานในการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (S1, S3, S6)	รูปแบบการผลิตของเกษตรกรยังพึ่งพาสินค้าเชิงเดี่ยวและการแข่งขันด้านราคาส่งผลให้รายได้ไม่มั่นคงและการปรับตัวสู่เกษตรมูลค่าสูงยังทำได้ไม่เต็มศักยภาพ (W3 , W6)
โครงสร้างขององค์กร (Structure)	มีเครือข่ายหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร และสหกรณ์ที่สามารถบูรณาการการพัฒนาภาคเกษตรได้อย่างต่อเนื่อง (S5, S7)	กลไกการสนับสนุนด้านเงินทุนและการบริหารจัดการของสถาบันเกษตรกรยังมีข้อจำกัด ทำให้การรวบรวมผลผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มยังไม่เข้มแข็ง (W4)
ระบบการปฏิบัติงาน (System)	มีฐานทรัพยากรน้ำและระบบสนับสนุนการผลิตที่สามารถต่อยอดการพัฒนาภาคเกษตรได้ในหลายมิติ (S2)	ระบบชลประทาน การกระจายน้ำ และโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและโลจิสติกส์ยังไม่ครอบคลุม ส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตและการกระจายสินค้า (W1, W7)
บุคลากร (Staff)	มีเครือข่ายปราชญ์เกษตร เกษตรกรต้นแบบ และองค์กรเกษตรกรที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนและถ่ายทอดองค์ความรู้ในพื้นที่ (S7)	โครงสร้างแรงงานภาคเกษตรเข้าสู่สังคมสูงวัย ขณะที่แรงงานรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรลดลง ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพในระยะยาว (W2)
ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill)	มีสถาบันการศึกษาและศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่สามารถสนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมและเพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกร (S5, S7)	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านการบริหารธุรกิจ การตลาด การใช้เทคโนโลยี และการบริหารจัดการทางการเงิน ซึ่งเป็นข้อจำกัดต่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม (W5)
รูปแบบ การจัดการ (Style)	การดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่มีลักษณะบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาภาคเกษตร (S5, S7)	การบริหารจัดการในระดับเกษตรกรยังมุ่งเน้นการผลิตเป็นหลัก มากกว่าการบริหารจัดการตามความต้องการของตลาดและห่วงโซ่มูลค่า (W5, W6)
ค่านิยมร่วม (Shared Values)	ภาคีเครือข่ายและสถาบันเกษตรกรมีเป้าหมายร่วมในการพัฒนาสินค้าเกษตรคุณภาพ สร้างมูลค่าเพิ่ม และขับเคลื่อนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (S1, S3, S7)	เกษตรกรบางส่วนยังขาดแรงจูงใจในการยกระดับมาตรฐานการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งผลให้การปรับเปลี่ยนสู่เกษตรคุณภาพเกิดขึ้นได้อย่างจำกัด (W6)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายใน สามารถระบุความพร้อมและข้อต่อสำคัญที่ต้องเร่งพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรสู่เป้าหมาย ดังนี้

- กลยุทธ์และค่านิยมร่วม (Strategy & Shared Values) แม้พื้นที่จะมีเป้าหมายร่วมในการมุ่งสู่ “เกษตรมูลค่าสูง” แต่ความท้าทายเร่งด่วนคือการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตปลูกพืชเชิงเดี่ยว ไปสู่การยกระดับมาตรฐานคุณภาพที่ตลาดมีความต้องการอย่างแท้จริง
- โครงสร้างและระบบปฏิบัติงาน (Structure & System) ความเข้มแข็งของเครือข่ายภาครัฐและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ ต้องได้รับการสนับสนุนด้วยการเร่งอุดหนุนโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบชลประทานและโลจิสติกส์) รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพกลไกการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสถาบันเกษตรกร
- บุคลากรและทักษะ (Staff & Skill) ภายใต้บริบทสังคมสูงวัยในภาคการเกษตร การพึ่งพาเครือข่ายปราชญ์เกษตรเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จำเป็นต้องส่งเสริมการยกระดับทักษะ (Up-skill) ให้แก่เกษตรกร ทั้งในด้านการบริหารจัดการธุรกิจ การตลาด และการประยุกต์ใช้นวัตกรรม
- รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) ภาครัฐมีรูปแบบการทำงานเชิงบูรณาการที่ดีในพื้นที่ ดังนั้นในระยะต่อไปต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมศักยภาพและสนับสนุนให้เกษตรกรสามารถยกระดับ จากการบริหารจัดการที่เน้นการผลิต ไปสู่ การนำด้วยตลาด และห่วงโซ่มูลค่า ได้อย่างยั่งยืนและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

3. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

PEST Analysis คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์และทำความเข้าใจภาพรวมของสภาพแวดล้อม ในพื้นที่ของจังหวัดพะเยา ที่เกี่ยวข้องกับโอกาสที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนา หรือส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ภายในจังหวัด และภัยคุกคามที่อยู่ภายในพื้นที่ที่จะเป็นข้อจำกัดในการดำเนินงานของหน่วยงานบูรณาการหรือเป็นภัยคุกคามต่อเกษตรกรและประชาชน ดังนั้น เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและวางแผนเพื่อใช้ประโยชน์จากโอกาสและพยายาลดภัยคุกคามลง ซึ่ง PEST Analysis ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors) เช่น นโยบายของรัฐ ระบบการปกครอง เสถียรภาพ ด้านการเมือง ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- 2) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) เช่น การปรับอัตราภาษี อัตราดอกเบี้ย อัตราการจ้างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจ
- 3) ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors) เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา ค่านิยมการบริโภคอุปโภค
- 4) ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors) เช่น เครื่องจักรกลทางการเกษตร เทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors) เช่น กฎหมายแรงงาน กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ระเบียบข้อบังคับด้านธุรกิจ
- 6) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors) เช่น สภาพภูมิอากาศ ภูมิประเทศ ธรรมชาติ

ตารางที่ 71 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโดย PESTEL Analysis

PESTEL Analysis	โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
ปัจจัยด้านการเมืองและกฎหมาย (Political Factors)	ภาครัฐมีนโยบายขับเคลื่อนเกษตรมูลค่าสูง เกษตรแม่นยำ และความมั่นคงทางอาหาร รวมถึงการผลักดันจังหวัดพะเยาเป็นพื้นที่นำร่องสินค้าเกษตรทางเลือก และการบูรณาการงบประมาณตามแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม (O1, O2, O3,)	การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือข้อจำกัดในการดำเนินโครงการภาครัฐ รวมถึงการแข่งขันจากนโยบายการค้าระหว่างประเทศ อาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องของการพัฒนาภาคเกษตร (T2)
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	การเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรมูลค่าสูง อาหารปลอดภัย และเศรษฐกิจ BCG เปิดโอกาสในการสร้างมูลค่าเพิ่มและขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและโลจิสติกส์ (O5, O6)	ความผันผวนของเศรษฐกิจโลก ราคาพลังงาน ปัจจัยการผลิต และต้นทุนโลจิสติกส์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ขณะที่เกษตรกรยังมีอำนาจต่อรองด้านราคาจำกัด (T3, T5, T6)
ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social cultural Factors)	แนวโน้มผู้บริโภคให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย สินค้าอินทรีย์ และสินค้าที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ เป็นโอกาสในการยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรของจังหวัด (O6)	การเข้าสู่สังคมสูงวัยของภาคเกษตร การขาดแคลนแรงงานรุ่นใหม่ และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว อาจกระทบต่อศักยภาพการผลิตและการแข่งขัน (T6 เชื่อมโยง W2)
ปัจจัยด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)	การพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ แพลตฟอร์มตลาดดิจิทัล และนวัตกรรมด้านการผลิต ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ลดต้นทุน และขยายช่องทางการตลาด (O6)	เกษตรกรรายย่อยยังเข้าถึงเทคโนโลยีเครื่องจักร และนวัตกรรมได้อย่างจำกัด เนื่องจากข้อจำกัดด้านเงินทุนและทักษะการใช้งาน (T5 เชื่อมโยง W2)
ปัจจัยด้านกฎหมาย (Law/Legal Factors)	การพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตร ระบบตรวจสอบย้อนกลับ และการสนับสนุนตามนโยบายภาครัฐ ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าสู่ตลาดที่มีมูลค่าสูง (O4, O7)	มาตรการกีดกันทางการค้า มาตรฐานสินค้าเกษตรของประเทศคู่ค้า รวมถึงข้อจำกัด ด้านเอกสารสิทธิที่ดินและความไม่ชัดเจนของแนวเขต (One Map) ส่งผลต่อการเข้าถึงสิทธิประโยชน์และแหล่งทุน (T2 เชื่อมโยง W4,W7)
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (Environment Factors)	การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG และแนวทางการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและตอบสนองความต้องการของตลาดโลก (O6)	การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยแล้ง น้ำท่วม โรคและแมลงศัตรูพืช รวมถึงโรคอุบัติใหม่ในพืช สัตว์ และคน ส่งผลกระทบต่อผลผลิต คุณภาพ และความมั่นคงของระบบการผลิต (T1, T4)

จากการวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (PESTEL Analysis) แสดงถึงความท้าทายจากบริบทโลกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการเกษตรจังหวัด พบประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

- โอกาสจากนโยบายและทิศทางตลาดโลก (Political, Economic & Social) นโยบายภาครัฐที่มุ่งขับเคลื่อน “เกษตรมูลค่าสูง” และโมเดลเศรษฐกิจ BCG สอดรับกับแนวโน้มผู้บริโภคใหม่ที่ให้ความสำคัญกับอาหารปลอดภัย และระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ถือเป็นโอกาสสำคัญในการยกระดับมาตรฐานและขยายตลาดสินค้าเกษตรของจังหวัด
- ความท้าทายด้านความผันผวนและข้อจำกัดทางกฎหมาย (Economic & Legal) ความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกและราคาพลังงาน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนการผลิต ในขณะเดียวกัน ข้อจำกัดด้านเอกสารสิทธิ์ที่ดิน (One Map) และมาตรการทางการค้า ยังคงเป็นอุปสรรคที่ทำให้เกษตรกรขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเสียเปรียบในการแข่งขัน
- ช่องว่างทางเทคโนโลยีและโครงสร้างประชากร (Technological & Social) แม้เทคโนโลยีเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และแพลตฟอร์มดิจิทัลจะเปิดโอกาสใหม่ๆ แต่ข้อจำกัดด้านทุนทรัพย์และทักษะของเกษตรกรรายย่อย ประกอบกับการเข้าสู่สังคมสูงวัยของภาคแรงงานเกษตร ยังคงเป็นความท้าทายที่ต้องเร่งสร้างการเข้าถึงและสนับสนุนการปรับตัว
- ความเสี่ยงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Environmental) ภัยธรรมชาติ ภาวะโลกรวน (Climate Change) และโรคอุบัติใหม่ เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ควบคุมได้ยาก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจึงต้องเร่งสร้างภูมิคุ้มกัน และระบบเตือนภัย เพื่อลดผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดประเด็นการพัฒนา

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็ง (ภายใน)	W จุดอ่อน (ภายใน)
	O โอกาส (ภายนอก)	W จุดอ่อน (ภายใน)
<u>O โอกาส (ภายนอก)</u>	<u>SO</u> <u>ประเด็นการพัฒนา</u> S1, S3, S4, S5, S6, S7 + O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7 = การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและการตลาดแบบครบวงจร	<u>WO</u> <u>ประเด็นการพัฒนา</u> W2, W3, W5, W6, W7 + O1, O2, O3, O4, O6, O7 = การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
<u>T ภัยคุกคาม (ภายนอก)</u>	<u>ST</u> <u>ประเด็นการพัฒนา</u> S1, S2, S3, S4 + T1, T2, T3, T4, T5, T6 = การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	

จากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ผ่านตาราง TOWS Matrix เพื่อกำหนดทิศทางที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ จึงกำหนดเป็นประเด็นการพัฒนาภาคการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ได้ดังนี้

- **ประเด็นการพัฒนาเชิงรุก (SO) :** การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและการตลาดแบบครบวงจร มุ่งใช้ศักยภาพของพื้นที่และทรัพยากรที่สำคัญ ประกอบกับความได้เปรียบทางภูมิศาสตร์ชายแดนในการเชื่อมโยงระบบโลจิสติกส์ เพื่อตอบรับโอกาสจากนโยบายภาครัฐและทิศทางตลาดโลกที่มุ่งสู่อาหารปลอดภัย (Food Safety) ผลักดันจังหวัดให้เป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมเกษตรมูลค่าสูง

- **ประเด็นการพัฒนาเชิงแก้ไข (WO) :** การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเร่งแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานจากภาวะสังคมสูงวัย และลดข้อจำกัดในการทำเกษตรแบบดั้งเดิม โดยสนับสนุนการนำงานวิจัย นวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ เพื่อยกระดับเกษตรกรให้สามารถปรับตัวเท่าทันสภาวการณ์ปัจจุบัน

- **ประเด็นการพัฒนาเชิงป้องกันและรับมือ (ST) การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** แม้จังหวัดจะมีจุดแข็งด้านแหล่งน้ำ แต่ยังพบข้อจำกัดด้านพื้นที่ชลประทานและต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น จึงต้องมุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำให้ครอบคลุม พร้อมทั้งเตรียมระบบรับมือกับปัญหาร้ายพิบัติทางธรรมชาติ เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบต่อผลผลิตทางการเกษตร

ทิศทางและแนวโน้มการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะถัดไป จากประเด็นการพัฒนาดังกล่าว จังหวัดจึงมุ่งเน้นการใช้ศักยภาพเชิงพื้นที่ในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและสามารถสร้างรายได้สูง (เช่น ข้าว ลิ้นจี่ ลำไย โคเนื้อ ปลานิล ยางพารา และสมุนไพร) โดยยกระดับกระบวนการผลิตสู่มาตรฐานปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และเกษตรกรรมยั่งยืน ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการกระจายสินค้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม

ส่วนที่ 4

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575) ได้ทำการศึกษาบริบทและศักยภาพด้านการเกษตรของจังหวัด ตามกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยใช้กรอบนโยบายสำคัญๆ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 และแผนพัฒนา จังหวัดพะเยา เป็นแนวทางในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งกระบวนการดำเนินการเน้นการบูรณาการของทุกภาคส่วน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 วิสัยทัศน์ (Vision)

“เกษตรมูลค่าสูง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”

4.2 พันธกิจ (Mission)

- 1) ยกระดับศักยภาพเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สู่การเป็นผู้ประกอบการ เกษตรยุคใหม่ที่มีความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้
- 2) ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมูลค่าสูง ด้วยรูปแบบเกษตรแม่นยำและนวัตกรรม เพื่อบริหารจัดการกระบวนการผลิต และเชื่อมโยงสู่ตลาดสมัยใหม่แบบครบวงจร
- 3) บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อม ด้วยระบบข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นฐานการผลิตที่สมดุลและเติบโตอย่างยั่งยืน

4.3 เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (Development Goals)

- 1) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวสู่การเป็นผู้ประกอบการ เกษตรยุคใหม่ และมีความมั่นคงทางรายได้
- 2) สินค้าเกษตรและอาหารมูลค่าสูง มีคุณภาพได้มาตรฐานจากการผลิตแบบแม่นยำ และสามารถแข่งขัน ในตลาดสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นรากฐานการผลิตที่สมดุลและยั่งยืน

4.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

- 1) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถยกระดับเป็นผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ มีความมั่นคงทางอาชีพ และมีรายได้จากการทำเกษตรมูลค่าสูงเพิ่มขึ้น
- 2) สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดได้รับการยกระดับด้วยรูปแบบเกษตรแม่นยำและนวัตกรรม ให้เป็นสินค้าเกษตรและอาหารมูลค่าสูงที่ได้มาตรฐานและสามารถเชื่อมโยงเข้าสู่ตลาดสมัยใหม่ ได้อย่างครบวงจร
- 3) ทรัพยากรทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการด้วยระบบข้อมูล อย่างมีประสิทธิภาพ สมดุล เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเป็นรากฐานการผลิตที่ยั่งยืน

4.5 ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

- 1) การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- 2) การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร
- 3) การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมาย

ประเด็นที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

แนวทางการพัฒนา :

1. พัฒนาเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ ให้มีทักษะเกษตรยุคใหม่ ผ่านการส่งเสริมความรู้ด้านเกษตรดิจิทัล การสร้างสรรค์สื่อและการเชื่อมโยง การเกษตรเข้ากับการท่องเที่ยวชุมชน
2. เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการธุรกิจ เพิ่มอำนาจต่อรองทางการตลาด และสร้างเสริมความรู้ทางการเงิน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

1. ร้อยละของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ และทักษะด้านการเกษตร (ร้อยละ 60 ต่อปี)
2. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการยกระดับศักยภาพเป็น Smart Farmer / Young Smart Farmer (100 ราย/ปี)
3. จำนวนสถาบันเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด (25 กลุ่ม/แห่ง/ปี)
4. ร้อยละของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีอัตราการขยายตัวของปริมาณ ธุรกิจเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน (ร้อยละ 2 ต่อปี)

ประเด็นที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

แนวทางการพัฒนา :

1. พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้น การยกระดับกระบวนการผลิตตั้งแต่ต้นน้ำ
2. สร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับสินค้าเกษตร โดยส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการสร้างอัตลักษณ์แบรนด์สินค้า
3. เชื่อมโยงเครือข่ายและขยายช่องทางการตลาดแบบครบวงจร เพื่อขยาย ตลาดผ่านระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ และเชื่อมโยงสินค้าเกษตรเข้าสู่ ภาครัฐกิจบริการ เช่น ร้านอาหาร โรงแรม และการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

1. จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (275 แปลง/ปี)
 - GAP จำนวน 250 แปลง
 - อินทรีย์ จำนวน 20 แปลง
 - PGS จำนวน 5 แปลง
2. จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) (30 แปลง/ปี)
3. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มมูลค่า (10 ชนิด/ปี)
4. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการบริหารจัดการและเชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด (10 ชนิด/ปี)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน**แนวทางการพัฒนา :**

1. พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร โดยขยายพื้นที่กักเก็บน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำขนาดเล็กในชุมชน และพัฒนาระบบกระจายน้ำให้ครอบคลุมพื้นที่การเกษตร
2. บริหารจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรดินเพื่อการผลิตที่ได้มาตรฐาน โดยการตรวจวิเคราะห์ดิน และส่งเสริมการใช้ปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน
3. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและฟื้นฟูระบบนิเวศทางการเกษตร โดยสนับสนุนให้สถาบันเกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูคุณภาพดินและน้ำเพื่อเป็นฐานการผลิตที่มั่นคง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย :

1. ปริมาณน้ำเก็บกักที่เพิ่มขึ้น (250,000 ลบ.ม./ปี)
2. พื้นที่ชลประทานหรือพื้นที่รับประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น (1,500 ไร่/ปี)
3. จำนวนสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เพิ่มขึ้น (100 แห่ง/ปี)
4. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์ บริหารจัดการ และปรับปรุงบำรุงดิน (2,400 ไร่/ปี)
5. ทรัพยากรดินในพื้นที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู ให้มีความอุดมสมบูรณ์ (ไม่น้อยกว่า 2,400 ไร่/ปี)
6. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร (120 กลุ่ม/ปี)
7. จำนวนสัตว์น้ำที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ (10,000,000 ตัว ต่อปี)
8. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (5 ชนิด/ปี)
9. ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ (ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g/ 100 ตร.ม.)

4.6 แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575) กับแผน 3 ระดับ

แผน ระดับ 1	ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน - เป้าหมาย : ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น - ประเด็น : การเกษตรสร้างมูลค่า - ประเด็นย่อย : เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ			ยุทธศาสตร์ชาติ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม - เป้าหมาย : สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ - ประเด็น : การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ - ประเด็นย่อย : ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก			
แผน ระดับ 2	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร - เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น - แผนย่อยของแผนแม่บทฯ เกษตรปลอดภัย - เป้าหมายแผนย่อย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน		แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - หมายความว่า 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง - เป้าหมายการพัฒนา มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงขึ้น - แนวทางการพัฒนา การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร		นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ 1) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักแห่งชาติ 4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล 5) การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ 9) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ 10) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ 13) การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและโรคติดต่ออุบัติใหม่ 15) การพัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมแห่งชาติและบริหารจัดการวิกฤติระดับชาติ 17) การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง		
แผน ระดับ 3	แผนพัฒนาภาคเหนือ “ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ของประเทศ” ตามแนวคิด เศรษฐกิจ สร้างสรรค์ สามสัมพันธ์ ระหว่างพื้นที่ สุภาวดี วิถีชีวิตยั่งยืน	เป้าหมายการพัฒนา กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 “เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์คุณภาพสูง บนฐานวัฒนธรรมร่วมสมัย และสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ ได้อย่างยั่งยืน”	แผนพัฒนาภาคเหนือตอนบน 2 “ท่องเที่ยวร่วมสมัย ยกระดับสินค้าเกษตร เศรษฐกิจมั่นคง สิ่งแวดล้อมยั่งยืน สู่สังคมคุณภาพ”	เป้าหมายการพัฒนา จังหวัดพะเยา 20 ปี “พะเยาน่าอยู่ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เมืองแห่งนวัตกรรมเกษตร และอาหาร”	แผนพัฒนา จังหวัดพะเยา “พะเยาเมืองนวัตกรรม สร้างสรรค์ประสิทธิภาพ”	แผนปฏิบัติการการ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ ระยะ 5 ปี “เกษตรกรมีคุณภาพ ชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10 ต่อปี”	แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนา ประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG “เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชน มีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและ ฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และนวัตกรรม”
สาระสำคัญ แผนพัฒนา เกษตรและ สหกรณ์ของ จังหวัดพะเยา	เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ ของจังหวัด “เกษตรมูลค่าสูง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม”			ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย 1. ร้อยละของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนา (ร้อยละ 60 ต่อปี) 2. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการยกระดับศักยภาพเป็น SF / YSF (100 ราย/ปี) 3. จำนวนสถาบันเกษตรกร ฯ ที่ได้รับการพัฒนา (25 กลุ่ม/แห่ง/ปี) 4. ร้อยละของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีอัตราการขยายตัว (ร้อยละ 2 ต่อปี) 5. จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (275 แปลง/ปี) 6. จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ GI (30 แปลง/ปี) 7. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการเพิ่มมูลค่า (10 ชนิด/ปี) 8. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการบริหารจัดการ ด้านตลาด(10 ชนิด/ปี) 9. ปริมาณน้ำเก็บกักที่เพิ่มขึ้น (250,000 ลบ.ม./ปี) 10. พื้นที่ชลประทานหรือพื้นที่รับประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น (1,500 ไร่/ปี) 11. จำนวนสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เพิ่มขึ้น (100 แห่ง/ปี) 12. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงบำรุงดิน (2,400 ไร่/ปี) 13. ทรัพยากรดินในพื้นที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู (ไม่น้อยกว่า 2,400 ไร่/ปี) 14. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีส่วนร่วม (120 กลุ่ม/ปี) 15. จำนวนสัตว์น้ำที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ (10,000,000 ตัว ต่อปี) 16. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (5 ชนิด/ปี) 17. ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ (ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g/ 100 ตร.ม.)			
ประเด็นการพัฒนา	ประเด็นที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร		ประเด็นที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร		ประเด็นที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน		
โครงการสำคัญ	1. ส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2. ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ 3. พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) 4. พัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร 5. ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะฯ		1. ส่งเสริมการผลิตและการตลาดกาแฟแฟรคจบวงจร 2. ส่งเสริมกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ฯ 3. ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ 4. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐาน 5. ยกระดับการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ		1. ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร 2. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการพื้นที่เกษตรอย่างยั่งยืน 3. พัฒนาพื้นที่ต้นแบบการผลิตพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4. ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อสนับสนุนการเกษตร 5. พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อสนับสนุนการเกษตร		

4.7 ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา

- 1) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวสู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตรยุคใหม่ และมีความมั่นคงทางรายได้
- 2) สินค้าเกษตรและอาหารมูลค่าสูง มีคุณภาพได้มาตรฐานจากการผลิตแบบแม่นยำและสามารถแข่งขันในตลาดสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร
- 3) ทรัพยากรธรรมชาติทางการเกษตรและสิ่งแวดล้อมได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพด้วยระบบฐานข้อมูล เพื่อเป็นรากฐานการผลิตที่สมดุลและยั่งยืน

ประเด็น การพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี
1. การยกระดับ ศักยภาพ เกษตรกรและ สถาบัน เกษตรกร	1. ร้อยละของเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ได้รับการพัฒนา ขีดความสามารถและทักษะด้านการเกษตร (ร้อยละ 60 ต่อปี)	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60	ร้อยละ 60
	2. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการยกระดับศักยภาพเป็น Smart Farmer/Young Smart Farmer (100 ราย/ปี)	100 ราย	100 ราย	100 ราย	100 ราย	100 ราย	400 ราย
	3. จำนวนสถาบันเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจ ชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการบริหาร จัดการธุรกิจและการตลาด (25 กลุ่ม/แห่ง/ปี)	25 กลุ่ม/แห่ง	25 กลุ่ม/แห่ง	25 กลุ่ม/แห่ง	25 กลุ่ม/แห่ง	25 กลุ่ม/แห่ง	125 กลุ่ม/แห่ง
	4. ร้อยละของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีอัตราการ ขยายตัวของปริมาณธุรกิจเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน (ร้อยละ 2 ต่อปี)	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2	ร้อยละ 2
2. การเพิ่มขีด ความสามารถ ในการผลิต สินค้าเกษตร มูลค่าสูงด้วย เทคโนโลยี นวัตกรรม และ การตลาดแบบ ครบวงจร	1. จำนวนแปลง/ฟาร์ม ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการ ผลิต (275 แปลง/ปี) - GAP จำนวน 250 แปลง - อินทรีย์ จำนวน 20 แปลง - PGS จำนวน 5 แปลง	- GAP 250 แปลง - อินทรีย์ 20 แปลง - PGS 5 แปลง	- GAP 250 แปลง - อินทรีย์ 20 แปลง - PGS 5 แปลง	- GAP 250 แปลง - อินทรีย์ 20 แปลง - PGS 5 แปลง	- GAP 250 แปลง - อินทรีย์ 20 แปลง - PGS 5 แปลง	- GAP 250 แปลง - อินทรีย์ 20 แปลง - PGS 5 แปลง	- GAP 1,250 แปลง - อินทรีย์ 100 แปลง - PGS 25 แปลง
	2. จำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) (30 แปลง/ปี)	30 แปลง	30 แปลง	30 แปลง	30 แปลง	30 แปลง	150 แปลง
	3. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการพัฒนา เพื่อเพิ่มมูลค่า (10 ชนิด/ปี)	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด
	4. จำนวนชนิดสินค้าเกษตรที่ได้รับการบริหารจัดการและ เชื่อมโยงเครือข่ายด้านการตลาด (10 ชนิด/ปี)	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด	10 ชนิด

ประเด็น การพัฒนา	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย					
		พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี
3. การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	1. ปริมาณน้ำเก็บกักที่เพิ่มขึ้น (250,000 ลบ.ม./ปี)	250,000 ลบ.ม.	250,000 ลบ.ม.	250,000 ลบ.ม.	250,000 ลบ.ม.	250,000 ลบ.ม.	1,250,000 ลบ.ม.
	2. พื้นที่ชลประทานหรือพื้นที่รับประโยชน์ที่เพิ่มขึ้น (1,500 ไร่/ปี)	1,500 ไร่	1,500 ไร่	1,500 ไร่	1,500 ไร่	1,500 ไร่	7,500 ไร่
	3. จำนวนสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานที่เพิ่มขึ้น (100 แห่ง/ปี)	100 แห่ง	100 แห่ง	100 แห่ง	100 แห่ง	100 แห่ง	500 แห่ง
	4. จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการตรวจวิเคราะห์ บริหารจัดการ และปรับปรุงบำรุงดิน (2,400 ไร่/ปี)	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	12,000 ไร่
	5. ทรัพยากรดินในพื้นที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู ให้มีความอุดมสมบูรณ์ (ไม่น้อยกว่า 2,400 ไร่/ปี)	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	2,400 ไร่	12,000 ไร่
	6. จำนวนสถาบันเกษตรกรที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร (120 กลุ่ม/ปี)	120 กลุ่ม	120 กลุ่ม	120 กลุ่ม	120 กลุ่ม	120 กลุ่ม	600 กลุ่ม
	7. จำนวนสัตว์น้ำที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ (10,000,000 ตัว ต่อปี)	10,000,000 ตัว	10,000,000 ตัว	10,000,000 ตัว	10,000,000 ตัว	10,000,000 ตัว	50,000,000 ตัว
	8. ความหลากหลายของพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มขึ้น (5 ชนิด/ปี)	5 ชนิด	5 ชนิด	5 ชนิด	5 ชนิด	5 ชนิด	5 ชนิด
	9. ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ (ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g/ 100 ตร.ม.)	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.	ค่า CPUE ไม่น้อยกว่า 1,000 g / 100 ตร.ม.

4.8 สรุป แผนงาน/โครงการ ด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. 2571 - 2575)

จังหวัดพะเยา

ประเด็นการพัฒนา	จำนวนโครงการ	งบประมาณ (บาท)					
		พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี
1 การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร	88	19,406,890	14,115,890	14,246,040	14,346,840	14,182,640	76,298,300
2 การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร	50	21,463,775	8,844,600	10,651,000	10,442,000	10,442,000	61,843,375
3 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	280	6,560,410,680	864,043,800	1,450,003,800	1,867,221,800	561,728,800	11,303,408,880
รวมทั้งสิ้น	418	6,601,281,345	887,004,290	1,474,900,840	1,892,010,640	586,353,440	11,441,550,555

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
1	ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	กษ.	
2	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	กษ.	
3	โครงการส่งเสริมการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	1,250,000	กษจ.	
4	โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	งบปกติ	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	กษ.	
5	ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ (สมุนไพร)	งบปกติ	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	กษ.	
6	พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	งบปกติ	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	750,000	กษจ.	
7	ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน	งบปกติ	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,500,000	กษจ.	
8	สร้างความเข้มแข็งของกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร	งบปกติ	150,000	150,000	150,000	150,000	150,000	750,000	กษจ.	
9	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน	งบปกติ	150,000	30,000	30,000	30,000	30,000	270,000	กษจ.	
10	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเกษตรและสหกรณ์	งบปกติ	150,000	20,000	20,000	20,000	20,000	230,000	กษจ.	
11	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		150,000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,350,000	กษจ.	
12	โครงการพัฒนาเกษตรกรเพื่อให้บริการทางการเกษตร		150,000	50,000	50,000	50,000	50,000	350,000	กษจ.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
13	คลินิกเกษตรเคลื่อนที่(ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์/ผลิตน้ำหมักชีวภาพ)	งบปกติ	150,000	100,000	100,000	100,000	100,000	550,000	พด.	
14	พัฒนาหมอดินอาสาและโครงการหมอดินน้อยของกรมพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	พด.	
15	ศูนย์ฝึกปฏิบัติการพัฒนาที่ดิน	งบปกติ	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.	
16	โครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	10,000,000	พด.	
17	ธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ (ใหม่+ต่อยอด)	งบปกติ	350,000	350,000	350,000	350,000	350,000	1,750,000	พด.	
18	จัดตั้ง/ต่อยอด ศูนย์เรียนรู้เกษตรกรอินทรีย์ PGS	งบปกติ	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	พด.	
19	พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์	งบปกติ	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	100,000	พด.	
20	ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	600,000	600,000	600,000	600,000	600,000	3,000,000	พด.	
21	ผลผลิตอำนวยการและบริหารจัดการด้านการสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร	งบปกติ	1,185,390	1,185,390	1,185,390	1,185,390	1,185,390	5,926,950	สภา เกษตรกร	
22	โครงการขับเคลื่อนแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม ฉบับที่ 2	งบปกติ	15,000	15,000	15,000	15,000	15,000	75,000	สภา เกษตรกร	
23	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการประมง (องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น)	งบปกติ	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	ปม.	
24	โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการประมง (ธนาคารสัตว์น้ำ)	งบปกติ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	ปม.	
25	โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	งบปกติ	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000	650,000	ปม.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
26	โครงการคลินิกเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	งบปกติ	6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	30,000	ปม.	
27	โครงการปรับปรุงทะเบียนเกษตรกร		8,000	8,000	8,000	8,000	8,000	40,000	ปม.	
28	โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ		41,600	41,600	41,600	41,600	41,600	208,000	ปม.	
29	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	12,000	12,000	280,000	250,000	250,000	804,000	ศมช.ช.	
30	การสนับสนุนการดำเนินงานการพัฒนาพื้นที่ โครงการหลวง	งบปกติ	165,000	165,000	266,000	250,000	250,000	1,096,000	ศมช.ช.	
31	พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิต	งบปกติ	59,000	59,000	125,600	125,000	125,000	493,600	ศมช.ช.	
32	สินค้าเกษตร (ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน)	งบปกติ						-	ศมช.ช.	
33	พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจาย	งบปกติ	13,500	13,500	27,200	26,000	26,000	106,200	ศมช.ช.	
34	พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)	งบปกติ	35,000	36,300	37,600	36,000	36,000	180,900	ศมช.ช.	
35	โครงการหลวง	งบปกติ	68,700	68,700	68,700	68,700	68,700	343,500	ปศ.	
36	โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน	งบปกติ	38,500	38,500	38,500	38,500	38,500	192,500	ปศ.	
37	สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง	งบปกติ	37,000	37,000	37,000	37,000	37,000	185,000	ปศ.	
38	โครงการพื้นที่เฉพาะ	งบปกติ	39,000	39,000	39,000	39,000	39,000	195,000	ปศ.	
39	พัฒนาเครือข่ายการเลี้ยงแพะและการตลาด แพะ	งบปกติ	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	ปศ.	
40	พัฒนาระบบการเลี้ยงโคนมและกระบือ	งบปกติ	8,300	8,300	8,300	8,300	8,300	41,500	ปศ.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
41	พัฒนาศักยภาพอาสาปศุสัตว์	งบปกติ	5,800	5,800	5,800	5,800	5,800	29,000	ปศ.	
42	ส่งเสริมการทำแปลงใหญ่	งบปกติ	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	ปศ.	
43	โครงการ Smart farmer	งบปกติ	32,000	32,000	32,000	32,000	32,000	160,000	ปศ.	
44	ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหา	งบปกติ	68,000	68,000	68,000	68,000	68,000	340,000	ปศ.	
45	ปศุสัตว์อินทรีย์และตลาดสีเขียว	งบปกติ	79,800	79,800	79,800	79,800	79,800	399,000	ปศ.	
46	เกษตรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	177,500	177,500	177,500	177,500	177,500	887,500	ปศ.	
47	ศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	112,400	112,400	112,400	112,400	112,400	562,000	ปศ.	
48	พัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบปกติ	55,100	212,900	201,800	201,800	201,800	873,400	สกจ.	
49	ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ	งบปกติ	3,227,600	2,995,700	2,914,200	2,914,200	2,914,200	14,965,900	สกจ.	
50	ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ	งบปกติ	499,000	499,000	499,000	499,000	499,000	2,495,000	สกจ.	
51	ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินพื้นที่นิคมสหกรณ์	งบปกติ	2,000	-	-	-	-	2,000	สกจ.	
52	ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งตามศักยภาพ (รายจ่ายเพื่อการลงทุนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ)	งบปกติ	157,200	252,200	-	157,200	-	566,600	สกจ.	
53	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (เงินอุดหนุน)	งบปกติ	10,000	12,000	12,000	12,000	12,000	58,000	สกจ.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
54	ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	126,700	195,000	145,700	145,700	145,700	758,800	สกจ.	
55	พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง	งบปกติ	107,100	130,400	109,200	109,200	109,200	565,100	สกจ.	
56	ช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	3,828,500	-	-	-	-	3,828,500	สกจ.	
57	แก้ไขปัญหาหนี้สินและพัฒนาคุณภาพชีวิตสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยระบบสหกรณ์	งบปกติ	31,100	31,400	31,000	31,000	31,000	155,500	สกจ.	
58	พัฒนาศักยภาพการค้าเงินธุรกิจสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและธุรกิจชุมชน	งบปกติ	34,200	34,200	34,200	34,200	34,200	171,000	สกจ.	
59	ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร	งบปกติ	62,200	107,200	209,450	209,450	209,450	797,750	สกจ.	
60	สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการหลวงปงค่า)	งบปกติ	44,000	43,000	42,000	41,000	40,000	210,000	ศพจ.	
61	ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	185,000	180,000	175,000	170,000	165,000	875,000	สตส.	
62	พัฒนาเกษตรกรรายย่อย (ทฤษฎีใหม่)	งบปกติ	19,000	18,000	17,000	16,000	15,000	85,000	สตส.	
63	พัฒนาเกษตรกรรายย่อย (เกษตรอินทรีย์)	งบปกติ	5,500	5,000	5,000	5,000	5,000	25,500	สตส.	
64	ยกระดับสถาบันเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร	งบปกติ	35,000	30,000	30,000	30,000	30,000	155,000	สตส.	
65	พัฒนามาตรฐานการบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ	87,000	85,000	85,000	85,000	85,000	427,000	สตส.	
66	พัฒนาศักยภาพการควบคุมภายในของ	งบปกติ	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	สตส.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
67	สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	งบปกติ						-	สตส.	
68	ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	77,500	77,000	77,000	77,000	77,000	385,500	สตส.	
69	ถ่ายทอดความรู้การจัดทำบัญชีต้นทุนกล้า	งบปกติ	12,000	12,000	12,000	12,000	12,000	60,000	สตส.	
70	ส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อ	งบปกติ	49,000	49,000	49,000	49,000	49,000	245,000	สตส.	
71	การจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน	งบปกติ						-	สตส.	
72	ทำบัญชีส่งเสริมการออมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ	งบปกติ	18,000	18,000	18,000	18,000	18,000	90,000	สตส.	
73	ส่งเสริมอาสาสมัครเกษตร	งบปกติ	7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	37,500	สตส.	
74	พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง SF	งบปกติ	102,600	102,600	102,600	102,600	102,600	513,000	กยท.	
75	โครงการ 5 ประสานเกษตรทฤษฎีใหม่	งบปกติ	104,800	104,800	104,800	104,800	104,800	524,000	กยท.	
76	ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมให้เกษตรกรชาวสวนยางพารา	งบปกติ	115,800	115,800	115,800	115,800	115,800	579,000	กยท.	
77	บ้านเล็กในป่าใหญ่ตามพระราชดำริบ้านหนองห้า	งบปกติ	100,000	93,000	93,000	93,000	93,000	472,000	ศวพ.	
78	ศูนย์เรียนรู้พัฒนาการเกษตรอ่างเก็บน้ำห้วยไฟ	งบปกติ	100,000	93,000	93,000	93,000	93,000	472,000	ศวพ.	
79	คลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ในพระราชานุเคราะห์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร	งบปกติ	30,000	27,900	27,900	27,900	27,900	141,600	ศวพ.	
80	พัฒนาผู้แทนเกษตรกร	งบปกติ	54,500	54,500	54,500	54,500	54,500	272,500	สปก.	
81	พัฒนาพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน	งบปกติ	410,000	410,000	410,000	410,000	410,000	2,050,000	สปก.	

4.8.1 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
82	สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	งบปกติ	92,000	92,000	92,000	92,000	92,000	460,000	สปก.	
83	พัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน	งบปกติ	124,000	124,000	124,000	124,000	124,000	620,000	สปก.	
84	ศูนย์เรียนรู้ฯ การผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	สปก.	
85	โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	งบปกติ	339,000	339,000	339,000	339,000	339,000	1,695,000	สปก.	
86	ส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม	งบปกติ	17,000	17,000	17,000	17,000	17,000	85,000	สปก.	
87	ส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ฯ	งบปกติ	57,000	57,000	57,000	57,000	57,000	285,000	สปก.	
88	ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานภาคการเกษตร	งบจังหวัด	1,340,500	-	-	-	-	1,340,500	พัฒนาฝีมือ แรงงาน	
รวมประเด็นที่ 1 จำนวน 88 โครงการ/กิจกรรม			19,406,890	14,115,890	14,246,040	14,346,840	14,182,640	76,298,300		

4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
1	โครงการทะเบียนเกษตรกรและบริหารจัดการ สารสนเทศการเกษตรด้านพืช	งบปกติ	200,000	200,000	200,000	200,000	200,000	1,000,000	กษจ.	
2	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรชีวภาพ เพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจชีวภาพ	งบปกติ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	กษจ.	
3	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อปรับเปลี่ยนผลิตภาพการผลิต	งบปกติ	1,700,000	300,000	300,000	300,000	300,000	2,900,000	กษจ.	
4	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัต ลักษณ์พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานเศรษฐกิจ สร้างสรรค์	งบปกติ	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	1,250,000	กษจ.	
5	โครงการตลาดเกษตรกร	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	กษจ.	
6	โครงการยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	งบปกติ	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	2,000,000	10,000,000	กษจ.	
7	โครงการส่งเสริมการจัดการสุขภาพพืชเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	400,000	400,000	400,000	400,000	400,000	2,000,000	กษจ.	
8	โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่ อุปทานและบริการมูลค่าสูง	งบปกติ	600,000	600,000	600,000	600,000	600,000	3,000,000	กษจ.	
9	โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดีเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับความมั่นคง ด้านอาหาร	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	กษจ.	
10	โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร		88,500	88,500	88,500	88,500	88,500	442,500	ปม.	

4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
11	โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่		140,000	140,000	140,000	140,000	140,000	700,000	ปม.	
12	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร		94,500	94,500	94,500	94,500	94,500	472,500	ปม.	
13	โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง		40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	ปม.	
14	โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ฟางมา ปลาโต)		5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	ปม.	
15	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมง (GPP)		7,800	7,800	7,800	7,800	7,800	39,000	ปม.	
16	ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	56,000	56,000	56,000	56,000	56,000	280,000	ศมช.	
17	ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	95,000	95,000	95,000	95,000	95,000	475,000	ศมช.	
18	ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ข้าว	งบปกติ	566,000	566,000	2,407,000	2,200,000	2,200,000	7,939,000	ศมช.	
19	เสริมสร้างศักยภาพการผลิต	งบปกติ	590,000	590,000	590,000	590,000	590,000	2,950,000	ศมช.	
20	เพิ่มประสิทธิภาพการขยายศักยภาพ	งบปกติ	234,000	234,000	234,000	234,000	234,000	1,170,000	ศมช.	
21	การผลิตเมล็ดพันธุ์พันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	งบปกติ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	ศมช.	
22	พัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ข้าวอินทรีย์)	งบปกติ	250,000	250,000	250,000	250,000	250,000	1,250,000	ศมช.	
23	ส่งเสริมการพัฒนากระบวนตลาดภายในสำหรับ สินค้าเกษตร	งบปกติ	7,000	7,000	12,000	10,000	10,000	46,000	ศมช.	
24	ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมตรวจสอบรับรองคุณภาพสินค้า ปศุสัตว์	งบปกติ	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	180,000	ปศ.	

4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
25	โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	งบปกติ	110,000	110,000	110,000	110,000	110,000	550,000	สกจ.	
26	ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร	งบปกติ	81,000	81,000	81,000	81,000	81,000	405,000	สกจ.	
27	ระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	21,600	21,600	10,000	10,000	10,000	73,200	สกจ.	
28	ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	39,600	51,000	24,000	24,000	24,000	162,600	สกจ.	
29	ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	งบปกติ	110,000	110,000	110,000	110,000	110,000	550,000	สปก.	
30	ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดิน	งบปกติ	201,000	201,000	201,000	201,000	201,000	1,005,000	สปก.	
31	ส่งเสริมเกษตร GAP	งบปกติ	110,000	110,000	110,000	110,000	110,000	550,000	สปก.	
32	ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตยาง	งบปกติ	334,400	334,400	334,400	334,400	334,400	1,672,000	กยท.	
33	ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยาง	งบปกติ	34,200	34,200	34,200	34,200	34,200	171,000	กยท.	
34	ศูนย์เรียนรู้ฯ การผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	86,000	86,000	85,000	85,000	85,000	427,000	สตส.	
35	พัฒนาศักยภาพการค้าเงินธุรกิจของสหกรณ์กลุ่มเกษตรกร และธุรกิจชุมชน	งบปกติ	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	35,000	สตส.	
36	พัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูปผลิตภัณฑ์สหกรณ์ฯ	งบปกติ	95,000	95,000	95,000	95,000	95,000	475,000	สตส.	
37	การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	งบปกติ	720,000	720,000	720,000	720,000	720,000	3,600,000	ศวพ.	
38	การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์	งบปกติ	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	50,000	ศวพ.	
39	ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบปกติ	193,700	193,700	193,700	193,700	193,700	968,500	ศวพ.	

4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
40	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	งบปกติ	63,075	394,900	394,900	394,900	394,900	1,642,675	ศวพ.	
41	การสร้างอัตลักษณ์สินค้าเกษตรพื้นถิ่น	งบปกติ	85,000	85,000	85,000	85,000	85,000	425,000	ศวพ.	
42	โครงการส่งเสริมการผลิตและการตลาดกาแฟจังหวัดพะเยา	งบจังหวัด	1,500,000	-	-	-	-	1,500,000	กษจ.	
43	โครงการยกระดับการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อสร้างสินค้าสัตว์น้ำมูลค่าสูง	งบจังหวัด	2,174,200	-	-	-	-	2,174,200	ปม.	
44	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามแนวทางตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้	งบจังหวัด	550,000	-	-	-	-	550,000	ปศ.	
45	โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด และประชาสัมพันธ์ สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (ลันจี่)	งบจังหวัด	2,580,000	-	-	-	-	2,580,000	กษ.	กษจ., พณ., ทกจ.
46	โครงการส่งเสริมศักยภาพสร้างโอกาสการค้าจังหวัดพะเยา	งบจังหวัด	2,467,300	-	-	-	-	2,467,300	พณ.	
47	กิจกรรมยกระดับผลิตภัณฑ์กาแฟล้านนาตะวันออก	งบกลุ่มจังหวัด	215,700	-	-	-	-	215,700	กษจ.	
48	กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาการผลิตโคเนื้อคุณภาพตลอดห่วงโซ่ภาคเหนือตอนบน 2	งบกลุ่มจังหวัด	875,200	-	-	-	-	875,200	ปศ.	

4.8.2 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
49	กิจกรรมยกระดับสถานที่ผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานเพื่อเพิ่มมูลค่า	งบกลุ่มจังหวัด	600,000	-	-	-	-	600,000	ม.พะเยา	
50	พัฒนาและส่งเสริมเกษตรมูลค่าสูงของกลุ่มกิจกรรมจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ให้ได้มาตรฐานมุ่งสู่สากล	งบกลุ่มจังหวัด	600,000	-	-	-	-	600,000	พณ.	
รวมประเด็นที่ 2 จำนวน 50 โครงการ/กิจกรรม			21,463,775	8,844,600	10,651,000	10,442,000	10,442,000	61,843,375		

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
1	โครงการส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	งบปกติ	700,000	700,000	700,000	700,000	700,000	3,500,000	กษจ.	
2	ส่งเสริมข้อมูลวิชาการในส่วนของสถานีพัฒนาที่ดินพะเยา	งบปกติ	12,600	12,600	12,600	12,600	12,600	63,000	สพด.	
3	ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	งบปกติ	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	สพด.	
4	รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก	งบปกติ	5,329,800	5,329,800	5,329,800	5,329,800	5,329,800	26,649,000	สพด.	
5	จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ลุ่ม - ดอน - สูง	งบปกติ	7,140,300	7,140,300	7,140,300	7,140,300	7,140,300	35,701,500	สพด.	
6	อนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร	งบปกติ	2,352,000	2,352,000	2,352,000	2,352,000	2,352,000	11,760,000	สพด.	
7	ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์	งบปกติ	3,500,000	3,500,000	3,500,000	3,500,000	3,500,000	17,500,000	สพด.	
8	บริหารจัดการดินและน้ำเขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ	งบปกติ	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	2,100,000	10,500,000	สพด.	
9	พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	งบปกติ	6,300,000	6,300,000	6,300,000	6,300,000	6,300,000	31,500,000	สพด.	
10	พัฒนาเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินใน ศพก.	งบปกติ	72,700	72,700	72,700	72,700	72,700	363,500	สพด.	
11	ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นา	งบปกติ	2,226,000	2,226,000	2,226,000	2,226,000	2,226,000	11,130,000	สพด.	
12	ปรับปรุงที่ดินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพข้าวชุมชนนำร่องพะเยาโมเดล	งบปกติ	13,650,000	13,650,000	13,650,000	13,650,000	13,650,000	68,250,000	สพด.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
13	ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันไฟในพื้นที่เกษตรภาคเหนือ	งบปกติ	2,709,000	2,709,000	2,709,000	2,709,000	2,709,000	13,545,000	สพด.	
14	ภายใต้นโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)	งบปกติ	1,900,000	1,900,000	1,900,000	1,900,000	1,900,000	9,500,000	สพด.	
15	ก่อสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	งบปกติ	5,402,880	2,700,000	2,700,000	2,700,000	2,700,000	16,202,880	สพด.	
16	ผลิตปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง	งบปกติ	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	สพด.	
17	โครงการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ	งบปกติ	9,122,400	9,122,400	9,122,400	9,122,400	9,122,400	45,612,000	สพด.	
18	บริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดินและใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง	งบปกติ	7,306,000	7,306,000	7,306,000	7,306,000	7,306,000	36,530,000	สพด.	
19	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	8,620,000	8,620,000	-	-	-	17,240,000	ชป.	
20	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	25,000,000	-	-	-	50,000,000	ชป.	
21	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	10,000,000	-	-	-	20,000,000	ชป.	
22	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,620,000	18,620,000	-	-	-	37,240,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
23	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	26,000,000	26,000,000	-	-	-	52,000,000	ชล.	
24	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	35,000,000	-	-	-	70,000,000	ชล.	
25	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	20,000,000	-	-	-	40,000,000	ชล.	
26	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	40,000,000	-	-	-	80,000,000	ชล.	
27	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,650,000	15,650,000	-	-	-	31,300,000	ชล.	
28	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	12,650,000	12,650,000	-	-	-	25,300,000	ชล.	
29	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	36,000,000	36,000,000	-	-	-	72,000,000	ชล.	
30	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	38,000,000	38,000,000	-	-	-	76,000,000	ชล.	
31	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	25,000,000	-	-	-	50,000,000	ชล.	
32	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	30,000,000	-	-	-	60,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
33	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	25,000,000	-	-	-	50,000,000	ชล.	
34	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	55,000,000	55,000,000	-	-	-	110,000,000	ชล.	
35	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	70,000,000	70,000,000	-	-	-	140,000,000	ชล.	
36	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	40,000,000	-	-	-	80,000,000	ชล.	
37	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	36,000,000	36,000,000	-	-	-	72,000,000	ชล.	
38	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	35,000,000	-	-	-	70,000,000	ชล.	
39	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	14,000,000	14,000,000	-	-	-	28,000,000	ชล.	
40	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	15,000,000	-	-	-	30,000,000	ชล.	
41	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	70,000,000	70,000,000	-	-	-	140,000,000	ชล.	
42	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	95,000,000	95,000,000	-	-	-	190,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
43	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	12,000,000	-	12,000,000	-	-	24,000,000	ชล.	
44	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	25,000,000	-	-	50,000,000	ชล.	
45	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	35,000,000	-	-	70,000,000	ชล.	
46	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	8,000,000	-	8,000,000	-	-	16,000,000	ชล.	
47	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	14,000,000	-	14,000,000	-	-	28,000,000	ชล.	
48	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	25,000,000	-	-	50,000,000	ชล.	
49	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	50,000,000	-	-	100,000,000	ชล.	
50	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	15,000,000	-	-	30,000,000	ชล.	
51	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชล.	
52	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
53	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชล.	
54	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชล.	
55	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชล.	
56	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชล.	
57	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	36,500,000	-	36,500,000	-	-	73,000,000	ชล.	
58	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	50,000,000	-	-	100,000,000	ชล.	
59	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	15,000,000	-	-	30,000,000	ชล.	
60	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	5,000,000	-	-	10,000,000	ชล.	
61	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	90,000,000	-	90,000,000	-	-	180,000,000	ชล.	
62	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	200,000,000	-	200,000,000	-	-	400,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
63	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	60,000,000	-	-	120,000,000	ชล.	
64	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,000,000	-	18,000,000	-	-	36,000,000	ชล.	
65	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	30,000,000	-	-	60,000,000	ชล.	
66	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	30,000,000	-	-	60,000,000	ชล.	
67	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	4,500,000	-	4,500,000	-	-	9,000,000	ชล.	
68	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	7,000,000	-	7,000,000	-	-	14,000,000	ชล.	
69	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	15,000,000	-	-	30,000,000	ชล.	
70	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	30,000,000	-	-	60,000,000	ชล.	
71	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชล.	
72	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
73	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	95,000,000	-	95,000,000	-	-	190,000,000	ชล.	
74	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	15,000,000	-	-	30,000,000	ชล.	
75	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	98,000,000	-	98,000,000	-	-	196,000,000	ชล.	
76	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชล.	
77	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	36,000,000	-	36,000,000	-	-	72,000,000	ชล.	
78	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชล.	
79	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	7,500,000	-	7,500,000	-	-	15,000,000	ชล.	
80	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	6,000,000	-	6,000,000	-	-	12,000,000	ชล.	
81	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	41,000,000	-	41,000,000	-	-	82,000,000	ชล.	
82	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	3,000,000	-	3,000,000	-	-	6,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
83	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	10,000,000	-	-	20,000,000	ชป.	
84	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	1,500,000	-	1,500,000	-	-	3,000,000	ชป.	
85	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	4,000,000	-	4,000,000	-	-	8,000,000	ชป.	
86	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	15,000,000	-	-	30,000,000	ชป.	
87	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	35,000,000	-	-	70,000,000	ชป.	
88	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	9,500,000	-	9,500,000	-	-	19,000,000	ชป.	
89	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	25,000,000	-	-	50,000,000	ชป.	
90	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	35,000,000	-	-	70,000,000	ชป.	
91	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	20,000,000	-	-	40,000,000	ชป.	
92	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
93	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	14,000,000	-	-	14,000,000	-	28,000,000	ชล.	
94	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	
95	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
96	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	-	-	40,000,000	-	80,000,000	ชล.	
97	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	8,000,000	-	-	8,000,000	-	16,000,000	ชล.	
98	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	35,000,000	-	70,000,000	ชล.	
99	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	10,000,000	-	20,000,000	ชล.	
100	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	16,000,000	-	-	16,000,000	-	32,000,000	ชล.	
101	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	3,000,000	-	-	3,000,000	-	6,000,000	ชล.	
102	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
103	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
104	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	
105	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
106	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	12,000,000	-	-	12,000,000	-	24,000,000	ชล.	
107	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
108	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
109	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
110	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
111	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
112	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
113	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
114	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	10,000,000	-	20,000,000	ชล.	
115	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
116	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,000,000	-	-	18,000,000	-	36,000,000	ชล.	
117	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	95,000,000	-	-	95,000,000	-	190,000,000	ชล.	
118	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	30,000,000	-	60,000,000	ชล.	
119	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	19,000,000	-	-	19,000,000	-	38,000,000	ชล.	
120	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	1,200,000	-	-	1,200,000	-	2,400,000	ชล.	
121	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	-	50,000,000	-	100,000,000	ชล.	
122	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,810,000	-	-	18,810,000	-	37,620,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
123	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
124	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
125	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
126	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,000,000	-	-	18,000,000	-	36,000,000	ชล.	
127	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	
128	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
129	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
130	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	
131	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
132	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	15,000,000	-	30,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
133	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	35,000,000	-	70,000,000	ชล.	
134	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	35,000,000	-	70,000,000	ชล.	
135	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	14,000,000	-	-	14,000,000	-	28,000,000	ชล.	
136	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	35,000,000	-	70,000,000	ชล.	
137	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	8,000,000	-	-	8,000,000	-	16,000,000	ชล.	
138	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	10,000,000	-	20,000,000	ชล.	
139	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
140	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
141	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	2,000,000	-	-	2,000,000	-	4,000,000	ชล.	
142	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	2,647,000	-	-	2,647,000	-	5,294,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
143	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	5,000,000	-	10,000,000	ชล.	
144	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	-	50,000,000	-	100,000,000	ชล.	
145	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	-	50,000,000	-	100,000,000	ชล.	
146	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	10,000,000	-	20,000,000	ชล.	
147	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	25,000,000	-	50,000,000	ชล.	
148	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	20,000,000	-	40,000,000	ชล.	
149	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,000,000	-	-	18,000,000	-	36,000,000	ชล.	
150	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	30,000,000	-	60,000,000	ชล.	
151	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	30,000,000	-	60,000,000	ชล.	
152	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
153	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
154	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
155	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	30,000,000	-	60,000,000	ชล.	
156	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
157	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	60,000,000	-	120,000,000	ชล.	
158	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	45,000,000	-	-	45,000,000	-	90,000,000	ชล.	
159	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	24,817,000	-	-	24,817,000	-	49,634,000	ชล.	
160	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	6,244,000	-	-	6,244,000	-	12,488,000	ชล.	
161	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,051,000	-	-	-	10,051,000	20,102,000	ชล.	
162	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	2,568,000	-	-	-	2,568,000	5,136,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
163	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	6,943,000	-	-	-	6,943,000	13,886,000	ชล.	
164	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	7,100,000	-	-	-	7,100,000	14,200,000	ชล.	
165	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	9,000,000	-	-	-	9,000,000	18,000,000	ชล.	
166	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,350,000	-	-	-	10,350,000	20,700,000	ชล.	
167	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,213,000	-	-	-	25,213,000	50,426,000	ชล.	
168	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	30,000,000	60,000,000	ชล.	
169	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	70,000,000	-	-	-	70,000,000	140,000,000	ชล.	
170	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	1,500,000	-	-	-	1,500,000	3,000,000	ชล.	
171	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	-	5,000,000	10,000,000	ชล.	
172	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	2,500,000	-	-	-	2,500,000	5,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
173	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	4,000,000	-	-	-	4,000,000	8,000,000	ชล.	
174	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	3,000,000	-	-	-	3,000,000	6,000,000	ชล.	
175	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	-	5,000,000	10,000,000	ชล.	
176	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	4,000,000	-	-	-	4,000,000	8,000,000	ชล.	
177	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	2,000,000	-	-	-	2,000,000	4,000,000	ชล.	
178	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	-	5,000,000	10,000,000	ชล.	
179	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	-	-	-	40,000,000	80,000,000	ชล.	
180	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	-	35,000,000	70,000,000	ชล.	
181	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	-	35,000,000	70,000,000	ชล.	
182	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	30,000,000	60,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
183	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	20,000,000	40,000,000	ชล.	
184	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	20,000,000	40,000,000	ชล.	
185	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	20,000,000	40,000,000	ชล.	
186	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	-	10,000,000	20,000,000	ชล.	
187	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	20,000,000	40,000,000	ชล.	
188	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	-	60,000,000	120,000,000	ชล.	
189	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชล.	
190	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	-	-	60,000,000	ชล.	
191	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	-	-	60,000,000	ชล.	
192	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
193	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
194	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
195	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
196	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
197	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
198	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	80,000,000	-	-	-	-	80,000,000	ชป.	
199	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	-	-	60,000,000	ชป.	
200	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
201	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
202	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
203	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
204	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
205	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	-	-	5,000,000	ชป.	
206	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
207	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	60,000,000	-	-	-	-	60,000,000	ชป.	
208	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชป.	
209	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
210	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
211	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	-	-	15,000,000	ชป.	
212	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
213	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
214	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
215	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	30,000,000	-	-	-	-	30,000,000	ชล.	
216	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
217	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
218	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
219	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
220	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
221	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
222	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
223	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
224	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
225	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
226	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
227	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
228	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
229	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
230	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
231	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
232	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
233	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
234	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
235	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	-	-	25,000,000	ชป.	
236	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
237	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
238	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
239	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
240	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
241	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
242	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ้ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
243	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	-	-	25,000,000	ชป.	
244	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
245	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	-	-	15,000,000	ชป.	
246	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	-	-	-	-	40,000,000	ชป.	
247	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	10,000,000	-	-	-	-	10,000,000	ชป.	
248	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
249	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
250	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
251	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชป.	
252	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	5,000,000	-	-	-	-	5,000,000	ชป.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
253	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	45,000,000	-	-	-	-	45,000,000	ชล.	
254	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	50,000,000	-	-	-	-	50,000,000	ชล.	
255	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	-	-	-	-	40,000,000	ชล.	
256	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
257	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
258	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	40,000,000	-	-	-	-	40,000,000	ชล.	
259	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	20,000,000	-	-	-	-	20,000,000	ชล.	
260	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	18,000,000	-	-	-	-	18,000,000	ชล.	
261	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	15,000,000	-	-	-	-	15,000,000	ชล.	
262	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	16,000,000	-	-	-	-	16,000,000	ชล.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
263	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	35,000,000	-	-	-	-	35,000,000	ชล.	
264	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	-	-	25,000,000	ชล.	
265	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	38,000,000	-	-	-	-	38,000,000	ชล.	
266	ชุดลอกอ่างเก็บน้ำดำเนินการเอง อ่างเก็บน้ำ ห้วยม่วง-ห้วยแอ่ โครงการชลประทานพะเยา	งบปกติ	25,000,000	-	-	-	-	25,000,000	ชล.	
267	โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไข ปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร	งบปกติ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	ปม.	
268	โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืด การเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ ในแหล่งน้ำชุมชนเพื่อ เพิ่มรายได้และลดค่าครองชีพของประชาชน	งบปกติ	300,000	300,000	300,000	300,000	300,000	1,500,000	ปม.	
269	โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	งบปกติ	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	ปม.	
270	ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	งบปกติ	14,000	14,000	14,000	14,000	14,000	70,000	ศมช.	
271	ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร	งบปกติ	14,000	14,000	14,000	14,000	14,000	70,000	ศมช.	
272	เพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ	งบปกติ	400,000	400,000	400,000	400,000	400,000	2,000,000	ศปจ.	
273	การประเมินสถานภาพทรัพยากรสัตว์น้ำใน แม่น้ำและแหล่งน้ำขนาดใหญ่ของไทย(CPUE)	งบปกติ	35,000	30,000	30,000	30,000	30,000	155,000	ศปจ.	
274	การติดตามผลจับสัตว์น้ำในแม่น้ำโขง	งบปกติ	169,000	160,000	160,000	160,000	160,000	809,000	ศปจ.	

4.8.3 บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญภายใต้ประเด็นการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดพะเยา (พ.ศ. 2571 - 2575)

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ที่	โครงการ/กิจกรรม	แหล่ง งบประมาณ	งบประมาณ (บาท)						หน่วยงาน	
			พ.ศ. 2571	พ.ศ. 2572	พ.ศ. 2573	พ.ศ. 2574	พ.ศ. 2575	รวม 5 ปี	หลัก	ร่วม
275	จัดระเบียบการประมงให้เป็นมาตรฐาน (MSY) การประเมินปริมาณผลจับสัตว์น้ำจากการทำประมงในแหล่งน้ำ (Logbook)	งบปกติ	55,000	50,000	50,000	50,000	50,000	255,000	ศปจ.	
276	การตรวจติดตาม เฝ้าระวังและกำกับดูแลการดำเนินการทำการประมง (ดูแลของกลาง)	งบปกติ	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	ศปจ.	
277	การประมงเชิงนิเวศ (EAFM)	งบปกติ	80,000	80,000	80,000	80,000	80,000	400,000	ศปจ.	
278	ติดตามประเมินผลสัตว์น้ำฤดูน้ำแดง	งบปกติ	25,000	25,000	25,000	25,000	25,000	125,000	ศปจ.	
279	พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ (Aquarium)	งบปกติ	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	ศปจ.	
280	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร	งบจังหวัด	53,202,000	-	-	-	-	53,202,000	ยธ.	
รวมประเด็นที่ 3 จำนวน 280 โครงการ/กิจกรรม			6,560,410,680	864,043,800	1,450,003,800	1,867,221,800	561,728,800	11,303,408,880		

ส่วนที่ 5

โครงการแบบย่อ (Project Idea)

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : การยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรอัจฉริยะ เพื่อเพิ่มศักยภาพแรงงานภาคการเกษตร
2. หลักการและเหตุผล	สังคมและโลกยุคปัจจุบันกำลังเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีมากขึ้น นำไปสู่การปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำงานและมีการนำเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ เพื่อช่วยให้การทำงานมีความสะดวก รวดเร็ว และยังส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ดังนั้นจึงเห็นควรพัฒนาศักยภาพของแรงงานโดยเฉพาะภาคเกษตรซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดพะเยา ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต เพื่อให้แรงงานภาคเกษตร สามารถทำงานตามหลักการทำงานที่มีคุณค่า เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่ม มีวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะความชำนาญพิเศษในการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ เพื่อการสร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ ในการประกอบอาชีพ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร (พ.ศ.2561 – 2580) เป็นการวางรากฐานการพัฒนาในระยะยาว มีทิศทางในการพัฒนาเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร ซึ่งให้ความสำคัญ กับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการ ประกอบกับร่างกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 14 การยกระดับทุนมนุษย์โดยการปรับกลไกการพัฒนาทักษะแรงงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ซ่อมทักษะแรงงานในกลุ่ม Semi-skilled/low-skilled ให้มีทักษะและมีรายได้อย่างต่อเนื่อง จังหวัดพะเยา ได้กำหนดวิสัยทัศน์จังหวัดพะเยา “พะเยา เป็นเมืองนวัตกรรมสร้างสรรค์ประสบการณ์” โดยมีประเด็นการพัฒนาที่สำคัญคือ เกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง โดยการส่งเสริม พัฒนา และยกระดับ การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพมาตรฐาน เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สู่การเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) และเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการยกระดับภาคเกษตรมิใช่เพียงเพิ่มผลผลิต แต่ต้องเพิ่มผลิตภาพและมูลค่าตลอดห่วงโซ่ โดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รักษาสิ่งแวดล้อม และกระจายรายได้สู่ประชาชนในพื้นที่

หัวข้อ	รายละเอียด
	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา ในฐานะผู้ขับเคลื่อนแผนพัฒนากำลังคนจังหวัดพะเยา และมีภารกิจในการพัฒนากำลังคนด้านแรงงานให้มีทักษะในการประกอบอาชีพ เล็งเห็นถึงโอกาสในการพัฒนาทักษะอาชีพแบบครบวงจรให้แก่ประชาชนในจังหวัด ให้มีทักษะในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีที่ยกระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้ประโยชน์จากการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ ซึ่งการพัฒนาทักษะอาชีพดังกล่าวจะเพิ่มโอกาสในการขยายปัจจัยการผลิต และยกระดับคุณภาพของสินค้าและบริการของแรงงานในจังหวัดพะเยา ทำให้เกิดการสร้างรายได้อย่างต่อเนื่อง ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานภาคการเกษตรในจังหวัดพะเยา ให้มีรายได้มากขึ้น
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานภาคเกษตรให้มีความรู้ มีทักษะ มีอาชีพ มีรายได้ ลดต้นทุนค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ 2. เพื่อให้แรงงานภาคเกษตร สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน 3. เพื่อยกระดับแรงงานภาคเกษตรให้สามารถปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบดั้งเดิมมาเป็นการทำเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมเพิ่มผลผลิต สินค้าเกษตรปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานภาคเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 เทียบกับจำนวนผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมทั้งหมด 2. รายได้เฉลี่ยในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น หรือต้นทุนในการประกอบอาชีพลดลง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี เทียบกับรายได้หรือต้นทุนเฉลี่ยก่อนเข้าร่วมโครงการ
5. พื้นที่เป้าหมาย	จำนวน 9 อำเภอ ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัดพะเยา
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลักโดยสังเขป	ดำเนินการฝึกอบรม จำนวน 30 ชั่วโมง ในแต่ละหลักสูตร เพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีการเกษตรให้กับแรงงานภาคการเกษตรในพื้นที่
6.1 กิจกรรมที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาทักษะการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะ 672,400 บาท สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา และสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา

หัวข้อ	รายละเอียด
6.2 กิจกรรมที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มศักยภาพแรงงานภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีการเกษตร 668,100 บาท สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา และสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนิน โครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	1,340,500 บาท (หนึ่งล้านสามแสนสี่หมื่นห้าร้อยบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. ประชาชนวัยแรงงานภาคการเกษตรได้รับการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ จำนวน 400 คน 2. ประชาชนวัยแรงงานภาคการเกษตรที่ผ่านการฝึกอบรมมีรายได้เฉลี่ย เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนในการประกอบอาชีพลดลง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3
11. ผลลัพธ์จากการดำเนิน โครงการ (Outcome)	1. แรงงานภาคการเกษตรมีทักษะในการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน 2. แรงงานภาคการเกษตรสามารถปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบดั้งเดิมเป็น การทำเกษตรแบบใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมหรือปรับปรุงประสิทธิภาพ ระบบ เกษตรที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3. แรงงานภาคการเกษตรมีการลดต้นทุนในการทำเกษตร หรือมีรายได้เฉลี่ย เพิ่มขึ้น 4. แรงงานภาคการเกษตรมีความมั่นคงในชีวิต

**ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : การเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
ด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และการตลาดแบบครบวงจร**

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตและการตลาดกาแฟครบวงจรจังหวัดพะเยา
2. หลักการและเหตุผล	ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกกาแฟกว่า 220,053 ไร่ (กาแฟอาราบิกา 139,998 ไร่ และโรบัสตา 80,055 ไร่) เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาที่มีพื้นที่ปลูก 216,517 ไร่ (กาแฟอาราบิกา 129,778 ไร่ และโรบัสตา 86,739 ไร่) ผลผลิตรวม 15,651 ตัน (อาราบิกา 10,682 ตัน และโรบัสตา 4,969 ตัน) ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่มีผลผลิต 16,623 ตัน (กาแฟอาราบิกา 10,690 ตัน และโรบัสตา 5,933 ตัน) อย่างไรก็ตาม พบว่า ปริมาณการผลิตรวมยังคงน้อยกว่าปริมาณความต้องการใช้ที่ต้องการมากกว่า 95,500 ตัน ทำให้ประเทศไทยต้องนำเข้ากาแฟทั้งในรูปแบบเมล็ดกาแฟดิบ เมล็ดกาแฟคั่ว กาแฟสำเร็จรูป และรูปแบบอื่นๆ มากกว่า 80,000 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2568) ผลการนำเข้ากาแฟและผลิตภัณฑ์กาแฟภายใต้ความตกลง AFTA ปี 2568 ซึ่งคณะอนุกรรมการพืชสวน เห็นชอบการนำเข้ากาแฟรวมทั้งสิ้น 154,146.13 ตัน แบ่งเป็นเมล็ดกาแฟดิบ 93,026.40 ตัน และผลิตภัณฑ์กาแฟ 61,119.73 ตัน และกรมการค้าต่างประเทศได้รายงานการยื่นขอหนังสือรับรองแสดงการได้รับสิทธิในการยกเว้นภาษีนำเข้ารวม 62,018.81 ตัน และมีรายงานการนำเข้าแล้ว 56,428.02 ตัน (ข้อมูล ณ วันที่ 22 ตุลาคม 68) จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นประเทศไทยยังคงพึ่งพาการนำเข้ากาแฟในปริมาณที่สูง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการการบริโภคภายในประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร รายงานว่า จากปริมาณผลผลิตที่ไม่เพียงพอ ส่งผลให้ราคากาแฟมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ซึ่งหากพิจารณาราคาที่เกษตรกรขายได้ ปีการผลิตพบว่า เมล็ดกาแฟอาราบิกา (กะลา) เฉลี่ยราคา ณ เดือนมีนาคม 2568 อยู่ที่ 163 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับราคาเฉลี่ย 5 ปีที่ผ่านมา กาแฟอาราบิกา (กะลา) เฉลี่ยอยู่ที่ 160 บาทต่อกิโลกรัม หรือราคาเพิ่มสูงขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.88 และสารกาแฟโรบัสตา เฉลี่ยอยู่ที่ 188 บาทต่อกิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับราคาเฉลี่ย 5 ปีที่ผ่านมา กาแฟโรบัสตา (สารกาแฟ) เฉลี่ยอยู่ที่ 80 บาทต่อกิโลกรัม หรือราคาเพิ่มสูงขึ้นมากถึงร้อยละ 135.00 จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ปลูกกาแฟในปี 2568 จำนวน 2,065 ไร่ (กาแฟอาราบิกา 1,844 ไร่ และโรบัสตา 221 ไร่) ผลผลิต 155 ตัน (กาแฟอาราบิกา 140 ตัน และโรบัสตา 15 ตัน) จากปริมาณความต้องการกาแฟที่มีแนวโน้มสูงขึ้น และปริมาณการผลิตกาแฟของประเทศไทยที่สามารถผลิตได้เพียงร้อยละ 16.38 ของปริมาณความต้องการกาแฟ

หัวข้อ	รายละเอียด
	ภายในประเทศ จึงเป็นโอกาสสำหรับเกษตรกรผู้ผลิตกาแฟ ในการพัฒนา ศักยภาพการผลิต และเพิ่มพื้นที่การผลิตกาแฟ จังหวัดพะเยามีหลาย พื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตกาแฟ โดยเฉพาะกาแฟสายพันธุ์โรบัสตา ที่ สามารถปลูกในพื้นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขังมีความสูงไม่เกิน 700 เมตรจาก ระดับน้ำทะเล และให้ผลตอบแทนที่สูง ดังนั้น จังหวัดพะเยา โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา ร่วมกับ หน่วยงานภาครัฐ เอกชน มหาวิทยาลัยพะเยา จึงจัดทำโครงการส่งเสริม การผลิตและการตลาดกาแฟครบวงจรจังหวัดพะเยา โดยมีแนวคิดในการ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีความต้องการของตลาด ตามแนวทาง ตลาดนำการผลิตโดยพัฒนาศักยภาพเกษตรกร พร้อมกับเชื่อมโยง เกษตรกรผู้ผลิตกับผู้ประกอบการ สร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกร พัฒนาร่วมกันอย่างยั่งยืน และยกระดับศักยภาพกาแฟพะเยาให้เป็น ที่ยอมรับของผู้บริโภค
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ในกระบวนการผลิตกาแฟคุณภาพให้กับ เกษตรกร 2. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรปลูกกาแฟสายพันธุ์โรบัสตา ในการผลิตกาแฟ คุณภาพ 3. เพื่อเชื่อมโยงตลาดและสร้างการรับรู้ศักยภาพกาแฟพะเยา
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกรมีความรู้ในกระบวนการผลิตกาแฟคุณภาพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 2. พื้นที่ปลูกกาแฟเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 200 ไร่ 3. เกิดการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร อย่างน้อย 1 ข้อตกลง
5. พื้นที่เป้าหมาย	9 อำเภอ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลัก โดยสังเขป	1. พัฒนาเกษตรกรให้มีทักษะด้านการผลิตและการบริหารจัดการผลผลิต กาแฟโรบัสตา 2. ส่งเสริมให้มีการขยายพันธุ์กาแฟพันธุ์ดีในพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งกล้ากาแฟ พันธุ์ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ 3. ส่งเสริมและสร้างการรับรู้การใช้เทคโนโลยีในการผลิตกาแฟ และสร้าง การรับรู้ศักยภาพกาแฟจังหวัดพะเยา
6.1 กิจกรรมที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาเกษตรกรให้มีทักษะด้านการผลิตและการบริหารจัดการผลผลิต กาแฟโรบัสตา 566,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน), มหาวิทยาลัยพะเยา

หัวข้อ	รายละเอียด
6.2 กิจกรรมที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมแปลงขยายพันธุ์ กาแฟโรบัสตาพันธุ์ดี เพื่อเป็นแหล่งผลิตกล้า กาแฟพันธุ์ดีในพื้นที่ 223,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน), มหาวิทยาลัยพะเยา
6.3 กิจกรรมที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการผลิตและการตลาดกาแฟพะเยา 1,000,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การ มหาชน), มหาวิทยาลัยพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	1,789,000 บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนแปดหมื่นเก้าพันบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. เกษตรกรได้รับการพัฒนาให้มีทักษะด้านการผลิตและการบริหาร จัดการผลผลิตกาแฟโรบัสตา จำนวน 200 ราย 2. มีแปลงขยายพันธุ์ กาแฟโรบัสตาพันธุ์ดี เพื่อเป็นแหล่งผลิตกล้ากาแฟ พันธุ์ดีในพื้นที่ จำนวน 10 แปลง 3. เกิดการจัดงานส่งเสริมการผลิตและการตลาดกาแฟพะเยา 1 ครั้ง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกรมีทักษะความรู้ในกระบวนการผลิตกาแฟที่ได้คุณภาพ เพื่อนำไปปรับใช้ในการเพิ่มศักยภาพในกระบวนการผลิตกาแฟโรบัสตา 2. เกษตรกรสามารถปลูกกาแฟโรบัสตาและสร้างรายได้ 20,000 บาท/ไร่ 3. เกิดการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ เกิดความมั่นคงทางด้านการตลาดกาแฟ 4. เกิดการรับรู้ถึงศักยภาพการผลิตกาแฟจังหวัดพะเยา สร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคกาแฟ

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อสร้างสินค้าสัตว์น้ำมูลค่าสูง
2. หลักการและเหตุผล	จังหวัดพะเยา มีที่ตั้งที่เหมาะสมในการทำการประมงและการเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดพะเยาประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,503,635 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.98 ของพื้นที่จังหวัดพะเยา มีสินค้าเกษตรอีกหลายชนิดที่มีศักยภาพสามารถยกระดับให้เป็นสินค้าที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรจังหวัดพะเยา คือสินค้าสัตว์น้ำที่มีความสำคัญในมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างมากเนื่องจากมีราคาสูง เช่น กุ้ง ก้ามกราม กบนา สัตว์น้ำสวยงาม เป็นต้น ดังนั้น สินค้าสัตว์น้ำเหล่านี้มีแนวโน้มที่สามารถพัฒนาให้เป็นสินค้ามูลค่าสูง สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ มุ่งเน้น “เกษตรนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืนเกษตรกรไทย” ด้วยการยกระดับการผลิตด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพิ่มรายได้เกษตรกร แต่เนื่องด้วยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดทักษะความรู้ในการเลี้ยงสัตว์น้ำและการส่งเสริมต่อยอดธุรกิจดังกล่าว สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาเล็งเห็นว่าควรมีการถ่ายทอดความรู้และพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าสัตว์น้ำ เพื่อยกระดับการเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อสร้างสินค้าสัตว์น้ำมูลค่าสูงในพื้นที่จังหวัดพะเยา จึงได้ดำเนินการ จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำและกลุ่มเกษตรกรแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา ดังต่อไปนี้ 1. กบนา จังหวัดพะเยาเป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงกบนา เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และภูมิอากาศที่เอื้ออำนวย นอกจากนี้ กบนายังเป็นสัตว์เศรษฐกิจที่มีความต้องการของตลาดสูง ทั้งสำหรับการบริโภคสดและแปรรูป การเพาะเลี้ยงกบนาจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับเกษตรกรในจังหวัดพะเยาที่ต้องการเพิ่มรายได้ กบนาเป็นที่ยอมรับโดยเฉพาะในร้านอาหารพื้นเมือง ร้านอาหารอีสาน และตลาดสด ทำให้มีช่องทางการจำหน่ายที่ค่อนข้างแน่นอน กบนาเป็นสัตว์ที่ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี สามารถเลี้ยงได้ในบ่อซีเมนต์, บ่อดิน, หรือแม้กระทั่งบ่อพลาสติก ซึ่งเหมาะสำหรับเกษตรกรที่มีพื้นที่จำกัด นอกจากขายลูกออด ลูกกบและกบสด แล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น กบทอด กบแดดเดียว หรือเนื้อกบแช่แข็ง เพื่อเพิ่มมูลค่าและขยายตลาดได้

หัวข้อ	รายละเอียด
	2. กุ้งก้ามกราม เป็นกุ้งน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่ที่พบได้ทั่วไปในแหล่งน้ำจืดธรรมชาติ ปัจจุบันมีการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามมากในพื้นที่ภาคกลาง และกระจายสินค้ามาจำหน่ายในพื้นที่ภาคเหนือและจังหวัดพะเยา จึงทำให้กุ้งก้ามกรามที่จำหน่ายในพื้นที่พะเยามีราคาสูงถึง 300-500 บาท/กิโลกรัม การเลี้ยงกุ้งก้ามกรามเพื่อจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดพะเยานั้นยังมีน้อยและแทบไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดองค์ความรู้ จึงไม่สามารถสร้างผลผลิตอย่างต่อเนื่อง สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา จึงเล็งเห็นถึงความสำคัญว่าควรมีการถ่ายทอดความรู้ในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ในบ่อดินให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกษตรกรสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ให้มีอาชีพเสริมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในพื้นที่จังหวัดพะเยา เพื่อพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงชนิดใหม่ของจังหวัดพะเยา สามารถสร้างรายได้และสร้างอาชีพให้ครัวเรือนเกษตรกรต่อไป 3. สัตว์น้ำสวยงาม ปัจจุบันตลาดสัตว์น้ำสวยงามทั้งในและต่างประเทศ มีอัตราการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มผู้เลี้ยงและนักสะสมมีความต้องการสัตว์น้ำที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น สีสันทันแปลกใหม่ สายพันธุ์บริสุทธิ์ หรือกลุ่มผ่าเหล่า (Mutation) ที่มีราคาสูง มีสัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันอย่างแพร่หลาย เช่น ปลากูดไทย เป็นสัตว์น้ำประจำชาติมีชื่อเสียงระดับโลก และเป็นตัวอย่างของการเพิ่มมูลค่าด้วยการคัดสายพันธุ์ ปลาบอลลูน เป็นปลาออกลูกเป็นตัวที่มีจุดเด่นคือ ลำตัวกลมป้อม น่ารัก และขยายพันธุ์ได้รวดเร็ว ปลาการ์ฟ เป็นปลานิยมเลี้ยงในบ่อขนาดใหญ่เพื่อเสริมฮวงจุ้ยกับสวยงาม เป็นกลุ่มสัตว์เลี้ยงแปลกใหม่ (Exotic Pets) ที่กำลังได้รับความนิยมสูง ทั้งในไทยและต่างประเทศ เนื่องจากใช้พื้นที่เลี้ยงน้อย และมีสีสันหรือรูปร่างที่สวยงามแปลกตา โดยมูลค่าของสัตว์น้ำเหล่านี้จะขึ้นอยู่กับความหายาก, สายพันธุ์/สีสันทัน, ขนาด, และเทรนด์ความนิยม ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 100 บาท จนถึง 100,000 บาท/ตัว อย่างไรก็ตามเกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาด้านเทคนิคการเพาะพันธุ์ การพัฒนาสายพันธุ์ให้ได้คุณภาพมาตรฐาน และขาดช่องทางการตลาดดิจิทัลที่เข้าถึงผู้ซื้อที่กำลังซื้อสูง ดังนั้น สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญในการยกระดับจากการเลี้ยงให้ได้มาตรฐาน GAP ไปสู่การผลิตเชิงคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่ม (High Value Production) อันจะช่วยสร้างรายได้ที่มั่นคงและยั่งยืนให้แก่เกษตรกรในจังหวัดพะเยาต่อไป

หัวข้อ	รายละเอียด
	4. การแปรรูปสัตว์น้ำ จากการสำรวจสถิติประมงพบว่า ปลานิล มีผลผลิตการเลี้ยง จำนวน 5,399 ตัน/ปี กบนา มีผลผลิตการเลี้ยง 14.53 ตัน/ปี และปลาชะโดมีผลจับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ จำนวน 26.25 ตัน/ปี การแปรรูปสัตว์น้ำเป็นหัวใจสำคัญของการลดปริมาณสินค้า สัตว์น้ำล้นตลาดและการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Addition) ซึ่งจะช่วย แก้ไขปัญหาผลผลิตล้นตลาด และควบคุมปริมาณปลากินเนื้อในแหล่งน้ำ ธรรมชาติด้วยการสร้างมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ช่วยยืดอายุการเก็บรักษา ในการนี้สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาจึงเล็งความสำคัญในการ ควบคุมปริมาณผลผลิตการเลี้ยงให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม และควบคุม ปริมาณปลากินเนื้อในแหล่งน้ำธรรมชาติ ด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่มผ่านการ แปรรูปสัตว์น้ำเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง และเปิดโอกาสในการขยายตลาด ไปสู่กลุ่มลูกค้าทั้งในและนอกจังหวัด ทั้งตลาดโมเดิร์นเทรด ร้านอาหาร และการตลาดออนไลน์
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ทักษะในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้ได้มาตรฐาน และมีมูลค่าสูง 2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญา ท้องถิ่นมาใช้ในการแปรรูปสัตว์น้ำ 3. เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดและเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ เพาะเลี้ยงและแปรรูปสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. จำนวนเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้การเพาะเลี้ยงและแปรรูป สัตว์น้ำ จำนวน 810 ราย 2. สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ มีความปลอดภัยได้มาตรฐาน ยกระดับเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จำนวน 6 ชนิด
5. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ 9 อำเภอในพื้นที่จังหวัดพะเยา ศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัด พะเยา/เชียงราย และจังหวัดราชบุรีหรือพื้นที่ภาคกลาง รวม 810 ราย
6.ขอบเขตของกิจกรรมหลัก โดยสังเขป	1. ถ่ายทอดความรู้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (กบนา, กุ้งก้ามกราม, สัตว์น้ำ สวายงาม) และศึกษาดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จ 2. สร้างมูลค่าสัตว์น้ำสวายงามด้วยการยกระดับมาตรฐาน GAP 3. ถ่ายทอดความรู้การแปรรูปสัตว์น้ำ 4. จัดกิจกรรมเพื่อแสดงพันธุ์สัตว์น้ำสวายงาม/ผลิตภัณฑ์แปรรูปสัตว์น้ำ พร้อมจำหน่ายเพื่อเชื่อมโยงตลาด
6.1 กิจกรรมที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การเพาะพันธุ์กบนาเพื่อสร้างมูลค่าให้แก่ชุมชน 600,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา

หัวข้อ	รายละเอียด
6.2 กิจกรรมที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาการเลี้ยงกึ่งกักขังการเลี้ยงด้วยการผลิตอาหารจากวัสดุพื้นถิ่น 844,200 บาท สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา
6.3 กิจกรรมที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ยกระดับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสวยงามให้มีมาตรฐานเพื่อสร้างมูลค่า 430,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดพะเยา
6.4 กิจกรรมที่ 4 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ชุมชน 300,000 บาท สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ลำปาง
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	2,174,200 บาท (สองล้านหนึ่งแสนเจ็ดหมื่นสี่พันสองร้อยบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรที่ร่วมโครงการ จำนวน 810 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ การเพาะเลี้ยงและการแปรรูปสัตว์น้ำ สร้างผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำมูลค่าสูง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาปรับปรุงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและ การแปรรูปสัตว์น้ำ สร้างมูลค่าและรายได้ให้กับชุมชน ร้อยละ 2 ต่อปี

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร ตามแนวทางตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้
2. หลักการและเหตุผล	ไก่พื้นเมือง เป็นสัตว์ปีกประจำถิ่นทุกพื้นที่ของประเทศไทยที่สามารถ เลี้ยงเพื่อผลิตอาหารโปรตีนในรูปแบบต่างๆอย่างแพร่หลายในวิถีชีวิต ของคนไทย มีจุดเด่นเฉพาะตัวในการขยายพันธุ์ เจริญเติบโตและหา อาหารได้เก่งตามธรรมชาติ มีความทนต่อโรคระบาดและเป็นที่ต้องการ ของตลาดสามารถเลี้ยงในเชิงการค้าเพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเป็น อย่างดี ปัจจุบันการเลี้ยงไก่พื้นเมืองของจังหวัดพะเยา มีเกษตรกรผู้เลี้ยง ไก่พื้นเมือง จำนวน 40,056 ราย มีประชากรไก่พื้นเมืองในพื้นที่จังหวัด พะเยา จำนวน 2,306,491 ตัว ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดพะเยา จำเป็นต้อง พัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระบบการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งปลอดภัยต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค ส่งเสริมให้ความรู้ สร้างโอกาสในการเพิ่มมูลค่าให้กับตัวสินค้า การ ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเกษตรกรได้ อย่างยั่งยืนตั้งแต่ผู้ผลิตในระดับฟาร์มจนถึงผู้บริโภค ต่อไป ทั้งนี้ โครงการ/กิจกรรมไม่ได้รับงบประมาณจากกรมปศุสัตว์
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้การเลี้ยงไก่พื้นเมือง แก่เกษตรกร ให้เกิดอาชีพที่ยั่งยืน 2. เพื่อจัดระบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐาน ปลอดภัย 3. เพื่อจัดระบบการจัดการโรงเรือน วัสดุอุปกรณ์ และอาหารที่เลี้ยงไก่ ที่มีคุณภาพในชุมชน 4. เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงมีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน มีรายได้ ต่อครอบครัวสูงขึ้น 5. เพื่อพัฒนาสินค้าปศุสัตว์ปลอดภัย 1 ชนิด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ และนวัตกรรม จำนวน 90 ราย 2. มีฟาร์มไก่พื้นเมืองมาตรฐานระบบ GFM หรือ GAP จำนวน 9 แห่ง 3. มีผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
5. พื้นที่เป้าหมาย	กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ในพื้นที่จังหวัดพะเยา รวม 9 แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลัก โดยสังเขป	ถ่ายทอดองค์ความรู้ และนวัตกรรมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง พัฒนาฟาร์ม ไก่พื้นเมืองให้ได้มาตรฐาน และส่งเสริมการทำผลิตภัณฑ์จากไก่พื้นเมือง เพื่อเพิ่มมูลค่า
6.1 กิจกรรมที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมส่งเสริมการเลี้ยงไก่พื้นเมือง 550,000 บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา สำนักงานปศุสัตว์อำเภอทุกอำเภอ
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	550,000 บาท (ห้าแสนห้าหมื่นบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. จังหวัดพะเยามีฟาร์มมาตรฐานการเลี้ยงไก่พื้นเมืองระบบ GFM หรือ GAP จำนวน 9 แห่ง 2. จังหวัดพะเยามีผลิตภัณฑ์ จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในระบบ GFM หรือ GAP มีอาชีพ และมีรายได้เพิ่มขึ้น 2. ประชาชนทั่วไป ได้บริโภคสินค้าปศุสัตว์ที่มีความปลอดภัย

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง
2. หลักการและเหตุผล	จังหวัดพะเยามีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด 80,754 ครัวเรือน อำเภอที่มีจำนวนครัวเรือน เกษตรกรมากที่สุด คือ อำเภอดอกคำใต้ 14,296 ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอเมืองพะเยา 13,784 ครัวเรือน อำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรน้อยที่สุด คือ อำเภอเชียงม่วน 4,382 ครัวเรือน โดยมีจำนวนแรงงาน ภาคเกษตรทั้งหมด 126,866 ราย ส่วนใหญ่ อยู่ในอำเภอดอกคำใต้ อำเภอเมืองพะเยา และอำเภอเชียงม่วน ตามลำดับ มีเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 2,405.82 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,503,635 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 37.98 ของพื้นที่ทั้งหมด ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (www.nso.go.th) สถิติการใช้ที่ดินจังหวัดพะเยา ปี 2559 ณ 30 กันยายน 2561 พื้นที่ของจังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีผลผลิตทางการเกษตรเป็นจำนวนมาก ที่ผ่านมาประสบปัญหาผลผลิต ราคาตกต่ำหรือล้นตลาด รัฐบาลได้มีนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนา อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยเน้น การพัฒนาวัตถุดิบและขบวนการผลิตให้มีมาตรฐาน มีคุณภาพสูง ส่งเสริม และพัฒนานวัตกรรมใหม่เพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ในพื้นที่ จังหวัดพะเยา มีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายมีปริมาณมาก การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ในระดับวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม (SME) พบว่ายังอยู่ในระดับการแปรรูปขั้นต้น ราคาถูก หากมี การพัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้นวัตกรรมใหม่ จะทำให้มีการเพิ่ม รายได้ให้กับเกษตรกรและจังหวัดในภาพรวม จึงมีความจำเป็นในการ ดำเนินการอย่างมาก เนื่องจากเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด ย่อม (SME) และวิสาหกิจชุมชน ให้เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 2. การเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตทางการเกษตรเพื่อการสร้างมูลค่าเพิ่ม 3. สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกร ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (SME) และวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น 4. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้กับผู้ประกอบการโดยการใช้ นวัตกรรมเพิ่มคุณค่าและมูลค่าทางธุรกิจ 5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ได้ตรง กับความต้องการของตลาด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ 1. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร ในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ได้รับ การพัฒนาขีดความสามารถเชิงธุรกิจ จำนวน 20 ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
	2. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ได้รับการพัฒนาและยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ภายใต้ BCG Model จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์ 3. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร นำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไปจัดแสดงและทดสอบตลาดในงานแสดงสินค้าระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จำนวน 20 ราย
5. พื้นที่เป้าหมาย	เกษตรกร ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) วิสาหกิจชุมชน ที่มีศักยภาพ จำนวน 20 ราย ในพื้นที่ 9 อำเภอในจังหวัดพะเยา
6. กิจกรรมหลัก	พัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า งบประมาณ 3,700,000 บาท สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา 2) สภาเกษตรกรจังหวัดพะเยา 3) สภาอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	3,700,000 บาท (สามล้านเจ็ดแสนบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร ในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถเชิงธุรกิจ จำนวน 20 ราย 2. ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป ได้รับการพัฒนาและยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง ภายใต้ BCG Model จำนวน 20 ผลิตภัณฑ์ 3. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร นำผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาไปจัดแสดงและทดสอบตลาดในงานแสดงสินค้าระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ จำนวน 20 ราย
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร สามารถนำความรู้/ประสบการณ์ ไปใช้ประโยชน์ทางธุรกิจ 2. ผู้ประกอบการ/เกษตรกร มีศักยภาพในการจัดจำหน่ายสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศ 3. สร้างโอกาสและช่องทางการตลาดให้ผู้ประกอบการ/เกษตรกร รายได้จากการจำหน่ายสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรและอาหารโดยรวมเพิ่มขึ้น

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (ลันจี่)
2. หลักการและเหตุผล	จังหวัดพะเยามีศักยภาพสูงในการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นโดยเฉพาะ “ลันจี่” ซึ่งเป็นไม้ผลที่มีความโดดเด่นเฉพาะพื้นที่และได้รับการยอมรับในด้านคุณภาพ และจัดเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัด แต่เนื่องจากในช่วงฤดูที่ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกันเป็นจำนวนมาก เกษตรกรจึงมักเผชิญภาวะราคาตกต่ำ ขาดอำนาจต่อรอง และประสบปัญหาการกระจายสินค้าที่กระจุกตัว ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาเชิงรุกและเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาส จึงได้นำแนวคิด “การตลาดนำการผลิต” และ “การสร้างมูลค่าเพิ่ม” มาบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานอย่างเป็นระบบ โดยการจัดทำกิจกรรมเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิต การตลาด และประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรอัตลักษณ์ (ลันจี่แม่ใจพะเยา) ซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายช่องทางการตลาด ทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ รวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการคำสั่งซื้อล่วงหน้า เพื่อกระจายผลผลิตและสร้างเสถียรภาพด้านราคาอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ การดำเนินโครงการดังกล่าว ยังเป็นการเตรียมความพร้อมและยกระดับศักยภาพของเกษตรกรในการนำเสนอสินค้าเกษตรคุณภาพสู่ระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดพะเยาในการเตรียมตัวเป็นเจ้าภาพจัดงานมหกรรมพืชสวนโลก ในปี 2571 โดยใช้ความโดดเด่นของเกษตรกรรมผสมผสานกับอัตลักษณ์ล้านนาตะวันออก เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้แก่เกษตรกรต่อไป
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อยกระดับการผลิตลันจี่คุณภาพ เชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. เพื่อแก้ไขปัญหาราคาสินค้าลันจี่ตกต่ำ โดยการกระจายผลผลิตและสร้างช่องทางการตลาดรูปแบบใหม่ (Modern Trade และ Online) 3. เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจ ระหว่าง เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และผู้ประกอบการ
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เชิงปริมาณ : มูลค่าการจำหน่ายลันจี่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของปีที่ผ่านมา เชิงคุณภาพ : เกษตรกรและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 85 มีความพึงพอใจ และมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา
5. พื้นที่เป้าหมาย	- จังหวัดพะเยา (แหล่งผลิตลันจี่หลัก , พื้นที่นำร่องท่องเที่ยวเชิงเกษตร , พื้นที่การจัดแสดงนิทรรศการและ Business Matching) - ต่างจังหวัด (พื้นที่ส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์)

หัวข้อ	รายละเอียด
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลัก โดยสังเขป	1. อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาด ประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการผลผลิต 2. จัดเวทีพบปะระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ กับ ผู้ประกอบการ 3. จัดทำ Content สร้าง Storytelling ของลุ่มพะเยา 4. จัดแสดง ประกวด และจำหน่ายสินค้าคุณภาพ นิทรรศการนวัตกรรม การผลิต Soft Power การแปรรูปสร้างมูลค่า 5. จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว “ชิมลุ่มพะเยา” พร้อมกิจกรรม Workshop ในสวน
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและยกระดับมาตรฐานสินค้าอัตลักษณ์ (อบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิต การตลาด ประชาสัมพันธ์ และการบริหารจัดการผลผลิต) 80,000 บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรอำเภอแม่ใจ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เชื่อมโยงตลาด และ Business Matching (จัดเวทีพบปะระหว่างกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ กับ ผู้ประกอบการ เช่น Modern Trade, ห้างสรรพสินค้า, โรงงานแปรรูป ฯลฯ และพัฒนาระบบ ส่งจองลุ่มพะเยาเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์) 500,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการตลาดเชิงรุกและการสร้างแบรนด์ (จัดทำ Content สร้าง Storytelling ของลุ่มพะเยา เชิญ Influencer ลงพื้นที่รีวิวสวนลุ่มพะเยา กิจกรรม Live สด และการทำสื่อประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์ เช่น Dashboard / Infographic) 500,000 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา, สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา, สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4	การจัดงานเทศกาลลุ่มพะเยา

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	(จัดแสดง ประกวด และจำหน่ายสินค้าคุณภาพ นิทรรศการนวัตกรรมการผลิต Soft Power การแปรรูปสร้างมูลค่า เช่น เครื่องดื่ม, เครื่องสำอาง โดยออกแบบพื้นที่จัดงานด้วยรูปแบบที่ทันสมัยผสมผสานอัตลักษณ์ล้านนาตะวันออกเพื่อยกระดับประสบการณ์ผู้เข้าร่วมงาน) 1,000,000 บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา, มหาวิทยาลัยพะเยา
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรวิถีล้านนาตะวันออก (จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว “ชิมลั่นจี่ถึงสวน” จัดพาหนะท้องถิ่นรับส่งนักท่องเที่ยวไปยังสวนลั่นจี่น้ำร่อง พร้อมกิจกรรม Workshop ในสวน เช่น การทำเมนูพิเศษจากลั่นจี่) 500,000 บาท สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา, ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา (ททท.), สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา, สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา, หอการค้าจังหวัดพะเยา, สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา
7. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยงานหลัก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา หน่วยงานบูรณาการ 1. สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา 2. สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา 3. หอการค้าจังหวัดพะเยา 4. มหาวิทยาลัยพะเยา 5. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดพะเยา 6. สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา 7. ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา 8. สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพะเยา 9. อำเภอแม่ใจ 10. ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดพะเยา (ททท.)
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	2,580,000 บาท (สองล้านห้าแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)

หัวข้อ	รายละเอียด
10. ผลผลิต (Output)	1. มีเครือข่ายเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการ ได้รับการพัฒนาศักยภาพไม่น้อยกว่า 100 ราย 2. มีกิจกรรมเชื่อมโยงการตลาดและจับคู่ธุรกิจ ไม่น้อยกว่า 5 คู่ 3. มีสื่อประชาสัมพันธ์และคอนเทนต์สร้างการรับรู้ ไม่น้อยกว่า 5 ชิ้นงาน
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. เกษตรกรผู้ปลูกลิ้นจี่ในจังหวัดพะเยามีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น 2. ลิ้นจี่แม่ใจพะเยา ได้รับการพัฒนา ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสู่ตลาดสากล

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมศักยภาพ สร้างโอกาสการค้า จังหวัดพะเยา
2. หลักการและเหตุผล	จังหวัดพะเยา กำหนดทิศทางการพัฒนา “พะเยาเป็นเมืองที่คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชน ธุรกิจการค้า การเกษตร การท่องเที่ยว เติบโตด้วยเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และนวัตกรรมที่มีมาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม” ซึ่งจะทำให้จังหวัดพะเยาเป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมมีความมั่นคงปลอดภัยมีสิ่งแวดล้อมที่ดี บนพื้นฐานของอัตลักษณ์และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นฐานของการสนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่จะพัฒนาเกษตรให้มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และพัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน เพื่อสร้างรายได้ให้กับจังหวัดพะเยาอย่างยั่งยืน ซึ่งการส่งเสริมศักยภาพสร้างโอกาสทางการค้าด้วยการพัฒนาทักษะการตลาด การค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ และเชื่อมโยงการค้า สามารถสร้างโอกาสทางการค้า เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ มูลค่าการค้าของจังหวัดเพิ่มขึ้น หากแต่ยังมีขีดจำกัดในด้านความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อมที่ขาดความรู้และทักษะด้านการตลาด การขายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในยุคปัจจุบัน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิตและผู้ประกอบการให้มีความเข้มแข็ง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นจะต้องทำการพัฒนากลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ประกอบการของจังหวัดพะเยา ให้มีความพร้อม พัฒนาทักษะและส่งเสริมการตลาดด้วยการค้าบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางการค้าที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจให้ก้าวหน้าและรับมือกับเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก รวมถึงการเพิ่มโอกาสและขยายช่องทางการตลาด ส่งเสริมประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ผลิตภัณฑ์ของดีจังหวัดพะเยา ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง เกิดผลต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้แก่ ท้องถิ่น ชุมชน เกษตรกรผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จังหวัดพะเยา 2. เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมูลค่าสูง ด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม 3. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และขยายช่องทางการตลาด

หัวข้อ	รายละเอียด
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความพึงพอใจ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 2. ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 3. มูลค่าการค้าและเจรจาธุรกิจ ไม่น้อยกว่า 3,000,000 บาท
5. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่จังหวัดพะเยาและภูมิภาคอื่น
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลัก	ส่งเสริมและพัฒนา กลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ เพื่อสร้างรายได้ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
6.1 กิจกรรมที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมพัฒนาศักยภาพสร้างโอกาส กลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการ ด้วยการค้าออนไลน์ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 2 วัน จำนวน 50 ราย 209,200 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา -
6.2 กิจกรรมที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	อบรมการยกระดับทักษะแห่งอนาคตและวิสัยทัศน์ผู้ประกอบการ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 ครั้ง ระยะเวลา 1 วัน จำนวน 80 ราย 87,600 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา หอการค้าจังหวัดพะเยา
6.3 กิจกรรมที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	จัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้า ผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ของดีจังหวัดพะเยา ณ กรุงเทพมหานครหรือภูมิภาคอื่น จำนวน 1 ครั้ง 5 วัน จำนวนไม่น้อยกว่า 30 บูธ 2,170,500 บาท สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา -
7. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	เริ่มต้น ตุลาคม 2570 สิ้นสุด กันยายน 2571
9. งบประมาณ	2,467,300 บาท (สองล้านสี่แสนหกหมื่นเจ็ดพันสามร้อยบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. จำนวนเกษตรกร ผู้ผลิต และผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการค้าออนไลน์ จำนวนไม่น้อยกว่า 50 ราย 2. จำนวนผู้ประกอบการ ได้รับการพัฒนาและยกระดับทักษะแห่งอนาคต (Upskill/Reskill) ไม่น้อยกว่า 80 ราย 3. จำนวนผู้ประกอบการ เข้าร่วมงานแสดงและจำหน่ายสินค้า ไม่น้อยกว่า 30 ราย และเข้าร่วมเจรจาธุรกิจ ไม่น้อยกว่า 10 ราย

หัวข้อ	รายละเอียด
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	1. กลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิต ผู้ประกอบการมีความรู้และทักษะด้านการค้าออนไลน์ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้และพัฒนาธุรกิจของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ชีตความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจการค้า มูลค่าการค้าของจังหวัดเพิ่มขึ้น 3. สินค้าเกษตร สินค้าชุมชน และผลิตภัณฑ์ของดีจังหวัดพะเยาเป็นที่รู้จักของผู้บริโภคอย่างกว้างขวาง เพิ่มช่องทางการตลาด สร้างรายได้ให้กับผู้ประกอบการ

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเสริมศักยภาพการกักเก็บน้ำ
2. หลักการและเหตุผล	เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาอ่างเก็บน้ำในเขตพื้นที่จังหวัดพะเยามีกลุ่มเกษตรกรร่นน้ำไปใช้ประโยชน์มากมาย ทำให้สภาพอ่างเก็บน้ำเกิดการตกตะกอน และประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำลดลง ก่อให้เกิดปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อพื้นที่เพาะปลูก เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและประโยชน์กับพื้นที่เพาะปลูก ตลอดจนใช้ในการอุปโภค-บริโภค กลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำต่างๆ ในเขตพื้นที่จังหวัดพะเยา ได้เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการขุดลอกอ่างเก็บน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ จึงทำให้การเพาะปลูกในเขตพื้นที่อ่างเก็บน้ำ ได้ผลผลิตไม่เต็มที่ และเนื่องด้วยระบบไฟฟ้า ที่ใช้ควบคุมการปิด-เปิด ใช้งานมานาน อุปกรณ์ส่วนประกอบต่างๆ ของระบบไฟฟ้า เกิดการชำรุด ทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการน้ำ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการชลประทานพะเยา จึงพิจารณาเสนอขอขุดลอกอ่างเก็บน้ำและซ่อมแซมและเปลี่ยนอุปกรณ์ แทนของเดิมที่ชำรุดเพื่อให้สามารถส่งน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป
5. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อขุดลอกตะกอนดินบริเวณหน้าอ่างเก็บน้ำที่ตื้นเขินให้ได้ขนาดและระดับปริมาณความจุน้ำในอ่างเก็บน้ำ 2. เพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและการขาดแคลนน้ำต้นทุน ตอบสนองความต้องการใช้น้ำ ทั้งในด้านการเกษตร ด้านอุปโภค-บริโภค ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด 3. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำให้พื้นที่การเกษตร
6. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	1. ซ่อมแซมอุปกรณ์บังคับน้ำ ฝายล่อ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการชลประทานพะเยา จำนวน 1 แห่ง 2. ซ่อมแซมสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบบ้านใหม่พัฒนา จำนวน 1 แห่ง 3. ซ่อมแซมสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบบ้านป่าซาง จำนวน 1 แห่ง 4. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำกว๊านน้อย ตำบลแม่ปืม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง 5. เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำร่องสัก ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง 6. เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำหนองบัว ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง 7. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยป่าซาง จำนวน 1 แห่ง 8. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว จำนวน 1 แห่ง 9. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยเกียง จำนวน 1 แห่ง

หัวข้อ	รายละเอียด
	10. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องช้าง จำนวน 1 แห่ง 11. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยสระ จำนวน 1 แห่ง 12. ขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องเย็น จำนวน 1 แห่ง
7. พื้นที่เป้าหมาย	-ตำบลป่าซาง ตำบลบ้านปิน ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ -ตำบลแม่ปืม ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองพะเยา -ตำบลล่อ อำเภอจุน -ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูกามยาว -ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน -ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา
8. กิจกรรมหลัก	โครงการเสริมศักยภาพการกักเก็บน้ำ
8.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ซ่อมแซมอุปกรณ์บังคับน้ำ ฝายล่อ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลล่อ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา 980,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ซ่อมแซมสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบบ้านใหม่พัฒนา ตำบลล่อ อำเภอจุน จังหวัดพะเยา 7,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.2 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ซ่อมแซมสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบบ้านป่าซาง ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 1,500,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.3 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำกว๊านน้อย ตำบลแม่ปืม อำเภอเมือง พะเยา จังหวัดพะเยา 8,800,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.4 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำอ่างเก็บน้ำร่องสัก ตำบลบ้านปิน อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 8,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -

หัวข้อ	รายละเอียด
8.5 กิจกรรมหลักที่ 6 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำหนองบัว ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 9,400,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.6 กิจกรรมหลักที่ 7 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยป่าซาง ตำบลป่าซาง อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 10,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.7 กิจกรรมหลักที่ 8 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยแก้ว ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพาน จังหวัดพะเยา 10,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.8 กิจกรรมหลักที่ 9 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยเกียง ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา 10,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.9 กิจกรรมหลักที่ 10 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องช้าง ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา งบประมาณ 10,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.10 กิจกรรมหลักที่ 11 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำห้วยสระ ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา 10,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
8.11 กิจกรรมหลักที่ 12 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ขุดลอกอ่างเก็บน้ำร่องเอียน ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา 5,000,000 บาท โครงการชลประทานพะเยา สำนักงานชลประทานที่ 2 กรมชลประทาน -
9. หน่วยงานดำเนินการ	โครงการชลประทานพะเยา
10. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	210 วัน
11. งบประมาณ	90,680,000 บาท
12. ผลผลิต (Output)	ประชาชนและเกษตรกรผู้ใช้น้ำในพื้นที่ ตำบลป่าซาง ตำบลบ้านปิน ตำบลหนองหล่ม อำเภอดอกคำใต้ ตำบลแม่ปืม ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมืองพะเยา ตำบลลอ อำเภอจุน ตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูพานยาว ตำบลสระ อำเภอเชียงม่วน ตำบลปง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

หัวข้อ	รายละเอียด
13. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- สามารถส่งน้ำช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกในฤดูฝน - เพื่อให้อ่างเก็บน้ำสามารถเก็บกักน้ำได้ในปริมาณที่มากขึ้น - เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอต่อการทำการเกษตร และอุปโภค - บริโภค

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร
2. หลักการและเหตุผล	ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ชาติที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติบนพื้นฐาน แนวคิด 1 ประการ ได้แก่ (1) “ต่อยอดอดีต”โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่างๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ ให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน ในด้านการเกษตร ประเด็นเกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูงเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดพะเยา “พะเยาเมืองนวัตกรรม สร้างสรรค์ ประสพการณ์” เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหารให้มีมูลค่าสูงด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรสู่การเป็นเกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture) และเกษตรสีเขียว (Green Agriculture) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและเทคโนโลยีในอนาคต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และขยายช่องทางการตลาด เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยให้ความสำคัญกับการสร้างเกษตรและอาหารนวัตกรรมสีเขียวมูลค่าสูง การสร้างความมั่นคงในการประกอบอาชีพให้แก่เกษตรกรและการสร้างความเติบโตอย่างยั่งยืนให้แก่ภาคการเกษตร เพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรได้อย่างแท้จริงและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ อันจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนได้ในท้ายที่สุด

หัวข้อ	รายละเอียด
	ดังนั้น จังหวัดพะเยาจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วม และรู้จักต่อยอดในด้านการเกษตรพื้นที่ชุมชนเพื่อวัตถุประสงค์ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจส่งเสริมการเกษตรที่เป็นตัวแปรสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนอีกทั้งยังเป็นการพัฒนาพื้นที่ทำการเกษตรให้มีความอุดมสมบูรณ์และพัฒนาผลผลิตภาคเกษตรของประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลกสอดคล้องกับการดำเนินการของภาครัฐภายใต้นโยบาย “ครัวไทยสู่ครัวโลก” (Hygienic Kitchen of the World) และให้สินค้าเกษตรของไทยมีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศเพื่อเป็นการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมและเป็นการปรับปรุงแหล่งผลิตสินค้าทางด้านเกษตรกรรมให้มีความมั่นคงเพื่อสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมทางเกษตรกรรมในด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดยทั้งนี้พื้นที่ทางการเกษตรกรรมมักจะได้รับผลกระทบจากการเกิดปัญหาของสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดปัญหาสร้างความเสียหายต่อผลผลิต และพื้นที่เสียหาย ดังนั้นเพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นในการปรับปรุงแหล่งน้ำ พื้นที่เกษตรกรรม เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำให้มีความมั่นคงในด้านโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์ ป้องกันปัญหาน้ำเซาะตลิ่งริมน้ำ บรรเทาปัญหาน้ำท่วมเข้าพื้นที่การเกษตร-ที่อยู่อาศัย ลดปัญหาการรुक้าที่สาธารณะ เพื่อการบริหารจัดการน้ำที่เป็นการสนับสนุนภาคการเกษตร บรรเทาปัญหาของประชาชน ในพื้นที่ชุมชนตำบลดอนศรีชุม ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ พื้นที่ชุมชนตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา และพื้นที่ชุมชนตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากน้ำป่าไหลหลากในช่วงฤดูฝน ซึ่งจะมีปริมาณน้ำที่ไหลมารวมกันเพื่อรอการระบายสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ จึงเกิดปัญหาน้ำกัดเซาะตลิ่งพัง ลำน้ำตื้นเขิน วัชพืชปกคลุมกีดขวางทางน้ำ การระบายน้ำไม่มีความคล่องตัว ส่งผลทำให้น้ำท่วมขังบริเวณพื้นที่ชุมชน บ้านเรือน ประชาชนได้รับความเดือดร้อน ประกอบกับในพื้นที่ต้องการน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรซึ่งลำน้ำไม่สามารถระบายน้ำได้อย่างสะดวก เพื่อตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่นได้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนา ลำเหมืองพญาอินทร์ ลำเหมืองร่องสะเต็ด ลำน้ำอิง ลำเหมืองกลาง และลำห้วยแม่สุก ที่เป็นแหล่งน้ำสำคัญในพื้นที่ เพื่อพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ ป้องกันปัญหาน้ำท่วม ลดปัญหาการรุก้าที่สาธารณะ และเป็นการสนับสนุนภาคการเกษตร เพื่อบรรเทาปัญหาให้กับประชาชนต่อไป

หัวข้อ	รายละเอียด
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	1. เพื่อพัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำ ปกป้องและรักษาเสถียรภาพของแนวตลิ่ง ป้องกันการกัดเซาะและพังทลายของตลิ่งริมน้ำ 2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ สู่แหล่งน้ำธรรมชาติและสู่แหล่งกักเก็บน้ำ ให้สามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเกษตรได้ในปริมาณที่เพียงพอช่วงฤดูเพาะปลูกและฤดูน้ำแล้ง 3. เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีทัศนียภาพริมตลิ่งที่สวยงาม เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ เป็นพื้นที่สาธารณะในชุมชน และสามารถพัฒนาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมสำคัญสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน
4. ตัวชี้วัดและคำเป้าหมาย	แหล่งน้ำได้รับการพัฒนาปรับปรุงรักษาเสถียรภาพของแนวตลิ่งริมน้ำ จำนวน 5 แห่ง
5. พื้นที่เป้าหมาย	- บริเวณพื้นที่ ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 2 แห่ง - บริเวณพื้นที่ ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง - บริเวณพื้นที่ ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง - บริเวณพื้นที่ ตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง
6. ขอบเขตของกิจกรรมหลัก โดยสังเขป	พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและความมั่นคงทางการเกษตร
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองพญาอินทร์ หมู่ที่ 8 บ้านสันป่าหมากเหนือ ถึง หมู่ที่ 9 บ้านสันป่าหมากใต้ ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม 10,328,000 บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนศรีชุม
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองร่องสะเด็ด หมู่ที่ 4 บ้านทุ่ง ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม 3,627,000 บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลดอนศรีชุม
6.3 กิจกรรมหลักที่ 3 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำน้ำอิง หมู่ที่ 14 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 10,076,000 บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา เทศบาลตำบลท่าวังทอง

หัวข้อ	รายละเอียด
6.4 กิจกรรมหลักที่ 4 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองกลาง ชุมชนบ้านสันช้างหิน หมู่ที่ 3 ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา 9,171,000 บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา เทศบาลเมืองดอกคำใต้
6.5 กิจกรรมหลักที่ 5 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งลำห้วยแม่สุก หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม 20,000,000 บาท สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก
7. หน่วยงานดำเนินการ	หน่วยดำเนินการ : สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : องค์การบริหารส่วนตำบลดอนศรีชุม, เทศบาลตำบลท่าวังทอง, เทศบาลเมืองดอกคำใต้ และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สุก
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ระหว่างเดือนตุลาคม 2570 – เดือนกันยายน 2571
9. งบประมาณ	53,202,000 บาท (ห้าสิบสามล้านสองแสนสองพันบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	1. เขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองพญาอินทร์ หมู่ที่ 8 บ้านสันป่าหมากเหนือ ถึง หมู่ที่ 9 บ้านสันป่าหมากใต้ ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัด พะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม จำนวน 1 แห่ง 2. เขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองร่องสะเต็ด หมู่ที่ 4 บ้านทุ่ง ตำบลดอนศรีชุม อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม จำนวน 1 แห่ง 3. เขื่อนป้องกันตลิ่งลำน้ำอิง หมู่ที่ 14 ตำบลท่าวังทอง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง 4. เขื่อนป้องกันตลิ่งลำเหมืองกลาง ชุมชนบ้านสันช้างหิน หมู่ที่ 3 ตำบลบุญเกิด อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา จำนวน 1 แห่ง 5. เขื่อนป้องกันตลิ่งลำห้วยแม่สุก หมู่ที่ 1 ตำบลแม่สุก อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ต่อเนื่องเขื่อนเดิม จำนวน 1 แห่ง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	สร้างความมั่นคงและความปลอดภัยให้กับพื้นที่ชุมชนและประชาชนริมน้ำ ลดการพังทลายของตลิ่งลำน้ำที่ถูกกัดเซาะ เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ สภาพภูมิทัศน์บริเวณตลิ่งริมน้ำได้รับการพัฒนาปรับปรุง และต่อยอดพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว/แหล่งพักผ่อนหย่อนใจ/ร้านค้าชุมชนบริเวณริมน้ำ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชน

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อสนับสนุนการเกษตร
2. หลักการและเหตุผล	จังหวัดพะเยามีศักยภาพทางด้านเกษตรสูง วิเคราะห์จากการมีพื้นที่การเกษตร กว่าร้อยละ 30 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำให้มีความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้มากมาย เพื่อเข้าถึงพื้นที่สู่ชุมชนให้ทั่วถึง จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงเส้นทางให้มีความเชื่อมโยงเข้ากับเส้นทางสายหลัก อีกทั้งยังเป็นปัจจัยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับชุมชนอีกทางหนึ่ง เป็นการส่งเสริมสนับสนุนการเกษตรในพื้นที่จังหวัดพะเยา และยกระดับคุณภาพชีวิต
3. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดพะเยาให้มีความสะดวกปลอดภัย
4. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ดำเนินโครงการแล้วเสร็จมีความพึงพอใจไม่น้อยกว่า ร้อยละ 95
5. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านแวนโค้ง,บ้านปัวใหม่ ตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา บ้านแม่จั่ว,บ้านใหม่ดง,ตำบลแม่สุก,บ้านใหม่ อำเภอแม่ใจ,อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา บ้านท่าฟ้าใต้,บ้านหลายทุ่ง ตำบลบ้านสระ,เชียงม่วน อำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา
6.1. กิจกรรมหลัก	ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม งบประมาณ 52,000,000 บาท
6.1 กิจกรรมหลักที่ 1 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปรับปรุงซ่อมแซม ถนนสายแยก ทล.1179 - บ้านปัวใหม่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา 30,000,000 (สามสิบล้านบาทถ้วน) นายบุญอนันต์ มิตรประสิทธิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทพะเยา แขวงทางหลวงชนบทพะเยา -
6.2 กิจกรรมหลักที่ 2 งบประมาณ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปรับปรุงซ่อมแซม ถนนสาย พย.1058 แยก ทล.1 - บ้านใหม่ดง อำเภอแม่ใจ,เมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 22,000,000 (ยี่สิบสองล้านบาทถ้วน) นายบุญอนันต์ มิตรประสิทธิ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการแขวงทางหลวงชนบทพะเยา -
7. หน่วยงานดำเนินการ	แขวงทางหลวงชนบทพะเยา
8. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	ระหว่างเดือนตุลาคม 2570 – เดือนกันยายน 2571

หัวข้อ	รายละเอียด
9. งบประมาณ	52,000,000 บาท (ห้าสิบล้านบาทถ้วน)
10. ผลผลิต (Output)	เส้นทางคมนาคมขนส่ง ได้รับการปรับปรุงให้มีความปลอดภัย สะดวก จำนวน 3 แห่ง
11. ผลลัพธ์จากการดำเนินโครงการ (Outcome)	- เกษตร ประชาชน หน่วยงานราชการ เอกชน ในพื้นที่ มีความพึงพอใจ - เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคม ในการสนับสนุนของหน่วยงานราชการกับเกษตรกร - สนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา - สนับสนุนการขนส่งผลิตผลทางการเกษตร

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ชั้น 4 ศาลากลางจังหวัดพะเยา (หลังใหม่) ถนนพหลโยธิน
ตำบลบ้านต๋อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000

0-5441-1218
0-5444-9626

paco_py@opsmoac.go.th
www.facebook.com/pyo.moac/